پەیکەری فەرهاد

ڕۆمان

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی ڕۆشنبیری

*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسیار: بەدران ئەحمەد حەبیب

* * *

ناوونیشان: دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، شەقامی گوڵان، هەولێر

عەباس مەعرووفی

پەیکەری فەرهاد

ڕۆمان

وەرگێڕانی: توانا ئەمین

ئەم وەرگێڕانە پێشکێشە بە:

– تۆ.. "تۆیەک کە ئیتر هی ئەم دنیا نزم و دڕندەیە نیت.. نا.. ناتوانم ناوت بلکێنم بەشتەکانی سەر ئەم زەمینەوە"

ناوی کتێب: پەیکەری فەرهاد – ڕۆمان
نووسینی: عەباس مەعرووفی
وەرگێڕانی: توانا ئەمین
پێداچوونەوەی: مەسعوود ئەحمەد– عەتا نەهایی
بڵاوکراوەی ئاراس– ژمارە: ٨٦٨
هەڵەگری: بۆکان نووری
دەرهێنانی هونەریی ناوەوە: ئاراس ئەکرەم
بەرگ: لالۆ
چاپی یەکەم: ٢٠٠٩
لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان لە هەولێر ژمارە ٦٢٢ی ساڵی ٢٠٠٩ی دراوەتێ

قسەیەکی پێویست بەر لە ڕۆمانەکە

ساڵی ١٩٩٨ کە رۆمانی "ئێوارەی پەروانە"ی کاک بەختیار علی دەرچوو، دۆستێک پێی وتم کە کەسێک لە زانکۆی سلێمانی خەریکی نووسینەوەی ئەو رۆمانەیە! بەڵام ئەمجارە لە زمانی خەندانی بچکۆلەوە نا، بەڵکو لە زمانی فەتانەوە.. پێکەنیم "خۆ خەیاڵ قاتیی نەبووە..!" وا بزانم شتێکی لەو شێوەیەم وت، کەچی دوای هەشت ساڵ و لە کاتی خوێندنەوەی ئەم رۆمانەدا؛ تێگەیشتم کە دەکرێ و نوێکارییەکی تەکنیکیشە، تۆ هەمان رۆمان لە چاوی کاراکتەرێکی ترەوە بگێڕیتەوە، «ئەم ئەزموونە نموونەی لە دنیای چیرۆک و رۆمانی جیهانیدا کەم نییە». هەڵبەتە لەو شێوە نووسینەوەیەدا مادام چاوەکانمان شوێنگۆڕکێ پێ کردووە، کەواتە ماجەرا و رووداوەکان هەمان ماجەرا و رووداو نابن، کە کەسی پێشوو گێڕاویێتییەوە! با شوێنکات و بابەتیش یەکێک بن.

ئەم رۆمانەی بەردەستت کارێکی لەو شێوەیەیە و رۆمانە لە ناو رۆماندا، کە دایکە راستەقینەکەی "کوونەپەپووی کوێر"ی سادق هیدایەتە. واتا بۆ خوێنەرێک کە ئەو رۆمانەی سەرەوەی نەخوێندبێتەوە، زەحمەتە پەی بە روحی ئەم رۆمانە ببات. من هاوڕا لەگەڵ کاک عەتا نەهاییدا، وای دادەنێم کە خوێندنەوەی کوونەپەپووی کوێر، پێش مەرجی تێگەیشتنە لەم رۆمانە، کەچی رەخنەگرێکی ئێرانی وەک سەید رەزای شکرئیلاهی، پێیی وایە "ئێستا ناکرێت بە بێ پەیکەری فەرهاد، کوونەپەپووی کوێر بخوێنرێتەوە" بەم شێوەیە بەیەکداچوون و

تەڤلەهەڤبوونێکی چڕ و قڕقڕ لە نێوان ئەم دوو ڕۆمانەدا هەیە. نووسەر خۆی دەڵێت: «لە ڕۆمانی پەیکەری فەرهاددا ویستومە فروغی فەروخزاد رووبەڕوو سادقی هیدایەت بکەمەوە، رۆمانێک یەکێکیان دەیچنی و یەکی تریان دەیکردەوە».

عەباس مەعروفی، شانۆنامەنووس و چیرۆکنووس و رۆماننووس، لە ناوە هەرە دیارەکانی ئەدەبیات و رۆژنامەگەریی هاوچەرخی ئێرانییە و بەخۆشحاڵیشەوە لەلای خوێنەری کورد ناوێکی نامۆ نییە، ئەو لە ساڵی١٩٥٧ لە تاران لە دایک بووە و دەرچووی بەشی درامایە لە زانستگەی هونەرەجوانەکان، یەکەمین کۆمەڵە چیرۆکی بەناوی "بەرامبەر خۆر" لە ساڵی ١٩٨٠دا بڵاو کردووەتەوە.

عەباس مەعروفی بە بڵاوکردنەوەی یەکەمین رۆمانی "سەمفۆنیای مردووەکان" ناوی خۆی وەکو رۆماننووسێک تۆمار کرد. ئەم نووسەرە لە ساڵی ١٩٩٠دا کۆواری "گەردوون" دەردەکات و بەشێوەیەکی جدی روو دەکاتە رۆژنامەگەریی ئەدەبیی، دواتریش هەر بەهۆی جیابیری و شێوازی کارکردنییەوە کۆواری "گەردوون" دادەخرێت و ناچار دەکرێت ئێران بەجێ هێڵێت. لە تاراوگە لە وڵاتی ئەڵمانیا دەگیرسێتەوە و بۆ ماوەیەک لە خانەی "هاینریش بێڵ"دا کار دەکات، پاش ماوەیەک لە کاری قورس و دژوار "ماڵی هونەر و ئەدەبیاتی هیدایەت" لە بەرلین بنیات دەنێت و ئێستاش هەر لەوێ دەژی.

عەباس مەعروفی جگە لە ٤ دەقی شانۆیی و ٥ کۆمەڵە چیرۆک، تا ئێستا ٥ ڕۆمانیشی بە ناوەکانی:

١- سەمفۆنیای مردووەکان.

٢- سالّی ئاشوب.

٣- پەیکەری فەرهاد.

٤- فەرەیدون سێ کوڕی بوو. «کە تا ئێستا بڵاوکردنەوی لە ئێراندا قەدەغەیە»

٥- تەواو تایبەت. «کە نوێترین کارێتی و هێشتا بڵاو نەکراوەتەوە»

چاپ و بڵاو کردووەتەوە و لە ساڵی ٢٠٠١دا خەڵاتی «دەزگای چاپ و پەخشی ئەدەبی- فەلسەفیی سورکامپ»ی وەرگرتووە و ئێستا سەرۆکی ماڵی هیدایەتە لە بەرلین.

عەباس مەعروفی بەدانپێدانانی خۆی؛ پەیکەری فەرهادی لە ژێر کاریگەرییەکی توندی ئەو رۆمانەی سادق هیدیەتدا نووسیووە، بەڵام ناشکرێت وەک رۆمانێکی سەربەخۆ تەماشا نەکرێ، واتا لە یەک کاتدا ئەم رۆمانە بەشێکە لە کوونەپەپووی کوێر و لە هەمان کاتیشدا رۆمانێکی سەربەخۆیە. لەبارەی نووسینییەوە نووسەر دەڵێت: «من قەت بۆ هیچ رۆمانێک، بەرنامەیەکی پێشوەخت ئامادەکراو و دارێژراوم نەبووە، ئەم رۆمانەش لە شێتتیەکی یەک رۆژەدا، کە سەرتاسەری جوگرافیای زەینمی داگیر کرد و بۆ ماوەی چواردە مانگ لە ژێر رکێفیدابووم، نووسراوە».

ئەم رۆمانە بە ستایلێکی مێژووگەرانەی مۆدێرن نووسراوە و خوێنەر دەخاتە جیهانێکی تار و لێڵ و سامناکەوە، دروست ئەو جیهانەی ئەمڕۆ ئێمە تێیدا دەژین. ساڵانی نووسینی رۆمانەکە دەگەڕێتەوە بۆ ١٩٩١- ١٩٩٢، وە یەکەم جار لە ساڵی ١٩٩٥ لە ئێران چاپ دەکرێت، بەڵام لە سەرووبەندی چاپکردنی ئەم وەرگێڕانەیدا و لە سەرەتای مانگی پێنجی

٢٠٠٩ و دوای چوارده ساڵ له دەرچوونی، "بەڕێوەبەرایەتی کتێب" له تاران، مۆڵەتی چاپکردنی لەم ڕۆمانه و چەند شانۆنامەیەکی لۆرکا و هەندێک کتێبی تر، سەندەوه.

ئەم کاره لەلای من هێجگار جوان و جێگەی چێژبوو، دوو ساڵ و نیوه لەگەڵیدا دەژیم، بەشێوەیەک مرۆڤ زۆر جار لەگەڵ کارەکتەری ڕۆمانێکدا پێوەندی دروست دەکات و دەبێته دۆست یا هاوڕێی، لێ من زیاتر ڕۆشتبووم و بووبوومه عاشقی.. ڕۆماننووسیش لەبارەی پێوەندییەکی وەهاوه هەر لەگەڵ ئەم ڕۆمانەدا، دەنووسێت: «بووبووم به پردێک له نێوان عاشق و مەعشوقدا، بڕوا بکەن گوێم له دەنگی ئەو ژنه بووه. دەنگی هەناسەکانیشیم دەبیست، دەنگی ئازارەکانی، حەپەحەپی سەگەکان له بێدەنگی شەودا، ئەگەر ئێستا لێم بپرسن له نێوان هەموو دەنگەکاندا دەنگی دەناسێتەوه؟ بەڵێ تۆنی دەنگی دەناسمەوه که پاش ئەو هەموو ئازار و گریانه دەیگوت: «ئایا دەتوانم سەرم بخەمه سەر شانەکانت و.....».

پەیکەری فەرهاد له ساڵی ٢٠٠٢ خەڵاتی "ئەرنۆڵد تسوایگ"ی وەرگرتووه و بۆ سەرزمانی ئەڵمانیش وەرگێڕراوه. ڕەخنەگرانی ئێرانی خۆیان کتێبەکه بەیەکێک له باشترین ڕۆمانەکانی دەیەی نەوەدەکانی ئەدەبیاتی ئێران دەژمێرن. لەم ڕۆمانەدا بنیاتی گێڕانەوه له هەموو ڕەگەزەکانی تر پتر ئاڵۆزتره؛ ڕاوی جارێک کچەکەیه و جارێک نیگارکێشەکه و چەندان جاریش ڕاوی بێ شوناس و نەناسرا و دێت و پاژێک دەگێڕێتەوه و دەڕوات، ئەمه جگه له ڕاوی گەورەی هەمووشتزان، که بەردەوام سێبەری لەسەر دەقەکه ئامادەیه، نووسەر لەبارەی گێڕانەوه لەم ڕۆمانەدا، دەڵێت: «گێڕەرەوه دەتوانێت بەناو خەیاڵی

بەرامبەرەکەیدا بڕوات بۆ ژووانی دولبەرەکەی، لەم کارەدا دەمویست بەشێوەیەکی روونتر بکەومە جەنگی ئەوانەی کە دەڵێن تەنیا هەشت گۆشەی بینین بوونی هەیە. لە سەمفۆنیای مردووەکاندا گۆشەنیگای کامێرا؛ جووت زەینی یان تێکەڵاوی هەبوو. بەڵام لە پەیکەری فەرهاددا کامێراکە بوو بەچوار زەینی؛ (١- گێڕەرەوە)، (٢- تۆ)، (٣- ئەو) کە دێنە ناو خەونی بەرامبەرەکەتانەوە و (٤- بەرامبەرەکەت)، دەمویست بزانم چۆن دەتوانرێت لەسەر بنەمای ئەو شێوەکارییە کۆنە، وەڵامی زەینی مرۆڤە ئاڵۆزەکانی ئەمڕۆ بدرێتەوە؟ ئامانجم شکاندنی سەهۆڵی حەوزەکە بوو».

زمانی ئەم رۆمانە شیعرییەتێکی گەورەی لەگەڵ خۆیدا هەڵگرتووە، هەمیشە کاک عەتا نەهایی بۆی دەنووسیم «وەرگێڕانی ئەم رۆمانە ریسکە.. ریسک!» وا بزانم جارێک وتبووی کە خۆشیان دەستیان داوەتێ وەری بگێڕن، دیسان لەبەر ئەم هۆیە دەستیان لێ هەڵگرتووە. هەڵبەت روونە کە جەنابیان ئەزموونیان لە ئێمە زیاتر و فراوانترە و خۆشیان کارێکی لەم شێوە "ریسک ئاسا"یان هەیە، کە وەرگێڕانی "شازادەی ئیحتیجاب"ی هۆشەنگی گوڵشیرییە. هەر ئەو خوێندنەوە بەراوردکارییەی ئەوان بۆ ئەم رۆمانەیان کردووە و لە کۆتاییی ئەم کتێبەدا چاپ بووە، دەلیلێکی باشی خوێنەرە بۆ بەرچاوڕوونی و چونە ناو ئەم رۆمانە و تێگەیشتن لەو پێوەندییە تۆخ و سەمیمییەی پەیکەری فەرهاد لەگەڵ کوونەپەپووی کوێردا هەیەتی.

ئێمە لێرە، دوای دوو ساڵ و نیو توانیمان ئەم کتێبە بکەینە کوردی، من بۆ خۆم هەمیشە رقم لەو رۆمان و چیرۆکانەیە کە پێشەکی و پەراوێزیان هەیە، لەوێوە دەستکورتی و نارەنگینی نووسەرەکەیم بۆ

روون دەبێتەوە، کەچی لێرەدا ناچار بەهەردووکیان بووم، لەبەرئەوەی:

١- ئەمە وەرگێڕانە نەک نووسین.

٢- کارەکە سادە نییە و تا رادەیەکیش قورسە.

وە هەروەها بۆ روونکردنەوەی هەندێک وشە و دەستەواژەی نامۆ یان کەم بیستراو، لە کوێدا زانیبێتم پێویستی کردووە، پەڕاوێزم داناوە. ئەم پێشەکییە هیچ نیازێکی لەبارەی گێڕانەوە یان باسکردنی چیرۆکی رۆمانەکەوە نییە، بۆیە ئێرە خاڵی لێک جیابوونەوەی ئێمە و ویستگەی پێوەندی گرتنتانە لەگەڵ پەیکەری فەرهاد، لە کەموکووڕیی، کە بێبەشنین لێی، ئومێدمان هەر عەفووە.

توانا ئەمین

سلێمانی-٢٠٠٩

نازانم ئایا دەتوانم سەربخەمە سەرشانەکانت و فرمێسک بڕێژم؟

بەدوو دەستی شل و شۆڕ و ماندوێتییەکی خەوهێنەرەوە، کە پاش ئەو هەموو هیلاکییە دێنە سۆراخی مرۆڤ، بۆ تۆ پەنا بهێنم. لە کاتێکدا توند باوەشت پێدا کردووم و گەرمایی لەشی خۆتم پێ دەبەخشیت، جارێک بە دوو پەنجەی ناوەڕاستی هەردوو دەستەکانت بملاوێنێتەوە و پەراسووەکانم بژمێریت تا بزانیت کامەیاکەیان کەمە و جارێکیش کە دێتەوە هۆش خۆت بەئارامی بەبەری دەستت بە پشتمدا بکێشیت. بێ ئەوەی قسەیەک بکەیت، یان بەزەینتدا ختورە بکات کە من بۆ دەگریم و چ مەرگمە؟ بێ ئەوەی بپرسی من کێم و لە کوێوە هاتووم و بۆ وەک چۆلەکەیەکی خووساوی ژێر باران، بێقەرار و دڕدۆنگم؟

نا ئیتر نەمدەتوانی.

دوای ئەم هەموو سەفەرە دوورودرێژە، پاش ئەم هەموو ساڵە تەنیایی

و دووری لە چاوانێکی ڕەش و درەخـشـــان، کــە بە نیگایەکی ئـەودیو دەلاقـەی مـاڵەکـەیەوە ئاگری لە ژیانی من بەردابوو. ئیـتـر نەمـدەتوانی سەرگەردان بمێنمەوە.

ئەوەی کە دەبوو لەدەستم بدایە لەدەستم دابوو، خۆم فەنای چاوانێک کـردبوو کــە لەوەدەچوو لەوەپێـشــیش ژیانــی من ژەهـراوی کـردبێت، هەرو‌ەک ئـەوەی هاتبـێـتـمــە دنیــاوە تا لە هـیـجـری چاوانێکی ڕەش و درەخـشــاندا بســوتێم. بەدوای ئەو چاوانەدا کـەوتمە گـەرداوێکەوە و باجێکی وام دا، کە ڕەنگە لە توانای مندا نەبووبێت.

بێ ئەوەی بـەدەست خۆم بێت لە کـاروانێک لە قـەڵەم و ڕەنگدا، لە ناو تەپوتۆزی گڵی ئۆخرا و سـەوزینە و لاجـەوەرد(*) و ڕەنگی هەناردا شـار بەشار دەڕۆیشتم، تا وێنەم لەسەر بەرگی قەڵەمدانێک بکێشێت.

سـەرەنجام لە شـوێنێک کە هـەر بیرم لێ نەدەکردەوە، گیرۆدەی نیگای وەحشی و بێگوناهانەی پیاوێک بووم کە لەوەدەچوو پێشـتر نەمـدیبێت. ئەمە ئیتر خراپ بووبێت یان نا، ڕووداوێک بوو کە دەبوو ڕوو بدات.

جلێکی ئاودامەنی ڕەشم لەبەردابوو، چرچ و لۆچ وەک هێڵی مینیاتۆر. ئەو پیرە قەمبوورەش کەوا شـۆڕ لەسـەر شـان، مێزەری بەسـتبوو و وەک مـەهاراتا هیندییەکـان پێـیەکـانی لە یەکـتـر گرێ دابوو، دانیـشـتـبـوو بەجـۆرێک خـۆی کـوور کردبووەوە کـە وێنەکێـشـەکـە زۆر مـاتڵ نـەکات. پەنجـەی شــایەتومــانی دەســتی چەپی بەحــاڵی لـە فکرڕۆچوون نـابووە سـەرلێوی و چاوی بڕیبووە عەردەکە، ئێستا ئیتر خـەیاڵی ڕۆیشتبوو.

(*) لاجـەوەرد– لاجورد: بەردێکی ڕەنگ شـینە کە دەکرێت بە نقێمی مـستیلە، لەگەڵ "پیرۆزەدا" جیاوازی هەیە. و

من بەگوڵی نیلۆفەری شینەوە بەلای ئەودا چەمیبوومەوە. وێنەکێشەکە خەریکبوو لە ژێر سێبەری دیواری ئەو ماڵە کۆنەدا، نیگاری ئێمەی لەسەر قەڵەمدان دەکێشا. بەرامبەرمان ماڵێکی گڵی بچووک هەبوو دوور لە شار، تەریک و غەریب. ئەو ساتەی کە من ئەمپێ و ئەوپێم دەکرد کە گوڵە نیلۆفەرەکە بدەمە پیرەمێردە قەمبوورەکە، لە ناکاو چاوم بە پیاوێک کەوت کە لە دەلاقەی بچووکی ئەو خانووە گڵەوە لێم ڕامابوو. لێڕامان نا، حەپەساو و باوەڕنەکردە، زاری داچەقابوو، وەها کە دەترسام بەجۆرێ نیگامی تێ بگرمەوە.

دڵم کەوتە تەپەتەپ، شتێک لە ناخمەوە بڵێسەی سەند و قیژە کێش لە سەرمەوە دەرچوو، دەتگوت روحمە و بەرەو ئاسمان دەفڕێت. دڵم داکەوت، هەستم کرد ئەگەر جڵەوی خۆم نەگرم ئەوا بەسەردا دەکەومە جۆگە ئاوەکەوە، لەبەرئەوە بەخۆمدا هاتمەوە و هەرتاوناتاوێک نیگایەکم تێ دەگرد، بێ ئەوەی سەیرم کردبێت.

کێ بوو؟ لە کوێوە ئەمناسی و لە کوێ ونم کردبوو؟ ئایا ئەویش منی دەناسی یان بیری دەکەوتەوە؟ ئایا ساڵانێک بەدوامدا رای کردبوو، خۆی بەئاو و ئاگردا دابوو، کە چی ئێستا بڕوای نەدەکرد؟ یان ئەوەی لەخۆوە چاوی ئەمەی بەسەرهێنابوو و نەیدەزانی چی بکات؟ رەنگە ئەویش وەک من بیر بکاتەوە. خوایە چەند ئاشنایە لە پێش چاوم!

لە خۆشیدا چاوەکانم بریسکانەوە و بریقەی دەهات. ئیتر چ جیاوازبوو کە دەیناسم یان نا، گرینگ ئەوەبوو ئەو بیر لە من بکاتەوە و ئێستاش خەریکبوو بیری لێ دەکردمەوە. بە جلی رەشی چینداری کۆنمەوە، بە سەروقژی نارێکمەوە کە هەروا بەسەر سەرمەوە گرمۆڵەبووە و چەند تاڵێکی بەناوچەوانمەوە نووساوە، بە گوڵی نیلۆفەر

شینەوە کە لە دەستی راستمدا بوو یان چەپ، ئەسڵەن چ جیاوازییەکی هەبوو؟ هەوڵم دا بەر بە لەرزینی دەستەکانم بگرم و ئەو هەموو توانای لە چاوەکانیدا کۆکردبووەوە تا تێر سەیری من بکات. وەک سوژن منی بەجێگەیەکەوە لە هەوادا دادوریبوو کە نەتوانم جووڵەیەک بکەم، ئیتر تەنانەت توانای پێلۆو ترووکاندنیشم نەبوو.

دەیویست بەچاوەکانی بەجارێک قوتم بدات و هەناسەی ئاسوودەیی هەڵکێشێت، بیری کردەوە؛ رەنگە من کەوتبێتمە یادی کەسێکی غایبەوە. بەباشی کە وردبووەوە زانی لە تابلۆیەک دەڕوانێت، لەوانەیە بە رەنگی پەڕیو و ژاکاومدا هەستی کردبێت زۆر خەمگینم، تەنانەت خەندە مەدهۆشانەکەم "ئەو واتەنی" ئەوەندە خەمگین لە پێش چاویدا جیلوەی کرد، کە تەواو دڵنیا بوو وێنەی بەرامبەری تابلۆی سەر پەردەیەکی کۆنە ساڵە.

جارێکی تر بە باڵامدا هەڵی ڕوانی و کە نیگامان گرێی خوارد، دڵم دەستی پێ کرد، رەنگم پەڕی و دەمم سەهۆڵی گرت، هەستم کرد خەریکم ساتمە دەدەم، خۆمم گرتەوە و لێ نەگەڕام چاوم بکەوێتە هەڵخولان، وەلێ کار لە کار ترازابوو.

قاچی راستم پێشخست تا بەسەردا نەکەومە جۆگەئاوەکە، تابلۆکە تێکچوو بەسەریەکدا. ئەو کاتە پیرەمێردە قەمبوورەکە کەوتە پێکەنین، پێکەنینێکی سارد و ئازاردەر کە تەنانەت قەلەڕەشەکانی سەر لقی درختە دوورە دەستەکانیشی هەڵفڕاند. من لە زەینی ئەودا وتم پێکەنینێکی سارد و ئازاردەر، بەڵام ئەو وتی پێکەنینێکی وشک و قێزەون کە مووی بونیام گرژ دەکات، پێکەنینێکی گڕ و رەقی گاڵتەجاڕانەی کرد، بێ ئەوەی دەموچاوی بگۆڕێت.

قنج بوومەوە تا روونتر ببینم، بەڵام دەلاقەکەی داخستبوو و ڕۆیشتبوو. پیرەمێردەکە هێشتا پێ دەکەنی، نیگارکێشەکە فلْچەکەی دانا و وتی مەسخەرەیە، من هەوڵم دا بۆ حاڵەتی یەکەم جارم بگەڕێمەوە، بەڵام گوڵی نیلۆفەر لە دەستم کەوتبووە ئاوەکە و ڕۆیشتبوو. هەراسان بووم، نازانم بۆ دەلەرزیم، دەتگوت لە خەوێکی دووردرێژ راپەڕیوم و هیچم بیر نەدەهات.

پیرەمێردە قەمبوورەکە چاوەکانی دەرتۆقیبوون و قژمی لە نێو پەنجەکانیدا دەگووشی، نازانم چەند ئاوا مامەوە؟ تەنیا لە یادمە دنیا تاریک بوو، من هێشتا لە یادی ئەو دابووم. بەوچاوە رەش و کاریگەرانەی کە خەمۆکی و ماندوویەتی تێیاندا شەپۆلی دەدا، نیشانی دەدا کە ئەو لە هەموو کەسێک جیاوازترە. روانینەکانی ئەو چاوتێبڕین نەبوو، بەڵکو وای دەگەیاند بەدوای شتێکدا دەگەڕێت کە رەنگە لە بوونی مندا هەبێت.

یارمەتی لێ دەخواستم، بە بەرگ، بە قژ، بە چاو و هەموو ئەندامی من موحتاج بوو. وەک ئەوەی بیەوێت بۆ جحێڵی، منداڵی، ساوایەتی بگەڕێتەوە. من لە میهری دایکانەی خۆمەوە لە پێویستی ئەو تێ دەگەیشتم، وەک ئەوەی بیەوێت بگەڕێتەوە ناوسکم، ناو ناخی من، بۆ گەرمایی رەحمم... جێیەک کە مرۆڤ تێیدا گرمۆڵە دەبێت و لە خوێنی خۆیدا بازنەیی دەخولێتەوە، ئەم سوڕانەوە بێ سەرئەنجامەی ژیان لەم خواستەی ئەودا کورت دەبووەوە.

بەهەردوو دەست مشتوماڵی دەکرد تا وێنەکە روونتر ببینێت، کەچی هەرچرکەیەک کە تێ دەپەڕی وێنەکە تاریکتر دەبوو، ئەویش سەختگیر و بێ تواناتر زێدەتر رادەما. من دەمتوانی چی بکەم؟

لە شارێکدا دەژیاین کە خانووەکانی گڵبوون، بەدیواری نزمی کورتەوە کـە دەشـیـا لەم سـەربانەوە بچی بۆ ئەو سـەربان. بەیارییـەکـانی منداڵیـمانەوە کە یەکێک دەبووە پاشـا و یەکێک بە منداڵی بەرگـدروو، منیش کـچی پاشـا بووم و منداڵی بەرگـدروو دەیویست کـچی پاشـا بەدەست بهێنێت. هەوساری جوانووەکەی لە دەستە بچووکەکانییەوە ئاڵاندبوو، جوانووەکەش سرەوتی نەبوو.

پاشا وتی "منالّی بەرگدروو، ئەستێرەکانی ئاسمان چەندن؟"

منالّی بەرگدروو وتی "قیبلەی عالەم، مووەکانی ئەسپی من چەندن؟"

پاشـا پەنجـەی شـایەتومـانی ئاراسـتـەی ئەو کـرد و وتی "منـالّی بەرگدروو، ناوەڕاستی عەرد کوێیە؟"

کـوڕە بەدوای بـەردێکدا گـەڕا، مـن بەردێکم لـەودیو تەخـتی پاشـاوە هەڵگرت و دامێ، ئەو هـەوسـاری جـوانووەکـەی بـەزەویدا داکـوتی، شـەڕواڵـەکەی هەڵکێشـا و ڕێک و ڕاست لە بەردەم پاشـادا وەسـتـا، لێ جـوانووەکـە هـەڵی دەخـسـتـەوە و سـرەوتی نەبوو. لەلایەکی تری ئەو مـەیدانـەی ئێـمـەی لێـبـووین؛ نیگارکێـشـێک نیگاری پیـرەمـێـردێکی قـەمـبـووری دەکـێـشـا، فڵـچـەکـەی لە ڕەنگ هەڵدەکـێـشـاو گـەڵای وشکهـەڵاتووی سـەرووەکـەی سـەوز دەکـرد. خـۆر ئەوەندە گـەرم بوو کـە ئێمە عارەق بەسەر و رووماندا دەتکا.

جـوانوو هەڵبـەز و دابەزی دەکـرد و دەنگێگ لـە دڵی زەوییـەوە هـەواڵی رووداوێکی شـومی دەدا، کـە نەمـاندەزانـی چییـە. پاشـا وتی "ئافـەرین منالّی بەرگـدروو، لە مـەشـریقـەوە تا مـەغـریب کـەسـێکم بەزانایی تۆ نەدیووە.. ئافـەرین ئەوا نیـوەی تەخت و تاجم بەتۆ بـەخشی، قـەڵـمڕەوی خۆمـ..."

لەپڕ کۆمەڵێک شمشێر بەدەست مەیدانەکەیان گرت و چی بەڵابوو بەسەر خەڵکیاندا هێنا، من کە گەورەتربووم هەڵهاتم، کۆڵان بەکۆڵان رام دەکرد و ئەو تینوانە بەشوێنمەوە بوون، بەدەست مەمکەکانم گرتبوو تا نەکەون، هەرچەندم کرد نەمتوانی هێڵێک لە غوبار لە دوای خۆمەوە جێ بهێڵم، ئەوە ئاسک چۆن لە دەشتا ئەو هێڵە خواروخێچانە لە دوای خۆی جێ دەهێڵێت؟

بیرم نییە چەند رام کرد، بەڵام دەزانم کاتێک پێم خستەوە مەیدانە چکۆلەکە ئیتر هێزی رۆیشتنم نەبوو. کەس لەوێ نەبوو، من نەمدەزانی چی بکەم، بەکام کۆڵانا دەبوو بڕۆیشتمایە و لووتم نەتەقیبایە بەیەکێک لەواندا؟ ئایا دەبوو شادیە منالآنەکانم فەرامۆش بکردایە و لەو سالآنی پێگەین و گەنجێیەتییەدا بەپرتاو خۆم بکەم بەدنیای وەحشی گەورەکاندا و بەردەوام دەستەکانم بەشێوەی زەڕبێک لەسەر سینەم دابنێم و قاچەکانم کۆ بکەمەوە و خۆم گرمۆڵە بکەم؟ بۆ من چەندم کات هەیە؟

بۆ عەرد شەقی نەدەبرد، تا من قووت بدات؟

زەمەن وەستا و خۆر لە ناوەڕاستی ئاسماندا مێخ کوتبوو. نەمدەویست دڵم بووەستێت، لە ساتێکدا بڕیاری خۆم دا، پێم نایە ناو نیگارەکە و گوڵی نیلۆفەری شینم لە قەراخ جۆگەکە چنی و لە بەردەم پیرەمێردە قەمبوورەکەدا چەمامەوە تا گوڵەکەی پێشکێش بکەم.

سەرم هەڵبڕی لەوێ هەتاو کەوتبووە لایەک، جار جار نەسیمێکی فێنک هەڵی دەکرد، قەلەڕەشەکان خەریکبوون بۆ هێلانەکانیان دەگەڕانەوە. لەو کاتەدا تینوەکان گەیشتن، هانکەهانک و پەرێشان بەدوای کچی پاشاوە بوون. شمشێرەکانیان چەقاندە زەوییەکە و تیاماو و دەستەوەستان بەچۆکداهاتن.

له ژێر چاوەوە سەیرم کردن سێ کەسبوون، بەبەرگی خوری و سەربەندەوە کە درێژ بووبووەوە بۆ یەخەیان، نازانم چۆن لە و گەرمایەدا حەوسەڵەی بەرگی رەنگ تۆخی خورییان هەبوو؟ بەدەرەدامانی زیرەی رەنگەوە بێ ئەوەی هیچیان لە پێدا بێت، هەناسەبڕکێیان بوو، بۆنی تیژی عارەقی لەشیان عەزیەتی دەدام، بەڵام نەمدەتوانی جوڵە بکەم. منداڵی بەگدروو و پاشا بۆ کوێ چووبوون؟ کامیان زیاتر منیان خۆش دەویست؟ وە کامیان ئێستا زیندوو بوو؟ ئەو پیرەمێردە قەمبوورە چۆن هەڵهاتبوو؟ بۆ نیگارکێشەکە نیگارە نیوەناچڵەکەی لەگەڵ خۆی نەبردبوو؟

پۆلێک قەلەڕەش بە قیغەقیغ لە دووری دووری ناو تابلۆکەوە تێ پەڕین، وەک ئەوەی بیانەوێت من ئاشکرا بکەن، ئەو سێ پیاوە سەیرێکی سەر سەربانەکانیان کرد، هەتاو وەکو رم لە چاویان دەچەقی و زیکە زیکی سیسرکەکان لە هەوادا شەپۆلی دەدا.

نیگارکێشەکە رۆیشتبوو پیرەمێردە قەمبوورەکەش دەستی لە کوتەککاریم هەڵگرتبوو. هەر لەوێدا دانیشتم و لە دەلاقەی بچووکی ئەو خانووەگڵەم روانی، ئایا جارێکی تر ئەو دەهات؟ ئایا دەلاقەکەی دەکردەوە و سەرنجی دەدام؟ هەرئەوەندەی دەلاقەکەی بکردایەتەوە سەحەری بەسەر شەوی تارمدا دەهێنا. چەند دنیا تاریک دەبوو، هێندە دیوارەکە زیاتر لە زوڵمەتدا رۆدەچوو. چەند دڵم حەزی دەکرد ئەو دەموچاوە ئێسقانی و نەحیفە بخەمە کۆشم و لە باوەشمدا دایکانە بیلاوێنم، بێ ئەوەی کە خۆم چاولێکنێم، لێگەڕێم تا سوبحی ئەبەد بنوێت. دڵنیابووم دەلاقەکە دەکرایەوە و من جارێکی تر ئەو چاوانە دەبینم.

وەک ئەوەی ئەو قەمبوورە بیرمی خوێندبێتەوە هات بۆم و پەنجەکانی خستە قژمەوە، منی بەدوای خۆیدا کێش کرد ناچار هەستامەوە و بەدوایدا ڕێکەوتم. لەو زەمـــانەوە نە ڕۆژێک و نە دووان، بەڵکو سێ مانگ.. نا ڕێک دوو مانگ و چوار ڕۆژ، من وەک مریشکی سەربڕاو لە فیراقی ئەودا هەڵدەپەڕیم و لە تایەکی سەیردا دەسوتام. دوومانگ و چوار ڕۆژ ئێمە لەم جێوە بۆ ئەو جێ دەڕۆیشتین، لەسەر ئەم قەڵەمدانەوە بۆ سەر ئەو قەڵەمدان.

ئیتر نەمدەتوانی.

دەمویست هەڵبێم، بەڵام تا ئەو ڕۆژە بیرم لەمە نەکردبووەوە، ڕەنگە هیچ کوێم شک نەبردبێت یان پاڵنەرێ لە ئارادا نەبووبێت. ئێستا ئایا دەمتوانی؟ ئایا کەسێک بڕوا دەکات؟ هەموو دەردەکە ئەوەبوو کە دەیانویست مرۆڤ دابپۆشن و بیشارنەوە یان هەوڵیان دەدا جلەکانی لەبەر دادڕن، ئێمە فێربووین کە رابکەین بەڵام بۆ کوێ؟ سنووری نێوان ئەم دووانە کوێ بوو؟ دەبوو لە کوێدا بوەســتـــاینایە کـــە نە دیلی جاڕچییەکانی ئەخلاق بین و نە پەڕپەڕی دەستی دڕندە بێ ئەخلاقەکان. منێک کە تا ئەو ڕۆژە جگە لە کاری دووبارەی بەوێنەبوون لەسەر بەرگی قەڵەمدان بەهیچ کارێکی تر ئاشنا نەبووم، ئێستا فێربووبووم لە پەردەی تابلۆ یان بەرگی قەڵەمدان بێمە دەرێ و سەرم سوڕ بمێنێ لە کاری دنیا، بۆ گەڕان بەدوای چاوانێکدا ڕێبکەم کە مانایان دابوویە ژیانی من.

کەس هەواڵێکی ئەوی نەدەزانی، هیچ ناوونیشانێکی نەبوو، دیوارێک نەبوو، پەنجەرەیەک نەبوو، چاوێک نەبوو. دارسەروێک هەبوو، جۆگە ئاوێک، پیرەمێردێکی قەمبوور و من هەبووم. تەنانەت گوڵەنیلۆفەرەکشم ئاو بردبووی، بەهەرلایەکدا دەمڕوانی زەوی شەقار شەقار و تینوم

دەهاتە پێش چاو، کە ئاماژەیەکی ژیان یان جێگە پێیەکی مرۆڤی تێدا نەدەکەوتە بەرچاو. خۆزگا کەسێک لەودیو پەنجەرەیەکەوە سەیری دەکردم، ئایا ئەمە ئارەزویەکی مەحاڵ بوو؟

هێندە شەوان چاوم بڕییە ئەستێرەکان، کە ڕەنگە ئەویش ئەگەرچی کورت و تێپەڕ بووبێت، لە ئاسمانی روانیبێ. هێندە سەیری باڵندەکانم کرد بەو خەیاڵەی بەسەر ماڵی ئەودا فڕیبێتن، هێندە سڵاوم لە نەسیم کرد بەشکم دەنگم بگەیەنێتە گوێی، کە چی بچووکترین سەرەداوێکم لەبارەی ئەوەوە چنگ نەکەوت. ئەو ڕەنگە هەمان ئەو ماسییە ئاڵتوونییە ئەفسانەییە بێت، کە یەک جار.. تەنیا یەک جار بووبوو بەتۆڕی کوڕەبچووکی پاشاوە. ئەگەر بەرببوایە پاشا دەمرد و ئەگەر لە داوا بمابایەوە ماسیانی دەریا دەمردن.

پاشا تووشی نەخۆشییەکی خراپ بووبوو، حەکیمەکان گوتبوویان ماسی ئاڵتوونی ڕاو بکەن، ڕۆنی مێشکی ئەم ماسییە هەتوانێکی بەپەلەی دەردی پاشایە. کوڕەگەورەی پاشا لەشکری کۆ کردەوە و نیوەی خەزێنەی داوا کرد، کەشتیگەلی دروست کردوو چارۆکەی هەڵدا، ئاوی دەریای تەی کرد و سەرو ژێر گەڕا بەڵام ماسی ئاڵتوونی چنگ نەکەوت، ماندوو و بێ ئومێد گەڕایەوە.

کوڕەناوەنجی پاشا وتی با من بڕۆم، نیوەکەی تری خەزێنەی داوا کرد و بەتۆڕ و کەشتیگەل و بەیداخ و ئاڵاوە چووە دەریا، دەریای ژێرە و ژوور کرد و ماسی ئاڵتوونی نەدۆزییەوە. کوڕەبچووکی پاشا وتی بامنیش بڕۆم ڕەنگە بەخت یاوەرم بێت، وتیان پێویست ناکات، براگەورەکانت هەموو خەزێنەکەیان برد و نەیاندۆزییەوە ئیتر تۆ دەڵێی چی؟ کوڕەبچووک هەندێک پارەی پەیدا کرد و تۆڕی هەڵگرت و لەگەڵ

چەند کەسێکدا چووە دەریاوە، تۆڕی فڕێ دا و هەر یەکەم جار ماسییە ئاڵتونییەکەی راو کرد، هەموو ماسییەکانی دەریا بە شین و شەپۆر لە ئاو هاتنە دەر و کەوتن بەسەر پێی کوڕەبچووکی پاشادا، وتیان کوڕکە باش گوێ بگرە! ئەگەر شامان ببەیت ئەوە هەموومان لە دەریا دێینەدەر و لە وشکانیدا هەڵدەبەزینەوە، ئەوکات دەریا لە ماسی خاڵی دەبێت. یاری بەچارەنووسی خۆت و ئێمەش مەکە. ئەی نەتبیستووە کاتێک ماسی ئاڵتوونی دەریای ئورمییەیان راو کرد، ماسییەکان پەڕینە سەر وشکانی و هیچ گیانەوەرێک لە دەریادا نەما و ئاوەکەی تاڵ بوو.

کوڕە تیامابوو، ئەگەر ماسییە ئاڵتوونییەکەی بەرەڵا بکردایەتەوە پاشا دەمرد و ئەگەر لەگەڵ خۆشی بیهێنایە ماسییەکانی دەریا دەمردن. ماسییەکەی هەڵدایەوە ناو ئاوەکە و چاوەڕێی کرد تا هەموو ماسییەکان گەڕانەوە دەریا.

دەریای ئاسمان پڕ ئەستێرە بوو، من چاوم دەخستە سەر هەریەکێکیان ئەو نەبوو. ئایا راویان کردبوو یان من دیلی پەردەی تابلۆ بووم؟ بۆ دیلی قەمبوور بووم؟ خۆشم نازانم.. رەنگەچارەنووسی من لە خەونی تۆدا دیاری کرابێت و ئەم شتانە پێوەندییان بەو خەوەوە هەبێ کە تۆ دیوتە. رێک لەو شەوە یان رۆژەدا کە من بووم بەژنی متەوەلی(*) ئیمامزادەیەکی گومناو.

تۆ لە پێش دەرگەی ماڵی ئێمە وەستابوویت و لە ژورەکەی ئێمەت دەڕوانی، ماڵی ئێمە تاکە هۆدەیەک و حەوزێکی ئاو و حەوشەیەک بوو،

(*) متەوەلی: ئەو کەسەیە کە سەرپەرشتی و خزمەتی مەرقەدێک یان مزگەوتێک یان جێگەیەکی ئاینی دەکات، نزیک لە مجێوەر یان خادیم. و

من لە کەناری حەوزەکەدا جلم دەشۆرد و هەوڵم دەدا سەیری تۆ نەکەم، بەڵام دەمبینی کە چاوم لێ ناترووکێنی. خێراخێرا جلم دەشت و دەمگوشی و هەڵم دەخست بەتەنافەکەدا. چراکە پرتەپرتی دەکرد و قەمبوور قسەی دەکرد، ئەوەندەی وتبوو دەمی کەفی کردبوو، بەسەروقژێکی ئاڵۆسکاو و جلێکی کۆن و دەنگێکی زەنگداری گڕەوە قسەگەلێکی دەکرد، هیچ کەسێک لە واتاکەی تێ نەدەگەیشت، رەنگبوو بەزمانێکی تر قسە بکات.

دەڵێن لە دار و نەداری دنیا هەر ئەم قنگە گورگەی هەیە؛ هۆدەیەک و حەوشەیەک، نە میراتییە و نە پارەشی پێ داوە، بەڵام چونکە نەوەی متەوەلی ئیمامزادە بوو، هەروا ملی کەچ کردووە و وەری گرتووە. برایەکیشی هەبوو وەک منداڵێکی چەقاوەسوو لەسەر عەرزەکە پان بووبووەوە و دەگریا، نیوەی ئەم موڵک وماڵەی دەویست، هەر لەبەر ئەمەیە خۆی شین و مۆر کردووەتەوە. تۆ کە سەیرت کرد من چووم بۆی و دوو شەپازلەی مزرم سرەواندە بناگوێی، کە چی هەر بێدەنگ نەبوو.

ئەو شەوە یان ئەو رۆژە دنیا هەور و هەڵا و سارد بوو، من خۆمم گەیاندە تۆ، یان رەنگە تۆ خۆتت گەیاندبێتە من و وتت ئەمەبوو؟ وتم ئیتر ناکرێ هیچ بکەین، من شوم کردووە و پابەندبووم، وتت ئەمە هەمووی بوو؟ عەشق هەر ئەمەبوو؟ وتم لێگەڕێ با هەر لە یادگاریدا بمێنێتەوە. تۆ گەڕایتەوە، دەڵێن پاسەکانی ئەو تەنیا گەراژەی ئەم کوێرەدێیە رۆیشتبوون و تۆ ناچاربوویت بە پێ بۆ شار بگەڕێیتەوە. وێنەی شار لە دوورەوە لە تاریک و روونیدا ون دەبوو پەیدا دەبووەوە.

تۆ کە لە خەو راپەڕیت نیگارکێشەکە تابلۆکەی کۆ کردبووەوە و ئێمە شار بەشار دەڕۆیشتین، لەسەر ئەم قەڵەمدانەوە بۆ سەر ئەو قەڵەمدان.

دەنگی پێکەنینی پیرەمێرد ئازاردەر بوو، من لە تەواوی ئەو ماوەیەدا کە گوڵی نیلۆفەری شینم پێشکێش بەئەو دەکرد، بیرم لەوە دەکردەوە؛ ئایا کەسێک لەودیو پەنجەرەیەکەوە لە من دەڕوانێت؟ ئایا دووبارە دەیبینمەوە؟ سێ مانگ، نا.. دوو مانگ و چوار رۆژ لە حەسرەت دیداری ئەودا سووتام، سەیری هەرشتێکم دەکرد بەئومێدی دیداری ئەو سەیرمدەکرد. سەرەنجام تێگەیشتم کە دیداری ئەو مەحاڵە و هەوڵی من بێهوودە، هەڵبەتە خەونێک، خەیاڵێک بووە و رۆیشتووە. ئاخر بۆ نابێت کچێک لە ناو تابلۆیەکەوە عاشقی پیاوێک بووبێت، کە شەو تا سەحەر نیگاری سەر بەرگی قەڵەمدان دەکێشێت؟ مەگەر نابێت بونیام ئەسیری تابلۆیەک بێت کە خۆی کێشاویەتی و هێندە بەکچی ناو تابلۆکە دڵ بدات تا ئەویش عاشقی خۆی دەکات؟ مەگەر خوا عاشقی مەخلوقەکانی خۆی نییە و دواجار ئەوان بۆ ستایشی خۆی هەڵنانێ؟ بەڵام خۆ کەس بڕوا دەکات؟

ئێمە یەکترمان ون کردبوو، وەک ئەوەی کەسێک دیوارێکی لە نێوانماندا هەڵچنیبێت تا یەکتر نەبینین. من لە تای دووری ئەودا دەسوتام و ئەو لە تای دووری مندا، چونکە نیگا ئاگرینەکانی ئەوەیان نیشاندەدا؛ کە ئەو هۆگری من نییە، بەڵکو شێتی منە، وەمن ئەم خواستەم لەو چاوانەدا دەخوێندەوە. هێندە لە سەیرکردنی مندا کاتی بەسەر بردبوو کە زەمەنی ون کردبوو، سەعاتێک، ساڵێک، چەند ساڵ؟

کاتێ من لە شوێنی خۆم جوڵامەوە تابلۆکە تێکچوو بەسەر یەکدا، لەو کاتەوە پێکەنینە وشک و ترسناکەکەی قەمبوور خەویان لەو حەرام کرد، دیوارێک لە نێوان ئێمەدا هەڵچنراو ئێمە یەکتریمان ون کرد، بەڵام خۆ من دەمزانی ئەو بیر لە من دەکاتەوە، لە گوڵی نیلۆفەری شین کە ئێستا

ئاوی جۆگەکە بردبووی، لە قژی رەشی شانە نەکراوم، لە زەردەخەنەیەک کە لەسەر لێوم نەخشی بەستبوو، لە ڕەنگی تریفە ئاسام، لە جلی رەشی چیندارم کە ئێستا وا بەلەشمەوە نووساوە، لە عەشق، عەشق، عەشق.. کە لەدەستی ئەو دەرچووبوو، لە زەمەنی لەدەستچووی، لە قەدەرێک کە فرسەتی نەدابوو.

لەبڕی مەشروب و تریاکەکەی خۆی زیاد دەکرد، لە بەیانییەوە تا ئێوارێ نیگاری لەسەر بەرگی قەڵەمدان دەکێشا و هەروا منیش شار بەشار دەڕۆیشتم، لەم قەڵەمدانەوە بۆ ئەو قەڵەمدان. هەرچەند زیاتری دەکێشا، من دوورتر دەکەوتمەوە، خۆم دوور دەکەوتمەوە، بەڵام خەیاڵم خۆی دەسەپاند بەسەریدا. بۆ هەرجێیەک دەچوو، لە خەو، لە بێداریدا، من لە زەینیدا بووم. لە کونجی ژورەکەیدا، لە کوچە و کۆڵان، لە کەلاوەکاندا، لە هەموو جێیەک بووم و نەبووم.

لە هەرجێیەک ژنێکی دەبینی وای دەزانی منم، دەوەستا، لێیی ورد دەبووەوە، نا ئەمە نییە. ژنێکی تری دەبینی، گومانی دەکرد منم، دوای دەکەوت، بەهەناسەبڕکێوە پێشی لێ دەگرت، تێی دەڕوانی، نا ئەمە نییە. هەمیشە لە بەرچاویا بووم، بەڵام ئەو نەیدەتوانی بمبینێت، منیش نەمدەتوانی.

بەڵام ئیتر نەمدەتوانی.

لە زەینیدا وتم ئارامم لێ هەڵگیراوە، ئەو وتی ئارامم لێ هەڵگیراوە، چۆن دەتوانم ئارام بگرم؟

جارێکیان لە سەرتاشخانەیەکدا هەروا کە لە ئاوێنەکەوە چاوی بڕیبووە شەقامەکە و چاودێری گالیسکە و ڕێبوارەکانی دەکرد، لە ناکاو منی بینی، لە شوێنی خۆی هەستا و بەروانکەکەی فڕێدایە سەر

کـــورســـیـــیـــەکـــە و پەڕییـــە دەرەوە. هـەتا هـێــزی تێــدا بـوو بەدوای گالیسکەیەکدا رای کرد و پێیدا هەڵزنا، سەیری منی کرد، نا ئەمە نییە. خــەجــاڵەت و پەشـیـمــان لە گــالیـسکەکـە هـاتە خـوارێ و گــەڕایەوە سـەرتاشـخـانەکە، سـەرتاشـەکە تیغ بەدەست و سـەراسیـمـە لەو کـارەی ئەو، لە بەردەم دووکانەکەیدا وەستابوو، بەڵام ئەو گوێی نەدایە و دووبارە چووەوە شـوێنی خـۆی دانیشت، بەرکۆشـەکەی بەسـتـەوە و چاوی بڕییە سـەرتاشـەکە کە تیغـەکـەی بەسـەر پارچە چەرمێکدا بۆ پێشـەوە و دواوە ئەوەندە بـەخـێـرایی دەهێناو دەبرد، کـە نـەدەزانرا تیغ کـامــەیە و چەرم کامە، پاشان تیغەکەی بەسەر ئاگری ئیسپەرتۆکەدا گرت و بەرەو رووی ئەو هـات و وتـی دەموچاوت وەک دوگ لێ دەکەم.

لەرزگرتی بەڵام دانـی بەخۆدا گرت، تفی قـوت دا و بێدەنگ مـایەوە، کە روانییـە خـۆی لە ئاوێنەکـەدا کچێکی رەشپۆش لەوێدا دانیشـتبـوو، من بووم بەلێـوی خونچـە ئاسـا و زەردەخـەنەیەک کە لە تەواوی سـیـمـامـدا نەخـشـی بەسـتـبـوو، بـەقژێکـی ئاڵۆسکاوی رەشــەوە، لەودیو پـەردەیەکی شـینەوە سـەرم کێشـابووە دەر و چاوم لێ هـەڵنەدەگرت.. وتم ئەمـە منم. بەجۆرێک هەستی پێ نەکرێ، سەری بۆ لەقاندم.

ئەو کــە تا ئەوکـاتـە بەپەنجـەی شــایەتومــان و پەنجـەگــەورەی یاریی بەنوکی سـمێڵـی دەکـرد، ئاگای لەخـۆی نەمابوو، لەپڕ بەخـۆدا هـاتەوە، کـڵاوەکـەی لـە سـەری داکـەند و کـەمـێک لە شـوێنی خـۆی بەرزبووەوە و رێزی بەرامـەر خـۆی نواند لە ئـاوێنەکـەدا. کـابرای سـەرتاش پاشـەوپاش چووە دواوە و وتـی"تۆ حـاڵت باش نییـە" لە هـەمان کـاتدا گالیسکـەیەک لە بەردەم دووکـانەکـەدا وەسـتـا، گـالیـسکـەچی واتە هـەمـان پیـرەمـێـردی قـــەمـــبـــوور، هاتـە دووکـــانەکـــە و بەرامـــبـــەر ئەو تەعـــزیمی نـواند و

وتی"ئەمریکتان هەبوو.. قوربان؟"

ئاماژەی بۆ خۆی کرد و سەراسیمە وتی" من؟"

"بەڵی قوربان.. ئەگەر ئافرەتت دەوێت خۆ ئەوە من لە خزمەتتدام.. ئەو ژنەی لە گالیسکەکەدا دانیشتووە و جەنابت بینیت، تازەکارە خۆ"

ئاوڕێکی دایەوە و سەیرێکی ژنی ناو گالیسکەکەی کرد و سەیرێکی من، دەموچاوی داگیرسا، لە نێوان هێزی راکێشانی دوو جەمسەردا گرفتاربوو، سووک و هەڵواسراو مابووەوە. هەرچەندی کرد نەیتوانی منی بیر بکەوێتەوە، دووبارە سەیرێکی ژنی ناو گالیسکەکەی کردەوە، سەیری چاوە رەشەکانی کە زۆر لە چاوەکانی من دەچوون، لێوی خونچە ئاسا و قژی رەشی شانەنەکراوی کە حاڵێتێکی قەرەج ئاسای بەو دەدا. لە زەینیدا وتم چەند لە من دەچێت و ئەو لە دڵیا قسەکەی منی پشتڕاست کردەوە و درودی نارد بۆ خالقی هەردووکمان.

پیرەمێردە قەمبوورەکە وتی "دوودڵ مەبە.. دڵەکەت بخۆم.."

من لە ئاوێنەکەدا دەموچاوم دا بەیەکدا، ئەو بەویقارێکی تایبەتەوە لەسەر کورسییەکە هەستا و پشت لە من وا وەستا کە من لە ئاوێنەکەدا نەبینرێم، رووەو گالیسکەچییەکە وتی "نەخێر.. هەڵە لێکتێگەیشتنێک بوو"

سەرتاشەکە پێکەنی و قاقای لێ دا، گالیسکەچی وتی "تەماشاکە خۆ.." بەدەست پەردە مووروینەکەی لادا و ئاماژەی بۆ ژنی ناو گالیسکەکە کرد "چۆنت حەز لێ بێت لەخزمەتتدایە عەرزم کردی خۆ.. دووقرِان و چوار عەباسی حەقەکەیەتی، دەزانیت باخی سەلاحەدینی ئەیوبی لە کوێدایە؟ موتریبیشی لێیە خۆ.. مەشروب و تریاکیش هەیە ئەگەر حەزتان لێ بێت"

سەرتاشەکە کە حایرمابوو پێکەنییەوە، بەدەنگێکی ژنانەی وا پێ دەکەنی کە وا دەهاتە بەرگوێ پیرێژنێک بگری. وەلێ ئەو هەوڵی دەدا لەسەرخۆی بێت، سەیرێکی ئاوێنەکەی کرد داخۆ بزانێ من لەوێم؟ من سەرم داخستبوو، بەناوچەوانی ترشاوەوە دەمڕوانییە جۆگە ئاوەکە. ئاوڕی لێدایەوە و بە پێداگرییەکی پیاوانەوە وتی "نەخێر". چاوی بەو ژنە کەوتەوە و دڵی لەرزی، ژنێک لە گالیسکەکەدا سەری داخستبوو، بەناوچەوانی ترشاوەوە دەیڕوانییە جۆگە ئاوەکە و پێی بەیەک ریتم دەکوتا بەگالیسکەکەدا.

بۆ ئەوەی دڵنیابێت کە خەون نابینێت، بە هەردوو دەست بەرکۆشەکەی راکێشا و لێی کردەوە، بەتوندی پێی کوتا بەعەردەکەدا و وتی" هیچ وەختێک نەمتوانیوە تێ بگەم حەقیقەت لە کوێیە" پیشی خواردبووەوە، دەتگوت خەریکە لێوی دەکرۆژێت.

گالیسکەچی شاڵەکەی سەری رێک کردەوە و عەبا خوری وشترییەکەی دایەوە بەشانیا، بەزمانە لووسەکەی وتی "راستیەکەی.. خۆ لەو کاتەوەی شوێن گالسکەکەم کەوتی و سەیری ئەم شتە نازەنینەت کرد، گومانی ئێوە تێگەیشتم.. قوربان جەنابتان دیارە بەحەیا و حورمەتن، بەڵام هەموو حەیا و مەیا و بیر دەچیتەوە.. دوودڵمەبە، من خۆ خۆم شەخسییەن دەتبەم و دەتهێنمەوە"

بەبیانووی بەرکۆشەکەوە رووە و کورسییەکە گەڕایەوە و لە ژێر چاوەوە نیگایەکی گرتە ئاوێنەکە، من سەرم راوەشاند، یانی بەداخەوەم، بەڕاستی بەداخەوەم . بەهەمان ویقارەوە هەوڵی دا بەسەر دوودڵییەکەی دا زاڵ بێت، لەسەر کورسییەکە دانیشتەوە و وتی "نەخێر من ئەهلی ئەو شتانە نیم"

گـالیـسکەچی چاوی دەرتۆقـاند "پیـاوی حـسـابی! کـە ئەهلـی ئەو شتانەنیت، زۆر بێجێیت کرد شوێن گالیسکەکە کەوتیت.. کە پیاونیت بۆچی حاشی لێ دەکەیت، هیچ لەبارا نەبوو".

سەرتاشەکە پێکەنییەوە و ئەو لە ئاوێنەکەوە سەیری کرد "ئەگەر چاکم ناکـەیت دەڕۆم" سـەرتاشـەکـە یەکـسـەر بەخـۆیدا هاتەوە و وتی "بەڵی؟" خێرا خۆی گەیاندە کورسییەکەی ئەو و بەروانکەکەی لە گەردنییەوە ئاڵاندەوە و دەستی بەکارەکەی کرد. گالیسکەچی بلـمەبلـمێکی کرد و چووە دەرەوە، دەنگی قامچییەکەی لە هەوادا هات "هێیی".

"هێی.. ئەمـلا و لای سمێڵمت بیر نەچێ" سەیرێکی خۆی کرد، من بەزەردەخـەنەیەکەوە لەو سـەری دنیام دەڕوانی، یانی خۆ هەقناس نیم... بەڵام من ژنم و نازم هەیە، خۆ ناز عەیب نییە.

وتی "هێـی.. رۆنێکیش بدە لە قـژم" و کـڵاوەکـەی لـە سـەری داکـەند، قـژێکی رەشی بریقـەداری هەبوو، کـە سـەرتاشـەکە رۆنـی لێ دا زێدەتر بریقەی دەدا، من سـەیرێکی خێرا و راگوزەری قژیم کرد، بەڵام لە چاویم نەڕوانـی. یانی چی؟ هەرچەنـدە بیـری کـردەوە نەیـزانی، هەسـتـا پارە وردەیەکی لەسـەر مێزەکە دانا و سـەرتاشـخـانـەکەی بەجێ هێشت، کە پەردە مـــوورویـنەکـــەی بەدەست لادا، گـــەڕایـەوە و بۆ دوایـەمین جـــار، ســـەیرێکی ئاوێنەکـەی کـرد، مـن لە ژێر چاوەوە لێم دەڕوانی و دەســتم بەهێـواشی راوەشـاند.. یانـی خـوات لەگـەڵ. ئەو جـارێکی تـر لە بەردەم ئاوێنەکەدا رێزی بۆ خۆی نواند و چووە دەرەوە.

من لە کوێ بووم؟ ئەو لەکوێ بوو؟ ئایا دەکرا ئاوێنەکە بشکێنرێ و پێ بخـرێتـە نـاو سـەرتـاشـخـانـەکـەوە؟ ئایا دەبوو پەردەی تابلۆ و بـەرگی قـەڵەمدان بقلـیشایە و بێیتـە دەرەوە؟ بۆچی دەنگی من، دەنگی یارمـەتی

خواستنی من، فریادی یەکبەدوایەکی من، لە پشت ئەم هەموو زەمانەوە نەدەگەیشتە گوێی ئەو، کە من ناچاربووم پەنا بۆ پەردەی تابلۆ ببەم و خۆم بەم شێوەیە دیل بکەم؟ بۆ نەیتوانی من لە دەستی ئەم تینووە پەرێشان و سمێڵ بابڕانە رزگار بکات، کە هانکەهانکیان بوو شمشێریان لە دژی من لە خاک دەچەقاند؟ چ کارێک لەدەست دەهات؟ ئایا دەبوو زەمەن بەسەر یەکدا تێک بدرێت و مرۆڤەکان بە دڵی خۆیان لە چەند جێگەیەکەی تردا دابنرێن؟

من لە ناچاریدا لە پەردەیەکدا دەکێشرام و ئەو هەرچییەکی دەکێشا نەیتوانی من بەدەست بهێنێت، بەیانی تا ئێوارە فڵچەی لە رەنگ هەڵدەکێشێت و بەرگی قەڵەمدان دەنەخشێنێت. من لەم دووبارە و دووبارە و دووبارەوەکردنەوەیەدا، دەست بەدەست و شار بەشار دەڕۆیشتم و لەو دوور دەکەوتمەوە.

حەزی دەکرد هەموو جارێک گوارەیەک لە سەدەف یا پیرۆزە بەگوێمدا هەڵبواسێت، بەڵام ئەوەی نەدەکرد، حەزی دەکرد لەسەر یەکێک لەو قەڵەمدانانە نیشانەیەک جێ بهێڵێ و دوای بکەوێت تا بزانێت من دەکەومە دەست کێ، بەڵام ئەوەی نەدەکرد، حەزی دەکرد یەک جار لانی کەم جارێک، لەبری ئەوەی گوڵی نیلۆفەر بخاتە دەستمەوە، دەست بەدامێنی کراسەکەمەوە بگرێت و بەتوندی هەڵی داتەوە تا پوز و رانم ببینێت، بەڵام ئەوەی نەدەکرد. وا راهاتبوو جلێکی رەشی ئاودامەنیم لەبەر بکات و لێوم سوور بکات، وا راهاتبوو هەرخۆر بگەیبایە زەردەپەڕ دەچووە سوڕانەوە.

کە لە نیگارکێشانی سەربەرگی قەڵەمدانەکان تەواو دەبوو، کڵاوەکەی دەکردە سەری و ملپێچەکەی لە ملییەوە دەئاڵاند و دەکەوتە رێ.

شـوێنهایەکی خـۆش دەویست کە جۆگەی ئاو، درەختی سەروو و، گوڵی نیلۆفـەری هەبـوایە، بەڵام ئایا لە هـەر شـوێنێک ئەوانـە هەبوایە، منیش هەبووم؟ مەگەر شوێنێکی وەها ئەسڵەن پەیدا دەبوو؟

بەخـەیاڵی ئەوەی سـەرووە، لە ژێر درەختێکدا دادەنیشت، بەخـەیاڵی خۆی مـەحووی ناو چەمـەنزارێک دەبوو لە گوڵ و گوڵزار، بـەڵام جگە لە خـاشـاک و لمی گـەرم و پەراسـووی ئەسپ کە وەک سـەبـەتەیەکە بەیەکدا شکاوی حـەسـیـری چووبـوون بەیەکـدا و سـەگـە خـوێڕییـەکـان بەسـەر زبڵەکانەوە لمۆزیان تێ نابوو، هیچی تری نەدەبینی.

بەدوای مندا وێڵ بوو و چنگی نەدەخـــســـتم، وەمن ئەوم دەویست و نەمدەتوانی. بۆ بەم شێوەیە بوو؟ ئایا ئێمە یەکترمـان دەناسی؟ یان بەر لەم ژیانە یەکـتـرمـان دیبـوو؟ رەنگە ئێـوە لـە خـەونتـاندا منتـان بینیبێت، بـەڵام ئەی ئـەو چـی؟ ئـەویش مـنـی دەنـاسـی یـان تـەنـیـــا بـەدزیـیـــەوە و بەپـەنهــانـی لە کــونێکەوە، لە کــڵاوڕۆژنەی ســەرو تاقــێکەوە ســەیری کـردبووم؟ ئەم هـەمـوو بگرە و بەردەیە، ئـەم هـەمـوو ترس و ئـومـێـدە، ئەم هـەمـوو حـەسـرەتکێـشـانە، دوو مـانـگ و چوار رۆژ درێژەی کـێـشـا، تـا سـەرەنجام رۆژێک کـە ئەو سەرقـاڵی نیگاری بەرگی سـەر قەڵەمدان بوو، من وتم بارانە، برۆ ئەفکاری تاریکت بشۆرەوە.

وەک هـەرشـەوێکی تر خۆی گۆڕی، پاڵتۆکەی کردە بەری و ملپێچەکەی ئاڵاند لە ملییەوە و کڵاوەکەی لەسـەر نا، چوو بۆ گەڕان. دەنگگەلی سـەیر و غـەریب دەهـات، مـەلێکی نەناس لەجێگەیەکـەوە دەیخـوێند و سـەگەکـان حـەپـەحـەپیـان دەکـرد، دنیـا تـەم و تاربوو، تار نـا، غـەمگین. ئەو لەهـەر شوێنێکی دەڕوانی، من بۆی پێدەکەنیم.

تەم بـەڕوویدا هـەڵدەگــڕا و ئەو وای دەزانـی من دەمــەوێت شـــەونم لە

تەوێڵی بسڕم. دەخولایەوە و لە بێدەنگیدا بیری لە من دەکردەوە، لە قسەکردنم، لە پێکەنینم، لە پەنجە شمشاڵی و باریکەکانم کە دەیانتوقێنم دەڵێی خونچە گوڵن، لە ڕێ ڕۆیشتنم، من چۆن بەڕێگەدا دەڕۆم؟ نەیدەزانی. تەنیا وێنەیەکی بێ جووڵە و مردوو لە زەینیدا نەخشی بەستبوو، بەزەردەخەنەیەکی لاڵەوە لە تەواوی روخسارمدا، لێوێکی خونچە ئاسا کە ئەو وای خەیاڵ دەکرد هەر ئێستا لە ماچێکی گەرم هەڵگیراوە و هێشتا تێر نەبووە، بەگەردنی بەرز و گوڵی نیلۆفەری دەستم و چەماوە لە بەردەم پیرەمێردێکی قەمبووردا.

سەرەنجام گوڵم کەوتە جۆگە و ئاو بردی، ئێستا من تەنیا دەمتوانی قامکەکانم بەرەو سەر بنوقێنم و خونچەیی بکەم، رێک وەک نیگاری سەر قەڵمدان.

شەو لە نیوە تێ پەڕیبوو، تەم نیشتبووە سەر هەموو شتێک، وەک ئەوەی کەسێک بەهەردوو دەست چاوی گرتبێت تا بەتەواوی بەرپێی خۆی نەبینێت، بەڵام هەرچۆنێکبوو لە رووی حیس و غەریزەوە خۆی گەیاندەوە بەردەرگەکەی و رێک لەو کاتەدا کە دەیویست کلیلەکەی دەربهێنێت، بەبینینی من داچڵەکی، وەک چۆن منیشی داچڵەکاند.

لەوەی لەپڕ قیافەیەکی رەشپۆش بەکڵاو و ملپێچەوە لە ناوجەرگەی تەمەکەوە هەڵتۆقی داچاڵەکیم، وەک ئەوەی ئەسڵەن چاوەڕێی نەبووبم و لەسەر پلیکانەکانی ماڵەکەی دانەنیشتبێتم. ددانەکانم توند لەسەر یەک گیرکرد و بۆساتێک چاوەکانم داخست.

شقارتەی لێ دا تا شوێنی کلیلەکە لەسەر دەرگەکە بدۆزێتەوە، لە رووناکی کزی شقارتەکەدا بەدوای دەموچاوی مندا دەگەڕا و دۆزییەوە، وەک مرۆڤێک رووبەڕووی جەستەی پارچە پارچەکراوی خۆی بووبێتەوە،

وەها تێم ڕاما کە بۆ ساتێک وام زانی هیچم لەبەردا نییە، دەستم بەشێوەی زەرب خستە سەر مەمکەکانم، ئەژنۆکانم جووت کرد و کەمێک چومەوە خۆم. وەها لە شوێنی خۆیدا وشکبوو کە وام زانی لە خەونی تۆدا نیگارێک لەو دەبینم.

شقارتەکە تا کۆتایی سووتا و ئەو بەخۆیدا هاتەوە، دەستەکلیلەکەی لە دەستیا هەڵسوڕاند و بێ ئەوەی سەیری بکات، بەهەستی بەرکەوتن کلیلەکەی دۆزییەوە و دەرگەکەی کردەوە. بەڕێزێکی بێ گەردەوە وەک شازادەیەک یان پیاوە ئەفسانەییەکان، بەڕیزانە خۆی بۆ من خستە لاوە و کڵاوەکەی لە سەری داگرت و بەدەستەکەی تری ئاماژەی کرد کە بفەرمووم.

منیش بە خۆشحاڵییەکی تەواوەوە وەک ژنێکی زەحمەتدیدە، کە پەنای دەستکەوتبێت، پێشکەوتم و لە دالانە تاریکەکەوە تێپەڕیم، دەرگەی ژوورەکەیم کردەوە و وەک ئەوەی پێشتر ئەم شوێنەم بینیبێت، لە تاریکایی ژوورەکەدا تا داگیرسانی شقارتەیەک راوەستام. پاشان لە رووناکی نووری چراکەدا، بەخێرایی چاوێکم بە ژوورەکەدا گێڕا، لە هەموو رەنگێک و تۆزێک، چەند فلچەیەک و چەند قەڵەمدانێکی تەواو نەکراو لە ژێر تاقێکی بەرزدا پەڕاگەندا کەوتبوون.

مێزێکی بچووک و کورسییەک لە ناوەڕاستی ژوورەکەدا بوو، هەزارپیشەیەکی(*) کۆن لە سووچێکی ترەوە بوو کە دوو مۆمدانی لەسەر

(*) هەزارپیشە: سندووقێکی دارینی تاقتاقە، کە بۆ هەڵگرتنی قۆری و پیاڵە و هەندێک وردەواڵەی ماڵ سوودی لێ وەردەگیرێ، تا ئێستاش لە هەورامان بەکار دێت و هەمان ناوی هەیە. و

بوو، له تەنیشت هەزارپیشەکەوە چرپایەک بە پێخەفێکی چڵکەسووەوە منی بۆ لای خۆی رادەکێشا. له ماندوویێتیدا خۆم گەیاندە چرپاکە و راکشام. سالآنێک بەپێوە بووم، چەماوە بەگوڵی نیلۆفەرەوە، بەو شێوەیە مابوومەوە، تا ئەو لەسەر قەڵەمدان نەخشم بکات.

پێویستییەکی زۆرم بەڕاکشان هەبوو، حەزم دەکرد بنووم، چاوەکانم دابخەم و خەوێکی ئەبەدیی بنوم. هەموو زەرەی وجودم لە ئازاردا هاواری دەکرد و ژوورەکەی، بەتایبەت بە ئامادەبوونی ئەوەوە، ئارامییەکی سەیری پێ دەدام، گەرمایی چرپاکەی ئەفسوناوی بوو.. ئاه.. خوای من چەند ماندوو بووم.

سەیرێکی ئەوم کرد کە لە ناو خەرمانەیەک لە نووری چراکەدا، لەسەر کورسییە تەختەکە دانیشتبوو و چاوی بڕیبووە من، ئایا بڕوای نەدەکرد کە من ئێستا لە بەرامبەری، لەدەستیا، لەسەر چرپاکەی درێژ راکشاوم، وا سەراسیمە و حایر ماوە؟ ئایا هەموو ئیرادەی لەدەست دابوو؟ لە زەینیا وتم لە ناخۆشییا پەنام بۆ تۆ هێناوە، نا رێم ون کردووە، دەزانی من خەوگەڕم؟ شەوان لە خەودا رێ دەکەم، بۆ لایەک دەڕۆم، ئەمشەوم هی تۆیە.

ناوچەوانی گرژ کرد و ددانەکانی لێک گیر کرد، وتم نا ئازیزم.. من لە ئاسمانەوە هاتووم، لەبەر تۆ هاتووم، مەگەر هەر ئەمەت نەدەویست؟ باوەڕ بکە نەخەوە و نەخەیاڵ، بڕوانە؛ سێبەری تاقەکەتان لەسەر ناوچەوانم بەڵگەی ئەوەیە کە من لە خەودا بۆ لای تۆ نەهاتووم، ئەی حەپەی ئەو سەگانە نابیستیت؟ ئەو مەلە سەرگەردانە گومناوانە چی دەخوێنن؟ هیچ لە زمانیان ناگەیت؟ کێ بانگ دەکەن؟ پێت خۆشە هەستم

و سـەمـات بۆ بکەم؟ یەک سـەمـای ئاینیی سـاسـانی؟ یان بەلانی کـەمـەوە پێم دانێم و چـەند هـەنگاوێک بڕۆم.. بجـوڵێم؟.. دەتەوێت؟.. نـا ئـەمـەم لێ داوا مــەکــە.. هێندە مــاندووم کــە ئـامــادەم بۆ ســەلماندنی خــۆم و عەشقەکەم.. تەنیا بمرم.. داوام لێ مەکە بجوڵێم.

لە زەینیـدا بەخـۆمم وت، ئەمـە یانـی ژیانی ئەبەدیی، تۆ ئـارام بنویت و من لێت بڕوانم. مـن نووســتم و جـەســتــەم دووری بـە چرپاکــەیدا و لە قـووڵایی بۆنی پیـاوانـەیدا نوقـوم بووم، هێندە رۆچووم کـە ئەو ناچار بوو داوای کـۆمـەک لە بینایی بکات لە پشت کاسـەی چاوەکـانیـەوە و وەکـو سـوژن جـەسـتـەم بەچرپاکەوە بدورێت، لە دڵما وتم ئازیزی دڵم بەنیگات دام دورە، بـەهـەر شـــوێنێک دڵت دەیخـــوازێ، بـە ژیـان.. بەمــــەرگ.. بەعـەشق.. بە هـەرچییـەک خـۆشت دەوێت.. لە بەرامـبـەر نیگاتدا دەبمە هەور.. دەبمە دووکـەڵ.. تـابتـوانیت وەک بـا یاریم پێ بکەیت، هـەناسـەی گەرمت بکە بەسەر جەستەمدا سەیر بکە چۆن ون دەبم.

لەپـی دەســتــەکـانم نووســاندبوو بـەیەکـەوە و لـە ژێر روومـەتم نـابوو، بەقــاچی تێکەڵوپێکەڵ و قــژی بـەردراوەوە بەســەر بالیـفی ســپــیــدا، نەمدەزانی دەمویست چ شێوەیەک بۆ ئەو بنوێنم. تەنیا بەخاتری بینینی دەمـوچاوی، حـاڵەتی شـەیتـانـی و بێگوناهـانـەی چاوەکـانـی، هـەوڵم دەدا پێڵوەکانم دانەخرێت، کە چی نەدەکرا. دڵم دەیویست قسەیەک بکات، لێ نازانم بۆچـی بێـدەنگ بوو؟ دەیویست تـا کـەی بێدەنگ بمێنێتـەوە؟ چی ئەوی دەهێنایە قسە؟

تەوێڵی عارەقی کردبووەوە، بەسەرقۆڵی کراسەکەی سڕیی و بۆ ئەوەی شــتــێکی لەدەست دەرنەچێ بەردوام بوو لە نیگاکـردن. نـەمـدەزانـی لە

شتێک نارەحەت بوو یان بێدەنگ چووبووە ناو مالیخولیاکەی(*)؟ چاوی لە من هەڵنەدەگرت نەکا رابکەم یان بەجارێک وەک تەم لە بەرامبەریدا بڕەوێمەوە. ئایا شێوەی مەرگ بوو؟ شێوەی ژیان؟ یان تێکەڵەیەک لە هەردووکیان؟ بەچاوانی رەش و گەورە و لووتی تیر ئاسا و برۆی هێمن و لێوی بچووک و ئەو دەموچاوە سێگۆشەیەی کە بڕیاربوو شتێکی گرینگ، وەک قەترەیەک ئاو لە چەناگەی باریکییەوە بتکێ و پێگەی مرۆڤایەتی دیاری بکات، شێوەی باڵندەیەک بوو نزیک لە مرۆڤ. نەمەرگ بوو، نەژیان، پیاوێک بوو وەک خەیاڵ ناسک، هەم هەبوو، هەم نەبوو. وەک جیوە، وەک تەم، یان هەڵم کە لە دەمی بونیامەوە لە رۆژی ساردا دێتە دەرێ و نامێنێ، نامێنێ و هەر کە دەمت ترازان دێتەوە.

بەهەرحاڵ هەڵهاتوویەک بوو کە هیچ کات نەتدەتوانی خۆتی لەگەڵ یەکلایی بکەیتەوە، من لە ماوەی داخستنی چەندجارەی چاوەکانم، هەروا کە سەیرم دەکرد هێور هێور ماندوێتی سەختی ساڵان وەک داروپەردوو رژا بەسەر پێڵووەکانمدا.

قاچەکانم بەتەواوی راکێشا، پەنجەی شایەتومانی دەستی چەپم خستە ژێر ددانم و دەستم کرد بەجوینی. دەمویست لە بەرامبەر خەونێکدا کە وەک سێلاوێک رای دەماڵێم بەرگری بکەم، دەمزانی کە

(*) مالیخولیا-Melancholia : مالیخۆلیا یان ماخۆلیا جۆرێک نەخۆشیی دەروونییە، کە خاوەنەکەی خۆی لە شێوەی خوا یان پێغەمبەر یان ئاژەڵێک یان هەر شتێکی نائاساییدا دەبینێت. زۆرتر ئەم نەخۆشییە لای خەڵکانێک سەرهەڵدەدات کە زۆر بیر دەکەنەوە وەک پیاوانی زانست و ئەهلی تەسەوف، یەکێک لە نیشانەکانی ئەوەیە کەسەکە هەمیشە حەز بەتەنیایی دەکات، وەک ئەم نیگارکێشەی پاڵەوانی رۆمانەکە. و

نیگا ئاگراوییەکانی بەمنەوە دەدورێ، بە هەموو جەستەمدا دەیگێڕێ، لە جێگەیەکەوە بۆ جێگەیەکی تر، لە تاڵەموویەکەوە بۆ تاڵێکی تر، لە نینۆکی پەنجەیەکمەوە بەرەو بازووەکانم وەک ئەوەی شتێکی گرانبەهای زۆر بچووک لە جەستەمدا ونبووبێت و ئەو دەبێت بیدۆزێتەوە.

ئەو کاتەی کە دەچەمایەوە و چاوی لە روخسارم دەبڕێت، چاوەکانی دەهێنێتەوە یەک و دەیکاتەوە، سەری دەهێنێتە پێش و دەیبردە دواوە، بۆنی بەلەشمەوە دەکرد، هەناسەی لە سنگیا حەپس دەکرد. باش دەمزانی ئێستا کە چاوەکانم داخرابوو، دەیتوانی لە نێوان دوودڵی و دڵنیاییدا؛ لە شوێنێکی ناشوێندا هەڵی واسێ، ئا؟ یان نا؟ لە نەشئەیەکی روحانی پڕ ئاسایشدا کە دوایەمین خاڵی سکی دایکانەی من بوو، یان باوەشی ژنانەم، کامیان؟ گەرمایی لەشی وەک هەناسەی ئەژدیها شێی جلەکان و قژمی هەڵدەمژی و جەستەمی گەرم دەکردەوە، هەناسەی دەلەرزی و دڵی وەک تەپڵ لێی دەدا، تەپڵگەلێکی گەورە و بچووک.. ناهاوڕیتم..

دواتر گوێم لێ بوو تەپڵەکان وردە وردە بێدەنگ دەبوون.. لەنگەری سەعاتەکە جیا دەبووەوە و زایەڵەی گەورەی زەمان لە مۆسیقای دووبارەوە دەهاتە دەرێ و بەهەموو پێچەکاندا تێ دەپەڕی.

دەمبینی کە کوڕە بچووکی پاشا ماسی ئاڵتونیی دەدایەوە بەدەریا، بێ ئەوی بیر لە ئەنجامی خراپی ئەو کارەی بکاتەوە. هەرچی خواردن و شمەکی ناو هەمبانەکانی هەبوو بەسەر ماسیگر و هاوەڵەکانیا دابەش کرد، بەڵام کەسێک سکەیەکی کە متری بەردەکەوت. بەزمەکە لێرەوە دەستی پێ کرد، هەمیشە هەر وادەبوو، کاتی دابەشکردن نوتفەکانیش کۆ دەبوونەوە و لە رەحمێکی گەرمدا گرمۆڵە دەبوون. ئەو شوێنە خاڵی

دەسپێک بوو کە یەکێک بەردێکی هەڵدەگرت و ئەوەندە دەیکوتا بەکەلەی ئەوی تردا، کە ئەستێرەیەک دەکشاو دەسووتا، لە یاری دەچووە دەرێ.

من روون دەمبینی کە کەسێک سکەیەکی کەمتری بەردەکەوت، سەربوردەکەیان گەیاندەوە گوێی پاشا و پاشای نەخۆش لەسەر جێگە بڕیاری مەرگی کوڕەکەی دەرکرد و دەستوری دا کوڕە ببەنە هەمان جێ و لەوێ بیکوژن. دەستەیەک لاوچاک و شۆڕەسواران کوڕەیان هەڵگرت و بردیان بۆ کەنار دەریا، بەڵام نەیانتوانی یان نەیانویست بیکوژن، فیتنەکەیان لەبری ئەو کوشت و کوڕەیان سپارد بەخوا و ئازادیان کرد.

کوڕە کەناری دەریای گرت و ئەوەندە رێی کرد و رۆیشت، کە لە ماندوویەتیدا لە سێبەری گابەردێکدا خەو بردییەوە، لە خەویدا بینی لاوچاک و شۆڕەسوارەکان گیرفانی فیتنە کوژراوەکە خاڵی دەکەن و شاباشەکەی بەسەر خۆیاندا دابەش کرد، بەڵام روون نەبوو کە ئایا جارێکی تر کەسێک سکەیەکی کەمتری بەردەکەوت یان نا؟ وە ئایا کەسێک بۆ سکەیەک دەمرد؟

نازانم چەندێک لە خەودا بوو، کە وا خەواوخەو بووبووم. بۆ ساتێک هەستم کرد کە تەڕاییيەکی مزر و شیرین لە دەممدایە و بەگەروومدا تێپەڕی، بۆنی مناڵییەکانم لە "بەیهەق"(*)ەوە کرد. شەراب بوو، بەڵام شەرابی چەند ساڵە کە هێندە مزر و شیرین بوو تا نوکی پێمی گەرم کردەوە، ژیانمییەوە. تۆ تا ئێستا نۆشیوتە؟ خوێن لە دەماردا فوارە پێ دەکات، دەیفڕێنێ، وەک شەمەنەفەرێک کە لە تونێلێکی تاریک و

(*) بەیهەق: لە شارە هەرە دێرینەکانی ئێرانە و پێگەی جوگرافیای دەکەوێتە تەنیشت شاری نیشابور و ئێستا شارەکە ناونراوە سەبزەوار، دانیشتووانی زیاد لە شەسەد هەزار کەسن. و

نەناسراودا دەم بەدەم خێرا دەبێت و دواتر دنیا لە چەرخانە شێتانەکەی خۆی دەخات، ئارام.. ئارام.. چەند سووڕانەوەیەکی دڵگیرە.

نازانم کێ ئەو شـەرابەی رژاندبووە زارمـەوە؟ ئـایا کـەسێک لە خـەودا مەستی دەکردم؟ یان لە خەونی تۆدا لەگەڵ کەسێکدا هاوپێک بووم؟ یان تـەنانـەت لەگــەڵ تـۆدا؟ ئـایا کــەســێک لە دوایـەمین چرکــەی ژیانمـدا ویستـبـووی ئەم هـەنگویناوە ئەرخـەوانـیـیـە بە من بنۆشـێت؟ تا بـەڵکە پەشیمان ببمەوە و بمەوێ دووبارە بۆ دنیا بگەڕێمەوە؟ نازانم کێ دابینی کردبوو، بەڵام من، بۆ خالقی ئەو کەسە درووددم نارد.

لە دڵەوە حـەزم کـرد پاکـوتەمـیـز خـۆم بەم فـەرامـۆشـیـیـە رەهاییـیـە بسـپـێرم، رابـردوو لە بیـر خـۆم ببـەمـەوە و جـۆلانە لە نێـوان رۆژگـاری نەخش و نیگاراندا بکەم. نا ئەمە مـەستییەکی ئاسایی نەبوو، ئەمە وەک ئەوە وابوو کەسێک فلچەی لە شەراب هەڵکێشابێ و منی کێشابێت.

دەنگی نامۆ دەهاتە گوێم، دەنگی تایە و گالیسکە و زەنگ، دەنگی پێی مــەردومــانێک کــە بەخـێـرایی دەڕۆیشتن، دەنگی ژنان و کــچــانێکی گـوڵفـرۆش، کە زەمـیلەی پڕ لە گوڵیـان لـە قـۆڵیـان کـردووە و لە نێـوان خـەڵکانی شـارێکی دووردا، لە ناو ئەو هـەمـوو هەراوهـوریایەدا.. ئارام.. ئارام.. بۆ دڵی خۆیان گۆرانییەکیان دەگوت، کە من بەڕوونی دەمـبیست، بەڵام لە زمانیان نەدەگەیشتم. دەنگی ئاسنکوتین.. غـەڵبەغەڵبی خەڵک.. لە نێو ئەو هـەمـوو هـەراهـەرایەدا دەتگوت کەسێک، کەسێک بانگ دەکات، ئایا کـەس منـی دەخـوێنـدەوە؟ ئەی ئەمــانەم لە کـوێوە گـوێ لـێ دەبوو؟ بۆچی هـەمیشـە هـەست دەکەم کاروان رۆیشتووە و من جێماوم؟

دەنگی پیـاوانەی پیاوێک دەبیسـتم کە لە ناخی دڵیـەوە قسـەی دەکرد و هەوڵ دەدات ژنێک بۆ ژیان بگێڕێتـەوە کە دوو مـانگ و چوار رۆژ لەگـەڵی

ژیابوو. ژنێک بە چاوانی ڕەشی ئەفسونگەرەوە هەموو وجودی پیاوەکەی بۆ خۆی ڕادەکێشا. بە لێوێکی خونچە ئاسای نیوەکراوەی، کە دەتگوت ئێستا لە ماچێکی گەرم و درێژ لێ بووەتەوە و هێشتا تێر نەبووە. بەقژی ڕەش و ئاڵۆزاو کە دەوری ڕوخسارە مانگ ئاساکەی دابوو، بەگەزێییەکەوە کە لە ناوچەوانییەوە هاتووەتە خوارێ، بەکراسێکی ئاودامەنی ڕەشەوە، بەرۆشتنێکی قورس و سەنگین بە لێواری پردی ڕووبارێکەوە ڕێ دەکات.

پیاوێک ڕووەو ڕووبارەکە بەسەر پردەکەدا چەمابووەوە و لەو کوڕێژکەیەی دەڕوانی کە هەرچەند سەوڵی لێ دەدا قەیاخەکەی نەدەبزوا. دنیا تەم بوو، پیاوەکە بەتەواوی ئیحساسییەوە قسەی دەکرد، لێ ژنەکە گوێی نەدەدایە و من دەنگی دوورکەوتنەوەی پێیم لە پردەکە هاتە گوێ.

دەنگی ئاه.. ی پیاوەکەم گوێ لێ بوو، دوای دەنگی کەوتنە ناو ئاوێکەوە. ئەو کاتە بوو بەگەڕەلاوژێ، نەمتوانی بزانم چی بووە، ئەم شتانە.. ئەم دەنگانە من بێ تاقەت دەکات، دەمگەیەنێتە سەر ڕازی ئەفسانەیەک کە لە پەی پێ بردنیا داماوم.

لە کاروانێ لە ڕەنگ و قەڵەمدا، لە نێوان نیگار و نیگارخانەکاندا دەست بەدەست و شار بەشار دەگەڕام، لە شوێنێک؛ پیاوێک تابلۆکانی یەک یەک هەڵدەگرت و لەولاتر دەیخستنە سەر یەکتر، ئەو پیاوە باوکم بوو. دەمزانی ئەوە باوکی من نییە، لێ باوەڕم هێنابوو باوکم بێت. وەڕەوەڕی سەگێک دەبیستم.

پیرەمێردە قەمبوورەکە قاچەکانی کۆ کردووەتەوە و لە عەبا خورییە وشترییەکەیدا گرمۆڵە بووە، شاڵێکی لەسەری ئاڵاندووە و بیبەر

دەخوات. بەچاوی حیزەوە سەیری نیگارەکان دەکات و بەئاماژەی دەست ڕەتی دەکات. من لە ژێر درەختێکی سەروو، لە کەناری جۆگە ئاوێکدا وەستابووم و باقڵم نینۆکی پەنجەی شایەتومانم دەگەست.. بیرم نایات.

ئەم جارە قەمبوورەکە تابلۆکەی ڕەت نەکردەوە و وەستا.. سەری هێنایە پێشێ و هێنایە پێشێ و بەهەمان شێوە چاوی بڕییە من. ئەو پیاوەی کە باوکم بوو، نیگارەکەی بەرز کردەوە، عارەقی کردبووە و بە ڕوویەکی سوور هەڵگەڕاوەوە، چاوەکانی دەرتۆقیبوون و ئەم پێ و ئەو پێی دەکرد. قەمبوورەکە دەستی بەرز کردەوە تا تابلۆکە ڕەت کاتەوە، کەچی وەک ئەوەی پەشیمان بووبێتەوە دەستی هێنایە خوارێ، باوکم مۆڕەیەکی لێ کردم و وتی "گوڵێ بچنە و پێشکێشی جەنابی ئاغای بکە"

من دەموچاوم لە قەمبوور دابووبەیەکدا، باوکم داگیرسابوو دانەکیرەی دەکرد، دەتگوت ددانی لە زمانی گیر دەکا، دڵۆپی گەورەی عارەق لەملا و لای دەموچاوییە سەریان دەردەهێنا و سەرەوژێر دەخلیسکان. لە ترسا چەمیمەوە و نیلۆفەرێکی شینم چنی و دامە قەمبوور، ئەو پەنجەی حیرەتی لە زار نابوو، نەیدەتوانی چاو لە من هەڵگرێت، شەپۆلێک لە هەستی ڕازیبوون لە ڕوخساریدا نەخشی بەست، دەستی بەباخەڵی داکرد و چەند سکەیەکی سەردەمی دەقیانووسی دەرهێنا و دای بەباوکم.

باوکم تەعزیمی کرد، پیرەمێرد بێ ئەوەی شتێک بڵێ تابلۆکەی ڕاپسکاند و پێکەنی، پێکەنینێکی وەحشەتناک کە خەونی لە بونیام حەرام دەکرد، وەلێ من گوێم نەدەدایە، بەڕێکەوتین و بۆ ناو خەونی تۆ هاتین. ئەو شەوە یان ئەو ڕۆژە تەم و بارانییە، لەو هۆدە و هەیوانەدا بووینە ژن و مێرد، چرپامان ڕووی عەردی ژوورێکی کۆنبوو. برای

قەمبوور پێی لە عەرد دەکوتا و هاواری دەکرد، کە تۆ سەیرت کرد، من دەچووم بۆی و دوو شەپازلەم سرەواندە بناگوێی، بەڵام خۆ بێدەنگ نەبوو. ئێمە چەندێک شتی چڵکنمان هەبوو، هەرچەند دەمشۆرد تەواو نەدەبوون، دەمشۆرد و دەمچۆڕاندەوە.

پاشتر کە تۆ لە خەو رابوویت، کەسێک فلچەی لە شەراب هەڵکێشا و منی کێشا، چاوەکانمی رەشتر کرد، وەها لە هەرچییەک بڕوانم ئاگری تێ بەردەم، پێڵووەکانم قورستر و وەک داروپەردوویەکی ژێر باران داچەکی بوو. دواتر دەستێ هێنرا بەقژمدا و بەهێواشی ئەگریجەمی نەوازش کرد، پەنجەگەلێکی لەرزیو بەقژمدا رۆیشت و خەونمی قوڵتر کرد، تەنیا بۆ ساتێک توانیم تێ بگەم کە زەمەن رۆیشتووە.

زەمەن رۆیشتووە و من هێشتا لە ژوورەکەیدا، لە هێجگار ماندوێتیمدا بەناو جێگە گەرمەکەیدا دادووراوم. دەنگی هەناسەیم هەست پێ دەکرد، دەمزانی کە بەسەرمدا چەمیوەتەوە، وەک ئەوەی بەنیگای جەستەم بکاتە خۆڵەمێش و بە هەناسەکانی روحم بداتێ.

هەموو توانامی لێ زەوت کردبووم و منی بەچرپاکەوە دادووری بوو، دەستی بردە یەخەمەوە، پەنجەکانی سەیر گەرمبوون و من دەسووتام، بێ ئەوەی هەستی کاردانەوەیەکم هەبێت، تەنیا دەنگی هەناسە لەرزیوەکانیم دەژنەفت، خۆم دابوو بەدەستەوە، بەڵام بۆ ئارامی زەینم بەدوای دەنگێکی ئاشنا لە سالانی دواتردا دەگەڕام، دەنگێک کە بتوانێت خەیاڵم لە جێگەیەکەوە هەڵبگرێت و بیبات بۆ جێگەیەکی تر، کوڕێک بڵێ: پەروانە! و من لە شەقەی باڵ بدەم و بەرەو رووی بفڕم.

هەمیشە عاشقی دەنگی گارمانی(*) روسی بووم، ئێوارەیەک

(*) گارمان: ئامێرێکی مۆسیقییە لە شێوەی ئۆکۆردیۆندایە. و

زەردەپەڕ، چوومە بەهارستان، لە ڕێگە لەودیوو شووشەکانی قاوەخانەی "لەقانتە" چاوێکم گێڕا، دەموچاوی ئاشنایەکم تێدا نەبینی، بەڕێی خۆمدا ڕۆیشتم، لە بەردەم چایخانەیەکدا کە کورسییەکانی لەسەر شۆستەکە دانابوو وەستام، چایچییەکە قەلایەک پیاڵەی لەسەر دەستی هەڵچنی بوو، بەنێوان مێزەکاندا دەسووڕایەوە و یەک یەک دای دەنان، هەزار پیاڵە وەک پەڕی تاوسی مەست.

لە دڵی خۆمدا وتم ئەگەر هەڵنوتا؟ بەلام ئەو چایچییە یەک چاوە لە کاتێکدا بنێشتی کوردی دەجوو، کەمەری کەمێ قەوس کردبووەوە و خۆی وەک پیاڵەی کەمەر باریک خوار دەکردەوە و بەنێوان مێزەکاندا دەهات و دەچوو. ویستم دانیشم و چایەک بخۆمەوە جێ نەبوو، ڕۆشتم.. بەدەوری مەیدانەکەدا سووڕامەوە و چاوێکم بە گوزەری "شادومانی"دا گێڕا. چەرداغی دووکانەکان پەردەی ڕەنگاوڕەنگ بوو. لە بەردەم نووسینگەی "شادومانی چەشم ئازەر"دا وەستام، لە دوای خەڵکەکەوە سەرێکم کێشا تا بۆ ژەنیارانی ئەو ئاوازە خەمگینە درود بنێرم.

دوو ژەنیار بەجلی نوێوە، کە دیاربوو تازە کڕیبوویان و لەبەریاندا هاواری دەکرد، لە بەردەم دووکانەکەدا وەستابوون و ئەو ئاوازە شادەیان دەژەند، کە زۆر خەمگین بوو. یەکێکیان گارمانی دەژەنی و جارجاریش بەویقارەوە کەمەری بۆ بادەدا و ئەوی تریشیان باڵەبانی فوو دەدا.

نەوایەک بوو داڵغەی قووڵ دەبردم، هەستم دەکرد پێشتر بیستبێتم، ئایا ئەوە وەک لایلایەکانی دایکم بوو؟ یان لە عاشقە ڕاگوزەرەکانەوە بیستبووم؟ ئایا ئەوە هەمان ئاوازێ بوو کە لە ڕۆژی زەماوەندەکەماندا لێیان دەدا؟ لەپڕ هەستم کرد سالانێک دواتر پیاوێکی نابینا لە بەردەم

قـاوەخـانـەی "فـیـردەوسـی" ئەم ئاوازە دەژەنێت؛ ئەی رۆژگـاری نەخش و نیگاران!

ئارامـبـووم و گـوێم شل کـرد، حـەزم دەکـرد دانیـشم کـەچـی ئەوەندە بەپێـوە وەسـتـام شـەو داهـات. ناچاربووم بگـەڕێمـەوە و خـۆم تەسلیـمی هەناسە لەرزیوەکانی ئەو بکەم.

لە بـاخـەڵـمـدا نوسـتـبـوو، دەیویست لـە وجـودی مندا پەنـای دەست بکەوێت.. رەفتـاری ناشییـانە بوو رەنگە سـەری لێ شێوابێت، لە خـۆیدا گـرمـۆڵە بووبوو، بۆنی قژی دەکردم، دەسـتی دەخـسـتـە ناو دەستـمـەوە و دیسـانەوە دەسـتـی بەرەڵلا دەکـرد، نەیدەزانی چی بکات. دەمی تـامی سکـەی سـەردەمـی دەقـیـانووسـی دەدا، تامی وەک کـافـور سـارد بوو، هـەرچـەندی دەکـرد نـەیدەتوانی بـەر بەو لەرزینـە مـەسـخـەرە ئامـێـزەی بگرێت.

لەرزنەبوو، گرژبوونێک بوو لە نووکی پێیەوە تا تەوقی سـەری گرتبـوو، نازانم بۆ نـەیدەتوانی بەسـەرخـۆیدا زاڵ بێت. وەک کـەسـێک کـە نیـازی نابوودکردنی خـۆی هەبێت، وەک ئەو فیـداییـیانەی خـۆیان لە قـەڵاکانەوە بۆ بنکی هەڵدێرەکـان فـڕێ دەدەن، وەک پێـشـمـەرگـەیەک کـە ئەڵقـەی نارنجـۆکـەکـەی رادەکـێـشـێت و کـوڕکـوڕ خـۆی هەڵدەداتە بـاوەشی قـوربانیـیـەکـەی، وەک هـەنگێک کـە جـزو دەوەشـێنێت و خـۆی دەمـرێت. تەواوی خوێنی رەگەکانی لە یەک خاڵدا فوارەی کرد و مرد.

بەڵێ مرد.

ئـیـتـر درۆ نەبوو، ئەوەی کـە فـڵـچـەی لە شـەراب هەڵدەکـێشـا و منی دەکێشـا، ئەوەی منی لەم قـەڵەمدانەوە بۆ ئەو قـەڵەمـدان کۆچ پێ دەکرد،

ئەوەی کـە دیلی تـابلۆیەکی خـۆی بـووبوو، ئێـسـتـا منی عـاشـقی خـۆی کردبوو خۆی مردبوو، لە باوەشی مندا مردبوو.

دەسـتم لـە روخـسـاری دا، تا ئەو کـاتـە کـەسـم وەها سـارد نـەدیبـوو، دەتگوت لە تەرزە دروسـتـیـان کـردووە، وێرانـکەر و سـارد و بێـڕەحم. دەمتوانی چی بکەم؟ دەستی کە بەسینەی رووتییەوە بوو، بەرزم کردەوە و بەرمـدا، دووبارە کـەوتەوە سـەر سنگی. خـۆم خـسـتـە لاوە و لە دڵەوە قـیـژاندم، بەڵام دەنگێکم لێـوە دەرنەهـات، لە چرپاکـە هاتمە خـوارێ و سـەیرێکی دەوروبەرم کـرد، شـتـێک کـە بەمن ئاشـنابێ، نەبوو، جگە لە چەند قەڵـمدانێک کە نیگاری شێـواوبوون و نەخشی سەربەرگەکانیان بە نیوە ناچڵی مابووەوە.

چراکـەم خـسـتـە سـەر کـورسی تەنیـشـت چرپاکـە و لـەوم روانی، مردوویەک لە رووناکی چراکەدا پەرش دەبووەوە و من نەمدەتوانی بەر بە رۆیشتنی کات بگرم. ئەو رۆیشتبوو من مابوومەوە؛ مرۆڤێکی بەدبەخت و سـەرگـەردان کـە نەیدەزانی دەبێت چی بکات.. بەدبەخت.. بەدبەخت.. بەدبەختیـەیە. ئایا ئەگەر من عـاشقی نیگارکێشێکی تربامـایە رۆژم بەم رۆژە دەگـەیشت؟ بۆ ئەنجـامی عـەشق ئەم هـەمـوو نەگـبەتـی و وێرانی و بەدبەختییە؟ دەبوو پەنام بۆ کوێ بردبا؟ بەکێ بڵێم؟ خۆ من کەسم نییە.

شـەویش لە نیـوە تێ پەڕیبـوو، جگە لە حـەپەحـەپی دووری سـەگـەکان، هیـچ دەنگێکی تر نـەدەهات، سـەرگـەردان لـە ناوەڕاسـتـی ئەو ژوورە نەناسـراوەدا وەسـتـابووم، رێک بەو جـۆرەی کـە منت لە خـەونـتـا دی. هەمووان سـەرگەردان بوون، نە تریشقـەیەک، نە ئەسپێک، نە مـاشێنێک، هیـچ.. هیچ.. خـەڵکێکی نەنـاس، ئاپۆرەیەکی مـەزن، سـەرگـەردان روو بەلایەک کە نەیاندەزانی کوێیە، حەیران بووبوون.

ئەو کــاتە یەکــێک لە مــامــەکــانی من کــە ســاڵانێک لەوەوبەر لە جەنگەڵەکانی هیندستاندا بەتیری ژەهراوی خێڵەکییەکان بەدرەختێکدا هەڵواسـرابوو، گـەنجـانـە و گـوسـتـاغ بەرەو رووم هـات و منی بەسـەر پردەکـەدا پەڕاندەوە کـە هەردوو لای سـەر شـار بوو لـە مـردووەکـانی مێژوو. منی قەڵادۆشکان کردبوو، وەکو با بەنێوان مردووەکاندا بازی دەدا، دواتر چوینە گۆڕستانێکی پڕ گوڵ و درەختەوە. لە هەموو جێیەک گوڵێک، درەختێک، گـیایەک خۆڕسکانە روابوون و رووی گۆڕەکـانیـان داپۆشی بوو، شوێنێک بوو کە ئەسڵەن لە گۆڕستـانی نەدەکرد، زۆرتر لە مەرقەدی ئیمامزادەیەکی پیرۆز دەچوو.

چوینە ژێرخـانێکەوە کە پـەیکەرێکیـان لە نـاوەڕاسـتدا لەسـەر تـەختی بەردێ دانابوو، شـمشـێرێکیـان کـردبوو بەسکیدا و پەردەیەکیـان پێدا دابوو، وتم "ئێمە سـەردەمێک پەیکەریشمـان هەبوو؟" دەنگی لەرزیوم لەو ژێرخانەدا شەپۆلی دا و گەڕایەوە بۆ خۆم، سەرم خستە ناو دەستەکانم و لە لـەرزی دەنگی خـۆم کـەوتمـە لەرزین. دەنـگی سـامـناکی پێکەنیـنی قـەمـبـوور بـوو، دواتر کە پێکەنینـەکە نەمـا دەنگی من وتی "ئـەمـە پەیکەر نییە، ئەمە لاوێتی تۆیە" دیسانەوە دەنگدانەوەی دەنگی خۆم گەڕایەوە لام و قـەمبـوور پێکەنی.. وا پێ دەکـەنی کە من ددانـەکانم هـەڵوەرین، دەسـتم بەدەممەوە گرت و ددانەکانم هەڵڕشتە دەرەوە.

سـەرم هـەڵبڕی، تۆ لە بەردەم پەنجـەرەکـەدا وەستا بووی، من هـەوڵم دا وەهـا لـێت بڕوانم وەک ئـەوەی نـەمـــدیـبی، ئـاوڕم دایەوە دەرگــــەیـەک جــیــڕەیەکی وشـکی لـێ هـاتوو کــرایەوە، چـەند کــەســێک لـەوێ بوون، هەستام و رام کرد، ژێرخانێکی تربوو هەڵمی ئاوی گەرم تێیدا شەپۆلی دەدا. لەسـەر تەختی بەردێک لە ناوەڕاسـتی ژێرخانەکـەدا، ژنێکی گـەزی

ڕەش نوستبوو، لە خەوی تۆدا هەمووان ناوی ئەو ژنەمان دەزانی، بەڵام کەس ئەمەی بە ئێمە نەوتبوو، دەمێکبوو دەمانزانی.

چاوانێکی گەورە، لێوانێکی گۆشتن و خونچەیی، دوو گۆنای دەرپەڕیوی هەبوو. چ گەنج و تازە بوو، دەتگوت ئەسڵەن ئەمە نەمردووە، خەوتووە. ژنێکی لوسیان لەسەر ئەو بەردە خەواندبوو دەیانشۆری، تەڕ و تازە و نەرم. هیچ کەسێکم لەوێ نەدەناسی، سەرگەردان بووم، ڕێک لەو کاتەدا تۆ شێتانە لە خەو ڕاپەڕیت و وتت "سەرمامە" و زارڕەترەک و تۆقیو لە چواردەوری خۆتت ڕوانی. من سەیرم کرد ئەو لە ژێر ڕووناکی چراکەدا بەخەونی هەزاران ساڵەی مەرگدا ڕۆچووبوو، ژوورەکە بۆنی ورگێکی غەرقبووی ئاوساوی لێ دەهات. لە چرپاکەوە سەرمای مەرگ بەرز دەبووەوە، سەرمایەک کە هی هەوا نەبوو، سەرمایەک بوو لە روحی ئەم ژوورەدا هێلانەی کردبوو، دەیویست بۆ دەرەوە تەشەنە بکات، وەک ئەوەی هێزێک منی هێشتبێتەوە کە لە ناوەڕاستی ئەو ژوورەدا بووەستم و گەردگەرد سەهۆڵ بکەم.

باوەشم بەخۆمدا کرد و لە ڕووناکی چراکە ڕامام، تۆ تینوت بوو.. ئاو.. ئاو.. لێوەکان وشک بوو، بەڵام لە ترسا نەتدەتوانی جووڵەبکەیت.. ترسێک زیاتر لە هەراسانی لە مەرگ، یان لە لەتبوون. گڵۆپێک پرتە پرتی دەکرد، گڵۆپێکی سوورڕەنگی نیۆن، شار لە نیۆنی پڕوپاگەندەکاندا هەڵدەبوو دەکوژایەوە، لە دوورەدەستیش سەگێ دەوەڕی، ئەمانە ڕەنگە نیشانەیەکی باش نەبووبێ، لەرز کەوتە جەستەت و هەناسە لە سنگتا حەپس بوو. بەزەینتا هات "من سەرمامە" ئیتر هیچی ترت بیر نەکەوتەوە، دەستت برد بۆ تاقە بچووکی تەنیشت چرپاکە، پەرداخێکی نیوە مەشروبت هەڵگرت، لە بۆنی تیژی ئەلکهول

سڵمیتەوە، لێ بەسەرتەوە نا و لەرز گرتیتی.. سارد و تاڵ بوو.. تامی گۆشتی مردوویەک لە زارتدا مایەوە کە یەک جار کەسێک لە خەودا خستبوییە زارتەوە.

بەکۆڵانی ئاواییەکدا دەڕۆشتی کە دووکاندارەکانی مردووەکانیان وەک جل بەتەنیشت یەکەوە بەقولابدا کردبوو، پارچەیەکی سپییان دابوو بەسەریاندا و بەهەریەکەیانەوە ژمارەیەکیان چەسپ کردبوو، سەیری هەر دووکانێکت دەکرد، دووکاندارەکان لە پشتی مێزەکانیانەوە لە چاوەڕوانی کڕیاردا دانیشتبوون.

گەیشتیتە دووکانێکی گەورە و دڵگیری دوو دەرگە کە هی مامت بوو، هەمان ئەو مامەی لە بیست و یەکساڵیدا جوانەمەرگ بووبوو، هەنوکە پیرتر دەهاتە پێش چاو، بێ بازاڕی بڕستی لێ بڕیبوو، چوویتە دووکانەکەوە و خەریکبووی سەیری ژمارەی سەر مردووەکانت دەکرد، کە کەسێک بەکێردێکی گەورە پارچەیەک گۆشتی لە بازووی مردوویەک لێ کردەوە و خستییە دەمتەوە.

دەستت کرد بەجووینی پلەگۆشتەکە و لەوێ هاتیتە دەرێ، گەیشتیتە مەیدانێک کە گۆڕێ لە ناوەڕاستیابوو، گۆڕێکی هەڵتۆقیو لە زەوی، گۆڕێک کە دەرگەیەکی ئاسن لەلای راستییەوە بوو چەند قفڵێکی پێوە هەڵواسرابوو، کە لێوەی دەتوانرا کۆنترۆڵی هاتوچۆ بکرێت.

لە گۆڕەکەوە دووکەڵ هەڵدەستا و کەس لەو ناوە نەبوو، سەگێک لە دوورەدەست دەوەڕی، دەنگی ئاسنگەری دەهات، وەک ئەوەی کەسێک بەیەک ریتم ئاسنێک بەسندانێکدا بکوتێت، لە خەوەکەدا ئەو شارە ناوی "بەیهەق" بوو، شارێک کە نەتدەزانی لەکوێی نەخشەی جوگرافیایە.

گۆشتە تاڵەکەت دەجووی و قوتت دا، بۆی گەنین چووبووە سەرتەوە، نەتدەزانی چی بکەیت، ناچار لە خەو ڕاپەڕیت و تا چەند ڕۆژێک ئەم تامە تاڵ و بۆگەنە لە دەمتا بوو. دووبارە پەرداخەکەت بەرز کردەوە و دوا قەترەیت خستە سەر زمانت، زمانێکت هێنا بەلێوتا و خۆت هەڵخوراند.

لە پەنجەرەوە ڕووناکییەکی کز دەهات و گڵۆپە نیۆنەکان بەشێوەیەکی ناڕێک هەڵدەبوون و دەکوژانەوە، ئاوڕت دایەوە روخساری ژنەت لەسەر چرپاکەی تەنیشت خۆتەوە بینی، چاوانی چەماوە و هەڵئاوسابوو، برژانگی درێژ، گۆناکانی پڕ و ناوچەوانی بەرز، برۆی پێوەست و باریک، لێوی گۆشتن و نیوەباز، قژی ڕەشی ئاڵۆزاوی دەوری رووی بەسەر سەرینەکەدا پەخش بووبوو، سەرچەفێکی سپی دابوو بەخۆیدا و دەتگوت لەسەر زەمینی جەمسەرەوە هاتووە و هیچ سەرمایەک کاریگەری تێ ناکات، ئارام نوستبوو، بەحاڵەتێکی خەمگین و شاد، شادییەکی خەم ئەنگێز، تێکەڵەیەک لە خۆشییەکی سەرکەشانە و دڵتەنگییەکی پڕ لە گەمژەیی.

بە حەوت قەڵەم ئارایشی کرد و بێ ئەوەی هیچ گرینگییەکت پێ بدات، دەهات بۆ سۆراخت. ئایا فریشتەیەک بوو ڕەفتاری قەحبەکانی دەنواند یان قەحبەیەک بوو کە جارجار دەبووە فریشتە؟ وەختێک لەسور ستاندەکە سەرقاڵی نیگارکێشان بوویت، دەهات بەسەرتەوە دەوەستا و ئەملا و لای دەکرد، سەرەنجام دەیگوت "باش فێری فێڵەکەی بووی.. هەر من دێمە ئێرە، تۆ نیگارکێشان دەکەیتە بەهانەیەک و خۆتی پێوە سەرقاڵ دەکەیت.. ئاخر ئەم نەگبەتە چی هەیە و من نیمە؟"

وێنەکەی منی دەوت، وێنەکەمی لەسەرو گۆشەی ستاندەکەوە

هەڵپڕوچاند و دڕاندی "نەگبەت.. ئەمە ئەگەر زیندووبووایە ئێستا لە تەمەنی نەنکما دەبوو.. ئەم هەموو توحفانەت کێشا چی و کرد بەچی؟!"

وتت "لاچۆ.. سەر مەخەرە سەرم، تۆ نە دەبیت بەمۆدیل دانیشیت تابلۆیەکت بکێشم و نە لێش دەگەڕێی تابلۆی خەڵکی تر بکێشم.. ئەرێ من چی بکەم؟". لە لێواری چرپاکە دانیشت، سەری بەلای شانی چەپیدا لار کردەوە "باش.. وەرە من بکێشە"

تۆش ئەوەت لە خوا دەویست، بەڵام وەک هەمیشە تا تۆ هاتی قەڵم بەپەردەدا بخشێنیت، ئەو ملی نابوو رۆشتبوو.

لە بەرچاوی بێگانەکان، لە پێش چاوی ئەوانی تر وەها رەفتاری دەکرد، کەوایان دەزانی یەکێک لە فیداییەکانی تۆیە کە ئامادەیە گیانی لە رێتا ببەخشێت، بێ ئەوەی خۆی بەلاوە گرینگ بێت. کەسێکە رێزی تۆ و بەهای هونەرەکەت دەزانێ، هاتووە تا لێ نەگەڕێ تۆ خۆت بیربچێتەوە، چی دەخۆیت؟ چی دەخوێنیتەوە؟ چی دەپۆشی؟ ئایا کەس خەمی تۆی هەیە؟ بەڵام ئەو فریشتە قەشەنگە دەبەنگێکی تەواو عەیار بوو، دەبەنگێک کە هیچ بەهایەکی بۆ خۆتان و هونەرەکەتان دانەدەنا؛ قەشمەریی پێ دەکردی، ئازاری دەدایت و کاتێکیش تۆ لە ئازاردا لوول دەبوویت و لە گۆشەیەکدا دادەکەوتی، ئەو گوڵ گوڵ شکۆفەی دەکرد و بەخۆشحاڵییەوە جێی دەهێشتی. وەک موعتادێک کە لەوپەڕی پێویستیدا بەدوای تلیاکدا رادەکات و لە کاتی نەشئەو کەیفیشدا، پاش مژی قووڵ و درێژ لێی هەموو نەفرەتە کۆنەکانی دەمرن و ئنجا نەفرەت دەنێرێت بۆ دنیای کەیف و نەشئەش.

رەنگە هەموو شتەکان بگەڕێتەوە بۆ ئەو واقیعە تاڵەی کە قەمبوورەکان تلیاکیی بوون و ئێمەی قەڵمدانی هەموو عارەقخۆر. بەڵام

زۆری نەخـایاند کە ئێمەش تەزریقیی(*) بووین، رووما‌ن کردە هێرۆین و مۆرفین و وەک یەکمان لێ هاتەوە.

پرسیم: "ئەو بێدەنگییە چەند ساڵەیەی تۆ، جوڵەیەکی سیاسی بوو؟"

لە خـەونتـا وتت "چەندین تابلۆی تەواونەکراوم هەیە، ئەگـەر ئەوەندە بوارم..."

نەمدەزانی چۆن دەتوانی بەرگەی ئەو حاڵە بگریت، ئەو هەموو نیگارە تەواونەکراو، ئەو هەموو سوکایەتییە، ئەو هەموو گۆشەگیرییە.. تەنانەت بیرت چووبووەوە سەرێک لە کۆڕ و کۆمەڵێک بدەیت و قسانێکیان بۆ بکەیت، کە هەندێکیان لە تاو ئازار پێچ بخۆن. گاهێ لە ماڵ دەچویتە دەر، چەن تابلۆیەکی کۆپیت دەخستە ژێر باڵت و رادەستی دووکانێکت دەکرد لە شەقامی "مەنوچەهری" پارەیەکی نانەسکیانەت وەردەگرت و بەهەمان رێگەدا دەگەڕایتەوە.

شتهایەکت کۆپی دەکرد کە تاقەتی دووبارە سەیرکردنی ئەوانیشت نەمابوو؛ پۆترێتێک، چەمەنزارێک، گوڵێک، ئەسپێک. لەم کۆپی کارییەدابوو کە من تۆم بینی. کاتێک پۆترێتی منت دەکێشا، لە تەواوی ئەو کاتەدا بیرت لەوە دەکردەوە کە ئێمە یەکتریمان لە شوێنێک بینیوە، رەنگە پێش ئەم ژیانە ئێمە یادەوەرییەکمان لەگەڵ یەک هەبێت و ئێستا کەسمان بیرمان نەمابێت.. خوایە لە کام چەرخی مێژوودا یەکترمان خۆش ویستووە کە هەرچەند سەیرت دەکەم تێر نابم.

وتم"هەمووان وا دەزانن تۆ مردوویت، منیش هەندێ جار وا گومان

(*) تەزریق: بەمانای دەرزی لێدان دێت، تەزریقییش بەو کەسە ئاڵودەبووانە دەوترێت کە لە ڕێگەی دەرزییەوە مادە هۆشبەرەکان بەکار دەهێنن. و

دەکەم.. بەڕاست تۆ مردوویت؟"

وتت "ئێمە قەدری خۆمان لەدەست داوە.. ئێمە کەوتوین"

"دەنگۆی ئەوە بڵاوە لەسێدارە دراویت.."

"ناوی ئەم شەقامانە گۆڕاوە.. لەوەدەچێت شەڕ بووبێت.. چووزانم"

سەروقژت سپی بووبوو، چەند تاڵێکیش کەوتبووە ئەو سمێڵە قینجەتەوە، ئیتر شەکەت بووبوویت و مەرگی ئەوت بە ئاوات دەخواست، من بیرم لە ژیانی پیاوێک دەکردەوە کە لە باوەشما گیانی سپاردبوو، تۆش لەمەرگی ژنێک کە بووبووە فیگەری کارەکانت، بەهەمان شێوە من عاشقی هەنگێک بووبووم و تۆ عاشقی قەحبەیەک؛ ژنێک کە دەهاتە بەردەم ستاندەکەت و دادەنیشت، کە چی بواری وێنەکێشانی نەدەدایت. سێوێکت دەدایە دەستی و بەشۆڕ و شەوقە منداڵانەکەتەوە دەستت پێ دەکرد، کەچی پاش چەند چرکەیەک دەتبینی سێوەکەی خواردووە و خەوتووە.

"ئەی من چی بکێشم؟"

"زۆر باشە.. بکێشە؛ سێوێکی خوراو و ژنێکی جوان، کە خەریکە پشوو دەدا"

"بڕوانە؛ تکا دەکەم ئەزێتم مەدە، پێنج دەقیقە بەو شێوەیەی کە وتم لەسەر لێواری چرپاکە دانیشە، تا من سکێچە گشتییەکەت بکێشم دوایی پشوو بدە، وەرە ئەم سێوە بگرە، بەس مەیخۆ"

ئەو سێوەی کە دابووتە دەستی فڕێی دا و بەنیگایەکی خەمگینانەوە جێی هێشتیت: "بەغیل.. تۆ حەقت چییە من سێو دەخۆم.. حەز دەکەم خڕوخۆڵ بم. چاوەبۆقەکانتم لێ دەکەیت بە بەچوار چاو؟"

"باشە بیخۆ، بەس دوایی.. ئێستا بهێڵە ئەم تابلۆیە بکێشم"

نەیهێشت. وتت بێت لە تەنیشت پەنجەرەکەوە بووەستێت و بەدەست پەردەکە بگرێت بەشێوەیەک کە وادەرکەوێت خەریکە زۆر بەتامەزرۆییەوە لە دەرەوە دەڕوانێ، شانی هەڵتەکاند، لچێکی هەڵقورچاند و بەبێ مەیلییەوە چووە قەراغ پەنجەرەکە.. تیامابویت لە کوێوە دەست پێ بکەیت، بۆ سێبەر و رووناکی دەمووچاوی لە چ رەنگێک سوود وەربگریت.

قەڵەمت لە رەنگ هەڵکێشا و هێڵی بناگوێیت کێشا، قژی رەش و پڕ، برژانگی درێژ و هەڵگەڕاوە، بوەستە.. بوەستە.. نەیهێشت. ساتی دواتر پەنجەرەکەی کردبووەوە و لەگەڵ رێبوارێکدا سوعبەتی دەکرد "هێی خاڵە.. ئەستێرەکانی ئاسمان چەند دانەن؟"

ئەو خۆی شۆڕ کردبووەوە و تۆش لەسەر کورسییەکی بچووک بەخۆتدا رۆچووبوویت و بیرت لەو چەندهێڵە بێ مانایەی سەر تابلۆکە دەکردەوە. دواتر کە ماندووبوو گەڕایەوە سەر تەختەکە و راکشا و وتی "بمبەخشە، هۆشم نەبوو.. وەرە هەرجۆرێک دەتەوێت بکێشە"

بەڵام تۆ ئیتر تاقەت و حەوسەڵت نەمابوو، رەنگەکان لە ناو رەنگدانەکەدا وشک بوونەوە و سەرت زۆر دەئێشا، لەسەر عەردەکە دانیشتی و سەرت خستە ناو دەستەکانتەوە، چای بۆ هێنایت و هەوڵی دا ئاشتت بکاتەوە، وەلێ نەیتوانی، وتی "پیاو دەبێت جۆش و خرۆشێکی هەبێت، یانی چی دانیشێ و بگری؟ بەتۆش دەڵێن پیاو؟ هەستە قایشەکەت بکەرەوە و بکەوەرە گیانم، شین و مۆرم بکەرەوە.. لێم دە و لێم دە.. جوانم کە"

بۆ ئەوەندە سوربووی کە لێی بدەیت؟ ریشەی ئەم خۆئازاردانە لە کوێوە هاتبوو کە بەر قایشت دەدا قاقای دەکێشا و دواتر وردەوردە ئارام و دەستەمۆ دەبوو؟ چی وای دەکرد روحت ئەشکەنجە بدات و ناخۆشترین قسە لە زاری بێتە دەرەوە و کاتێکیش کە زۆر ماندووی کردی، کوتەککارییەکی باش بەخۆی بگەیەنێت و سزای رۆژێکی تاڵ و رەش وەربگرێت، ئەلحەقیش وەری دەگرت. هەر کە دەستت بۆ قایشەکەت دەبرد، ئاهی دەکێشا و وەکو مار تێتەوە دەئالا، ئەژدیهایەکی سووتێنەر و خۆڵەمێشکەر بوو.

ئەوەندە تابلۆی تەواونەکراوت هەبوو کە نەتدەزانی چییان لێ بکەیت، وەک خواردنە نیوە خوراوەکان، جارجار بیرت دەکردەوە هەموویان فڕێ بدەیت و خواردنی نوێ دروست بکەیت، نا ئەسڵەن هەر دروستی نەکەیت. یەک نان و پەنیر و سەوزەی سادە، هەموو ئەو خواردنە تەواونەکراوانەی دەهێنا.

ئایا دەشیا تۆ بەدوای کەسێکەوەبیت، کچێکی سادە و لادێی کە تەنیا بڵێت: بەسەرچاو؟

"سەیرکە ئازیزم.. ئیتر حەز ناکەم بێیتەوە ئێرە، ئەمەش حەقی مانگانەکەت و بڕۆ "

"تۆ بڕۆ.. من کوێم هەیە بۆی بڕۆم؟ حاڵم لە ماڵی خۆمان شێواوە.. من ئێرەم زۆر خۆش دەوێت"

"ئەی کەواتە بۆ چەند دەقیقەیەک دانانیشی، تا کارێکی هونەریت لێ بسازێنم"

"نیگارکێشی مەکە.. مەگەر ئەو هەموو خەڵکەی نیگارکێشی ناکەن

مـردوون؟ مـەگـەر ئەوانەی هونەرمـەند نین ناژین؟" قـایش، قیـژە، قـاقـا، ئاھ... دەسبـازییەکی ئاگرین، دوایی خـەوێکی قوولّ بۆ ئەو و کـابوسێکی پچڕپچڕیش بۆ تۆ.

مانگانەکەی وەردەگرت، ماکیاژێکی تۆخی دەکرد و ملی ڕێی دەگرت، لە سـوچێکی مـەیدانـی "فیـردەوسـیی"دا دەوەسـتـا، هێندە لەمـلا و لای دەڕوانی تا مـاشـێنەکـان لە بەردەمـیـیـدا ریزیان دەبەست و ئەویش یەکـێکیـانی هەڵدەبژارد و لەگـەڵی دەڕۆی، داخی خـۆی دەکـرد بـە دڵی ئەوانی تردا، یان نا داخـی دەکـــرد بـەدڵی تۆدا کـــە لە پشت دیواری کەلاوەیەکەوە چاودێریت دەکرد و دەست و پێت کەوتبووە لەرزە.

ئایا جـادووی لێ کـردبوویت وا هـەرکـاتێک دەتبـینی هەم لـە دڵتـەنگی هەم لە ترسدا گیانت دەکەوتە لەرزین و دڵت وەک تەپڵی گەورە و بچووک لێی دەدا؟ رەنگە کـەسـێک لەم حـاڵە تێ نـەگـات و باوەڕ نـەکـات؛ کـە پارچەیەکی سـپیت بەسـەر سـتـاندەکـەوە دادەنا، رەنگەکـانت بەسـەر شــووشــەکــاندا پان دەکـردەوە، فـڵــچـەکــانت ریز دەکـرد و لـەودیو پەنجـەرەکـەوە سـەرەتاتکێت دەکـرد و چەندین سـەعـات چاوەڕوانیت دەکـێـشـا تا بێت. بەلام هـەر ئەوەندەی دەهـات داری دەدا بەروحــتــا و کارتی تەواو دەکرد و جگە لە چەند پەڵەیەکی پیـسی سـەرپەردەی سـپی ستاندەکەی تۆ، هیچ نەدەمایەوە.

وتی "دێیت پێکەوە زەماوەند بکەین"

وتت "تـا ئێستا یەک تابلۆی تەواوم نەکێشاوی، تۆ ئەسڵەن بوار بەمن نادەی کە."

برۆی هێنایەوەیەک، لێوە گۆشـتنە بچـووکەکـەی بۆ شێـتکردنـی تۆ ورد

ورد دەجولاند، نیگایەکی عاشق کوژانەی دەکرد و دەیگوت "بۆ دەبێ بێمە ئێرە؟ خوا بەنەفرەتت بکات کە وا منت گرفتار کرد"

"بەڵام من زۆرم خۆشدەوێیت"

"درۆ دەکەیت وەک سەگ"

ئاخ.. تۆ چ سەبرێکی عەجیبت هەبوو؟ چۆن دەتوانی بەرگەی ئەوە بگریت؛ کەسێک بێت روحی ناسکت بگوشێت و فڕێتداتە گۆشەیەکەوە، دواییش لە رووی بەزەییـــیـــەوە چایەکت بۆ بێنێ تا دەرخـــواردی جەنازەکەتی بدات؟ چۆن بەرگەت دەگرت کە هەرزەیەکی دەبەنگ وا بزانێت خۆی هەموو دنیایە و ئەوەی ئەو بیری لێ دەکاتەوە راستە و تۆ دەبێت ملکەچی بیرە کەرانەکانی ئەو بیت؟ ئەگەر قایش نەبایە چی؟ چۆن دات دەمرکاندەوە؟

وتی "دەتوانیت بەداریش لێم بدەیت، بەڵام هێواش نەکا جێیەکم بشکێنی"

رای دەبوارد، جوێنی پێ دەدای، تۆمەتی دەدایە پاڵت، بۆ ئەوەی بۆی هەستی، حەزی دەکرد کاتێک قایش دەکێشیت بەگیانیا سەری لە هەوادا راوەشێنێت و رەها ببێت، بەجۆرێک بە هەر لێدانێک قژە ڕەش و درێژەکەی بەسەر چاویدا پەرش ببێتەوە، بەڵام خۆ هەمیشە چیرۆکەکە بەم شێوەیە کۆتایی نەدەهات!

جارێکیان بۆیاخە رۆنییەکانی تۆی خستبووە سەر مێزەکە و جەختی لەسەر ئەوە دەکرد کە تۆ دەبێت دیواری ماڵەکە رەنگ بکەیت، هەرچیتکرد دەست لەو دەبەنگییە هەڵگرێت هەڵی نەگرت. وتی "وا دەزانی نیگارکێشێکی زۆر گەورەی! هیچ لەبارا نەبوو، چوار دیوارت پێ

بۆیە ناکرێت.. گوو خوارد خۆت بەهونەرمەند بزانی"

بەو سادەییەوە ناشرینترین وشەی خۆی بەکار دەهێنا، بەهەمان ئەو سادەییەوە تۆی دەکوشت. رەنگە خەڵکی بڵێن چ تاوانبارێکی گەورە بوویت کە زەردەخەنەکانت بۆ دەسەندەوە و هەموو گوناهەکانیت دەبەخشی. وەلێ من لە بیری ئەفسانەیەکدابووم کە کچی پاشا نەخۆشبوو، ئەژدیهایەک لە سکی دابوو، هەموو کازیوە و زەردەپەڕێک دەهاتە دەرێ و هەمووانی ئازار دەدا، تەنانەت رەحمی بەخاوەنەکەی خۆشی نەدەکرد، پاشا بۆ بەشوودانی کچەکەی بیری لە پەرجوویەک دەکردەوە، بەڵام رەنگە ئەو پەرجووە نەبووبێت تا پاشا بتوانێت بەئاسوودەیی خواستەکەی بەجێ بهێنێت.

هەر کاتێک سەیری ئەو تابلۆیەم دەکرد دەکەوتمە بیری ئەوەی چۆن دەکرێت مرۆڤێک ئەژدیهایەکی خواردبێت؟ کچێکی جوان کە لەدەست ئەژدیهاکەی ناوخۆی گیری خواردووە. تابلۆکە زۆرتر بەتابلۆی سەحرای مەحشەر دەچوو، بەماری جەهەنەم، رۆژی سەد هەزارساڵی، خۆرگەلێکی سوتێنەر کە گڕ پەخش دەکەن و سێبەرێک کە نییە.

وتی"لەدەست خۆم ماندووبووم"

چووە چێشتخانەکە، قاپەکانی چەند رۆژ لەمەوپێشی شت، کاشییەکانی زۆر جوان سڕییەوە، ژوورەکانی میوان و نووستنی کرد بەگوڵ، چایەکی بۆ تۆ هێنا، سێوێکی گرت بەدەستییەوە و لەسەر لێواری چرپاکە دانیشت، وتی "بکێشە"

زەردەخەنەیەکی گاڵتەجارانەت کرد، یەک لە دوای یەک فلتەری جگەرەکەت بەزەوییەکەدا پان دەکردەوە.

وتی "کێشە نییە، دوای گسکی دەدەم.. بکێشە ئازیزم"

سەرت خستە ناو دەستەکانت و هەوڵت دا بەر بە و تەقینەوەیەی کەللەسەری گەرمداگەڕاوت بگریت کە بەدەوری زەویدا دەخولایەوە، دەتگوت مسی تواوە دەڕێژنە ناو سنگتەوە هەرچی لەوێدابوو، دەبوو بە هەڵم، جارێکی تر ئەو هەڵمە گەرمە لەکاسەی سەرتدا دەسووڕایەوە و قەتیس دەما، بێ ئەوی توانای ناڕازیبوونێکت هەبێت، دڵت بەوە خۆشبوو کە دووبارە، ئەو دەبینیتەوە.. ماچی دەکەیت.. دواجار رازی دەکەیت چێژی بەرهەمێکی بێ گەرد بچێژێت و بەلایەنی کەمەوە بۆ جارێک پێ بخاتە پەردەی تابلۆیەکەوە.

رەنگە ئەوان بەگەمژەت بزانن، بەڵام من کە بوونی خۆم دابوو بەنیگایەک، دەمتوانی چی بڵێم؟ وەک ئەو شاعیرەی عاشق بووبوو، لە شوێنی خۆی نەدەبزوا و هەندێ جاریش لەبەر خۆیەوە شتێکی دەچڕی، هەمووان دەیانزانی دەبوو دوو جووت پێڵاوی ژنانە لە بەردەرگەی ژوورەکەیدا لە پێش چاویدا بێت، تا بکەوێتە داد و بێدادکردن، ئەویش شێت دەبوو، ماهوری دەخوێند، شۆڕی دەخوێند، هەرچاوی دەکەوت بەو پێڵاوە ژنانە چ شینێکی دەگێڕا.

لە پەنجەرەکەوە رووناکییەکی کز دەهات و گڵۆپە نیۆنەکان بەشێوەیەکی نارێک هەڵدەبوون و دەکوژانەوە، ئاوڕت بۆ دواوە دایەوە و سەیرت کرد، لەدڵی خۆتا وتت "شتەپیس.. شتەپیسی هەرزە.. خۆشم دەوێیت" ویستت هەڵیسێنیت و بەسەریدا هاوار بکەیت، هاوارێکی درێژی بێ وەستان کە وەک دەمی ئەژدیها بیسووتێنێ و خۆڵەمێشی بکات و دووبارە دروستی بکاتەوە، وەک جگەری ئەو مرۆڤە زیندانییانەی کێوەکانی قەفقاز.

چ دەستێکی جوانی هەبوو، پەنجەی ڕێک و باریک، ئەنگوستیلەی نقێمدار، دەستانێکی بێ ئازار، ناسک، میهرەبان، تەنانەت ئەو کاتانەشی ناجنسی دەکرد و دەیویست چاوت لە کالانە دەربهێنێت، ئەگەر سەرتی لە تەنیشت خۆتەوە بدیبا نەوازشی دەکرد. نە شتی دەشکاند، نە شتی دەدڕی. لە خۆشی ماندوو بووبوو، بەرگەی ئەو ئەخلاقە سەگانەیەی خۆی نەدەگرت، دەستی دەدایەوە میهرەبانی، ئەو دەستە دەستەمۆ و ئارامانەی گوارەیەکی نەشازبوو بەجەستەیەکی بێ قەرارەوە، کە بۆ کەس رام نەدەبوو، تەنیا سەرگەرمی بیرۆکە پڕوپووچەکانی خۆی بوو، دڵێک و زەینێک کە کوڕنوشیان بۆ خۆی دەبرد، بەئاسانی پێی لە هەموو شتێک دەنا.

ئەو دەستانە.. چەند جار ئەو دەستانەت ماچ کردبوو، چەند جار گوناهەکانیت بەخشیبووەوە بەدەستەکانی، جارێکی تریش؟ ویستت دووبارە بنویت، لێ هەستێکی ئاوێتە لە عەشق و نەفرەت تەپە تەپی دڵتی خێرا کردبوو، خەمێکی ئەزەلی و ئەبەدی دڵتی لە مشتیدا دەگوشی، وەها کە فرمێسکی لە چاوتەوە دەخلیسکاند، رق هەناسەتی قەپات کردبوو، حەزت لە جگەرە دەکرد، لەسەر رەفەکە بوو. دانەیەکت گرڕدا و بیرت لە من کردەوە؛ کاتێک پێ دەکەنم گۆنای چەپم چاڵ دەبێت و سەرم دەخەم بەپێشدا و دەنوشتێمەوە، بیرت لەو قژە رەشەم کردەوە، کە هەرچەندێک رێکی دەخەم تێک دەچێتەوە، یەک دەستە لەسەر سەرم تۆپەڵ بووبوو، لەملا و لاوە تاڵەکانی دەرژانە خوارەوە.

وەک هەڵمی دەم یا وەک دووکەڵی جگەرە؟ من مەحوبووم و ئەو نەهات، مەیدانی "فیردەوسی" دروست بوو، تاکوتەرا ماشێنێک کە تێ دەپەڕی، رووناکی زەردی فسفۆڕ ئەوقاو ئەوقی مەیدانەکەی رۆشن کردبووەوە،

فـوارەکـان خـوڕەخـوڕیان دەکـرد و "فـیـردەوسـی" هـەڵـبـەت لـەسـەر ئەو تاشـەبەردە گـەورەیە بووبوو بە بەرد، مـاشـێنـێکی پۆلیسیش بەهێـواشی دوور دەکـەوتەوە، دڵت وەک تەپڵ زرمـەی دەهات، نەتدەویست بیـر لەم شتانەبکەیتەوە.

بەڵام من رۆشـتبـووم و ئەو هـاتبـووە زەینـتەوە، لـە سـووچێکی مـەیدانی فیردەوسییدا وەستابوو، قایشە گەورەی جانتاکەی لە شانی دا و بەلەپی دەست و کـەڵەپەنجـەی گـرتبـووی، مـڵـچە مـڵـچ بنێشـتی دەجـوو، سـەیری مـاشـێنـەکـانی دەکـرد، نیگاکـانی حـاڵەتی چاوەڕوانیـیـان هـەبوو، مـاشێنـەکان لە بەردەمـیدا ریزیان بەسـتبـوو، یەک یەک چاوێکی خێرا و سەرپێی پێیانـدا دەخشاند، سـەرەنجام سـواری یەکێکیـان بوو رۆیی، بۆ کوێ رۆیی؟

تۆ لە پشت دیواری کـەلاوەی ئـەو تەلارە بەرزەی بە بۆمب تەقیـبووەوە، لـە بۆسـەدا بووی، چـاوت لە دیمـەنێکی تاڵ بـوو، کـە دەبوو دەسـتـت بەدیـوارەکـەوە بگری تـا نـەکـەویت، یـان وەکـو من هـەڵـنەنوتـی و گـوڵی نیلۆفەرت ئاو نەیبا.

وەک چۆلـەکـەی دەسـتی مـنداڵێکی بـێ رەحـم، زارەتـرەک و تۆقـیـو نـەتدەتـوانی هـیـچ شـتـێک بکەیت. ئـەگـەر شـەهامـەتت خـەرج بـدایە و لە نێوان ئەو هـەمـوو مـاشـێنەدا بچوویتایەتـە بەردەمی، تا بەخـەیاڵی خۆت لەدەست دێوی پۆلاین رزگـاری بکەیت. ئـەوا خـۆت لـە قـەلای بـەردبـاراندا سـەنگەسـار دەبوویت و دێوەکە دەینەڕاند "چیت دەوێت موزاحیم؟"

یەک دانەت کێشا بە دەموچاویدا "تۆ دەزانی چی لە من دەکەیت؟"

"تۆ کێیت؟ ناتناسم" بە بنێـشـتـەکـەی مـڵـچـە مـڵـچی دەکـرد "لێگەڕێ

خـەریکی کـاسـبـیـیـەکـەمـان بین" قـۆڵیت گـرت کە بیگەڕێنیـتـەوە سـەر شـۆسـتـەکـە، مـاشـێنەکـان دەسـتـیـان کـرد بەهۆڕین لێـدان، ئەو خـۆی لەدەستت راپسکاند و بەرەو ئەوبەری جادەکە ملی نا، باخـچـەی نێوان هەردوو شەقامـەکەی پێشێل کرد و لە سایدی پێچەوانەی تۆ، دەستی لە ماشێنێکی سپۆرت راگرت و لەگەڵیدا رۆیی.

تۆ قـاچەکانت دەلەرزی و ئێستا لەودیو دیوارێکی رووخاوەوە دەسـتت گرتبوو بە جێگەیەکەوە تا نەکەویت. نا ئیتر گومانت نەما کە قەحبەیەکی سـووکـە، لەو شـەوە بەدواوە ئیـتـر نەتوێرا بچـیـتـە سـەر رێی. بەڵام بۆ بەدزییـەوە دەهاتیت بۆ ئەم شـوێنـە؟ ئایا ئەو دەیزانی خـەریکی سـەیری دەکەیت.

جگەرەکەت خـامۆش کرد، بۆنی توندی تەپڵـەک ئازارهێن بوو، خستتە ژێر چرپاکە و خەوتی، بەڵام خـەوت نەدەهات، دەستە میـهرەبانەکانی ئەو بەتـانـیـیـەکـەی پێـدا دایت، تا سـەر کـەمـەرتی هێنـا، شـانـی راست و گـەردنتی داپۆشی، لەسـەر بەتـانـیـیـەکـەوە دەسـتی بەسنگتـا دەهـێنا، راپەڕیت ئاوڕت دایەوە، سـەیرت کـرد خـەوبوو. بـرژانگە کلرێژەکـانی بەیەکدا نووسابوون، هەتا بەیانـی هەزار جار بەتانییەکەی پێدا دایتەوە نەبادا سـەرمـات بێت، بەیانی بەسـینیـیـەک نانی بەیـانـیـیـەوە دەهـات و هەڵیـدەسـانی، کـەی هەڵدەسـتـا وا دەوری چاوەکانی، برژانگ و گـۆنا و لێوەکانی بەم شێوەیە دەنەخشاند؟

مـیناتۆری دەکـێـشـا و بەبزەوە لـە بەردەمـتـدا دادەنیـشت، کـە چاوت هەڵبـڕی بینیت؛ بـووک.. هیچ شـتـێـک بەقـەد خـۆڕازاندنەوە چـێـژی بەو نەدەدا و لە هیچ کارێکدا ئەوەندە وردبوونەوەی نەبوو، چ حـەوسـەڵەیەکی هەبوو! بـریا بیـتـوانیـبا فکریشی بەو شـێـوەیە ئارایشت بدابا، خـۆزیا

لەجێی ئەوەی خامە و هەنگوین بساوێت بەناندا و لەسەر سینی بیخاتە بەردەمی تۆ، بببوایە بە بنیادەمێک کە بیزانیایە چی لە ژیان دەوێت و مرۆڤەکان چ بەهایەکیان هەیە.

جارێکی تر من هاتمەوە ناو زەینت، راوەستاو لە نێوان ژوور و سەرگەردانیدا، پیاوێک لەسەر چرپاکە مردبوو و چراکە پرتە پرتی دەکرد. وتم سەرمامە. کورسییەکەم لە رەفەکە نزیک کردەوە و چوومە سەری، لەوێدا بتڵێک شەراب لە پارچەیەک مقەبادا لە توێژاڵێک تەپوتۆزدا بەفەرامۆشی سپێردرابوو. پارچە مقەباکەم دڕی و بتڵەشەرابەکەم هەڵگرت، هەر کە ویستم بێمە خوارێ، چاوم بەدەلاقەیەک کەوت، سەیربوو، لە بەرچاومدا غەریب نەبوو، هێزێکی نادیار لەدیوو ئەو دەلاقەیەوە منی بۆ لای خۆی کێش دەکرد.

دەستم بەرەو دەلاقەکە رۆیشت و کردمەوە، بیابانێک بوو تریفەی مانگ وەک کەف، هەموو شوێنەکانی شین و سپی کردبوو، بێ ئەوەی نیشانەی مرۆڤ یا ژیانی تێدا بێت. تەنیا حەپە حەپی سەگێک لە دوورەدەست دەهات، یان نا پیرەمێردێکی قەمبوور قاقای دەکێشا، چ جیاوازییەکی هەبوو؟

دەنگەکە هێندە دووربوو کە دیاری نەدەکرا، دەبا زیاتر دیقەتم کردبا، یا چاوەڕوانی سپێدە بمامایەوە تا لە رووناکیدا بزانم کوێ بەکوێیە؟ هەرچۆنێک بوو دەلاقەکەم داخست و لەسەر کورسییەکە هاتمە خوارێ، بەڵام هێشتا پەشۆکابووم، نەمدەزانی بۆ لەوێ بووم. بتڵەشەرابەکەم بە پارچە پەڕۆیەک کە لای فلچەکانەوە کەوتبوو سڕی و دەرچەکەیم راکێشا. چ بۆنێکی ئارامبەخشی هەبوو، بۆنی بێستانەکانی "نیشاپور" بوو لە وەرزی بەهاردا، یان بۆنی نانی گەرم لە کۆڵانەکانی منداڵیم دا،

نەمزانی.. رەنگە بۆنی شەرابخانەکانی بەیهەق بێت.. رەنگە.. رەنگە.

وەک بڵێیت پەرستگا دروست بکەن، عەردیان شەق دەکرد، ژوورێکی هێلکەییان دروست دەکرد و بەگڵی روس دیوارەکانیان سواخ دەدا، پاشان کۆتەرەی وشکیان تێ دەهاوی و گڕیان دەدا، دەبووە دۆزەخێک کە نەمدەتوانی لێی نزیک ببمەوە. دوای چەند رۆژێک چل پلەیان لە تەنیشتییەوە دروست دەکرد، لە ژێر پلەی چلهەم بەلوعەی ئەم پەرستگایەیان خستە کار، مەراسیمێکی هەبوو. جۆگەی سازگاری "بەیهەق" چەندین رۆژ دەڕژایە ناو پەرستگاکە و ئاوی رەش بەبەلوعەکەدا دەهات، ئەوەندە دەڕۆیشت تا ئاوەکە سازگار دەبوو، ئینجا ئاوەکەیان دەشکانەوە و ترێی رەزەکانیان هەڵدەڕشتە ناو پەرستگاکەوە بۆ ئەوەی هەتاوی هاوین بیترشێنێ.

یەکەمین بەفرێک کە دەباری، باوکم گۆزەیەکی پێ دەدام و من لەو سەرمایەدا بەپێی پیادە، کۆڵانەکانم تەی دەکرد و چل پلە دەچوومە خوارەوە و گۆزەم پڕ دەکرد، لە ڕێگە لە هەر کوێیەک ماندوو دەبووم، گۆزەکەم دادەنا و دەمنا بەسەرمەوە، بۆنی شیری دایکمی لێ دەهات، یان نا، بۆنی بارانی جەژنی نەورۆز.. نەمدەزانی.

لێوی شووشەکەم بەلەپی دەست پاک کردەوە و یەک بینە نام بەسەرمەوە، ئاگرێکی تەواوەی رژاندە سینەم و دەمارە سەهۆڵکردووەکانی مێشکمی خستە سووڕانەوە، چراکەم کز کرد و دوو مۆمی ناو مۆمدانە کۆنەکەی سەرچرپاکەم داگیرساند، پیاڵەیەک شەرابم لە درزی ددانە داخراوەکانی ئەوەوە رۆکردە خوارێ و چاوەڕێم کرد. وەک بڵێی پێڵوی چاوی چەپی بەئەستەم جووڵا و دووبارە ئارامی گرت، هێڵێکی وەک خوێن لە گۆشەی لێوییەوە رژایە دەرەوە و بەسەر

دەموچاویدا خلیسکا.

لەســـەر لێـواری چرپاکــە دانیــشــتم و ســـەیرم کــرد، نــا، بەهــەڵەدا نـەچووبـووم، ئـەو مـــــردبـوو و بـۆنـی ســــاردی مــــەرگ لـە مـــــووە راســتــەوەبووەکــانـیــیــەوە بەرز دەبووەوە، وەک ئـەوەی چەند رۆژێک بێت مــردبێت.. یان رەنگە چەند ســاڵێک. هـەتا زیندووبوو ئـارامی لـێ بڕی بووم، ئێستاش کە مردووە سـەرمی کردووە بەسەهۆڵ، سـەرمـایەک کە لە بەرامبـەر ئاگری ئەم شـەرابە کۆنەدا، لە پرتەی کزی رووناکی مۆمـەکەدا حاڵتێکی نهێنی ئامێز لەخۆ دەگرێت.

وا دەهاتە پێش چاو کە کەسێک لە مەرگدا، لە دنیـای خەودا رێ بکا.. ئێستـا لە مـردوو نەدەچوو.. نـا.. ئەو نەمـردبوو بەڵکو چووبووە خـەوێکی شــیــرینەوە.. وەک هـەر شـەوێکی دوای نیگارکـردنی قــەڵمـدان کــە لە کەنەفتیدا خۆی دەخزاندە چرپاکەوە و تا سەری دەڕۆی، دەڕۆشت. وەک روح قیژەکێشانە سەری لە دنیای خەون دەدا، دنیای خـەون؛ ئەو جێیەی کە من تێیدا بۆ دیداری تۆ دەهاتم.

لە ســوچێکەوە دادەنیــشت کــڵاوە شــاپواکـەی تـا لێــواری برۆکــانی دادەکـێشـایە خـوارێ و بەپەنجـە گـەورە و پەنجـەی شـایەتومـانی یاری بەسـوچی سمێڵی دەکرد، چاوەڕەشـەکانی دەبڕییە من و لەودیو پەردەی ناسکی خـەوەوە بـۆ دیدارم دەهات. دەتگوت کـەسـێکیـان لە خـۆکـوشتن رزگار کردووە و دووبارە چاوی ئەویان بەڕووی ژیاندا کردووەتەوە.

دەنگی ســەوڵ لێــدانی کــوڕێکی دەژنەفت کــە لە جــێگەیەکی ترەوە دەڕۆیشت، ژنێک لـە زەینیدا دەیقیـژاند، ئایا ئەو ژنە من بووم؟ خـیشی کــردبوو، قــەشــمــەریی بـەژیان دەهات، بێ ئـەوەی هیــوایەک لە ســەری دابێت، دەچوو بـڕی تلیــاک و مــەشــروبەکــەی زیاد بکات، هـەرچـەندە

نەتلیاک و نەمەشروب هیچیان ئۆخژنێکیان بەو نەدەدا. ژیان بێ مانا بووبوو، ئەم کولەمەرگییە دووبارە بوو.. ژیان وەک دەسماڵی دەستی کاروانێک، بووبووە بەمەسخەرەی شەو و رۆژێک، زنجیکراو و دوابەدوای یەک دەڕۆشت و دەڕۆشت، بەڵام هیچ کاتێک تەواو نەدەبوو.

رانێک گاگەل و مێگەلیان دەبردە قەسابخانەیەک و جۆگەی خوێن، یان نا، رووباری خوێنیان دەڕشتە خاکەوە، تا زەوی گیانی تێبێت. هەموو ئەمە لەبەر ئەوەبوو کە کەسێک کەمێک زیاتر بژی، تا بەڵکو لە باقی تەمەنیدا گایەک زیاتر بخوات.

مەرگ چەند دەستنەکەوتە و دوور و غەریب دەهات.

رۆژانێکیش بوو بیری هەتاو و سێبەری کەنار شەقامەکانی دەکرد، رەنگی هەموو شتێک لە جێی خۆیدا بوو، سەوزی گەڵا، شینی ئاسمان، قاوەیی قاوە. ئەرک نەبێت قاوەیەک، شەیتانکاریی دەکرد، بێ زەحمەت چەند دڵۆپێک عارەقی تێ بکە، ئێمە لێرە عارەقمان نییە، باشە دروستی بکە، پارەیەکی وردەی خستە ژێر قاپەکە و لە ژێر لێوەوە وتی سەگخۆر.. چەند دڵۆپ؟ دڵۆپ نا جورعە، چەند جورعە؟ ئێستا بشبێ بەدوو سێ جورعە بابێت. قاوەخانەی "فیردەوسی" بوو یان جێگەیەکی تر چ جیاوازییەکی هەیە؟ تەنیا بەسەلامێک دەچەمایەوە و کڵاوە شاپواکەی لە سەری دادەکەند و رێزی دەنواند، ئەوەندە دەوەستا تا بزانێت من لە بەردەم دەرگە هەواییەکەوە بۆ کاملا دەڕۆم. دەست و پێی خۆمم ون دەکرد، لە حاڵی خۆم نەدەگەیشتم، بێ ئەوی بتوانم چاوی لەسەر هەڵبگرم، لە دڵەوە وتم بۆنی قاوەیی چاکەت و پانتۆڵکەت حاڵێک بەحاڵم دەکات نەبێتەوە..! دەسکردی فەرەنگییە، باوەڕ ناکەم کە دەسکردی لای خۆمان بێت. دیسانەوە زەردەخەنەیەکی کرد و دانیشت، ئەم جارەش

درەنگ جووڵابووم، پێویستبوو ئەوەندە باوەڕم بەخۆم هەبێت کە هەلی دانیشتنی نەدۆزێتەوە، یان نا روخسەت نەدەم چاوم لەسەر هەڵگرێ.

رۆژی دواتر یارییەکەم بردەوە، هەر کە چوومە ژووری سڵاوم کرد و یەکراست بەرە و مێزەکەی چووم، بەرزە پێ لەبەرم هەڵسا، قوپچەی چاکەتەکەی داخست، بۆنی قاوە نەدەهات.. خۆڵەمێشی پۆشیبوو، لە ژێر ئەو چاکەت و پانتۆڵە شیک و ئوتوکراوەیەوە گوللەیەکی گڕدار پێکابووی، کە دەبوو خۆڵمێشی بەسەردا بکات تا هوروژمی ئەو ئاگرە بداتە دەرەوە. وتم بۆ نەفرەت لە چاوی پیس، لە زەینمدا ئەسپەندم(*) بۆ دووکەڵ داوی، کنێر و گوڵپەڕیشم تێ کردووە، بۆنێکی خۆشی هەیە، چ دووکەڵێک!

سێ پیاو لە دەوری مێزەکەی دانیشتبوون، هەرسێکیان جگەرەیان دەکێشا، دووبارە سڵاوم لێ کرد و دەستم خستە نێو دەستییەوە، بێ خەیاڵ و رەها وەک ئەوەی تەواوی وجودم خستبێتە دەستییەوە.. ئێستا حەزم دەکرد لە نێو دەستیدا بنووم، نووستم.. ئەو بەدەستەکەی تری بەژنمی پۆشی و یەک دوو جار کێشای بەپشتی دەستم دا، چاوەکانی دووکەلاوی بوو، رەگە هەڵگەڕاوەکانی لاجانگی ئەو جنێوە سوورەیان دووبارە دەکردەوە "سڵاو"

"سڵاو"

وتم "دەتوانم دواتر بێمەوە خزمەت جەنابت؟" و بەچاو ئاماژەم بۆ سێ پیاوەکە کرد، یانی با ئەوانی لێ نەبن.

(*) ئەسپەند: دانەی گیایەکە کە دەسووتێنرێت بۆ خۆپارێزی لە چاوی پیس.

و.

وتی "بۆ ناتوانی؟"

وتم "کەی؟"

وتی "کەی کاری شەیتانە"

خۆشم لێ هات، بەتەواوی وجودم پێکەنیم و بەچاو دەمویست بیخۆم. دەستمی گوشی و بەری نەدا، من تەپەی دڵیم لەدەستی دا دەژنەفت، تێپەڕینی زەمەنم ون کردبوو، نەمدەزانی چی بکەم. چوومە لای پەنجەرەکەوە لە پشت مێزە هەمیشەییەکەمەوە دانیشتم. وەختێک هاتمەوە سەرخۆم هەستم کرد هەروا بەپێوەیە، بەسەر سوپاسم کرد، دانیشت، چەمییەوە و دووبارە دانیشت، فنجانی قاوەکەی بەئاماژەی پێشکێشکردن بەرەو رووم گرت و یەک قوم سەری پێوەنا.. رەنگە وتبێتی بەخۆشیت.

ئەی خاک بەسەرم، بۆ بەڕۆژێک گەیشتبووم کە حاڵی خۆمم نەدەزانی، لەخۆوە هەموو هێزی جوانی خۆمم لەدەست دابوو، نەمدەزانی زەمەن بۆ دواوە دەگەڕێتەوە یان بۆ پێشەوە دەڕوات، جەستەم هاواری دەکرد، کوترابووم، برووسکە بە ئێسقانەکانمدا دەهات و کوناودەری دەکرد و ئەوەنەم چەنەدابوو لێوەکانم گرێی خواردبوو، سەرم قورس دەبوو، دەتگوت بەردییان خستووەتە سەر، دەیویست دابکەوێ. من هەموو هەوڵم کۆ دەکەمەوە کە بەلای ئەوەوە ئاسایی بنوێنم، حەزم دەکرد بەقادرمەکاندا بچمە خوارێ و خۆم لەو فەلاکەتە رزگار بکەم، دڵم دەیویست تێ بگەم کە سەیری دەکەم، بەوپەڕی ئاگاییەوە، بەوپەڕی حەواسەوە کە هەموو گەردیلەیەکی وجوودم ئەو بێت.. حەزم دەکرد، بەڵام پێش ئەوەی گارسۆنەکە بێت و بزانێت چی دەخۆم.

مـەگـەر دەكرا چووبێـتـە دەسـشـويی؟ چاوەڕێم كـرد، ناوچەوان و سـەرلێـوم عـارەقـی كـردبووەوە، دەسـڕێكم لـە جـانتـاكـەم دەرهێنا و دەمـوچاوم سڕی. گارسـۆنەكە لـە تەنیشت مێزەكـەمـەوە وەسـتابوو، من نەمـدەويست بزانم شـێوەی چۆنە، دەترسـام دەمـوچاوی ئـەوم لە بەرچاو بڕوات.

وتم قاوە، كە قاوەی خستە سەرمێزەكەم، جانتاكەم هەڵگرت و چوومە دەسشـويی، كـەسـی لـێ نەبوو. سـرنجم دەرهێنـا و پڕم كـرد و بەدەمـاری قۆڵمـمدا چەقـاند، خوێنێكی نـوێ لە لەشمـا دەسـتی بەگەڕان كـرد، بۆنی شـیـرينـی دەهـات، رەنگی چیمـەنتـۆی ديوار و رەنگی كـايی دەرگـەی دەسـشـوييـيـەكـەم نـاسـی، بۆ سـاتێـك هـەسـتم كـرد كـەسـێـك دەرگـەكـەی كردەوە.. پياوێكی چوارشـانە.. بێ ئەوەی فرەبڵەيی بكات يان رێگە بدات من قسـە بكـەم، وتـی "ئێمـەش لێرەين"

"يانی چی ئاغا؟"

لە تـوڕەييـيـدا دەلەرزيم، ئـەويش دەلـەرزی و رەنگـی پەڕيبـوو، ويسـتم دەرگەكە دابخەم، بەڵام نەمـتوانی، دەسـتی بەلێواری دەرگەكەوە گرتبوو سـەری هـێنابـووە ئەمـديو، عـارەق لە لـووتيـيـەوە دەچـۆڕا و پێـسـتـی دەمـوچـاوی مـێـرووڵەی دەكـرد، ئـیـسـتـێكی كـرد و وتـی "يـانـی ئەوەی.. يەكێكيش لەوانە لە ئێمە بدە"

"ئەوە هيچ نييە"

"سەيركە كچێ.. دەڵێی ئێسقانەكانم لەيەک جيا دەبنەوە.. يەكێكيش لەمن بدە.. حەقم نييە بەسـەرتەوە"

نيـوەی سـرنجم لە قـۆڵم راكـێـشـايەوە و بەرەو رووی رۆيشـتم، قـۆڵی

هەڵمـــاڵی بوو، چاوەڕێ بوو، بەیەک جـــار ئەوەی مـــابووەوە رۆم کـــردە دەماری هەڵماسیوی و تیاما خاڵی کرد. هەناسەیەکی نوێی هەڵکێشا و قۆڵی کراسەکەی دادایەوە.

وتی "مەمنوون"

وتم "شایەنی نییە"

دەرگەی دەسشویم داخست، دەموچاوم خستە نێو دەسمەوە و بۆ ساتێکی کورت هەلم هەبوو بگریم و بەو هەستە جوانە بگەم کە ئەو پیاوە کلاو شاپوا بەڕێزە، ئەو پیاوە مۆنە قەڵەمدانییەم خۆش دەوێت، دڵم بۆی تەنگ بوو، بەڵام من بۆ ئەوەندە بەدبەخـــتـــبـــووم؟ ئایا من بەدبەختبووم؟

دەمم وشک بووبوو، هەرچەند ئاوی بەلوعەکەم دەخواردەوە، تونێتیم نەدەشکا. بۆنی شیرینی دەهات، حەزم لەکانادا(*)بوو، رەنگە چاوەڕێی باوکیشم بووبێتم، پیاوێک کە سەعات پێنجی عەسر دەهاتەوە. دایکم عـــەبایەکی دەدا بەخـــۆیدا و لە بەردەم پانکەکـــەدا دەنووست، من چاوەڕوانیم دەکێشا، دەرگەی دەرەوەم دەکردەوە و لە سێبەری ئەو تاقە خشتیانەدا لەسەر یەکەم قادرمە دادەنیشتم، حەزم دەکرد لە سوچی هەرچوار پلەیەکدا گوڵدانێکی مۆمدانی دابنێم بۆ جوانی، باوکم وتبووی دز دەیبات، رۆژنامەنووس بوو، چاویلکە لە چاو، سەبیل بەدەست.

پەپوولەی ســـەردیواری پڕگـوڵی مـاڵەکـانی بەرامـبـەر دەفـڕین و دەنیشتنەوە، دەنگی رادیۆ لە جێگەیەکی دوورەوە دەگەییە گوێ، کۆڵان لە گەرمای کۆتاییی بەهاردا درێژتر دەبوو، من تیشکی سەماکردووی

(*) کانادا: جۆرێک خواردنەوەی گازییە وەک پیبسی. و

هەتاوم دەدی لە عەردی کۆڵانا بێ ڕەنگ و شووشەیی سەرەوژوور دەچوو، دواتر سەروسەکوتی هاودەمی تەنیاییم دەردەکەوت، "باسی".. ئەو کوڕە سەر ڕەشەی بەرامبەرم دەوەستا و تەنیا لێمی دەڕوانی، چووزانێت من چ حاڵێکم هەیە و لە کوێوە هاتووم. بەدڵنیاییەوە وای خەیاڵ دەکرد کە پێش ئەم ژیانە یەکترمان ناسیوە، یان من زوو هاتووم و هێشتا نەڕۆشتووم، یان ڕەنگە ڕۆشتبێتم و تەنیا خەیاڵم مابێتەوە.

بێدەنگ و بێ سەنگ لە سێبەردا دادەنیشتم و درزی خشتەکانم دەژمارد، حەزم نەدەکرد ماڵم هەبێت، بەڵام ئایا دەمتوانی هەمیشە لەسەر قادرمەکان دانیشم و حەسرەت بۆ کانادا هەڵبکێشم؟ دەمویست ئەوەندە بخۆمەوە کە زمانم قاژ قاژ ببێت و چاوم ئاو بکات، دایکم پرسی "ئەمە چەندەم بوو؟"

نۆبەرەبووم، ڕەنگە پاشەبەرەش بووبێتم. هیچ خواردنێکم نەدەخوارد، تیکەم نەدەجووی، ئەوەندە کانادام دەمژی و لە خاڵێک رادەمام کە باوکمم دەخستە گریان، نە بەخاتری هەتاو، نە بەخاتری هیچ شتێک، دایکم سەری لە باوکم نزیک دەکردەوە و دەیوت "ئەی بەخاتری چی؟"

"بەخاتری دەستە بچووکەکانی"

هەمان شەو، عانی خەو لە هەیوان، وەختێک سەیری ئەستێرەکانی ئاسمانی دەکرد، وتی "چاوی دادەچەقێنێت بەسوچێکی ژوورەکەدا و بیر لە شتێک دەکاتەوە.. بیر لەبەدبەختی من؟ ئەویش دەزانێت ئێمە خەساربووین؟! لوقمەیەک نان وەک زەهری مار دەخاتە زاری و ناتوانێت قوتی بدات.. "

من مەیلم لە خواردن نەبوو، پاروو لە قوڕگم نەدەچووە خوارەوە، حەزم

له کـانادا بوو، کـه بەهـەر تیکەیەکـەوە قـومـێک بخـۆم، حـەزم لە بۆنە پرتـەقـاڵیـیـەکـەی بوو، جـارێک باوکم کـڕی و من چاوەڕوانـی هاتنیم دەکـێشـا، هـەتا دوای مـەرگیش هەر چاوەڕێیم.. چاوەڕوانی شـتـێکی خـراپ نیـیـە؛ کـلاورۆژنـەی ئومـێدێکە لـە نائومـێدییـەکی رەهادا.. من چاوەڕوانیم لە هـەواڵی بەد پێ باشترە.

کە هـەوا گـەرم دەبوو، دایکم لـەبەر پانکەکـەدا رادەکـشا و من لـەسـەر قـادرمـە خشـتـەکانی بەردەرگـە دادەنیـشـتم و حـەزم لە کـانـادا دەکرد، حـەسـرەتم بۆ دەخـوارد، رەنگە چاوەڕێی باوکـە بەدبەخـتـەکـەشم بووبم، هیچم نەدەزانی.

دایکم وتـی "رۆژنامەنووسبوو.. نایان بەسینەی دیوارەوە"

لە بەردەم ئاوێنەکەدا سـەروقژم چاک کرد، بەقـادرمەکاندا سەرکەوتم و دووبارە لەسـەر مێزەکـەم دانیشـتمەوە، دەمویست کـاتێک شـەکرم کردە ناو قـاوەکـەمـەوە، نیگایەکی تونـدی تێ بگرم، تا بزانم بەهـەمـان تاسـەوە هـەر سەیرم دەکات. کە سەرم بەرز کردەوە بینیم شوێنەکەی خاڵییە، ئەو حـسابی مـێزەکەی نابووە ژێر قـاپـەکـەیەوە و رۆیشـتبـوو. من لە دەنگی ئۆکـۆردیۆنی ژەنیـارە نـابیناکـەی بـەردەرگـەوە هـەسـتم کـرد دنیـا هـەورە، دیسان پەشۆکام؛ چەند نەفەرێ چاویان تێ بڕی بووم.

نا، ئیتر نەمدەویست.

هـیـچ یەکــێک لەو چاوانـەم ناوێت؛ چاوانـێک کــە وەک چاوی مــەڕی بەردەم سەروپێخـانەکان دەرپەڕیبوون و بونیامیـان لە ژیان بێزار دەکرد، چاوانێک کـە خـاڵی بوون لـە مـانـا و تەنیـا وەک شـووشـەیەکی خـراپ بریقــەیان دەدایەوە، هـەریـەکـەیان بە رەنگێ، وەک گـلـۆپەکـانـی شـار لە

شـەودا کـە نازانی کامە رووناکی هی کامـە مـاڵە، لە کامـیـاندا عەشق دەکـرێ و لە کـامـیـاندا بونیـام دەکوژن؟ نەمـدەزانی بۆ لـەوێ بووم؟ ئایا پێشتر دەمزانی کە ئەو دەبینم؟ ئایا ئەسڵەن ئەوم دەناسی؟

تـەنیـــا دەزانم لـەبەر خـــاتری ئەو لـەوێ بووم و هـیـچ نیـگـایـەکی تـر نەیدەخستمە وەجدەوە، ئیتر حەز ناکەم هیچ کەسێک بەچاوی جوانییەوە بمکاتـە نیـشـانـە، دڵم تەنیـا ئەوی دەویست، ئەو کـە هێندە دڵناسک بوو بچـووکـتـرین جـوڵەی منی بەهەند وەردەگـرت. حـەزم دەکـرد لە دنیـای خـــەوندا بـۆ سـۆراخی مـن بـهـاتایە، ئەوەش کـاتێک کـە من دەهـاتم بۆ دیداری تۆ، ئەو بێـتـە خـــەونی تۆ لە گـۆشـــەیەکـدا دانیـشێ و کـڵاوە شـاپواکەی تـا لێواری برۆکـانی بـهێنێتـە خـوارێ، بەهەردوو پەنجـەی گەورە و شـایەتومـانی یاری بەنـووکی سـمێڵی بکات، یان دەسـتیـان تێ بخـــات و چاوەڕەشکانی بەمندا دادورێت و لەودیو پەردە ناسکەکـــانی خەونەوە بۆ تەماشاکردنی من بوەستێت.

کـە زەنگی ماڵی ئێـوەم لێ دا، بێ وەسـتان دەرگەکە کـرایەوە و وەژوور کەوتم، بەرلەوەی دەرگەکە دابخـەمـەوە لەسـەر پلیکانەکان قـاچم تەکاند و بەفـری پێڵاوەکـانم لێ کـردەوە، قـاچـەکـانم لە سـەرمـادا لەگـۆ کـەوتبـوون، پێڵاوەکانم دڕابوون و نەمـدەویست تۆ بەوە بزانی، بلوزێکی خوری سوور و تەنوورەیەکی مۆرم لەبەردا بوو، بۆ فـریوی تۆ قژی رەشـم لەسـەر تەوقی سـەرم بەگیرەیەکی سوور کۆ کردبووەوە.

"سـڵاو"

سـەرم بەرز کـردەوە و لەشـوێنی خـۆم وەسـتـام کە دوو سێ پلە بێـیتـە خـوارەوە و دەسـتم بـگـریت، بەخـێـرایی پلەکـانم ژمـارد، حـەڤـدە پلەبوو، جانتـاکەم دانا و خۆم بەدیوارەکەوە نووساند، کە یانی ئای.. ئەو هـەموو

قادرمەیە چییە لە ماڵی ئێودا!

"سەرمامە"

چووینە لای زۆپاکەوە، بیرتە؟ پەرداخە چاکەم لە دەستمدا هەڵدەسوڕاند و کەیفم بەهەڵمەکەی دەهات، تەنیا لەبەر خاتری رەنگە پرتەقاڵییەکەی حەزم لێی بوو.

تۆ وتت "ئەم "ساردی"یە بێ لەزەتە دەڵێی؟"

"کۆنەکانیت لە بیرە؟ زۆر خۆش بوو.. باوکمت بیر دێ؟"

"من خۆ عەرزم کردی.. تۆ میناتۆری.."

"باوەڕ بفەرموون نامەوێت باسی خۆم کەم.. لە ساڵانی منداڵیما لەو گەرمایەی هەموو شتێکی دەکشاند و هەوای پانکە بونیامی نەخۆش دەخست، لەسەر قادرمەکانی بەردەرگە هەمیشە لەبیری ئەوەدابووم کە هەموویان درۆ دەکەن، هەر ئێستا باوکم دێتەوە بەدوو شووشە کانادا و زەردەخەنەیەکی کەمێک لارەوە کە بەلایەکی دەموچاوییەوە دەمایەوە. جارێک لێی پرسیم منت زیاتر خۆش دەوێت یان کانادا؟ وتم هەردووکتان. باوەڕ بکە درۆم نەدەکرد، من شێتی کانادام، رەنگە هەر لەبەرئەوە بێ بیری باوکم دەکەم"

"ئەی هاوار!.. لێگەڕێ ببینم"

چوویتە چێشخانەکە و پەرداخێکی پڕ کانادا و سەهۆڵت بۆ هێنام، لە بەردەممدا لەسەر ئەژنۆ دانیشتی و بەشەوقێکی بێ سنوورەوە وتت "روخسەت دەدەیت ماچێکت بکەم؟" وتم بەڵێ و ماچت کردم. پەردەکەت لادا و پاڵت دایەوە بەدیواری نێوان هەردوو پەنجەرەکەوە و روو بەمن وەستایت، ناوچاوت هێنابووەوە یەک و زەردەت دەهاتێ، یانی جوانی من

حاشا هەڵنەگرە، باشە دەتوانم چی بکەم؟ خەجاڵەتیم دەکێشا و لە ژێر نیگای گەرمتا خەریکبووم وەک سەهۆڵ دەتوامەوە. لەو رابردووەوە رووناکییەکی بەهێز پەخش دەبوو، بەفری سەر لقەکان خۆیان نمایش دەکرد و ساماڵێک لە نێوان گەواڵە هەورەکاندا دەرکەوت، خۆریش خۆی نیشان دەدا.. چوزانم.

پەردەیەکی سپی بەستاندەکەوە بوو، رەنگەکانت لەسەر مێزەکەی بەردەستت بەڕیز و فلچەکانت سەربەهەوا لە پەرداخێکی سەوزی سیرامیکدا دانابوو، پۆتریتێکی منت بەدیواری بەرامبەرەوە هەڵواسیبوو، تابلۆیەک کە لە وێنەیەکی کۆنی منەوە دروست کرابوو، بیرتە؟ وتم "ئەو وێنەیەم بۆ ناوەندی گرتووە، بیرتە؟ لە "ژندارک" دەمخوێند، رووپۆشێکی سورمەیم دەپۆشی بەیەخەی سپی موشەبەکەوە، قردێلەیەکی ئەرخەوانیم لە پشتەوە دەدا لە قژم، چ رۆژانێک بوو! ماڵی ئێمە لە شەقامی "کاشفل سەڵتەنە" بوو، پیاوێک کە نازانم بۆچی چووبوو بۆ هیندستان، لەو سەرەوە شەتڵێک چای کردبووە چارۆکەکەی و هەڵی واسیبوو بەگۆچانەکەیدا و لەگەڵ خۆی هێنابوویەوە بۆ ئێران، شەقامێکی جەنجاڵ و قەرەباڵەغ بوو، هیچ شەقامێک لە تاران بازنەیی نییە وا نییە؟"

ئایا بڕیاربوو تۆ بێدەنگ بووەستیت و لە من بڕوانیت؟ من چیم دەزانی؟.. هەر قسەیەکم دەکرد بۆ ئەوەبوو بێدەنگی بشکێنم، بەڵام ئێستا هیچ تێ نەگەیشتم چەند پیربووم.. من چەند ساڵم؟ چەند گۆڕاوم لەچاو جارانا؟ ماندووبووم، دەزانی دەڵێی هەزار ساڵ ژیاوم و تاقەتی خۆمم نەماوە، لە رێگە کە دەهاتم ژنێک پێشی لێ گرتم و وتی سەرت داپۆشە، وتم خۆ من نیم، ویستم بۆ رۆژگاریکی تر بگەڕێمەوە، بەڵام

نەمتوانی لە چاوەڕوانیدا رات گرم.

تۆ وتت "ئێستا سەرپۆشەکەت لادە و لەویا دانیشە.. تا من دەست بەئیشەکەم بکەم"

لەسەر کورسی بەرامبەر دانیشتم و قاچم لەسەر قاچ دانا، بەلێوە خونچەییەکانم کە وەک ئەوە وابوو بمەوێت فیکە بکێشم، واقم بەگۆشەیەکی ژوورەکەدا راما و لە زەینی تۆدا جێگیر بووم. جار جار قومێکم لەو خواردنەوە خۆشە دەخوارد و بەدەستی چەپم یاریم بەگوارەی گوێی راستم دەکرد، هەمان ئەو گوارەیەی کە سالآنێک دواتر لە تابلۆکەدا کرتبووتە گوێم. رەنگیشە بەستەیەک لە قژم گرتبێت و دابێتمە بەرهەوا تا بگاتە کۆتایی و جارێکی تر سەرلەنوێ.. بیرم نییە. بلوزێکی خوری سوور و تەنوورەی مۆرم لەبەر کردبوو لەگەڵ پێلآوی رەشدا، کەچی تۆ ئەرخەیان بوویت کە کراسێکی رەشی ئاودامانیم لەبەردایە، کاتێک دادەنیشتم قاچ لەسەر قاچ، تۆ ئەژنۆ سپییەکانم دەبینی، کتێبێکیش لەسەر کۆشم کراوەتەوە و پەنجەم لەسەر لاپەڕەیەک وەک نیشانە داناوە، رەنگی جلوبەگ و جۆری دانیشتن و ئەم شتانە گرینگ نەبوو، تەنانەت ئەو ئەنگوستیلە خاچییە جوانەش کە نقێمێکی سەوزی بەسەرەوە بوو تۆ سالآنێک دواتر لە تابلۆکەتدا کردتە دەستم.

هەستام رووەو تابلۆکە وەستام و لە نیگاری خۆمم دەڕوانی، سەیربوو تا ئەمڕۆ نەمزانیبوو چاویلکە هێڵە رەشەکانی چاوم بەرجەستەتر دەکات، بۆ تا ئێستا نەچووبووم چاویلکەیەک بۆ خۆم بەدروستکردن بدەم؟ لەسەر گۆنای راستم خاڵێکی رەشی بچووک خۆی نمایش دەکرد، لە بەردەم ئاوێنەکەدا وەستام، پەنجەم دا لە زمانمەوە و بەخاڵەکەمدا هێنا، سڕایەوە، تۆ سەرت هێنایە پێشەوە و پرسیت "ئالێرەدا خاڵێک

نەبوو؟.. وەک شتێ هەبوو"

وتم "با.. دەزانی تاکێک لە گوارەکەم ون کردووە"

قژم بەلایەکی شانمدا هاتبووە خوارێ و لێوە سوورەکانم تەڕتەڕ بوو.

"ئەوە منم؟"

لە تابلۆی دواتردا نیمچە رووت لەسەر چرپاکە راکشام، قاچەکانم کۆ کردەوە و دەستەکانم بەسەر لێفە سپییەکەوە رەهابوو، تۆ دەستی راستمت لە تەنیشت خۆمەوە درێژ کرد و دەستی چەپیشمت لە بازووەوە هێنایە لێواری چرپاکە، نەمزانی کێشات یان نا؟ شەیتانی بوون.. شەیتانی بوون.. شەیتانی بوون.. ئاوڕم دایەوە و لە پەنجەرەی تەنیشت چرپاکەوە لە قەلەڕەشەکانی سەر لقی درختەکەم دەڕوانی، کە هێشتا رەنگیان نەگۆڕابوو، بە زستانان دەگەڕانەوە، زستانانێک کە خاوەن ماڵەکەی ئێمە دەیوست خانووەکە بڕووخێنێ و بیکاتە سێ نهۆم.

دایکم هێندە نەخۆشبوو وەک ئەوەی بڵێی پێستیان بەئێسقانەکانییەوە نوساندووە بەس بۆ ئەوەی بلەرزێت، تووشی لەرز بووبوو.. من چووم بۆ ماڵی خاوەن ماڵەکەمان پێی بڵێم تا بەهار چاوەڕێ بکات و خانووەکە نەڕووخێنێ، وەلێ ئەو پێی لەکلاش نابوو لێمان کە هیچ چارەیەکی تری نییە. بیری کوڵەفڕ(*) و وەرزێرم کەوتەوە، ئەو رۆژانە لە ناوەندی "ژاندارک" دەمخوێند، رووپۆشێکی سورمەیم دەپۆشی بەیەخەی سپی موشەبەک و تەسریحەیەکی ئەرخەوانییەوە، قردێلەیەکیشم دەدا لە قژم کە خۆم چنیبووم. وەک شتێک دەستێکیشم

(*) کوڵەفڕ: باڵندەیەکی دەنووک کورتی باڵ خڕی دەنگ بەرزە، لە ناو گەنم و جۆدا هێلانە دەکات و لە کاتی دوورێنەدا ئەو هێلکە دادەنێت. و

بەدەوروبەری چاوما هێنابوو، لە فۆتۆ "تهامی" شەشە وێنەم گرت بۆ خوێندنگە، تا یەکێکیان بدەن لە بڕوانامەی دەرچوونم لەو ناوەندییە و ئەوانی تریشی بمێنێت بۆ دۆسییەکەم. لە ڕێگە چووم بۆ ماڵی خاوەن ماڵەکەمان پێی بڵێم تا بەهار چاوەڕێ بکات و خانووەکە نەڕووخێنێ.

وتی "ئەی چی لە پرۆژەکەم بکەم؟"

ژوورەکەی بۆنی نەعنای سووتاوی لێ دەهات، ڕەنگە ئەم بۆنە هی پاشماوەی جگەرەکەشی بووبێت، نەمزانی.

وتم "یەک ساڵ.. خۆ هەزار ساڵ ناڵێم"

وتی "باش.. ئەوەش قسە" پێکەنی و چاوەکانی درەوشانەوە بەچینەکانی دەوری چەناگە و ڕوومەتیشییەوە.

وتم "باوەڕ بکە حاڵی دایکم زۆر خراپە، ئێمە..."

وتی "کە ئێستا لەو ڕێگە دوورەوە هاتووی.. دانیشە"

وتم "پەلەمە.. زۆریش درەنگ کەوتووم" لە بەردەم دەرگەی ژوورەکەدا ڕێک و ڕاست وەستام، دوای ماوەیەکی درێژ چاوی بڕییە چاوم و دیسانەوە پێکەنی، من لە زەینمدا یادی دەنگی پێکەنینی وشک و ترسناکی پیرەمێردێکم کەوتەوە کە ڕۆژگارێک لە شوێنێک بیستبووم، لە کوێ بیستبووم؟ لەرز کەوتە گیانم و خۆنەویستانە هەردوو دەستم گرت بەگوێچکەمەوە، کتێبەکانی باوەشم کەوتنە خوارەوە و من سووربوومەوە، ئەوکات لەودیو مێزەکەیەوە هەستا و بەرەو ڕووم هات، لە تەنیشتمەوە لەسەر عەردەکە چیچکەی کرد، پیرەمێردێکی قەڵەوبوو، دەنگی هەناسە و هانکەهانکیم بەڕوونی دەبیست، وتم "مەمنونم ئاغا.. خۆم کۆیان دەکەمەوە"

وتی "چەند ساڵیت، کچە گیان؟" و دەستی هێنا بەقژمدا، هەرچەندێکبم.. لە ژێر چاوەوە سەیرم کرد، دڵم لە سینەمدا دەیویست بێتەدەر، کە دوایەمین کتێبم هەڵگرتەوە دەستی گرتم و جارێکی تر بەپێکەنینێکی بێ ماناوە وتی "باشە.. ئەمەش قسەیە" من خێرا هەستام و ویستم برۆمە دەرەوە کە بینیم هێشتا دەستمی بەرنەداوە وتم "هەر ئەمڕۆ خانووەکە چۆڵ دەکەین.. هەر ئەمڕۆ خانووەکە چۆڵ دەکەین .. هەر ئەمڕۆ خانووەکە چۆڵ دەکەین"

"کەس زۆرتان لێ ناکات.. ئێستا دەتوانن بمێننەوە، ئێمە بیرێک لە خۆمان دەکەینەوە" نەمتوانی بەر بەو خۆشحاڵییەم بگرم، لەسەر پاژنە پێ سوڕامەوە و پێکەنیم، وتی "هەڵبەت تا یەک مانگ" و توند منی بۆ لای خۆی راکێشا و ماچی کردم، هەمان کات بیرم لە سالانی دواتر دەکردەوە کە تۆ کانادات بۆ من هێنا و ماچت کردم، بیرتە؟

بیرمە تا چاومان لێکنا و چاومان کردەوە مانگێک رۆیشتبوو، من جارێکی تر بۆ لای خاوەنماڵەکە رۆیشتمەوە، هەر جگەرەی دەکێشا، وتی ئیتر ناکرێت، دەیویست سێ نهۆمی لێ دروست بکات، من بێ نەوابووم، بیرم دەکردەوە ئەگەر ئەوێ چۆڵ بکەین دەبێ بکەوینە سەر جادە، دایکم دەلەرزی و بەردەوام لاواز دەبوو، بەفر هەموو شوێنێکی سپی کردبوو، سەرما حەشری دەکرد.

وتم "ئەی ئێمە چی بکەین؟"

وتی "هەڵبەت تا مانگێکی تر مۆڵەتتان دەدەمێ" و توند منی بۆ لای خۆی راکێشا و ماچی کردم. مانگێک وەکو بەرق دەڕۆشت، کە چی ئەو سەعاتەی من لە ژوورەکەی ئەودا وەستابووم و ئەم پێ و ئەو پێم دەکرد سالانێک درێژەی دەکێشا. پارەکەم دەخستە سەر مێزەکەی و دەمگوت

"روخسەت دەدەیت ئێمە بمێنینەوە؟"

قسەی دەکرد.. قسەی دەکرد.. قسەی دەکرد.. باسی خۆی دەکرد.. پرسیاری لە من کرد.. کە کێ قژی بۆ کردووم بەپرچ، چ قژێکی رەش و پڕم هەیە، چ بەژنێک، لەچاو هاوساڵەکانی خۆمدا زۆر بالآبەرزترم، کراسی رەشم زۆر لێ دێت، ویقارم دەداتێ، رەش رەنگی سالارییە، هەڵبەتە رووپۆشی سورمەیی خوێندنگە...

زەمەن بەهێواشی دەهات و من بەیادی رابردوومەوە بەتەواوی مێژوودا تێ دەپەڕم، تونیم بوو، بیری باوکم دەکەوتەوە، دووبارە دەچوومەوە بۆ ئەوێ تا لەبەر دەرگەی ژوورەکەیدا قنج و قیت بوەستم و گوێ بۆ قسەکانی بگرم، تەنانەت هەلم هەبوو بیر لە سالآنی دواتریش بکەمەوە، ئەو هەر قسەی دەکرد، ئەوەندە کە من هەستم کرد مانگێک تێپەڕیوە و من وەکو خەیاڵێک لە مانگێکی تردام.

سەری مانگ پێش ئەوەی ئەو کەسێک بنێرێتە سەرمان، خۆم دەچووم بۆ ئەوێ و لێ دەگەڕام ماچم بکات، ئەمە دووبارە و دووبارە دەبووەوە و تا ساڵێک بەردەوام بوو، بەڵام لە دەنگی هانکەهانک و سیخە سیخی بێزاربووم، رقم لە بۆنی توندی جگەرەکەی دەبووەوە.. رقم لە خۆم دەبووەوە.. رقم لەو دەبووەوە.. نازانم چۆن ئەم بارە نەدەگۆڕا!

رۆژێک خاوەن ماڵەکە وتی "بەم شێوەیە نابێت.. بارەکە دەبێت بگۆڕێت"

بەفردەباری و ئێمە بۆ نانی شێومان موحتاج بووین، بێ ئەوەی بشتوانین سواڵ بکەین، مووچەی مامۆستایەتییەکەی دایکم تەنانەت کاتێکیش کە دەیتوانی بچێتە سەرکار بەشی بژێوی خۆمانی نەدەکرد،

خاوەن ماڵ سەرتاپامی بەچاو پشکنی و وتی "ماشەڵڵا.. هەزار ماشەڵڵا بۆ خۆت پێگەیوی..ها؟.. لەگەڵ ئەوەدا کە نامەوێت ماڵەکە بڕووخێنم، بەڵام چارە نییە"

کۆشم هەڵدایەوە و بەهەمان شێوە لەسەر قەنەفەکە راکشابووم و سەیری کلوی گەورەی بەفرم دەکرد کە لەودیو پەنجەرەکەوە لە هەڵمدا ون دەبوو، سەرما حەشری دەکرد و ئاسمان بەفرێکی وای دەکردە سەر زەوی کە هیچ دەنکە تۆوێک لە دڵی زەویدا بەزیندووی نەمێنێتەوە، رەگەکان وشک بېن و سپێتی بێ کۆتایی تەواوی دنیا داپۆشێت.

دواتر کە جلەکانم کردەوەبەرم، روانیم شەوە و من لە ژوورەکەی تۆدا وەستاوم، چراکانم رۆشن کرد و کۆمەڵێک خەڵکم لەوێ دی، کۆمەڵێک خەڵک کە نەمدەناسین، لە کوێوە هاتبوون؟ ئایا تەواوی ئەو دیمەنەیان بینیبوو؟ چۆن تەسەورێکیان لەسەر من هەبوو، ئایا من ژنێکی بەدکاربووم؟ ئایا قژم زۆر تێک چووبوو؟

خۆم لەبەر ئاوێنەکەدا چاک کرد و قۆپچەکانم داخست و هاتمەپێش، پیرەمێردێک دەکۆکی و هیچ دەنگی لێوە نەدەهات، کوڕێکی گەنج لە سەرتاپامی هەڵدەڕوانی و چاوی لەسەرم هەڵنەدەگرت، گرم گرتبوو دەتگوت دەموچاوم ئاگری لێ دەبێتەوە، وتم "کوڕە گیان.. چەندساڵیت؟"

وتی "چواردە ساڵی تەواوم"

پیرێژنێکی پاکوتەمیز لەسەر مۆبیلێک دانیشتبوو، دەیانگوت پوری باوکمە، بەڵام من لە خەوی تۆوە دەمزانی کە باوکم پوری نییە، بەهەرحاڵ ئەو پوری باوکم بوو، لە ژێر لێوەوە شتێکی دەگوت کە تێی نەدەگەیشتم، رەنگە وێردی خوێندبێ، چوومە بەردەمی و وتم "پورێ

گیان.. ئەوە دوعا دەکەیت؟"

وتی "نا پورێ گیان.. من لە بەیانییەوە تا ئێوارە دەڵێم دینبەلەدینبۆ..دینبەلەدینبۆ، ئەگەر تۆش حەزت کرد بیڵێ"

وتم "دینیبەلەدینبۆ"

وتی "جارێکی تریش بیڵێ.. بەیانی کە لە خەو هەستایت هەتا ئێوارە ئەوە بڵێ، عەیبی نییە"

تۆ تریقایتەوە و لە پێکەنینی خۆت خەبەرت بووەوە، بەڵام ئەو هیچ جووڵەیەکی نەکرد، من دەنگی پێکەنینی ترسناکی قەمبوورم دەبیست، سەرم لە ناو دەستەکانما گرت و لە تاو ئازار گرمۆڵە بووم، ئایا خەونم دەدی؟ ئایا ئەسڵەن هەبووم؟ بۆ ساتێک بیرم کردەوە کە من ئەسڵەن وجودم نییە و ئەوە خەیاڵی منە لە ڕووی فزوڵییەوە پیاسە دەکات، دەستدەهێنێت بە شتەکاندا، لە مرۆڤەکان دەڕوانێ و بەڵام نییە و خەیاڵ دەکات کە هەیە. دەستم هێنا بەدەموچاومدا، بالیفەکانم دەست دەدا و تەنانەت جۆری قوماشەکەم دەناسییەوە، قەمیس بوو. پیاوێک کە ژیانی منی ژەهراوی کردبوو، یان نا، جەستەیەک کە دارونەداری خۆی لە قوماردا دۆڕاندبوو، لە بەرامبەر مندا ئارام نوستبوو. بۆ ئەوەچووم کە ئەو نەمردووە و بۆ راوی من ئەم داوەی ناوەتەوە، سەرم خستە سەر دڵی، هەوڵم دا لێدانەکانی بژمێرم، بەڵام هیچ تەپەیەک نەهات، وەک ئەوەی هەزار ساڵبێت مردبێت و منیان هێنابێت تا بیرێک لە تەرمەکەی بکەمەوە. لەوەها تاقیکردنەوانەیەکدا مرۆڤ چی لە جەستەی مەعشوقەکەی دەکات؟ ئایا دەیخوات؟ یان دای دەنێ؟ یان بەخاکی دەسپێرێت؟ یان رەنگە رێگەی تر هەبێت.. چوزانم!

بەڵام من خوادای مردووەکان نەبووم، من هاتبووم پیاوان فریو بدەم و پەنجەی حیرەتی ژێر ددانە برسییەکانیان بجووم، دەمویست ئەگەر کرا پەنجەکانی تریشیان دەرخواردی خۆیان بدەم و نەمدەتوانی.

نەمدەزانی سەعات چەندی شەوبوو، ئەسڵەن من لە کوێ بووم؟ لە تەنیشت جەستەیەکەوە دانیشتبووم، وەک بڵێیت سەعاتێک پێش یان چەند دەقیقەیەک پێش ئێستا سەختترین کاری دنیای ئەنجام دابێ و لە ماندوویێتیدا بێ هۆش بووبێت، یا کەسێک کە قورسترین باری بەشان کێشابێ.. بۆ لەپڕ دەموچاوی ژاکاو و ئەو چاوە رەش و بریقەدارانەی وەک دوو مۆمی بەر با، کوژانەوە؟ بۆ لەوێ بووم؟ ئایا لەوێ بووم بۆ ئەوەی فیشەکی بەزەیی بنێم بەناوچەوانی لەخاچدراوێک یا ستەملێکراوێکەوە و وەکو پەپوولەیەکی وشک، کەپسی بکەم بەدیوارەوە؟ کەسێک کە تەنانەت نازانم ناویشی چییە؟ ئایا کەس بڕوا دەکات؟!

لە نێوان لێوە نیوە کراوەکانییەوە ددانەکانی دەرکەوتن، وەک ئەوەی ئەو سەرما سامناکە لە هەمان جێوە هەڵی کردبێت، لەرزی دەخستە ئێسقانەکانمەوە. دەنگی هاوار و پێکەنینی خۆمم لە سالانی تردا دەبیست، کە نازانم هی سالانی رابردووە یان هی سالانی داهاتوو؟

دەنگی گریان و فیغانی ژنانێکم دەبیست کە لە کۆشکی کۆڵەکەداری بەردینی گەورە و گومەزە بەرزەکانەوە دەئالا، ئەم دەنگە مووی بەیەنمی راست دەکردەوە، دڵمی هەڵدەقرچاند. رق قوڕگمی گرتبوو، لە پەشۆکاویمدا بە وەحشەت کەوتبووم، مردوویەک لەسەر دەستم بوو کە دەرئەنجامی رووداوێک بوو، لێ من نەمدەتوانی لە هیچ دادگایەکدا بیسەلمێنم کە من کەسم نەکوشتووە. بۆ قەفەزەی سنگم نەدەشکا و دڵم نەدەفڕی و ئاسودەم کا؟

چاوێکم بەددانەکانی، دەموچاوی لاوازی، ئەو برۆ ئارامانەیدا گێڕا و لە ترسا قیژاندم، کەچی هیچ دەنگێکم لێوە نەهاتەدەر، دەنگەکە لە پێچاوپێچەکانی کەللەمدا پێچی خوارد و سوڕایەوە، ئینجا چین چین بەستی و بوو بەسەهۆڵ، سەرم لە لاشەم گەورەتر بووبوو، ئیتر من توانای هەڵگرتنی ئەم بارە قورسەم نەمابوو، دەنگەهایەکم دەبیست کە هیچیانم نەدەناسی، دەنگەهایەک کە وەک شەپۆل هەڵدەکشان و لەپڕ دادەکشانەوە، چەند کەسێک هاوکات قسەیان دەکرد و نەدەتوانرا تێ بگەی چی دەڵێن. پەنجەی دۆشاومژەی دەستی راستم تا ئاستی روخسارم بەرز کردەوە و وتم "وس!.. بێدەنگ بن"

بەسەر دەموچاویدا چەمامەوە تا بزانم کامە دەنگیان هی ئەوە، سەرگەردان و گێژ لە چواردەوری خۆمم روانی و وتم "وس!.. بوەستن" گوێم هەڵخست، نا دەنگ لەوەوە نەدەهات، لە کۆشکەکانی کەللەمدا کۆمەڵێک دەڕۆشتن و دەگەڕان و بێ ئۆقرەبوون، کۆمەڵێک کە لە ژیان و مەرگ تەنیا راکردن و هاوارکردیان بەمیرات بۆ مابووەوە، بەدەست منیان نیشانی یەکتر دەدا، من ئەوانم بەڕوونی دەبینی. بەڵام هیچ کەسێک لەو ژوورەدا نەبوو، بەرامبەرم مردوویەک لەسەر چرپایەک لە ساتی لەتبوندا بوو، کە نەمدەزانی دەبوو من چی بکەم؟ بۆ کەسێک نەبوو کە خەممی پێ بڵێم؟ خوایا بۆ منت وا جێ هێشت؟ نازانم ئایا ئێوە تا ئێستا بەم رۆژە گەیشتوون کە جەستەی مەعشوقەکەتان لەسەر دەستتان مابێتەوە؟

گریان ئارامی لێ بڕیبووم، رق هەناسەمی دەگرت و فرمێسک هەروا دەهاتە خوارێ، من هەرگیز کەسم نەکوشتبوو، بەڵام پیاوێک کە خۆشم دەویست و لە ئارەزووی دیداریدا دەسووتام، لە باوەشی مندا مردبوو،

سەیری دەستە لەرزیوەکانم کرد، ئایا نیشانەیەکی لە کوشتن تێدابوو کە من ئاگام لێ نەبووبێت؟

هەستام و پاشەوپاش تا نزیک قەڵمدان و ڕەنگەکانم ڕۆیشتم، نیگارەکان نیوەکارە بوون و ئێستا تابلۆیەک لە ئارادا نەبوو کە بتوانم پێ بخەمە ناوییەوە، نەپیرەمێردی قەمبوور، نە درەختی سەروو، نە جۆگە ئاو. ژوورەکەم تەقا وتەقدا، لێ هیچ شتێکی تێدا نەبوو بونیام خوی پێوە بگرێ، دووبارە چاوم کەوتەوە سەر مردووەکە و مووی جەستەم ڕاست بووەوە، خێرا خۆم گەیاندە دالانەکە و بەخێراییەکی باوەڕنەکردە دەرگەی ماڵەکەم کردەوە ویستم هەموو ترسم بەجارێ بقیژێنم.

ترووسکایی ماڵەکانی بەرامبەر سەرنجمی بۆ خۆی ڕادەکێشا، تەمێکی ناسک لە هەوادا دادەکشا، هەوا پاک و سارد بوو، لەسەر قادرمەی یەکەم وەستام و لەپڕ چاوم بەعەرەبانەیەکی تریشقەکەوت، ڕێک لە بەردەم دەرگەکەدا وەستابوو، لە لووتی ئەسپەکانییەوە هەڵم دەهاتە دەرێ، دەتگوت بۆ ئەوە هەناسە دەدەن، تا دنیا بکەنە تەم. پیرەمێردێکی قەمبوور لەسەر عەردەکە دانیشتبوو پاڵی دابوو بەپێچکەی عەرەبانەکەیەوە، قاچێکی درێژ کردبوو، قاچەکەی تری کردبوو بەستونی ئەنیشکی بۆ ئەوەی سەری لەسەر دانێ، کە منی بینی ڕاست هەستایە سەرپێ، خۆی تەکاند و ڕێزی نواند، وتی "کاتی زۆرت نییە.. هاا.. شەمەنەفەرەکە تا سەعاتێکی تر دەڕوات.. نەکا خوانەخواستە بەجێ بمێنی، ئەگەر پەشێمان نەبوویتەوە بجوڵێ.. هاا؟.. خۆ تا ویسگەکە هەر دەتبەم" ویستم بڵێم من موسافیر نیم، تۆ هەڵە هاتووی، ئەسڵەن نازانم تۆ کێیت و لێرە چی دەکەیت، بەڵام ئەو فرسەتی نەدامێ قسە بکەم و وتی "ئیشەکەتان تەواو کردووە؟ هاا.. ئەگەر تەواو نەبووە.. ئەوە

من لە خزمەتتان دام.. ئێوە ئەسڵەن زەحمەت مەکێشن، چەمەدانییەکە بهێننە ئێرە، ئەوی تری لەسەر من، خۆم بۆت دەبەم تا ناو شەمەنەفەرەکە.. بەس بیرتان نەچێ کە درەنگە..هاا!؟"

هاوڕا لەگەڵ تەمەکەدا، جارجار لە هەوادا بۆنێکی کەسکونی سووتاویی خەست دەهات، کە حاڵی لێ تێک دابووم و دەماری لێ پڕ کردبووم، بۆنی گۆشت و چەوری سووتاو بوو، وەک بڵێی لەو نزیکانە قاورمە دروست بکەن. من لە یادمە کە لە شوێنێک لە ساڵانی زوودا، کەی بوو؟ لە کوێ بوو؟ هیچم یاد نییە، تەنیا یادمە کە مەڕێکی لاواز و نەخۆشیان سەردەبڕی و بۆ ئەوەی لە گەرمادا بۆگەن نەکات، لەت لەتیان کرد و کولاندیان و لە مەنجەڵی مسیان هاوی، بۆنی قاورمە و بۆنی گۆشت و چەوری سووتاو دەهات. ئێستاش ئەو بۆنە دێت، دوو سێ جار هەناسەی قوڵم هەڵکێشا و سەیری دەوروبەرم کرد، پیرەمێردە قەمبوورەکە پێکەنینێکی وشک پێکەنی کە مووی لە جەستەمدا راست کردەوە، ددانەکانم خستە سەریەک و زۆرم لە خۆم کرد کە دەنگی نەبیستم، یان هەوڵ بدەم بەرگەی بگرم، بەڵام لەپڕ پێکەنینەکەی بڕی و وتی "دەڵێی حەزتان لە بۆنی گۆشت نییە؟.. هاا!؟ دەزانی لەم نزیکانە.. لەم نزیکانە نا.. رێک لە ژێر ئەو شاخە جێیەک هەیە، بونیامی لێ دەکوڵێنن" موچڕکەیەکەم پێدا هات و شتێ لە مێشکمدا چەکەرەی کرد، پیرەمێردەکە وتی "هەڵبەتە لەخۆوە و بێ هۆ ئەم کارە ناکەن..هاا.. لە چەوریی بونیام، سابوون دروست دەکەن.. چ سابوونێک!.. هەر ئەوەندەی دات لە دەست و دەموچاوت کەف دەکات وەکو چی؟.. وەکو ئەوەی پێستێکت فڕێ دابێت.. ئەوە من سابوونێکی وام هەیە، حەز دەکەیت بتدەمێ دەست و دەموچاوی پێ بشۆی؟"

دەستی بەگیرفانی چاکەتەکەیدا کرد و هەنگاوێک هاتە پێشێ، من دەستم بەگرێژنەی دەرگەکەوە گرتبوو تا نەکەوم و حەواسم بوو کە ئاگام لە دەرگەکە بێت، تا ئەگەر شتێک رووی دا خێرا دەرگەکە داخەم و پشتی پێوەبنێم و هەناسەبڕکێ بکەم. بەڵام ئەو نەهاتە پێشتر، لە هەمان جێ کە وەستابوو، لە گیرفانی هێلەکەکەیدا سەعاتێکی زنجیرداری دەرهێنا و سەرقاپەکەی هەڵدایەوە و وتی "ماتڵی چین؟.هاا؟.. من هەموو رۆژێک مردووەکان دەبەمە شاعەبدولعەزیم(*) یان ویستگەی شەمەنەفەر، لەخۆڕی خۆڕایی لە من دەترسیت.. هاا.. ئەگەر یارمەتیشت دەوێت ئەوە من لە خزمەتتدام.. هاا؟"

هەنگاوێکی تر هاتە پێشەوە، من لە ترسا وەختەبوو بزریکێنم، خۆم گرت و بەنیوە هاوارێکەوە گوتم "نا" توووند دەرگەکەم داخست و چوومە ژوورەوە، کە چاوم بەجەستەکە کەوت لە سەرسوڕماندا قیژاندم و وشک بووم، مەگەر دەبێت مردوویەک چاکەت و پانتۆڵ بکاتە بەری و بۆینباخ ببەستێ؟! بەو کڵاوە شاپوا و پێڵاوانەوە حاڵەتی پیاوێکی وەرگرتبێت کە دوو سێ دەقیقە راکشابێ، تا بێن بەدوایدا و بیبەن بۆ میوانی؟ چەمەدانییەکی گەورەش لەسەر چرپاکە بوو، وەک بڵێی کەسێک هەر ئێستا ئەوەی هێنابێت و لەوێدا دای نابێت. مەگەر دەبوو؟

ئەم شتانە لە بێداریدا روو نادەن، یان ئەگەر رووش بدەن، سەروبەریان بەئاسانی لێک نادرێنەوە، تەنیا لە خەوندا زنجیرەی رووداو بەنەزمێکی نەزانراو، بونیام یەخسیری خۆی دەکات و لە دنیای بێداری دووری دەخاتەوە. بەڵام خۆ من نەخەوتبووم، هەموو ئەو

(*) شاعەبدولعەزیم: ناوی مەرقەد و گۆڕستانێکە لە شاری "رەی" لە باشووری تاران. و

ڕووداوانە لە بێداریدا دەگوزەران؛ من بەڕێکەوتێک گەیشتبووم کە نەدەبا دەست و پێ بجوولێنم، بەڕێکەوتێک.. کە هەرچی هەوڵم دەدا قوتارببم زیاتر تێوەی دەگلام، دیلی گێژەڵوکەیەک بووم کە دەبوو خۆمی بدەم بەدەستەوە پێش ئەوەی ئازار بکێشم. دەبووا خۆمم گرمۆڵە بکردایە تا لەم گێژەڵوکەیەدا بخولێمەوە، دیلیی لەم چەرخی قەدەرەدا، بەو بیرۆکەیەی گەیاندم کە دەبێت ئەم جەستەیە لەو ناوە هەڵبگرم تا بزانم چی دەبێت.

چوومە پەستوی ژوورەکەوە، کێردێکی گەورە لەسەر تاقەکە بوو هەڵم گرت و گەڕامەوە ژوورەکە، لە لێواری چرپاکە دانیشم و بۆ دوایەمین جار چاوم بڕییە روخساری، ژێر چاوەکانی بەتەواوی چاڵ بووبوون، بەڵام پێڵوەکانی بەبرژانگە درێژ و رەشەکانییەوە هێشتا وەکو جاران وابوون، کە ئەگەر هەڵی بهێنانایە دوو چاوی رەشی بریقەدار لە بونیامیان دەڕوانی، بێ ئەوی هیچ بڵێن لۆمەیان دەکردم کە من هەمیشە دەستوپییێم ون دەکەم و سەرم دادەخەم. قژی زۆر چاک شانەکرابوو، کڵاوی شاپوای تاسەر ناوچەوانی هاتبووە خوارێ.

ئیتر نەمدەتوانی.

بۆینباخەکەیم کردەوە، چاکەتەکەیم لەبەر داکەند، قوپچەکانی کراسەکەیم یەک یەک کردەوە، بەڵام ئاوزوونەی قایشەکەی نەدەکرایەوە، بەکێردەکە قایشەکەیم پچڕاند و پانتۆڵەکەیم لەپێی داکەند، تەنانەت گۆرەوییەکانیشیم لەپێ داکەند، بەڵام نەمتوانی یان نەمویست دەرپێکورتەکەی دابکەنم. پاشان ئارام و لەسەرخۆ وەک یەکێک بیەوێت گۆشتی قوربانی بەش بکات، کێردەکەم خستە سەر ملی و سەریم لە لەشی جیا کردەوە، چەند قەترەخوێنێکی مەیو رژایە سەر سەرچەفەکە.

دەسـتـەكـانيم لـە شـانـى جـيـا كـردەوە، دواتر قـاچەكـانيم كـرد بە سێ كـەرتەوە، هـەمـوو جـەسـتـەيم لەت لەت كـرد و لە چەمـەدانيم نـا.. چەند لەڕولاواز بوو، مشتێک ئێسقان بوو بۆخۆی، چەرچەفە خوێناوييەكەم كۆ كردەوە و لە چەمەدانييەكەدا لەسەر لاشەكە دام نا، قفڵم دا و كليلەكەيم خستە بەينی مەمكمەوە، كەمێک لەسـەر كورسييەكە دانيشتم و عارەقی ناوچەوانم بەسـەرقـۆڵی كـراسـەكـەم سـڕی و هەسـتـام بڕۆم، بەڵام جلە هەڵڕژاوەكـانی سـەر چرپاكە شـێـوەيەكی ناشـرينيـان هـەبوو، دانە دانە كردمن بەعەلاگەوە، خەتی ئوتوی پانتۆڵەكەم لەسـەر يەک دانا و قوپچەی كـراس و چاكـەتـەكـەيم داخـسـت و بۆينبـاخـەكـەيم كـرد بـەسـەريدا، بەبزمارێكی گەورەی چەقيو لە ديواری سەرو چرپاكەوە هەڵمواسين.

كـڵاوەكـەشم كـرد بەسـەری بزمـارەكـەدا، قـەدەرێک لێم روانی، يەک پيـاوی تەواو سـەلار، سـەری داخـسـتـبوو كـتـێـبی دەخـوێندەوە، هـەمـان شێوەی كە سـاڵانی دواتر لە خـەياڵمدا ئەوم لە قـاوەخـانەی فيـردەوسـی بينيـبـوو، تەنانەت سـەری هـەڵنەبڕی سـەيرێكـی من بكات.. چەند لە تۆ دەچوو؟

من لەسـەر مێـزێک دانيـشـتم و قـاوەم بانگ كـرد، ئەو لەسـەر مێـزی بەرامبـەرم بەسـەری پەنجـە ياری بەسـمێڵی دەكرد و چاودێری هـەمـوو شـتـێكی دەكـرد، وەک سـيـخـوڕێكی وريا بەئـاگـا بوو، بێ ئەوەی كـەس بزانێت كـێيـە و پەيامی چييـە.. بيرتە؟ لە تەواوی ئەو كـاتـانەدا سـەيری يەكترمـان دەكرد و لەيەكـترمان دەڕوانی. ئايا هيچ كاتێک هاتبـوو قسـە لەگەڵ مندا بكات؟ بۆ نموونە بێتە سەر مێزەكەم و شتێكم لێ بپرسێت؟ يان بەدەست ئامـاژەم بـۆ بكات و بانگێشـتم بكاتە سـەرمـێـزەكـەی و بيـيـەوێت بزانێت كـە من كـێم و تـەمـەنم چەندە؟ ئايا ئەسـڵـەن هەم؟

نەیدەوێرا یان بەڵکو ڕێک نەکەوتبوو؟ ناشێ منی خۆشنەویستبێت؟ ئەی بۆ وا لێی دەڕوانیم؟ ئاخ لەدەست تۆ.

جارێکیان بەلای مێزەکەیدا تێپەڕیم و وتم "سڵاو" ئەو وەک هەمیشە کڵاوەکەی بەرز کردەوە و خۆی نوشتانەوە، بێ ئەوی تەنانەت بڵێت "سڵاو". سەرەڕای ئەوەی تا ڕادەیەک حاڵم باشبوو خۆم گەیاندە مێزەکەم و دەواو سرنجم لە جانتاکەم دەرهێنا و لەگەڵ خۆمدا بردم، خستمە لاستیکی دامەنەکەمەوە، پێش ئەوەی قاوە داوا بکەم بەقادرمەکاندا چوومە خوارەوە، خۆم خستە نا و دەسشوییەکان و سرنجم پڕ کرد و و چەقاندم بەدەمارمدا.. نەفرەتی خوای لێ بێت.

سەرم بەرز کردەوە و لە ئاوێنەکەدا چاوێکم کرد لە ڕوخسارم، بۆ پیر نەدەبووم بۆ پێستم چرچ و لۆچ و قژم سپی نەدەبوو؟ من چەند ساڵ بووم، تۆ لە بیرتە؟ ئەسپەکان دەیانحیلاند و من دەبوو خێرا بکەم، چەمەدانییکەم هەڵگرت، هەستم کرد زۆر قورسە، کەسێک کە لە باوەشی مندا وەک چۆلەکەی خوساو دەلەرزی و وەک کا سووک بوو، ئێستا ئەوەندە قورسبووە کە باوەڕ ناکەم بتوانم بە ئاسانی هەڵی بگرم، ویستم داوای یارمەتی لە قەمبوور بکەم، بەڵام ترسام بێتە ژوورەوە و ڕێ و جێی ماڵەکە هەڵگرێ و بۆنی شتێک بکات، ڕەنگە لەبەر ئەوە بووبێت کە غەریبەبوو حەزم نەدەکرد بێتە ژوورەوە، بەهەر زەحمەتێک بوو چەمەدانییەکەم گەیاندە بەردەرگەکە و دەرگەکەم کردەوە، بەرلەوەی هیچ بڵێم، پیرەمێردەکە بەرەو رووم هات، چەمەدانییەکەم تا سەر قادرمەی یەکەم پێش خۆم دا و دەرگەکەم داخست، لەپڕ هەستم کرد کلیلی ماڵەکەم پێ نییە، بیرم چووبوو لە گیرفانی چاکەتەکەیدا دەری بهێنم، وتم ئاخ و پەنجەی خۆمم گەست، قەمبوور وتی "ئەسڵەن گوێشی

مەدەرێ..هاااا.. گرینگ نییە.. من کلیلی ماڵەکەم پێیە، ئەوەتا.." دەستی کرد بەگیرفانی چاکەتەکەیدا و دایمێ، کرابوو بە زنجیرێکی ژەنگاوییەوە.

چەمەدانییەکەی هەڵگرت و بەخێرایی گەیاندییە لای گالیسکەکە و بەجووڵەیەک هەڵی دایە ناو عەرەبانەکە، سەرم سوڕمابوو کە ئەم قەمبوورە دووچڵ ئێسقانە ئەم هێزەی لە کوێ بوو؟ دەتگوت هێزێکی شاراوەی هەیە، وەها دەجولایەوە کە دەوروبەری وەستابێت و ئەو لە جووڵەدا بێت، هەولّم دا بەسەر خۆمدا زاڵ ببم و سەیری چواردەورم بکەم، دنیا هێشتا تەم بوو، بارانێ بەڕێوە بوو. قوپچەکانی مانتۆکەم، کە سالانێک دواتر لە خەونی تۆدا پۆشیبووم، داخست سەرپۆشە ماشی رەنگەکە کە تۆ دواتر لە تابلۆیەکدا کردبووتە سەرم، لە ژێر چەناگەمەوە گرێم دا و سواری گالیسکە بووم.

دەنگی قامچی هات و ئەسپەکان لە شوێنی خۆیان جولان، گالیسکەکە وەک لەلوێی(*) مندالان دەکەوت بەمدیو و بەودیودا، پێچکەکانی جیرەجیرِیان دەکرد، وەک ئەوەی یەکێک لە پێچەکەکانی گوپی دابێت، لە هەر سوڕانەوەیەکدا جارێک ئێمەی هەڵدەتەکاند، لێگەڕام کە لە هەموو سوڕانەوەیەکدا جارێک هەڵتەکێکمان پێ بکات، ئەسڵەن ئەمە کەی گرینگ بوو؟ گرینگ ئەوەبوو کە ئایا دەڕۆشتم لە ژێرباری قورسی ئەم تەرمەدا نابوود ببم؟ یان ئەم تەرمە چارەنووسی منی بەجێیەک دەگەیاند کە بتوانم ئەم خەمە بەسەر دڵمەوە لاببەم؟ ڕێگەکە خۆڵ و خراپ بوو، لێ بەهەرگیانکێشانێک بوو بە کەناری ڕووبار

(*) لەلوێ: بەو جۆلانە هەڵواسراوە دەوترێت کە هەر سەرێکی بە درەختێکەوە دەبەسترێت و مرۆڤ بەشێوەیەکی ئاسۆی تێیدا ڕادەکشێت. و

و شاخ و دەشتا دەڕۆی. قوقە قوقی کەڵەشێرەکان دەهات کە نیشانەی بەیان بوو، بەڵام من هەستم پێ نەدەکرد، رەنگە کەڵەشێرە ناوەختەکانی شەو بووبن، گاهێ ئەستێرەیەک لە جێگەیەکی دوورەوە دەکشا و نەدەما، گاهێ مەلێک بەدەنگێکی غەریب دەیخوێند و دڵمی دەهێنایە لەرزە. دواتر گالیسکەکە گەیشتە جادەیەکی ساف و خۆش، دڵنیابووم کە پێچکەی لای چەپ گوپی داوە.

تاکوتەرا رێبوارانێکی کڵاو بەسەر یان بێ کڵاو تێ دەپڕین، کۆمەڵێک سەرباز لە بەرامبەر ئێمەدا سێ هەنگاویان هەڵدەهێنایەوە و چوارەمیان بەتوندی دەدا بەعەرددا، دەنگی پێکەوەیی مانۆڕی سەربازەکان ناخی دڵمی دەخستە لەرزە، تەمێکی زۆر ناسک لە هەوادا شەپۆلی دەدا و بارانیش نم نم دەستی پێ کردبوو.

گالیسکەکە لە سوچی مەیدانێکی چوارگۆشەدا لە ژێر دارتێلی گڵۆپە کارەباییەکاندا وەستا، گالیسکەچی وتی "ئێرە ویستگەی شەمەنەفەرە.. ئەمەش بلیتەکەی تۆیە، ئەگەر خاوەخاو بکەیت بەجێ دەمێنیت و دوایی ئەم چەمەدانییەمان لێ دەبێت بەتەوق.. هااا؟" دابەزیم، گالیسکەچی خێرا خۆی فڕێ دا، چەمەدانییەکەی هەڵگرت و پێشم کەوت، منیش دوای کەوتم، چوینە ساڵۆنێکی زۆر گەورەوە کە هەمووی کاشی گەورەی چوارگۆشەیی بوو، بەچەند دەرگەیەکی هەوایی بەرز گەیشتین کە دەکرانەوە و دادەخرا، کەسێک دەهات یان کەسێک دەڕۆیشت، ژنێک بەخێرایی بەرەو ڕووم هات و وتی "خوشکێ.. خۆت داپۆشە"

وتم "من؟"

وتی "بەڵێ، تۆ"

وتم " خـۆ من.. نیم!" و سـەرپۆشـە مـاشی رەنگەکـەم هەندێک هێنایە پێـشێ، بەڵام تۆ پێت خـۆش نـەبوو، بەنووکی قـەڵم تاڵـەکانی پـەرچەممت دەرهێنا. قـەمبوور بەئامـاژەی دەست دەرگە گـەورەکەی کردەوە و بەسـەر ئامـاژەی کرد دوای بکەوم، قـادرمـەیەکی بێ کۆتایی لە بەردەممان‌دا بوو کە دەبوو پێیدا بچینە خوارێ، من لە دڵی خۆمدا ژماردم، هەزار پلەبوو، کاتێک دوایەمین پلەم ژمـارد، قەمبوور وتی "هـەڵەت کرد.. نۆ سەد و نەوە و نۆ پلەیە"

ویسـتم بگەڕیمـەوە دووبارە بیـیـان ژمـێـرمـەوە، نەمـزانی بۆ بەلامـەوە هێندە جێی گرینگیم بوو، بەڵام هـەوڵم دا بـەدوای قەمبووردا بڕۆم و ونی نەکەم، لەوە دەترسام چەمـەدانییـەکە ون بکەم، نەمدەزانی بۆ وا هـەسـتم کرد هـەمـوو سەروەت و سامـانی من لەم چەمەدانییـەدایە. فیکەی ئاژێری شـەمـەنەفـەر هات، هـەوا سـارد بوو، چەند گـەدایەک لەمـلا ولا کـزەڵەیان کردبوو وەکو مەهـارا هیندییەکـان چووبوونە ناو خۆیان، مـشکی بەسـەر، عەبا بەشـان کە دەسـتێکیان لێوە هێنابووە دەر. کە نزیک شـەمەنەفەرەکە بوومەوە خەڵکەکە زیاتر بوون، تـا ئەو کاتە ئەو هـەموو بونیامەم نەدیبوو، خـەڵکانێک کە زۆرتریان گـەدابوون و وا دەهـاتنە پێش چاو لە ژێر لێوەوە وێرد بخـوێنن، وێردێکی جـادویی کـە ئـەگـەر پارەیان پـێ نەدەیت دەبیـتـە بەرد، یان لاڵ یان کوێر دەبیت. پاشـتر زانیم کـە هـەمـوویان بەیەک دەنگ شـتـێک دەخـوێـنن کــە من رەوانە دەکــەن، لێ جگە لـە دەنگی هـاتن و رۆشـتنی خـەڵک و عـەرەبـانەکـان و هـاورِیـتـمی ویسگـەیەکی قـەرەباڵغ، دەنگی تر نـەدەهـات.

من لە کاتێکدا چاوێکم لەسـەر چەمەدانییەکە بوو بەناو حەشاماتەکەدا تێ دەپەڕیم، قـەمـبـوور بەپـلەکـانی شـەمـەنەفـەرەکـەدا سـەرکـەوت و بۆ

ساتێک هەڵوێستەیەکی کرد، گەڕایەوە بەدەست ئاماژەیەکی بۆ کردم و مەسخەرە ئامێزانە چاوێکی لێ داگرتم کە دوای بکەوم.

سەرپۆشەکەم توند گرێدا و سەرکەوتم، بەچەند ڕاڕەوێکدا ڕۆیشتین تا لە فارگۆنێکدا گەیشتین بە کابینەی ژمارە بیست و چوار. قەمبوور چەمەدانییەکەی خستە سەرکورسییەکان و عارەقی دەموچاوی بەسەرقۆڵی کراسەکەی سڕی، بەبزەیەکی بێ ماناوە وتی "خواحافیز" دەستم کرد بەگیرفانی کراسەکەمدا، دوو قڕانی و یەک عەباسی زیاتری تێدا نەبوو، ئەوەم بەرەو رووی قەمبوور درێژ کرد، خۆی کێشایە دواوە و وتی "شایەنی نییە.. هاا.. لێگەڕێ دواتر حساب دەکەین"

وتم "رەنگە من ئیتر ئێوە نەبینمەوە"

وتی "مەیلی خۆتە.. ئەگەر لە ئایندەشدا یەکتر نەبینینەوە من شوێنی ئێوە باش دەزانم"

کام ئاینده؟ کام شوێن؟ مەگەر دەڕۆم کە بگەڕێمەوە؟ مەبەستم کوێ بوو؟ بۆ دڵم نەیدەویست بزانم؟ وتم "واز لە موجامەلە بێنە"

سەری دانەواند و بەبچووککردنەوەی چاوەکانی حاڵەتێکی پێکەنیناوی گرت، وەک ئەوەی بڵێی دەگری، وتی "شایەنی نییە.. کە هاتم پێکەوە حساب دەکەین" ڕێزی نواند و بەخێرایی لە کابینەکە چووە دەرەوە.

کورسی و دیواری کابینەکە داربوو، جێگەی سێ نەفەر لەمبەر بوو، جێگەی سێ نەفەر لەوبەر، بەلای سەرووی هەرنەفەرێکەوە ژمارەیەکی ئینگلیزی لەسەر پلیێتێکی شین نووسرابوو، من لای پەنجەرەکەوە لە ژێر ژمارە پانزە دانیشتم و چەمەدانییەکەش ڕێک بەژوور سەرمەوە بوو. زۆرم حەز دەکرد کە ببینم لە کابینەکانی پێشتردا کێ لەسەر کورسی ژمارە یەک دانیشتووە، وتم کە دوایی شەمەنەفەرەکە کەوتە ڕێ دەچم

بزانم کێ لەوێیە، بلیتەکەم لە نێوان پەنجەکانمدا گرت و چاوم بڕییە دەرەوە.

ویستگەکە پڕبوو مەهارای شاڵ بەسەر و عەبا بەشان، کە هەریەکەیان لە شوێنێکدا مژۆڵی سواڵکردن بوو، خەڵکەکە لەوان دوور دەکەوتنەوە، بەڵام هەموو شوێنێک دەستی پانکراوە و درێژبوو؛ سواڵکەرانێک بوون بەسەر و ڕووی پیس و زمانێک کە دەم و لێویان پێ دەلیستەوە و چاوەحیزەکانیان کە بەملا ولادا دەیانگێڕا. لەولاترەوە مەڕێک سەری نابووە تەنەکە خۆڵێکەوە و مانگایەکیش لەو ناوە دەخولایەوە، لە ژێر هەر گڵۆپێکدا کەسێک سەرقاڵی کاسبی خۆی بوو، کۆمەڵێک دەوریان لێ دابوو، پاقلە.. جگەرە.. چا.. حاڵم باش نەبوو و سەرم قورسبوو، ناوچەوانم بەشووشەکەوە نوساند و سەیری خەڵکەکەم دەکرد.

سێ پیاو لە دەوری قاپێک خڕبووبوونەوە و شتێکیان دەخوارد، وەک ئەوەی لە دەستەوسانیدا شمشێریان چەقاندبێتە عەرد و هیلاک و ماندوو بیر لە کچێک بکەنەوە؛ کە ئاسان خۆی نادات بەدەستەوە و دەتوانێت لە حاڵەتی چەمینەوەدا هەزار ساڵ، گوڵێکی نیلۆفەری شین پێشکێش بە پیرەمێردێکی قەمبوور بکات، کچێک کە لە ناچاریدا یان لە بەخت رەشیدا سرنج پڕ دەکات و دەیچەقێنێت بەدەمارە تونییەکانیدا، قاچە لەرزیوەکانی لە کاتی رۆکردنی دەرزیدا دەجوڵێ و دڵۆپە خوێن دەکەوێتە سەر دەستشۆری دەستشوییەکەی قاوەخانەی فیردەوسی؟

چاوەکانم جارێکی تر لە جوڵەجوڵ وەستا، سەرم بەرز کردەوە، جارێکی تر ئەو پیاوەم لە بەردەرگەی دەسشوییەکەدا بینی، بەدەموچاوی عارەقاوی و چاوی ماندوو و پەرێشانییەوە دەلەرزی، تەنانەت هەناسەشی دەلەرزی، وتی "بیدە لە منیش"

وتم "دیسانەوە تۆ؟!"

وتی "دەڵێی ئیسقانەکانمیان لەیەک جیا کردووەتەوە.. تکا دەکەم.. دەزانی؟ من شاعیرم.. نازانم دەمناسیت یان نا؟.. هەرچۆنێک بێت شاعیرێکی باشیشم.."

وتم " نەخێر ناتناسم"

بزەیەکی سارد و ماناداری کرد و وتی "زۆر سەیرە!" لە کاتێکدا کە قۆڵی هەڵکردبوو، هەوڵی دەدا بێتە ژوورەوە، من نەمدەهێشت، قاچی راستم نا بەدەرگەکەوە و خۆمم نوساند بەدەستشۆرەکانەوە، سرنجەکەم لە دەست کەوتە خوارەوە، دەرگەکەم بەردا و بەرقێکەوە کە هەموو وجودمی دەلەرزاند، سەرتاپای ئەوم چەند جارێک لە تەوقی سەرییەوە تا نووکی پێی و لە نووکی پێیەوە تا تەوقی سەری بەوردی سەرنج دا، بەڵام ئەو زۆر میهرەبان بوو.

وتی "عەیبی نییە.. بەشی من کەوتووەتە سەر عەردەکە"

وتم "تەواو؟"

وتی "مەزەی شەلاتی، خۆڵە"

وتم تازە پیس بووە، نوشتامەوە و سرنجەکەم هەڵگرت، ویستم فرێی بدەمە تەنەکە خۆڵەکەی پشت دەستشۆرەکانەوە، بەڵام ئەو مەچەکی لە ئاسماندا گرتمەوە و وتی "بیدەلێم" دەستی چەپی هێنایە پێش و دەرگەی دەسشوییەکەی بەردا، نازانم بۆ نەمتوانی؟ هیچ جارێک لە هیچ کارێکدا ئەوەندە دوودڵ نەبووم. بونیامانێک کە لەجومجومەی مندا دەڕۆشتن، دەستیان کردەوە بە دەرسخوێندن، بیرم کەوتەوە کە لە شەمەنەفەرەکەشدا تووشی هەمان حاڵەت بووم، کەی بوو؟ چەند ساڵ پێش ئێستا؟ خوایە، بۆ ناتوام.

کەمێک سەری هێنایەپێش و بەپێکەنینەوە لە کاتێکدا عارەق لە چەناگەی دەتکا وتی "لێمی بدە.. گوڵم" سرنج پیس بوو، دەمدەزانی ئەگەر لێی بدەم، هیچ بەکار نایەت و فێڵی لێ دەکەم، ئەوەشم دەزانی ئەگەر لێشی نەدەم ئەوە دەبوو تا قەرەی قیامەت لەوێدا بووەستم، سرنجم چەقاندە دەمارە هەڵماوساوەکانی و تا دواچۆڕیم تیا خاڵی کرد، وتم "من ئەهلی شیعر نیم.. ئەهلی سەربەرگی قەڵەمدانم" و لە چاوەکانیم روانی کە هێواش هێواش رۆشن دەبووە و نووری تێ دەکەوت.

لە ژێر لێوەوە وتی "دەزانم"

کە تەواو بووم وتم "زۆر باشە.. بەڵام تکا دەکەم کە ئیتر موزاحیمم نەبیت"

وتی "بەڵێ.. مەمنونم"

بەخێرایی بەقادرمەکاندا سەرکەوت، چاودێریم کرد تا دڵنیابووم کە رۆیشتووە، دەمویست دەرگەکە لە ناوەوە دابخەم و بەحاڵی خۆم پێ بکەنم، یان قژم تاڵ تاڵ بکەم، یان بۆن لەخۆم بدەم، یان بۆ نموونە ماکیاژەکەم تۆخ بکەمەوە، یان پشت چاوم تەریب بە پێڵووەکانم رەشتر بکەم.

نازانم بۆ هەمیشە بیرم دەچوو دەرگەی دەسشوی لە ناوەوە دابخەم؟ بۆ ئەوەندە گێژبووم؟ هێندە دەزانم کە کەسێکی چارە رەشبووم، هەر لە چارە رەشیمەوە بوو کە لەپڕ چاوم بەو کەوت، لەسەر قادرمەکان وەستابوو، یەک لەدوای یەک مژی لە جگەرەکەی دەدا، لە ژێر چاوەوە هەم چاودێری منی کردبوو هەم ئەو شاعیرە بالابەرزە.

فلتەری جگەرەکەی بەژێر پێی پان کردەوە و بەهەمان شکۆی هەمیشەییەوە بەچاوانێک کە بونیام لە شوێنی خۆی وشک دەکات،

ئێستا ئیتر بیرم نایەت کە دەستی لە گیرفانیدا بوو یان یاری بەسمێڵی دەکرد، وتی "زەکی سە" و ناوچاوی دابەیەکدا و رۆیشت.

دەنگی ئۆکۆردیۆنی نابینا بەویقارەکەی بەردەم دەرگەی قاوەخانەکە، کە ئاهەنگی رۆژگاری نەخش و نیگارانی دەژەند، لەگەڵ بادا دەهات و دەچوو، کە دەنگەکەم بیست تێگەیشتم دەرگەی قاوەخانەکە کراوەتەوە، کەسێک هات یان کەسێک رۆیشت، خوایە ئەو نەڕۆشتبێ. خێرا دەستێکم هێنا بەسەر و قژمدا و بەقادرمەکاندا سەرکەوتم، بەو خەیاڵەی یەک راست بۆ لای ئەو بڕۆم، کورسییەک لەسەر مێزەکەی رابکێشم و کاتێک دانیشتم بڵێم بەیارمەتی خۆت و سەری قسە دامەزرێنم و بێ پێشەکی، بێ ئەوە کە غروری ژنانەم لە بەرچاو بگرم، یەک راست بچمە سەر ئەسڵی مەسەلەکە و بڵێم موعجیبم بەتۆ، یان نا، رەنگیشە عاشقت بووبێتم، خۆ عەیب نییە؟ بۆ ئەوەندە بێ ئارامی، چی تۆی ناڕەحەت کردووە، بۆ بەردەوام تووڕەیت؟ حەز دەکەیت کرمە ئاوریشمینەکانی من ببینی؟ دەبێت بچینەوە سالانی منداڵیم، سالانێک کە من تێیدا حەزم لە کانادا بوو، لە بەهارا ئەهلی کرمی ئاوریشم بووم، وەلێ ئێستا ئەهلی نیگاری سەربەرگی قەڵەمدانم. حەز دەکەیت بچینە سەر جادە و پیاسەیەک بکەین، ئەوەندە بڕۆین تا دەگەینە پردی "رۆمی" سلا و لە سەربازە کانزاییەکان بکەین، بێ ئەوەی چاوەڕێی وەڵام بین؟ دەتوانین بچینە باخێکەوە، ئێستا باخیش نەبوو.. نەبوو.

باخچەی کۆڵانەکانی ئەو ناوە جوانن، لەسەری هەرگوزەرێکدا سەربازێکی کانزایی ئێشک دەگرێت، دۆستێکم هەیە لەوێ -من باش شارەزانیم- باخی پەروانەی هەیە، باخی پەروانە نا، باخێک پڕ لە پەروانەی رەنگاوڕەنگ، شازادە خانمێکە لە سی ساڵیدا بێوەژن کەوت و

ئێستا لە تەنیا باخەکەیدا پەروانە بەخێو دەکات، وشکیان دەکات و دەیاننوسێنێت بەئاوێنەوە، خەڵکی خۆی هەیە، دوو ماشێنی مۆدێل کۆنی هەیە کە خستوونییەتە ژێر کەپری مێوەکەیەوە. ئەم ژنە عاشقی گۆرانیبێژێک بوو، قورگێکی ئاڵتوونی هەبوو، گۆرانیبێژێک کە خۆی عاشقی کچی حاجییەکی دەوار رەشی بووبوو، هەرچی کرد نەیتوانی پێی بگات، ئاخرییەکەی دیقی کرد و مرد، مەرگ شتێکی خەمگینە، وا نییە؟

کە گەیشتمە ساڵۆنەکە سەیرم کرد لەوێ نییە، بەسەرخۆمدا نەهێنا، چوومە سەرمێزەکەی خۆم دانیشتم، بەڵام کە ویستم قاوە ساردەوەبووەکەم بخۆمەوە لە پەنجەرەکەوە بینیم، بەپێچەوانەی عادەتی خۆیەوە چاکەتەکەی دەرهێنابوو، خێرا خێرا مژی لە جگەرەکەی دەدا، چەند کەسێک بەلایدا تێپەڕین و سڵاویان لێ کرد، بەڵام ئەو دەتگوت ئاگای لە دەوربەری خۆی نییە، وەک چاوەڕێ بێت جگەرەکەی تەواو بکات و بەگورج بڕوات سەربنێت بەلایەکی بازاڕەکەوە. من لەسەر لا دەمبینی و هەستم دەکرد ئیتر بەرگە ناگرێت، لە تووڕەیدا لە حاڵی تەقینەوەدا بوو، بەڵام تیامابوو، هیچی لەدەست نەدەهات، کەسێک کە دەیویست تەکانێک بەکۆمەڵگە بدات، بەڵام بۆی نەدەکرا، دەیویست حەقیقەت بڵێ، بەڵام گوێیەک نەبوو ئەمە ببیستێت، هەموو ڕێگەکانی لێ بەسترابوو، کەچی وەک قومارچییەکی دۆڕاو یان مەردێکی کوتەک خواردووش نەیدەتوانی باوەڕ بەخۆی بهێنێ کە لێ بووەتەوە.

لە هەمان کاتدا گەنجێکی پۆشتەوپەرداخ کە چاکەت و پانتۆڵێکی سورمەیی پۆشیبوو، بەڕوویەکی سوور هەڵگەڕاوەوە لە بەرامبەریدا وەستا، سەری کەمێک دانەواند و بەڕێزێ کە سەربازێک بۆ سەرو خۆی

دای بنێ، ڕێک لە بەردەمیدا وەستا، پاشان چەند کتێبێکی کە لە ڕۆژنامەوە پێچابوو دایە دەستی و دووبارە پتەو و خۆڕاگر وەستایەوە. چاوێکی گەورە و برۆیەکی هیلالی جوانی هەبوو، ریشێکی تەراشکراو بەسمێڵی باریک و ڕێکەوە، قژی بەلای چەپدا داهێنابوو، مووە لوولەکانی سەرناوچەوانی بەدەم باوە یارییان دەکرد، بۆ ساتێک تێگەیشتم کە ئەم گەنجە هەر پۆشتەوپەرداخ نییە، ئینسانێکی چاکیشە، لە چاکێتی ئەو هیچ گومانم نەما، بەڵام لە ژێر گوشاری ئەو هەموو نیگایەدا هەستم دەکرد رووتم و نەمدەتوانی خۆم لەوێ رزگار بکەم، پەشۆکا بووم.. فیکەی ئاژوانی شەمەنەفەر هات.

کارمەندا شینپۆشەکانی هێڵی ئاسن دەرکەوتن، دەرگەکانیان بەدەنگێکی وشک داخزان و شەمەنەفەر کەوتە ڕێ، خەڵکەکانی دەرەوە بۆ شەمەنەفەرەکە دەستیان رادەوەشاند، کڵاو بەسەر و بێ کڵا و، پاڵتۆ لەبەر و عەبا بەشان، خەندەیەک لەسەر روویان نەخشی بەستبوو، زۆر گاڵتەبازارانە دەینواند. کارمەندەکانی ڕێگەی ئاسن پاڵیان پێوە دەنان و شەمەنەفەر لە بەرامبەر دیوارێک لە بونیامدا تێ دەپەڕی. چاوم کەوت بەپیرەمێردی گالیسکەچی لە ژێر دوایەمین گڵۆپدا وەستابوو و بۆ من دەستی رادەوەشاند، حەزم کرد بۆی پێ بکەنم کەچی نەمتوانی، شەمەنەفەرەکە لە تاریکیدا دەڕۆی و من بەشوێنهایەکی نەزانراودا. لە ترووسکایی ناو دڵی تەمەکەم روانی، دواتر هێور هێور ترووسکاییەکان رەوینەوە و شەمەنەفەرەکە وەک ئەوەی بەتونێلێکی رەشی بێ کۆتاییدا بڕوا، بەرەو پێش دەیئاژۆ.

من کە هەبووم بۆ کوێ دەڕۆیشتم؟ بۆ کەس بەمنی نەدەوت؟ بۆ ساتێک بیرم لەوە کردەوە کە رەنگە لە تابلۆیەکی تۆدا من سواری

شـەمـــەنەفـەر بووبێـتم بـەمـەبەسـتـێکی نـەزانراو، تابلۆی ژنێک کـە لـەپەنجــەرەوە ســـەیری تـاریکی دەکـــات و هیـچ حـــاڵـەتێک جگە لـە سـەرگەردانی لە دەمـوچاویدا نییـە، بەلێوێکی خـونچـەیییەوە کـە دەتگوت ئێسـتـا لە مـاچێکی درێژ هـەڵگیـراوە و هێشـتـا تێر نـەبووە، قـژی رەش و ئاڵۆزکا و، کراسی ئاودامانی رەش، کە لە تابلۆکەی تۆدا مانتۆی رەش و سەرپۆشی مـاشی رەنگیشی بەسـەرەوەبوو. گـرێی سـەرپۆشـەکەم کـەمێک شل کـردەوە، یان نا، مـن لە خـەوی تـۆدا مـوسـافـیـربووم و بەسـواری شـەمـەنەفـەرێکی سـەوز کـە بزوێنـەرەکـەی دەدەرەوشـایەوە و ئـەو ئـەژدیـهـا زللـەی بەدوای خـۆیدا رادەکـێـشـا. ئـایا ئـەگـەر بتـوانیـبـا پێـشـت بەو شەمەنەفەرە دەگرت؟.. بۆ کوێ دەچوو؟

دایکم گوتی "دەچووە رۆژنامـە.. بـەیانی بەشـەوقـەوە دەچووە رۆژنامـە و عـەسرەکـەی دەگـەڕایەوە لە مـاندوویێتیدا رەنـگ بەڕوویەوە نـەبوو، بزەیەک بەحاڵ و نەحاڵ لەسـەر لێوی بوو، بریقەیەکی لە چاوییەوە دەهاوی، بەڵام حەیف.. نەک بەخاتری ئەوەی مێردم بوو.. نا.. بەخـاتری یادەوەرییەکانم، بەخـاتری ئـینسـانیـیـەتی لە بارەی ئـەوەوە قـسـە دەکـەم.. رۆژێک نایان بەسـینـەی دیوارەوە، دواتر چەنـدین شـاعـیـری ناسـرا و شـیـعـریان بۆ نووسی. ئاخـر شـەو لە زیندان ویسـتـبووی یەک دووانێک لەو نووسـەرانە ببینێت، بەیەکـێکیـانی وتـبوو «ئێـمـە ژیانمان لەدەست چوو، ئێـوە قـەدری بزانن، هـەوڵ بدەن نەچنـە ناو یارییـەکانـی سیاسـەتەوە، چونکە...» ئـیـتـر نەیان هێشـتـبوو قسـەکەی تەواو بکات، چونکە کاتەکـەی تەواو بووبوو، ئەو کـاتە ئەویاندەبرد دوایەمین وێنـەی بگرن.. بڕوانە تـەنیـا چاوەکـانـی لەخۆی دەچێت.."

ئەم شـتـانەم پێشـتـر دەزانی هـەربۆیە هـەمیشـە بەرگی سـەرتاپا رەشم

دەپۆشی، بیرم لە تۆ دەکردەوە کە سالانی دواتر، تابلۆیەکت لە من دەکێشا؛ مانتۆییەکت لەبەر دەکردم و سەرپۆشێکی سەوزت دەدا بەسەرمدا، تورەییەک بەسەر ناوچەوانمەوە هاتبووە خوارەوە.

ژنێک وتی "خوشکێ.. قژت داپۆشە"

وتم "من؟"

وتی "ئا.. تۆ"

وتم "من.. خۆ نیم"

بەڵام هەبووم، دەهاتم تۆ ببینم، سەربخەمە سەرشانەکانت و فرمێسکەکانم بشارمەوە، بەدەستە شل و شەوێرەکانم... دەمویست بەپەنجەکانت پەراسووەکانم بژمێریت، تا بزانیت کامیان کەمە.

شەمەنەفەر بەخێرایی دەڕوێ و من لە تاریکی بێ کۆتاییی شەودا سەراسیمەبووم، گرینگ نەبوو کە لە دیواری تونێلی دووسەرە دەڕوانم یان لە دنیایەک کە نەمدەزانی عەردی کامەیە و ئاسمانی کامە، رووەو رۆژهەلات دەڕوات یان رووە و رۆژئاوا؟ گرینگ ئەوەبوو لە زەینی تۆدا بۆ سەفەرێکی درێژ دەڕۆیشتم. لەخۆوە حەزت دەکرد بۆ جێیەک بڕۆم کە پیرەچناری لێ بێت، قەلەڕەشگەلێک بەسەرلقەکانیانەوە قیغە قیغ بکەن، هاورێ لەگەڵ گەلای زەرد و نارنجی ئەو ناوەدا، وەختێک لە ناخی دڵەوە ئاه بکێشی هەناسەت لە هەوادا نیگار ببێت بۆ مێژوو!

ماوەیەک بوو شتێک وەک خۆرە روحتی دەخوارد، ئەوە ئازاری دەدایت کە دەبوو پشت بەکێ ببەستیت، دەستی چ کەسێک بەخاتری ئینسانبوون دەکرا ماچ بکرێ؟ دەتوانرا بۆ کوێ پەنابرێ؟ ئایا رەسەنایەتی دەوری کاریگەری دەگێڕا؟ یان پێش ئەوەی بونیام لەگەڵ کەسێک قسە بکات، دەکرێ لەو بپرسی ئەسڵ و نەسەبی کێیە؟ بەتایبەت

له بابەتێکی نیگارکێشیدا کە ڕەنگە گۆزە یان گوڵدان یان قاپێک سێو بێت؟

چەند ماندووبوویت، خۆزگا پەنجەرەکەت بکردایەتەوە و سەرت ببردایە دەرەوە و هاوارت بکردایە؛ لە هەموو شتێک ماندووبوویت.. یان دەردە دڵی خۆتت بکردایە تا دڵت ڕەحەت دەبوو، خۆ هیچ نەبێ من گوێم لێ دەبوو.

بونیامانێکی بێ شوناس چ بابەتی نیگارکێشان، ژنانی بێ شایان چ بەژنبوون. ژنبوون خۆی لەخۆیدا شانازییە، دەبێت پیاو دروست بکەن، تا جلی پاسەوانییان لەبەر دەکرد یان شاپوایان دەکردە سەر و لەسەری کۆڵانەکاندا باج و سەرانەیان دەسەند، یان نا، دەبنە قەساب و مەڕێک دەکەن بەقولابی بەردەم دووکانەکەیاندا و چرایەک لەسەر دوگەکەی دادەگیرسێنن. چاویان بەملاو لادا دەگێڕن لە ژێر عەبای ئەم ژنەوە بۆ سنگی ئەو ژن، یان دەیانتوانی خەنەبگرنە ریشیان و بەڕەمل و ئوصتورلاب(*) و قاپ و کاسە و ئاو و ئێسقانەوە، لە گۆشەیەکدا دادەنیشتن نوشتە نووسی بکەن، کتێبی دوعاکەیان لەسەر بەرماڵێکی یەزدانی بکەنەوە و تاڵعی گەڕاوەکان ببینن. چ گاڵتەجاڕییەکە بونیام لە بەخترەشی ئەوانی ترەوە نان بخوات و هیچیشی لەدەست نەیەت بۆیان،

(*) ئوصتورلاب: ئەم وشەیە لە بنەڕەتدا یۆنانییە و بەمانای تەرازووی ئەستێرەکان دێت، بەو ئامێرە دەوترێت کە لە سەدەکانی پێشوو و سەرەتای فەلەکناسیدا بۆ پێوانی دووری هەسارەکان و دیاریکردنی دەمی سپێدە و خۆرئاوابوون و دەیان کاری تری ئەستێرەناسی بەکار دەهات، دواتر بە هاوکاری هەندێک کەرەستەی تر جادووگەر و نوشتەنووسەکان بۆ مەبەستی تایبەتی خۆیان بەکاریان دەهێنا. و

نا ئەوان نەیاندەتوانی کەسی تر بن جگە لەوەی کە هەن، مرۆڤگەلێکی بێ نرخ کە بۆ هەر هاوجێگەییەک تاوانێکیان لەدەست دێت.

وەک ئەوەی عەشقت لەگەڵ مردوویەکدا کردبێت، یان تاوانێکت کردبێت، سزایەکی سەختی دەدایتەوە، دیلی بوویت، دڵت خەریکبوو پەڕی دەردەکرد بۆی، هەر کە بیرت دەکەوتەوە، مەرگیت ئارەزوو دەکرد.

وتت " چ سەرپۆشێکی ناسکە.. جوان بووی"

"جوان؟ مەگەر جوان نیم؟ گێلە پیاو نازانیت قسە بکەیت"

"من خۆ هیچم نەوتووە.. ویستم بڵێم....."

"زۆر باشە.. کە نازانی قسە بکەیت، دەمت مەکەرەوە.. بڵێ منداڵتر دیاری.."

"داوای لێبووردن دەکەم"

"بۆ ئینسان شتی قۆڕ دەڵێت و دوایی داوای لێبووردن دەکات؟"

"حەوسەڵەتم نییە.. هەستە برۆ دەرەوە"

"تۆ بڕۆرە دەرەوە، من حەوسەڵتم نییە.. ئێستا میوانم دێت، شوێن نییە دەمەوێت بیهێنمە ئێرە"

"مەبەستت پیاوی ترە؟"

"ئا.. لەسەری مەڕۆ"

دەستیت گرت بەزۆر هەڵیسێنیت و بیکەیتە دەرەوە، بەڵام بێ سوود بوو، سەیرێکی کردیت و ئەوەندە جوێن و قسەی ناخۆشی پێ وتی کە بەرتدا.

وتت "تۆ چیت لە گیانی من دەوێت؟"

"هیچ"

"کەواتە بڕۆ"

"شوێنم نییە"

"بچۆ بۆ گۆڕستانێکی تر.. چوزانم.. بڕۆ بۆ جەهەنەم"

"کەس وەک تۆ میهرەبان نییە، بۆ هەرکوێ دەڕۆم، دڵم مەیلی تۆ دەکات، ڕێ دەگرم و دێمەوە لای تۆ، بەڵام هیچ کاتێک خۆشم نەویستوویت، ئەمەم بەڕاستییە و بیر دەکەمەوە کە ....."

"بەڵام من خۆشم دەوێیت"

"دەبمهێنە.. بەڵێن دەدەم هەرچی بڵێی بەگوێت دەکەم، قاچەکانت لە تەشتێک ئاوی گەرم دەنێم و مەساژییان دەکەم.. دەتشۆرم و وشکت دەکەمەوە، چێشتت بۆ لێ دەنێم.. دەبم بەمۆدێل کە هەرچۆنێک حەز دەکەیت وێنەم بکێشی، تەنانەت ئامادەم بەیانی هەتا ئێواریێ وەک پەیکەرێک لە بەردەمتدا بکەومە سەرچۆک، بەس لەم دەربەدەرییە رزگارم بکە، ماندووبووم ئەوەندە لە باوەشی پیاوی جۆراوجۆردا کێنگڵم دا، هەریەکەیان بۆنێکیان هەیە، هەریەکەیان ئەخلاقێکی سەیری هەیە، بەڵام تۆ میهرەبانی، لە هەموویان جیاوازی. حەز دەکەم مێردم هەبێت، منداڵم ببێت، ئەوجا مەمکم لە دەمی بنێم و بەدەستەکانم هێواش هێواش نەوازشی بکەم تا دەنوێت و پاشان بێم بۆ لای تۆ"

بەپەنجە میهرەبانەکانی بناگوێی تۆی نەوازش دەکرد، سەرتی دەخستە سەر ڕانی و هێندە ناوچەوان و ژێر چاوتی نەوازش دەکرد، کە بیرت چووەوە چرچی کەوتووەتە ناوچەوان و ژێر چاو و دەوری لێوانت.. لاجانگ و چەند تاڵێک لە سمێڵت سپی بووبوو ئیتر کارت تەواو.. هەموو

ڕۆژێک بڕی تلیاک و مەشروبەکەی خۆت زیاد دەکەیت، ئەو کۆپیکارییەی کە دەیکەیت هەر بەشی تلیاک و مەشروبەکەت دەکات. هێور هێور دەچیتە خەو و کاتێک چاوت کردەوە شەو بوو من ڕۆیشتبووم، لەسەر ڕانی ئەو نوستبوویت و سەیری چاوە ڕەشە بریقەدارەکانیت دەکرد منت لە بیر چووبووەوە؟

نا ... من چووبوومە سواری شەمەندەفەر، سەرم بە جامەکەیەوە نوساندبوو لە زوڵمەتی بێ کۆتاییم دەڕوانی، چەمەدانییەک بەلای سەرمەوە بوو کە دڵمی دەگوشی.. پیاوێک؛ کاتێک کە من خۆمم تەسلیم کردبوو، ئەو دارونەداری خۆی دۆڕاندبوو، بەڵام ئایا ئەمە قومار بوو؟ ئایا ئەو قومارچیی بوو؟ وە من براوەی ئەم یارییە بووم؟ بونیامێکی بەختڕەش کە تەرمی پارچە پارچەکراوی مەعشوقەکەی لە چەمەدانیی نابێت و بێ ئەوەی کە خۆی بیەوێت یان بزانێت، بۆ شوێنێکی نادیاری دەبرد، ئەمەش تەنیا لەبەرئەوەی کە شەهامەتی خۆکوشتنی نەبوو، خۆی دابووە دەست ئەم حاڵە. تۆ ئەمە ناو دەنێی ژیان؟ کە هەریەکە لە ئێمە تەرمی کەسێکمان ناوە بەشانمانەوە و بە شەمەنەفەرێک بەرەو شوێنێکی نادیار دەڕۆین کە نە سەرەتای دەزانین و نە کۆتایی...؟ دڵمان بەوە خۆشە کە زیندووین.

چەند پەرییەک کە لە بەرچاومدا ئازادانە سەما دەکەن بێ خەیاڵم و وا هەست دەکەم کە هەر نایان بینم، چەند بەلای شتهایەکی گرینگدا تێ دەپەڕم و وا دەزانم هەر هیچ نەبووە، چەند لە تیشکە ئاڵتوونییەکانی خۆر نیگا دەکەم کەچی وا بیر دەکەمەوە کە خۆر هەرگیز تیشکی ئاڵتوونی پەخش نەکردووە. چەند بە بوون بێ باکم، ئێمە توانای دیاریکردنمان نییە، نازانین هەڵبژێرین.. نا ئێمە هەڵنابژێرین، ئێمە

هەڵبـژێراوین، هەڵبـژێراوین کە تەرمی ئازیزێک بنێین بە شـانمانەوە و لە پرسـەیدا ئارەق و فرمێسک برێژین، ئەگەرنا بۆ کاتێک پەنام بۆ ماڵی ئەو بردوو لە بەرامـبـەریدا، لە حـزوریدا لـەسـەر چرپاکـەی راکـشـام، دیواری سـەنگین و سـیـای خـەو نەیدەهێشت ئەو ببینم؟ بۆ کـاتێک لە باوەشـمـدا بوو جـەسـتـەی لـەرزیوی بەگـەڕانێکی منداڵانە، بە گـەڕانێکی سـۆزاوی دایکانەی من، خـۆی لە مندا گرمـۆڵە دەکردوو دەیویست بۆ رەحـمـی من، بۆ سـکـی من؛ شـوێنێک کـە لێـوەی هاتبـوو بگەڕێتـەوە. دڵی لە لێـدان وەسـتا؟ ئایا ئەو منداڵی من بوو؟ ئایا دەیویست لە خوێنی رەحـمـی مندا دابمرکێتـەوە و لە پەنـای ئارامـی مندا خـۆی لە سـەختـی و زبری رۆژگـار بشـارێتەوە؟

هـەمـوو دڵتـەنگـی و مـەیلەکـانی من بۆ ئەو تازە بـوو، وەکو دایکێک کـە هـەنگوینی خـوێنی خۆی بە کـۆرپەلەکەی بدات، وەکـو مـەرگ کە بـە هـەمـوو تواناییەوە دەچێتـە وێزەی ئـینسـان و فـاتـیـحـانـە هـەمـوو کـلاورۆژنـەکـانی ئومێد دادەخات، وەکو عەشقەی مـەرگ لە منەوە ئالابوو. رەنگە لەبەرئەوە بووبێ کە لەدەست سەختی و زبری ژیان خۆی بشارێتەوە، نازانم.

تەنیا ئـەوە دەزانم کـە ئەو نیـازە ئەزەلـی و ئەبەدییـە هـەمـووانی جـادوو کـردبـوو، ئەو خـۆشـی جادوو کـرابوو، چ رەنجـێکی دەکـێشـا! دوو مـانگ و چوار رۆژ بێ منی، بەمنەوە گوزەراندبوو. لە هیجرانێکی شادی هێنەر و ویسـاڵێکی خـەمئـەنگێزدا، لـە تەنیـایی خـۆیدا، لەگـەڵ ئازیزێک کـە من بووم، گاهێ بووم و گاهێ نەبووم.

تۆش ئاشـق بـووبوویت و من باش دەمـزانی، خـۆت دەتـویست کـە ئـەمـە وا نیـشــان نەدەیت، بەڵام تـازە کـار لـە کـار تـرازابوو، هـەمـوو گـەردیلەی وجودت ئەوی بانگ دەکرد، هـەمیشـە شتێکت لێ کەم بوو، خـەیاڵت دەکرد

کـه دەبێ بڕی تلیـاک و مـــەشـروبەکـەت زیـاد بکەیت، چ بـێ سـوود بوو، هـەرچەند زیاتر ئەم ئەفیونە دەچووە گیانتەوە ئەوەندەش نەشئەی کەیف هێنەر، لۆچی زەحمەتی لە سیاما و دەرونتا زیاتر نمایش دەکرد.

لـە دوڕیانـێکدا تیـــا مـــابوویت، نـەدەتتـــوانی بـەرگـــەی بگری، نـە عەشقیشـیت بیر دەچووەوە. تێکەڵەیەک بوو لە عەشق و نەفرەت، هـەرچی لە تۆدا هـەبوو وەک بەرق و با هـەڵهـاتبـوو، بەڵام دڵـیشـتی لەگـەڵ خـۆی بردبـوو، ونکـردویەکت هـەبوو، ئـەوت چنگ نـەدەخـــست. ئەوکـاتـەی کـــە دەتدۆزییەوە پەشیمان و گۆڵ خواردوو لـە جووڵەی کیسەڵ ئاسای خۆرت دەڕوانی و ڕۆژ ئاوا نـەدەبوو، شـەوان چاوت لەسـەر مانگ بـوو، کە لەودیو پەنجەرەوە لە شـوێنی خۆی نەدەجـما بەیان بدات. هـەر ڕێیەک دەڕۆیشتی بەو کـۆتایـی دەهات، لەگـەڵ ئەوەی کـە بەبیـرت بـێ ئەگـەر بەدرێژاییی ژیانت سـووکایـەتییـەکت بیسـتبـێ، لەوت بیسـتووە، ئەگـەر گـریـابێـتیت هـەڵبـەت هـەر ئەو گریانویتی، ئەگـەر سـاڵهـایەک کـۆپیکاریت کـردبێت و نـەتتـوانیبێت کـارێکی هونەری دروست بکەیت، ڕەنگە لەبەرئەوە بووبێت؛ کـە روخـــســاری مـــەعــشــوق لـەلات تەجـــەللا نەبـوو، هـەرچیت دەکـرد نەتدەتوانی تابلۆیەکی بکێشی.

ئازاری هـەبـوو، ئارامـی نـەبوو، لـە ڕێوە کـە دەگـەیی وەکـو کـاغـەزێکی سـپـی گرمـۆڵـەی دەکردیت و پاشـان دەڕۆشت، هێندە لە گـێلێـتـی خـۆت بەردەوام بـوویت کـــە ناچار بـوویت ئـەو بکـوژیت، بـەڵکو خـــۆتی لـێ پاک بکەیتەوە، سـەرئەنجـام بەو کۆتاییە گەیشـتیت کە پارچە پارچەی بکەیت و لە دەسـتی ڕزگـارت ببێ. بەڵام تێگەیشـتیت لـە ڕاسـتـیـدا زنجـیـری گەردنت توندتر کردووەتەوە. کە سـەریت لـێ کـردەوە، برۆ تێکەڵاوەکانی و چاوە کراوەکانی دەیانخواست هـەلێکی تریان بدەیتێ، بە لێـوانێک کە لە

نێوان گریان و پێکەنیندا تیامابوو وەک بڵێی دەیویست قسە بکات، یان بە گوناهەکانی خۆی پێ بکەنێت، وەک ئەوەی خۆشی لەو ژیانە بێ مانایەی خۆی ماندوو بووبێت، بەمەرگ پێ دەکەنی، بەڵام لە ترس و ئازاردا بەهەناسەبڕکێوە دەلالایەوە و هەموو چەکە ژنانەکانی خۆی خستبووە کار تا پێش بەم کوشتنە بگرێت.

تۆ ئیتر نەتدەبینی، تەنیا دەنگی سووکایەتی پێکردنیت دەبیست، لە دڵتا وتت "لەبەرئەوەی خۆشم دەوێیت، دەتکوژم" بەڵام سەیر دوچاری دوودڵییەکی فەلسەفی بوویت، کە دەبوو رستەکەی خۆتی تێدا راست بکەیتەوە کە؛ "نا.. لەبەر ئەوە دەتکوژم، خۆشم دەوێیت" ئیتر جیاوازی چی بوو؟ رێی ئاشتی نەکرابووەوە تا دەست لە کوشتنی ئەو هەڵگریت، رۆژی سەد جار هیوای دەخواست کە بریا تۆ بمردیتایە و ئەو بەئاسانی بتوانێ میوانەکانی بەرێتە ئەوێ.

لە دڵی خۆتا وتت "بیرتە؟" کێردی تیژی چێشتخانەکەت بەگوشاری زیاتر لەسەر دەمار و پێستی ژێر ملیت دانا و خوێن فیچقەی کرد و پەڕییە سەر شووشەی چاویلکەکەت، دیسانەوە بەردەوام بوویتەوە لە کارەکەت، ئەوەندە کێردەکەت هێنا و برد تا سەریت لە لاشەی جیا کردەوە و خوێن فوارەی کرد، دەموچاوە شینەکەی سپی هەڵگەڕاو دەتووت دەگەڕێتەوە بۆ خەونی پاکی منداڵی.. سیمای ئارام بووبووەوە و کە فەڵەی ناوچاوانی و گۆناکانی نیشتنەوە.

ئاه .. لەودیو ئەم دەموچاوە ترسناکەوە وێنەی فریشتەیەک بوو تا ئەوکاتەی نەتزانی بوو؟ چەند جوان بوو، ئایا دەبوو دووبارە زیندووی بکەیتەوە؟ بۆ ساتێک هەرچی نەفرەتت بەرامبەری هەبوو، وەک با رۆیی، بریا کار بەمە نەگەیشتایە، بریا ئەوت دروست بکردایەتەوە، ئایا درۆیە

کە دەتوانرێ مرۆڤ بە ڕەهەندی مرۆڤی شارستانی نزیک بکرێتەوە؟ ئایا ڕاستە کە کاتێک ئادەم مرد، ڕەزالەتەکانی شەیتان بردی و ڕوحیشی خوا؟ باری تەعالا.. هیچ ناخۆشییەک لە ڕوخساری فریشتە ئاسای ئەودا نەدەبینرا، ڕەگەکانی ناوچاوانی کە بەهەر لێدانێک دەبەنگی و گەمژەییان دووبارە دەکردەوە، ئێستا ئیتر ئارام بووبوون، قژی پێچ پێچی ڕەشی لە چەرچەف و خوێندا مانایەکی تازەیان دەدا، چاو بریقەدارەکانی بە بنمیچەکەوە هەڵواسیبوو بێ ئەوەی کە مۆڕە بکەن یا پزیسکێکیان لێوەبێت، لێوەکانی .. ئەو لێوە گۆشتنە نیوەکراوانەی کە دەتگوت تازە لە ماچێکی گەرم و درێژ هەڵگیراوە و هێشتا تێر نەبووە، وەک خۆیان مابوونەوە، نوشتایتەوە و لێوەکانت نایە سەر لێوەکانی، بۆ یەکەم جار سەرمای تەزوو هێنەری ئەو گۆشتە نەرمە خستیتیە لەرزە. نەتزانی چەند چرکە یان چەند سەعات بەسەر لێوەکانی ئەوەوە مایتەوە و هەستت بە سەرمایەکی سەیر دەکرد، کە لەرزێکی وای لێ هێنابوویت، کە هیچ پێوەندی بە سەرمای ئەم تەرمە سەهۆڵ کردووەوە نەبوو. بۆ ساتێک پێڵوی چاوی چەپی لەرەیەکی کردوو وەستایەوە. سەیری دەستەکانیت کرد کە چنگی کردبوو بە سەرچەفەکەدا، هەردووکیانت لە ئەنیشکەوە لێ کردەوە و دات بە دیوارەکەدا، نینۆکە تیژەکانی دیوارەکەیان رووشاند و وەستان. پەنجە شادەی دەستی ڕاستی بەتەواوی نوشتابووە و پەنجەی ناوەڕاستی دەستی چەپی کە ئەنگوستیلەیەکی خاچی تێدا بوو ڕێک و درێژ مابوو، قاچەکانیشت لێک جیا کردەوە، چەند جوان بوو دەتوت پەنجە گەورەی لە خەجاڵەتییەوە بووە بە ئاو، سەری کەمێک چەماندبووەوە. ڕانە گەورەکانی کە پێچرابوون لە سەرچەفە سپییەکەوە بڕیت و جیات

کردەوە. نیوەی لاشە بێ سەرەکەت کە وەک پەیکەرێکی بەردین دڵۆپی خوێن لە دەمارەکانییەوە دەڕژا، لە تابلۆیەکی تردا نیگار کرد. قەڵەمەکەت دانا، جگەرەیەکت پێ کرد، پێنج تابلۆشت خستبووە لاوە و بۆ تەماشای جەستەی پارچە پارچەیان دانیشتی. ئایا بەڕاست شێوەیەکی وەهای هەبوو یان تۆ بەم شێوەیە ئەوت کێشابوو؟ ئایا لەو کاتەدا منت بیر کەوتەوە؟ ئیرەیی نابەم، بەڵام ئایا مانای جوانیت زانی؟

مژێکی قووڵت لە جگەرەکەت دا و هەستت کرد هێزێک تۆ بۆ لای هەزارپیشەکە راکێشا، چەکمەجەکانت یەک لە دوای یەک راکێشا، شتەکانی ناویانت ئەمدیواودیو کرد تا سەرەنجام ئەوەی دەتویست دۆزیتەوە، قەڵەمدانێک بوو کە بەرگی نیگارێکی نهێنی ئامێزی لەسەر بوو؛ لە بیابانێکی بێ کۆتاییدا پیرەمێردێکی قەمبوور لە ژێر درەختێکی سەرووددا دانیشتبوو، کچێکی جوانیش لە بەردەمیدا چەمیبووە و بەدەستی راست گوڵێکی نیلۆفەری شینی پێشکێش دەکرد. بە پێکەنینینە مەدهۆشانە و بێ ئرادەکەی کە بەسوچێکی لێویەوە وەک پەڵەیەکی گەورەیی خوێن وشک بووبوو، بە لێوە خونچە ئاسا نیوە کراوەکانییەوە، بەقژی رەش و ئاڵۆزاوی هەمان شێوەوە کە لەسەر سەری تۆپەڵی بەستبوو، برۆی پێوەست، چاوی رەش، کە لە هەر کەسێکی بڕوانیبایە مەگەر خوا بیزانیایە چی بەسەر دەهات. هەموو ئەوانە نیشانەی کچێکی ساسانی بوو کە دەیگوت لە دەستی پێپەتییەکان هەڵهاتووە و بۆ پەردەی تابلۆ پەنای بردووە تا لە ئەماندا بمێنێ. ئەو دوو قومرییە هەراسان و بچووکەی سینەشی ئامادەی هەڵهاتن بوون بێئەوەی باڵێکیان هەبێت بۆ فڕین، پۆلێ شمشێر بەدەست بەشوێن ئەودا لە کۆڵانە چۆڵەکانی نیوەڕۆدا، سمیڵ بابڕ،

راوشکارانە بەچاوی کونپشکیانەوە دەتگوت عەرد کون دەکەن و ئاسمان دەجەڕێنن.

ئەی بۆ کوێ چوو؟ هیچ کەس لەو کۆڵانە نەبوو، دیوار و بانیژەکان لەو سوورەی هەتاوەدا بە هێواشی ڕەنگەکانیان ئارام ئارام بۆ سوور دەگۆڕا، دەنگگەلێکی دووری تر و خەڵکی شار بەگوێ دەگەیی، بەڵام کەس دیارنەبوو. دەنگێک وتی "منالّی بەرگدروو، ئەستێرەکانی ئاسمان چەندن؟"

"تاڵەکانی ئەسپی من چەندن؟"

"منالّی بەرگدروو، ناوەڕاستی زەمین کوێیە؟"

کەس وەڵامی نەدایەوە، تەنیا دەنگی داکوتینی مێخ بەزەویدا دەهاتە گوێ، ئەو پێپەتییە شپرزانە عارەقیان دەڕشت و تینو بە دوای کچێکدا کە ئاسان خۆی نەدەدا بەدەستەوە کەوتبونەڕێ و نەفرەتیان لەو ڕۆژگاری گەڕان و سۆراخە دەکرد، بێ ئەوەی زمانی کەس بزانن..

ئەی تف! ئەگەر ئەم زمانە وشکە ئاوی دەبوو مەگەر دڵی بێڕەحم درێخی دەکرد؟

سەیرێکی پەنجەرەکەت کرد، دنیا تاریک بووبوو، چەند سەعاتێک، یان ڕەنگە چەند ساڵێک تێپەڕی بێت. ئایا ئەوە گرینگ نەبوو؟ گرینگ نەبوو مێژوو چەندە پیاوانی وا تینوی بەخۆیەوە بینیوە؛ ئادەمانێک کە لەسەر ئەم عەرزە گەرمە لێویان وەک لێوی ماسی دەیوت ئاو، لە تینیۆتیدا وەختەبوو بێن بەلادا و ئاوی دەریاکانیش سوێر، جۆگە ئاوێکیان دەویست کە لە کەناریدا گوڵی نیلۆفەر ڕووابێت.

پیاڵەت پڕ لە مەشروب و کرد و هەڵت دا. ئایا حەزت نەکرد کەسێک

ئۆکـۆردیۆن بژەنـێ و بەئاوازێکی خـەمگین بچـریکێنێ «ئەی رۆژگـاری نەخش و نیگاران، ئەی دڵی خـەوتوو، ئەی خـەوی شـیـرین..» ئەوی تری چی بوو؟ بیرم نەماوە، لە زەینمدا وتم " دێیت پێکەوە قسە بکەین؟"

سـەرت بەرز کـردەوە من نەبووم، رۆیشـتـبـووم و دەنگی شـەمـەنەفـەر دووردوور هاتە گوێ، هەرچەندە دوورتر دەکەوتمەوە زیاتر یادی تۆ دڵمی تەنگ دەکرد و هەناسـەمی قـەپات، وەکو ئەشکێک کە هەرگیز نەتوانم لە چاوانمەوە بۆت بڕێژم، لە گـۆشـەی زینـمـدا بـووی و دڵۆپەت کـرد. وەکـو بوغزێک کە لە قوڕگمدا مابووەوە، ئاوا مایتەوە.. ئەی رۆژگاری نەخش و نیگاران!

پیـاوە نابیناکەی تەنیشت دەرگەی قاوەخانەی فیردەوسییت لە بیـرە؟ پاڵـی دەدا بە دیوارەکـەوە و ئۆکـۆردیـۆنی دەژەنی، جـارجـار کـەسـێک ئەسکەناسێکی دەخستە گیرفانییەوە. قیافەیت بیر دێتەوە؟ شێوەی لە کـەس نەدەچوو لە خـۆی نەبێ، چاویلکەیـەکی رەشی لە چاو دەکـرد کـە سەری لووتی بەزەحمەت لە ژێرییەوە دەبینرا، شێوەیەکی بازاڕی هەبوو، غـەبغـەدار، سـەری مـاش و بـرنجی، قـژی لوول و شـانە کـراو، پاک و خـاوێن، کاتێک کە لێوە سوورەکەی دەجولا ئیتر بونیـام تێ دەگەیی کە دەیـەوێت بـچـریکێنێ «ئەی رۆژگـاری نەخش و نیگاران» چاکـەت و پانتـۆڵەکـەی هەمـیـشـە رەساسی بوو، قۆپچـەکـانی داخـراو، ویقـاری پیـاوێکی هەبوو کـە سـەرەتا من ترسـام ئەگـەر پارەیەک بخـەمـە گیـرفانییەوە، دەست لە ئۆکۆردیۆنەکەی هەڵگرێ و چاویلکەکەی داکەنێ و بەشێوەیەک سەیرم بکات کە یانی، کارێکی باشت نەکرد.

"ببورە بەڕێز.. چەند جوان دەیژەنیت، کاتێک کە تۆی لێ نەبێت ئێمە شـتـێکمـان ون کـردووە، دەنگ و سەدای ئـەم شەقـامـە بێ تۆ هەر قسـەی

قـۆڕە، دەزانیت؟ من زۆر سـوپاسـی تۆ دەکـەم.. یانی هەمـوومـان" بۆ نەمدەتوانی قسە بکەم و لە کاتی سەرکەوتن بە قادرمەکاندا هەڵدەنوتام، هەمیشە بەمجۆرە کـاتێک بونیـام لەسـەر خـۆی نەبێت هەڵدەنوتێ، جانتاکەی لێ دەکەوێت و هەرچی تێدایە هەڵدەڕێژێت. چ مەرگم بوو کە وا دەترسـام دووبارە ئەم ئاهەنگە بوەسـتێنێ، بەرەو ڕووم بێت، پەلم بگرێ و جانتاکەم بداتەوە دەست و تاسەر و قادرمەکانەوەم بگەیەنێ و بپرسێ "خۆ هیچت لێ نەهاتووە؟"

بۆ وا سـەیرم لێ بەسـەرهاتبـوو، زۆر بێ تاقـەت بووم بـۆی، بەدەنم ئازاری دەهات، ئێسـقـانەکـانم لە گشت لایەکەوە هاواریان دەکرد و ئەژنۆم دەلەرزی، کە چوومە قـاوەخـانەکـە دیسـانەوە ئەو لەوێ نەبوو. قورسـایی دنیـا کـەوتە سـەرشـانم و ڕێی هەناسـەمی قـەپات کـرد، بۆ ساتێک لەو ناوەڕاستەدا سەرگەردان بووم، نەمزانی بۆ لەوێ وەستاوم، بۆچی هاتووم و چیم دەوێت و چ مەرگم بوو؟

چوومە شوێنە هەمیشەییەکەی خۆم و لای پەنجەرەکەوە دانیشتم، بەڵام هیـچم بانگ نەکـرد، جگەرەیەکم پێ کـرد و دڵم سـپـارد بە ئۆکوردیۆنەکە. جێگەی من لە کۆتایی قـاوەخـانەکـەدا لە شـوێنێکی لاپەنادا بوو، پاڵم دەدایە و بە دیوارەوە و هەموو قاوەخانەکەم دەخستە ژێر چاوەوە. بەڵام ئێـسـتـا نەمـدەویست سـەیری هـیچ شـتێک بکەم، دەمویست گوێ لەو مۆسیقایە بگرم و لە خۆم بپرسم کە ئایا ئەویش بیر لە من دەکاتەوە؟ ئەسڵەن منی لە یادە؟ چەند جارێک سـەلامم لێ کرد، کڵاوەکەی بەرز دەکردەوە و دەنوشتایەوە و بەڕێزەوە زەردەیەکی دەگرت، ئایا لەگەڵ هەموو کەسێکدا هەروابوو یان تەنیا بۆ من ڕێزی دەنواند؟ تۆ لە بیرتە چاوی دەبڕییە من و بەدەستی چەپ یان ڕاست یاری بە سمێڵی

دەکـــرد، بێ خـــەیاڵ و رەحـــەت منی دەخـــســـتـــە ژێر ئەو نیگایانەی و دەیتـــواندمـــەوە، خـــۆشـی بە زەردەخـــەنـەیەکی نـهـێنی ئـامـــێـــزەوە بۆ پەروەردگاری من درودی دەنارد.

گارسـۆنێک کە کراسێکی سەوزی لەبەردابوو لە منی پرسی کە هیچم دەوێت، من گـوتم نـا، دواتـر سێ پیـاو هـاتنە سـەر مـێـزەکـەم، دووانیـان مەست بوو، یەکێکیان قژبژێک بوو.

"دەبێت زۆر ببوریت.. هاااا.. هەڵبەت جەنابت شاعیریت"

مژێکی خـەستم لە جگـەرەکـەم دابوو، دووکـەڵەکەی لە قـوڕگـمـا پـەنگی خـواردەوە، سـەیرم دەکـرد، لاواز و درێژ و بێ جـورم، کـاکـۆڵی هـێنابوویە سـەرچاوی، دوکـــەڵەکـەم کـرد بـە سـەروچاویدا و هـەنگاوێک بۆ دواوە لەترێکی دا، بەڵام نـەیدەتوانی هاوسـەنگی خـۆی رابگرێت، بەمـلاولادا دەکـەوت. عـارەقـیـان لە شـوێنی تر دەخـواردەوە و دەهاتنە قـاوەخـانەی "فیردەوسی" یان قاوەخانەی "نادری" قاوەیەکیشی بکەن بەسەردا.

قژ بژەکەیان کورسییەکی راکێشا و لەسەری دانیشت، ددانەکانی دەسـتکرد بـوون و کـاتێک بەچاوە شـینـەکـانی تێی دەڕوانیـم، هەسـتم دەکرد سـەیری دوو هەڵماتی شووشـە دەکەم، وتی "زۆر حەز دەکـەم گوێم لە شـیعرەکانی تۆ بێت" روو بەهەرسێکیـان وتم "من ئەهلی شیعر نیم.. ئەهلی نیگاری سەربەرگی قەڵەمدانم"

"نەمگوت جەماعەت؟ من دەمزانی ئەمە پێوەندی بەمیرزا قەڵەمدانەوە هەیە"

"ژن چۆن جگەرە دەکێشێت"

"من دەیکێشـم"و ناوچەوانم دابەیەکدا، سێیـەمیـان لـووتێکی قـەوس و

قژێکی لووسی هەبوو، مژی هەڕەمەکی لە جگەرەکەی دەدا و وادەهاتە پێش چاو لە دووانەکەی تریان حەرامزادەتر بێت، بەدەست ئاماژەی بۆ کورسیە خاڵییەکەی ئەو کرد و وتی"من حەزم لەو پیشانە نییە کە کۆتاییەکەیان "کێش" بێت"

وتم "مەبەستت؟"

"ویستم بپرسم لەو جەنابی نیگارکێشە هیچ هەڵدەکرێ؟"

نەمتوانی بەربەخۆم بگرم، بەری دەستم کێشا بە مێزەکەدا و هەستام" هیچ پێوەندییەکی بە تۆوە نییە"

"بۆ دەیکەیت بەهەرا؟"

"دەمانەوێت بزانیت تامی چۆن بوو؟"

"هەر ئەوەندە" هەرسێکیان پێکەنین.

بۆنی شیرینی دێت.

دەمویست بەجانتاکەم وەها بکێشم بەدەموچاوی ئەو سەرسەرییانەدا، کە پەرچەمی بنوسێنم بەناوچەوانییەوە، دەمویست بڵێم قوڕ بەسەرتان. لەبەر ئەمەیە کە ئێمە بەم حاڵەوە شانازی نەتەوایەتیمان نییە؛ هەستی هەرەوەزیتان نییە، مرۆڤەکان بەمرۆڤ نابین، لەبری کار بەتاڵە لێ دەدەن و لە بەیانییەوە تا ئێواری چەنە دەدەن.

ڕەجاڵی خەسیوانە، ناپیاوانە، ئەگەر راست دەکەن بۆ جێیەک نییە داکۆکی لە مافەکانتان بکات؟ بۆ چوار کەستان ناتوانێت پێکەوە هەڵبکات؟ بۆ هەرکەسێک دێت یەکسەر بەئاسانی دەچێتە مێشکتانەوە، قوڕ بەسەرتان، کەچی تەنیا وتم "ڕەجاڵەکان، بێدەنگ" قیژاندم و بە

هەردوو دەست گوێیەکانم گرت تا دەنگی خۆم نەبیستم، گڕم گرتبوو، بۆ چرکەیەک هەستم کرد یەکێک لەوان لە دواوە زنجیرەکەی کردمەوە کراسە رەشەکەم کەوتە خوارەوە و من رووتبوومەوە.

نەمزانی چەند زەمەن تێپەڕی، تەنیا بیرمە کە دەستەکانم لەسەر یەک لە ڕووی مەمکەکانم دانابوو، رووت لە بەرامبەر ئەو هەموو شمشێر بەدەستە وەستابووم، قاقایان لێ دەداو من ئەم جارەم رێی دەربازبوونم نەبوو کۆمەڵێک لە مێشکما دەستیان بۆم رادەوەشاند، دەموچاویان دیار نەبوو.

وەکو باڵۆنێک سووک بووم و لە بێکێشی زەمەندا رۆدەچووم، وەکو بڵێیت دنیا وەک میزەڵانێک وابێت و چووبێتە مەکۆ، من لە کاتێکدا چنگم بەپەتێکی ئاشکراوە کردبوو تێکەڵاو لە رەنگەکانی سوور و سپی جێ دەمام، بۆڕەی مانگا دەهات، زایەڵەی دەنگی کارمەندانی پزیشکی دادوەری، دەنگی کەسانێکی تێکەڵوپێکەڵ کە من هیچیانم نەدەبینی، دەنگی زەنگی تەلەفۆنێک لە سالانی دواتردا؛ گوشییەکەم هەڵگرت و گوتم "فەرموو"

"سڵاو"

"سڵاو لە تۆش"

"ببورە چەند ساڵیت؟"

پێش ئەوەی وەڵامی بدەمەوە پرسی کە ناوم چییە؟ حەوسەڵەم نەبوو وتم "کوێت لێ داوە؟" یەک ژمارەی بەهەڵە وت، گوشییەکەم دانایەوە. دووبارە زەنگ لێ درایەوە، گوشییەکەم هەڵگرت و گوتم "فەرموو"

وتی "چ دەنگێک!"

وتم "ئیشت بەکێ هەیە؟"

وتی "ببوورە ئێرە کوێیە؟"

وتم "پزیشکی دادوەری"

گوشییەکەی دانایەوە، ئەو شڵەژا و من بەئارامییەکی تەواوەوە بیرم لە رابردوو دەکردەوە و بۆ قاوەخانەی فیردەوسی گەڕامەوە. قاقای پیرەمێردێکی قەمبوور دەهات و ئەوان لە دەورم کۆ بووبوونەوە، لە ناو ئەو ژاوەژاوە غەریبەدا تەنیا ژنەفتم کەسێک ووتی "تۆش چوویتە ریزی مردووانەوە" بوغزم کردبوو لێوەکانم دەلەرزی و سەرم داخست، بەڵکو گوڵی نیلۆفەر بچنم و پێشکێشی پیرەمێردی قەمبووری بکەم، بەڵام کە سەرم بەرز کردەوە ئەو سێ پیاوە رۆیشتبوون، پیاوێکی تر لە بەردەممدا راوەستابوو کە چەندین جار بینیبووم، لەگەڵ ئەو شاعیرە بالابەرزەدا دەهات و ئازاری بە مێرووله نەدەگەیاند. چاوەکانی ریپۆقی کردبوو شتهایەکی لە رەفتاری ئەو شاعیرە بالابەرزەی تێدابوو، ئەوەی کە قۆڵی هەڵدەکردوو ئارەقاوی و لەرزیو، بەچاوەکانی لێم دەپاڕایەوە کە سرنج رۆبکەمە رەگە هەڵماوساوەکانییەوە. بە گریانەوە وتم "من ئەهلی شیعر نیم.. ئەهلی نیگاری سەر بەرگی قەڵەمدانم" چاکەتەکەی خۆی داکەند و دای بەمندا، دانیشتم سەیرێکی دەوروبەرم کرد، تا بزانم کێ سەیری کردووم، دواتر ئەو پیاوە وتی کە خەریکی کاری خۆیانن، هیچ نەبووە.. چی بووە؟ لێکهەڵە تێگەیشتنێک بوو تەواو.. ئەرێ.. هەر ئەوەی کە وتم، هەڵە لێ تێگەیشتنێکی بچووک.

کراسەکەم لەبەرکردەوە و ئەو پیاوە زنجیرەکەی بۆ داخستمەوە، چاکەتەکەی لە شانم لێ کردەوە بانگی قاوەی کرد، وتم "بریا مەشروبم بخواردایە" گارسۆنەکە بۆ من قاوەی هێنا، پیاوەکە لە گیرفانی

جانتاکەیدا شووشەیەکی دەرهێنا و فنجانەکەمی لێ پڕکرد، وتی "تا ئێستا عارەقت بە قاوەوە خواردووەتەوە؟" من وتم "نا" ئەوەی لە فنجانەکەدا بوو فڕم کرد، سیگارێکم پێ کرد، پشتی دەستم دەگەست و دەمویست قسە بکەم، لێ گریان فرسەتی نەدەدا، وتی "بە بڕوای من وا قورس مەیگرە، بەو شێوەیە نییە کە ئێوە دەفەرموون، ئەسڵەن مەفەرموون" دەستی کرد بە گیرفانی بەرباخەڵیدا، پۆستەرێکی دەرهێنا و نیشانی دام، فۆتۆی ئەو شاعیرە بالابەرزەی پێوە چەسکرا بوو، لەسەری نووسرابوو «انا لله و انا الیه راجعون»، وتی "بە بڕوای من دنیا قیمەتی ئەم پەیڤانەی نییە" پۆستەرەکەی چوار قەد کردوو لە گیرفانی نایەوە، وتی "توبی خوا مەگری، من شاعیرم، حەساسم زۆر، ناتوانم بتبینم کە تۆ ئەشک بڕێژیت" وتی "حەیف نییە تۆ ئەم قسانە دەکەیت.. نا.. وا مەفەرموو" وتی "بە بڕوای من جەستەت وەک بلوورە، جوانیشی هەزار ماشاڵڵا.. بەلای کەمەوە رەحمێک بەمن بکە"

نەمتوانی قسە بکەم، فرمێسکەکانم سڕی و فنجانە خاڵییەکەم بەگارسۆنەکە نیشان دا تا دانەیەکیکە بهێنیت، بەڵام دڵم شتێکی تری دەویست، شتێک کە من لەم حاڵەتە دابڕێ و لە گوڵ و گوڵزاردا نوقمم بکات، تفت و سوێرییەک لە دەمارەکانمدا بگەڕێ و من بۆ دنیای پووچی ببات، نزیکی مەرگ، تا بەردەرگەی دەسشوییەکەی قاوەخانەی فیردەوسی، بەڵام قفڵی دەرگەکە سووربوو، وەستام تا کەسێک کە لەوێبوو بێتە دەرەوە، روانیمە باخچەی پشت قاوەخانەکە، پشیلەیەک لە ژێر سێبەری دارقۆخێکدا بەچکەکانی دەلێسایەوە، لەولاتر منداڵێک لەسەر سندوقێک دانیشتبوو سەوزەی پاک دەکرد، هەموو ئێسقانەکانم هاواریان دەکرد و دەمارم خێراخێرا لێی دەدا، چەند تەقەیەکم لە

دەرگـەكـە دا، پیـرەمـێـردێكی پاك و تەمـیـز لە كـاتێكا دەسـتـەكـانی بەدەسـمـاڵێكی سـپی پاكـدەكـردەوە، هـاتە دەرەوە و من چوومـە ژوورێ، بەڵام ئیتر دەرگەكەم قفڵ نەكرد، لە بەردەم ئاوێنـەكەدا وەستـام، سرنجم پڕكردوو چەقـاندمە دەمارم. سـووتانێكی بەورووژان لەسـەر رووی پێـستم نیشت.

بۆنی شـیـرینیی سـووتاو دەهات.. وێنەی ئاوێنەكە كە من بوو تاریك داهـات، ژنێك لە ناوەڕاسـتی نێگاری سـەر كـەمـۆڵەی نێـرگـەلەیـەكی بلووریی گەورەدا، لەسـەر كورسـییـەكی دارین دانیشـتبوو، لـە كـاتێكدا پیـاوەكان مـژیان لە نێرگەلەكەدەدا، بڵـقی ئاو بەسـەر لەشـییـەوە دەخزاو دەچوو بۆ ئاسـمـان، چاوم تروكـانـد و دووبارە سـەیرم كـردەوە، ژنی نیوەڕووتی ناو تابلۆكە سەمای دەكرد و پیاوە مەستەكان شانیان دابووە سـەر پشـتییـەكانیان، دەسـتێك بە جامی بادە و دەسـتێك لەسـەر ورگیان مـەدهۆش و خـەواڵو جـارجـار لێـیـان دەڕوانی، یەكـێك رەبابی دەژەنی یەكـێـك دەفـی لێ دەدا، ئەو ژنـەی كـە سـەمـای دەكـرد نەخـۆش بوو، حـاڵەتێكی باشی نەبوو، ئایا لە ئازاردا وا خـۆی دەپێـچا یان بەراسـتی دەیویست سەما بكات؟

سـرنجی خـاڵیم لە دەمـارم دەركێشـایە دەرەوە، جێ سـووتانێك تێـمـدا بەسـڕییـەكە و لەسـەر پێستـمـەوە نیشت، وێنـەی ئاوێنەكە تاریك نەبوو، من چرچە نادیارەكانی پێستی دەموچاوم بـەئاسانی دەدی، ئایا ئەو ژنە من بووم یان كـەسـێكی تر؟ ژنێك بەچاوێكی كز، شـانێكی داكـەوتوو و كـوڕەوە، دەسـتـەیەك مـووی سـپی سـەری لە هـەردوو لای لەچكەكـەیەوە هـاتبـووە دەرەوە، دەسـتێك بەئەژنۆ و دەسـتەكەی تری بە كـەمـەریەوە، لە تاو چ كـەسـێك هـاتبـوو كـە داوێنی سـوڵتـان بگرێت و فـیـغـان بكات؟

هاواری دەکرد، کە هەرچی دەیکێشم لەدەست تۆ دەیکێشم.

بەلوعەکەم کردەوە و دەموچاوم شۆرد لە ئاوێنەم روانی. خۆم ناسی، خەندەیەکم بۆ خۆم کرد، قاچاکانم هێواش دا بەزەویدا تا بزانم مەحکەمن، ئەوکاتە دەنگی ون و دووری ئۆکوردیۆنم بیست و تێگەیشتم دنیا زۆر گەرمە، بەقادرمەکاندا چوومە سەرەوە و خۆم گەیاندە مێزەکەم ئەو پیاوە هێشتا جگەرەکەی تەواو نەکردبوو، دانیشتم و جگەرەیەکم ئاگردا.

وتی "خۆتان ساز کرد؟"

سەرم بادا، بەڵام نەک بەنیشانەی بەڵێ، پاشان وتم "بەڵێ؟"

"پرسیم باشتری؟"

بە زۆرەکی زەردەخەنەیەکم کردوو بابەتەکەم گۆڕی"بەڵێ.. دەموچاوم شۆرد، کەمێک فێنک بوومەوە"

"ئێستا نا.. کاتی خۆی، دەبێت منیش بڕۆم دەموچاوێک بشۆم"

چ پێوەندی بە منەوە هەیە، ئەسڵەن تاقەتم لێی نەبوو، جگەرەکەم بەنیوەی خامۆش کرد و وتم "چەند گەرمە"

«بەبڕوای من، دەبێ بڕوای تۆش بپرسم، مەیلت لێیە بچینە ماڵی من، زۆر دوورنییە لە شەقامی "سیروس"ە.»

"سیروس؟ هەمان ئەو شوێنەی کە دوێنێ پیاوێک خۆی و چوار منداڵ و ژنەکەی بەبەنزین سووتاند؟ شارەزام.. یانی تا ئێستا نەڕۆیشتووم، وەلێ بیستم کە پیاوێک خۆی و خێزانەکەی ئاگر تێ بەرداوە"

فنجانە قاوەکەم بەرەوڕووی درێژ کرد تا کەمێکی بڕێژێ، دیسانەوە لە جانتاکەیدا شووشەکەی دەرهێنایەوە و فنجانەکەی لێ پڕکرد و وتی کە

لەگەڵ قاوەدا حەشر دەکات، وتی "ئەمە کۆنیاکە، بەبڕوای من کۆنیاک و قاوە پێکەوە یانی تۆپ" فنجانی قاوەکەم یەکبینە هەڵدا و گەرم بوومەوە.

وتی "بەڕێکەوت وابوو بەڵێ، لەسەری کۆڵانەکەی ئێمە بوو، دەزانێ دوێنێ عەسر کە ...." هەستام "زۆر سوپاسی لوتفت دەکەم من لەوە زیاتر زەحمەتتان ناخەمەبەر"

بە سەرسوڕمانەوە سەیرێکی کرد "بۆ کوێ؟"

"درەنگمە"

عاجز و خەمبار دەهاتە پێش چاو، وەک ئەوەی لە مەجلیسێکی خەتمدا، خواردنیان دابێتە هەموویان و ئەمیان فەرامۆش کردبێت، وتی "ئاخر دەزانی من شیعرێکم لەوەسفی تۆدا هۆنیوەتەوە، کە زۆر حەزم دەکرد بیخوێنمەوە و سەرنجتانی لەبارەوە بزانم، بەبڕوای من زۆر زوو دەتەوێت بڕۆیت"

وتم "ئەگەر بەپێویستی دەزانیت شیعرەکەت بخوێنیتەوە، باشە بیخوێنەرەوە" پەشۆکاوانە بەدوای شیعرەکەدا گەڕا، لەم گیرفانەوە بۆ ئەوگیرفان، لە گیرفانی بەر باخەڵەوە بۆ گیرفانی لاتەنیشت، گیرفانی دواوە، سەرەنجام دۆزییەوە، کاغەزێکی چوار قەدکراوی کردەوە و بە مژێکی قوڵی لە جگەرەکەیەوە خوێندییەوە:

"دەنک دەنکی هەنار

تۆبوویت کە لە زارمەوە دەرژایت

کەوچک کەوچک ئێمە سوور و تەڕتر دەکەیتەوە

تۆبووی بە نیگا

ئێمەت ......"

وتم "داوای لێبوردن دەکەم"

بە پەشۆکاوییەوە وتی "هێشتا تەواو نەبووە"

"بەڵێ، دەزانم" بۆ دوایەمین جار چاوم بە دیوارەکان و جێگە خاڵییەکەی ئەودا گێڕا و جانتاکەم هەڵگرت، لە شوێنی خۆی هەستا و بەری لێ گرتم، ئێستا هەستم بەکراسە ڕەشەکەی و ریشە نەتاشراوەکەی کرد، وتی "بەڕاست هەواڵت هەیە کە هاوڕێکەی ئێمە مرد؟"

"مرد؟ کام هاوڕێی ئێوە؟"

بەدەست ئاماژەی بۆ گیرفانی بەر باخەڵی کرد "ئەوەی کە.... چۆن بڵێم، بیرتان نییە؟ پۆستەرەکەی بەدار و دیوارەوە هەیە"

بیرم بوو، ویستم بپرسم بۆ مرد، بەڵام وتم " هیچم بیرنایەت"

"بەهەرحاڵ، گەزازی گرت و مرد"

"خۆتان خۆش بن"

"بونیامێکی گوڵ بوو.. گوڵ.. هەمیشە خەیاڵی دەکرد لە چل ساڵیدا دەمرێ و هەرواش بوو، مرۆڤێکی زۆر باش بوو، بەڵام قسە نەدەچوو بەگوێیدا، دەچووە بەردەم دۆلابی پشت ساردکەرەوە بەرزەکان و لەوێ تەزریقی دەکرد، نامەردەکان سرنجی پیسیان لێ دابوو، بێ خوێنبازی.." یەکسەر برووسکەیەک بە پشتمدا هات، وەک ئەوەی منیان لە ئاگردا دەرهێنابێت و لە سەهۆڵیان هەڵکێشابێتم، گوتم "خوا لێی خۆشبێت، من ئیتر دەبێت بڕۆم"

وتی "دەتەوێت لەگەڵتا بێم؟"

"نەخێر" خێرا لەوێ هاتمە دەرەوە و ئەسکە ناسکێکم خستە گیرفانی

ئەو موسیقارە نابینایەوە، خۆم گەیاندە شەقامەکە، حەزم دەکرد بەنێو خەڵکەدا وەک وەرەقەی یاری بەجۆرێک هەڵبگەڕێمەوە کە کەس هەست نەکات چیم. عەسرێکی گەرم بوو، قژم سەر شانەکانمی قورستر دەکرد، پیاوێک لە قەراخ شۆستەی جادەیەک چیچکەی کردبوو، بە سەتڵێکی حەلەبی سوور شۆستەی بەردەم دووکانەکەی ئاوەڕشێن دەکرد. من زۆر گەرمامبوو، حەزم دەکرد جلەکانم دابکەنم و خۆم بخەمە بەر ئەو ئاوە، حەزم دەکرد سەرم لەو ئاوەدا نقوم بکەم و تاسەد بژمێرم، کە چی تا چلیش نەمدەتوانی، ئەگەر زۆریشیان لێ کردمایە.

ماشێنێکی پانوپۆڕی رەش هۆڕنی لێ دا و من گوێم پێ نەدا، پیاوێک بەلامدا تێپەڕی و لە ژێر لێوەوە وتی "بووخۆم" من هەروەک ئەوەی نەشمبیستبێت، بەڵام خەریک بوو سەرسام دەبووم. ئەم هەموو دوژمنەم هەیەو نەمزانیوە؟ لە دنیایەکدا دەژیم کە هیچ پەنایەکم نییە، دنیایەک کە هیچ وێکچوونێکی لەگەڵ کۆمەڵگەی مرۆڤایەتی نییە، جێگەیەک وەک بێشە و دڕندە و من ناچار بووم بەرگەی بگرم و بەترس و لەرزەوە بەڕێدا بڕۆم، بەترسەوە بنوم و بەپەشێوییەوە رابم، مەگەر چەندێک دەژیام تا نیوە زیاتری تەمەنم لە پووچەڵکردنەوەی پلانی ئەوانی تردا بەفیڕۆ بدەم، بۆ کەس بەفریادم نەدەهات؟

بۆ ساتێک سەرم گێژی خوارد، بیرمکردەوە، لە کوێ بووم و بۆ کوێ دەڕۆم و لە کام زەماندا وەستاوم؟ نەمدەزانی بەردەوامبم لە رۆیشتن یان بگەڕێمەوە؟ بۆ کوێ بگەڕێمەوە؟ بۆ شەمەندەفەرێک کە لەتاریکیدا بەخێراییەکی سەرسوڕهێنەر دەڕۆی؟ بۆ قاوەخانەی فیردەوسی؟ یان بۆ ماڵی ئێوە؟ تاسەتم دەکرد، گرێی سەرپۆشی خەیاڵم توند کردەوە و بۆ ماڵی ئێوە رێگەم گۆڕی، بەڵام لەپڕ ژنێک لە بەردەممدا هەڵتۆقی و

بەئاوازێکی تووڕە وتی خـوشکێ.. وتم من نیم.. پەشـیـمـان بوومـەوەو بەهەمان ڕێدا کەوتمەوە ڕێ، گەرمام بوو حەزم دەکرد بیر لەوە بکەمەوە، سێ مـانگ نا دوو مـانگ و چوار ڕۆژ بوو کـە ئەوم نەدیبـوو هـیـچ کـەس و هیچ شتێک جێی خاڵیی ئەوی پڕ نەدەکردەوە، تەنانەت ڕۆژگاری نەخش و نیگارانیش. مـاوەیەک بوو نەدەهـاتە قـاوەخـانەی فـیـردەوس کـەس هەواڵێکی لێـینەبوو، هیـچ شـتـێک بۆنی ئەوی لێ نەدەهات، ئایا لە من ڕەنجا بوو؟ قسـەی لێ دابڕیبووم؟ ئایا ئیـتر تاقـەتی نـەمابوو، وا خـۆی نیشان نەدەدا؟

من سـالانێک بەر لـە هاتنم بۆ ئەم دنیـایە، خـۆمم لەودا هەسـت پێ دەکرد، لە ڕوحی ئەودا، لە خوێنی ئەودا بووم، بەدەمارەکانیدا دەڕۆیشتم و لە نیگایدا هـەردەم نیـشـانەیەک لە من بوونـی هەبوو، کـاتێک دەهـاتە خـەونی تۆوە بەڕوونی دەمدی کە دەسـتی دەکاتە گەردنتـانەوە بۆ خـالقی من درووود دەنێـرێ. سـەیری تابلۆکـانی تۆ دەکات و بەگـاڵتـەوە دەیگوت ئاغای کۆپی دەولە، ئایا هەنوکە لە یادتدا بووم؟ حەزم دەکرد یەک جار، تەنیـا جـارێک ئەو ببـینم و سـلاوی لێ بکـەم، لە بەردەمـیـدا بـەڕێزەوە بوەسـتم کـە کـلاوەکـەی لە سـەری دابگرێت و بڵـێت هەوا چەند بۆگـەن بووە، یا بۆ نموونە تۆ ناوت چییە و چەند ساڵیت، تەنانەت حـەزم دەکرد بە تووڕەییـیەوە بڵێ "بۆ دێیتـە ئەم قـاوەخانەیە، لـە کونجـێکی مـاڵەکـەتدا داکەوە وا هـاتوو سەرێکم دا " تا من بڵـێم " ئەم شـەو دێیت؟" دەیتوانی لە شتێکی تـر تووڕە ببێت و لە خولقەتی من گلەیی بکات و بەگرژییەوە بڵێ "بۆچی هاتویتـە ئەم دنیایەوە؟" من بڵـێم "بۆ سـەرلێـتێکدانی تۆ" پاشـتـر ببم بـەدووکـەڵ و لە بـەرامـبـەر ئەو چـاوڕەش و بریقـەدارانـەیدا هەڵبـێم. ئارەزووم بوو یـەک جـار، تەنیـا یەک جـار، چاوەکـانی بدرەوشـێـتـەوە و

زەردەخــەنە لە روخــســاریدا نەخش ببــەســتێ و بەمن بڵــێت "یاهو.... دیدارت بە قیامەت"

بۆ بەدبەختبووم، بۆ هەرگیز پێی نەدەگەیشتم و ئەگەر بشگەیشتبام وەکو مێشــهەنگ لە روحی مندا پورەی دەدا و لە چاوتروکانێکدا تەرکی خانەو لانەی دەدا؟ ئایا لەبەرئەوەی چوارپارچە ئێسقانی ئەم جەستە بێ خوێن و روحەی بدات بەســەرمدا؟ چەند بەدبەختبووم و نەمدەزانی.. چەند سەرم کرد بەیانە و قاوەخانەکاندا، چەند لە بەرامبەر ماڵیانەوە رۆیشتم بەڵکو ئەمەخوایە شوێنەوارێکی ئەو ببینم و نەمبینێ، چەند شەو بەیادی ئەو نوستم و کە چی تۆ هاتیتە خەونم، ئایا تۆ ئاستەتەنگی نێوان دیداری من و ئەو بویت؟

ئیتر نەمدەزانی.

گەرمام بوو، بە شەقامێکدا سوڕامەوە، کە پڕدرەخت بوو سێبەرێکی زۆرتری هەبوو، لە خــێــراوێک ئاوم خــواردەوە، خــۆم بەدوکـــانی وێنەکێشەکانەوە و خڵەفاند. ئەوێ گوزەری قەڵەمدانییەکان بوو، هەموو نیگارەکانیان لەبەر خۆرەکەدا دانابوو تا وشک ببنەوە، یان رەنگە بۆ تەماشاکردنیش دایان نابێت، تابلۆکان هەریەکەیان چیرۆکێکیان هەبوو؛ دوو کۆتر لەسەر ستارەیەک هەڵنیشتبوون و بە ماتییەکەوە بیریان لە درەختەکانی ئەولای تەلارێک دەکردەوە، ژنێکی باڵابەرز گۆزەیەکی پڕی لەسەر شان نابوو، درەختێک پڕبوو لە قەلەڕەش، هەڵۆیەک بە ئاسماندا دەسوڕایەوە، درەختێکی تر ئەوەندە گەورە بووبوو کە لە چوارچێوەی تابلۆکە چووبووە دەرەوە. چوومە پێشتر هەندێک لە تابلۆکان مرۆڤیان بۆ لای خۆیان رادەکێشا، هەندێکیان تەنیا ئیشی ئاوی بێمانا بوون، چەند ماسیگرێک عارەقیان دەردابوو تۆڕیان رادەکێشا، ژنێک منداڵێکی

لە باوەش گرتبوو، پشیلەیەک خەریکبوو بەگڵۆڵە شلیلەیەک یاری دەکرد، لە تابلۆیەکی تردا پیاوێکی مووبۆر سەیری من، یان کەسێکی لە پشت منەوەی دەکرد، ئاوڕم دایەوە کەس لە دوامەوە نەبوو، دووبارە سەیرم کردەوە، وتم من؟ بزەیەکی کرد، دەستێکی بەمووە بۆرەکانیدا هێنا و بە دەستەسڕێکی سپی عارەقی ناوچەوان و سەرلێوی سڕی، سەعاتەکەی بەرەو رووی من گرت و دەستی نایە ژێر چەنەیی و وەک خۆی وەستایەوە. چومە پێشتر سەیری سەعاتەکەیم کرد، بەڵام نەمتوانی بزانم سەعات چەندە. منیش بزەیەکم بۆ سەندەوە و سەرێکم بۆ لەقاند، یانی کە چی بووە؟! چاوی تروکاند، لێوی جولانەوە بێ حەوسەلانە وتی"پزیشک بووم هەر لە خۆت و خورای نەخۆشکەوتم و مردم، هەربەو ئاسانییە، زۆر قوڕیاتە.. کەس تەکلیفی ئەمە نازانێت، تۆ ئەمە ناو دەنێیت ژیان؟"

دەستی چەپم بەحاڵەتی پرسیار بردەپێشێ، وەکو گوڵ کردمەوە، جارێکی تر سەرم راوەشاند یانی کە هیچ ناکرێت و بەتەنیا لە چوارچێوەکەیدا جێم هێشت و رۆیشتم.

ئەسپەهایەک بێ ئەوەی حیلە بکەن هەڵیان دەخستەوە، لە تابلۆیەکی تردا تیزە جارێک هەم پێ دەکەنی و هەم دەگریا، لەپڕ چاوم کەوت بە پەردەیەک کە بەدیواری بەرامبەر دووکانێکدا هەڵواسرابوو، پەردەیەک کە لە ناویدا کانیاوێک وردە شەپۆلی دەدا و نەسیمێکی فێنک دەهات، پەلوپۆی شۆڕەبییەک لەسەر تاشەبەردێکی بەرزەوە سێبەری رژاندبوو بەو ناوەدا و هیچ کەسێکی لێ نەبوو، تەنیا خاوەنی دووکانەکە نەبێت کە لە پشتی ئەو تابلۆیەوە دانیشتبوو تەرمیمی تابلۆیەکی تری دەکرد، کە وێنەی گوڵدانێک بوو.

چوومە دووکانەکەوە، ساتێک سەیری ئەو پەردەیەم کرد، چەند ئاشنا بوو، من ئەم دیمەنەم لە کوێ بینیبوو؟ بیرم لەوە دەکردەوە جلەکانم دابکەنم و خۆم لە ئاوەکە هەڵکێشم، گەرمام بوو، حەزم کرد بگەڕێمەوە، جانتاکەم لەلایەکەوە دانا و کراسەکەم داکەند و بێ ئەوەی دەنگم لێوە بێت چومە ئاوەکەوە. ئاوەکە سارد بوو هەرجارێ کە دەچوومە ناوی شتێک دەڕژایە دڵم.

خاوەن دووکانەکە هەروا کە تابلۆیەکی تەرمیم دەکرد، لەپڕ ئاوڕی دایەوە، فڵچەکەی فڕێ دا و سەیرێکی دەوروبەری خۆی کرد، من خێرا خۆم کرد بەژێر ئاوەکەدا و کاتێک سەرم دەرهێنا، بینیم کە خەڵکی لە بەردەم دووکانەکەدا کۆبونەتەوە و بەسەرسوڕمانەوە سەیرم دەکەن، دووبارە خۆم کردەوە بەژێر ئاوەکەدا و ئەمجارە کە سەرم دەرهێنا ئەو پیاوە ئیشەکەی وازلێهێنابوو، رووەو ئەو لایە سەرگەردان وەستابوو، گرینگیم پێ نەدا، سەیری تاشەبەردەکەم کرد بەڵکو پەیکەری فەرهادی لەسەر ببینم، بەڵام کەس لەوێ نەبوو، نەمزانی بۆ ئەوەندە چاوەڕێ بووم تا بەڵکە کەسێک لەسەر ئەو تاشەبەردەوە سەیرم بکات.

بیستبووم هەرکاتێک لەسەر کانی و ئاوێک بم کەسێک لە شوێنێکەوە سەیرم دەکات، کەچی هەرچەند لەملا و لام دەڕوانی کەسم نەدەبینی، دڵم پەلەپەل لێی دەدا و شتێک لە ناخمەوە دەڕژا، ژێرە مەلەیەکم لێ دا، بەدەستی کراوە بەسەر رووی ئاوەکەدا و زەردەخەنەیەکی وەنەشەیی کە وابزانم لەبەر ساردی ئاوەکە یا رەنگە لەبەر نەبینینی پەیکەری فەرهاد بووبێت، بەقژی رەشی خوساو، چاوی چاوەڕوانییەوە هاتمە دەرەوە.

چەند حەزم دەکرد سالآنێک لە چاوەڕوانیدا بمێنمەوە، تا بەڵکو کەسێک لەسەر ئەو تاشەبەردەوە سەیرم بکات، یان بزانم ئەو پەیکەرەی

روحی خـۆی داوە بـەو بەردە لە کـوێـیـە؟ پەیکەرێـک کـە رۆژانێک مـنداڵی بەرگدرووبوو بۆ داخوازی کچی پاشا دەچوو.

لەپڕ خاوەنی دووکانەکە ئاوڕی دایەوە و بینیمی، وەک ئەوەی سەیری درەختێکی گڕگرتوو بکات، یان وەک ئەوەی کە دڵی ئیتر توانای لێدانی نەمابێت، دەستی تا سەر سنگی هێنا و ناڵەیەکی بچووکی کرد.

وتم "مەترسە"و پێکەنیم

وتی "تۆ لێرە چی دەکەی؟"

وتم "گـەرمـام بوو" سـەرم گـێـژی دەخـوارد و دڵم توند لـێی دەدا، وتی "حـاڵتـان باش نیـیـە"و بەرەو ڕووم هـات کـە لەسـەر زەوییـەکـە هـەڵم سێنێتەوە، وتم هیچ نییە، خۆم دەتوانم، دانیشتم و عارەقی ناوچەوانم بەلەپی دەسـتم سـڕی و وتم "ئاو" بەدەسـتی لەرزۆکی پەرداخـێک ئاوی دامێ و من یەکـبـینە چۆڕبڕم کـرد، کـە پەرداخـەکـەم لە سـوچێکی دووکـانەکـە دانایەوە ئیـمـزای تۆم لە خـوارووی تابلۆکـەوە بینی، خێـرا هەستام، جلەکانم تەکاند و بەزەردەخەنەیەک ماڵئاواییم لە پیاوەکە کرد.

ڕوخسـارێکی تکاکارانەی هەبوو، هەستم کرد ئامادەیە گیانی خـۆی بەخت بکات و لەوێ گلم بداتەوە، بیری خـاوەن ماڵەکـەمانم کـەوتەوە، بەو جیاوازییەی کـە ئەمـیان دوچاری سـەرسـوڕمان بووبوو، چاوێکی لە من کـردوو چاوێک لە تـابلۆکــە و سـەرئەنجـام خـۆی نـەگـرت و وتی "چ لێکچـوونێک" چەند هەنگاوێکی ناو بەدەورمـدا سـوڕایەوە، وتی "تـۆ لە کوێوە هـاتوویت؟"

من بێدەنگ بووم و خـۆش خـۆش پێ دەکـەنیـم، وتی"خـەریکیت بۆ کـوێ بچیت؟ دیسانەوە قسەم نەکرد و خۆم بە تابلۆکانی ترەوە خەریک کرد،

وتی "تۆ ناوت شیرین نییە؟" چاوێکم بەسەرتاپایدا گێڕا هیچی بەفەرهاد نەدەکرد، هێواش جانتاکەم هەڵگرت و لە دووکانەکەی هاتمە دەرەوە.

لە ژێر سێبەری درەختەکانی شەقامەکەدا راستەڕێم گرت و بێ سەرنج لە دەوروبەر خێرا دەڕۆیشتم، بریا بمتوانیبا لەو تابلۆیەدا بمامایەتەوە و تۆم لەوێ ببینیبا، گوڵی نیلۆفەرم لەو کەنارە بچنیبا و پێشکێشم کردیتایە. خۆزگە لەبەر خاتری لێکچوون لەگەڵ جەماعەتدا خۆت کۆم دەکردەوە بەشێوەیەک لە دوورەوە وا بهاتیتایە پێش چاو کە تۆش پیرەمێردێکی قەمبووریت، جۆگە بەلای پێتا رەوانە و درەختی سەرووش سێبەری بۆ تۆ کردووە، کە هەر کەسێک بیبینێت بڵێت لە ژێر سێبەری سەرووەکەدا، ئەگینا خۆ هەتاوێک لە گۆڕێ نەبوو، تۆش بەدڵنیاییەوە سەرقاڵی پاککردنەوەی فڵچەکانت بوویت.

"ئەم هەموو تابلۆیە بۆ تۆ بەس نییە؟ کەواتە تۆ لە کوێیت؟"

خەمگین نییە؟ تۆ بەدوای مندا بگەڕێیت و من بەدوای تۆ؟ کحول بە دەمارەکانتا دەگەڕێ و خێرای شەمەندەفەر زیاتر و زیاتر دەبێت، گەرمی وەک پزیسکی بێ ئازاری ئاگری نیگارکێشان، لە پەنجەکانی دەست و پێت و لاگوێ و تەنانەت کەمەرت جێ دەمێنێت.

شەمەندەفەر هێندە خێرا دەڕۆیشت کە من وام دەزانی ئێستا ئیتر بەکۆتاییی دنیا دەگەم، کەچی نەگەیشتم، لەچەمەدانییەکەوە بۆنێکی توند دێت و من خۆم داوتە دەست ئەو رێگەیە. دەستم بۆ یەخەم برد کلیلی ماڵەکەی ئەو، لە نێوان مەمکەکانمدا بوو، بۆ ساتێک هەستم کرد کلیلی ماڵی قەمبوورە.. رەنگە.. رەنگە.. رەنگە.

نازانم بۆ کاغەزی قەدەری من وەکو ئەو کاغەزانە وابوو کە لە فڕۆکەوە

هەڵدەدرانە خوارێ، کاغەزانێ سەوز و سپی و سووری "جاویدشا"، من هەمیشە کاغەزە سوورەکانم دەگرتەوە و کەسانێک هەبوون کە هەموو ڕەنگەکانیان دەست دەکەوت. لە کوێوە هاتبووم وا شێوەم لە هیچ کەس نەدەچوو؟

دەهات بەبیرتدا کە ئەگەر بتزانیبایە من کێم و لە کوێم، نامەیەکت بۆ دەنووسیم.. بۆ نامە؟ ئەگەر بزانیت خۆت نایەیتە سوراخم؟ هێزێکی خۆنەویستانە تۆی لە شوێنی خۆی هەڵکەند، خێرا ڕۆیشتی بەلای جل و بەرگەکانتەوە و چاکەت و پانتۆڵت لەبەرکرد و بوینباخێکی سەوزت بەست، عەترت لەخۆت دا، کاتێک ویستت بکەویتە ڕێ، بیرت کردەوە دەبێ بۆ کوێ بڕۆیت؟ هەمووان تووشی ئەم حاڵەتە دەبن، وەلێ وا خۆیان نیشان دەدەن کە بەم شێوەیە نەبووە، حازر دەبن، کڵاو دەکەنە سەریان، پێڵاو لەپێ دەکەن، بۆنی خۆشترین عەتر لە خۆیان دەدەن، هێندە سەرگەرمی خۆڕازاندنەوە دەبن، کە بیریان دەچێتەوە بیر لە ڕۆشتنەکە بکەنەوە، پاشان کە دەیانەوێت بکەونە ڕێ، دیوارەکانی ناوەوەی کە لە سەریان یەک بەدوایەکدا دادەچێت و ئەوەندە تەپوتۆز دەکات کە هیچ شتێک بەزەینیاندا نایەت، خوابکات کەسێک بەبونیام بڵێت بۆ کوێ دەچێت؟ من لەزەینتا وتم شەشت ساڵ بگەڕێرەوە دواوە و وەرە بەردەم من، بەڵێن دەدەم کە هەردووکمان لە سەرگەردانی ڕزگار ببین و تەنانەت ئەگەر بۆ دەقیقەیەکیش بووە لەمانای ژیان تێ بگەین.

وتم"دێیت یاری یەکبین؟!" بەڵام هەرچەندت کرد نەتتوانی، مەگەر دەبوو؟ تازە ڕۆیی ئەو زەمانەی کە کەسێک مووی سیمرغی دەسووتان و دەستبەجێ سیمرغ دەهاتە بەردەرگەی، تازە ئەوە نابێت. تەنانەت ئەگەر ئەم شەمەنەفەرە بەوپەڕی خێراییش بڕۆشتایە، جارێکی تر من بەتۆ

نەدەگەیشتم، بەڕاست ئەم شەمەنەفەرە بۆ کوێ دەچوو؟

بلیتەکە لە بەینی پەنجەکانمدا مابووەوە، لەو رووناکییە کزەی لە سەرەوە دەهات، وا دەهاتە پێش چاوم کە شتێکی لەسەر نووسراوە، بەڵام هەرچەندم کۆشا نەمتوانی خەتەکەی بخوێنمەوە، لەپڕ دەنگی پێکەنینە ترسناک و وەحشییەکەی پیرەمێردی قەمبوورم بەسەردا رژا، وام زانی ئەو دەنگەم لە زەینمدا بیست، بەڵام کاتێک سەرم بەرز کردەوە بینیم لەسەر کورسی تەنیشت دەرگەکە دانیشتووە و بەدەموچاوێکی گوشراوەوە بەمن پێ دەکەنێت، بەددانی رەشەوەبووی، قژی چڵکن و پێکەوە نووساوی، خۆی لە عەبایەکی ئۆخراییەوە(*) پێچابوو نەیدەتوانی بەر بەپێکەنینەکەی بگرێت.

من خۆم نەدۆڕاند و هەوڵم دا بەسەر خۆمدا زاڵ بم، بەڵام گیرم خواردبوو، دەستەکانم بەگوێچکەمەوە نووساند و زریکاندم، وا کە تەواوی بەدەنم کەوتە لەرزین، بێ ئەوەی دەنگێک لە زارمەوە بێتەدەر، تەنیا ناڵەیەکی بچووکی خۆمم بیست، پاشان هەستم کرد کە کۆمەڵێکی بێشومار خەڵک بەناو سەرمدا دەڕۆن و قسە دەکەن.

وەک ئەوەی کۆمەڵێک خوێندکاری سادیستی کتێب بەدەست، بەدەنگی بەرز هاوکێشە لەبەر بکەن، لێ دەنگی هیچیان روون نەبوو، روومەتم رنی و ئەوەندە بەهێز یەکێک لە پەنجەکانم گەست کە خوێنم لێ هێنا، ئینجا پیرەمێرد بێدەنگ بوو، بەتووڕەیییەوە وتی "خۆ تۆ برینداربوویت..

(*) ئۆخرا: ئەم وشەیە لە بنەڕەتدا یۆنانییە، بەجۆرە خاکێک دەوترێت کە رەنگی جۆراوجۆری لێ دروست دەکرێت، خۆی رەنگێکی زەردی مەیلەو سوورە. و

دەسرڕت بدەمێ پێی ببەستی؟" دەسرێکی چڵکنی لە گیرفانیدا دەرهێنا و بەرەو رووم گرتی.

وتم "بۆ ئەوەندە دووبارە دەبیتەوە؟ تۆ کێیت؟"

وتی "تەنیا موسافیری ئەم شەمەنەفەرە تۆیت.. هاا!؟"

وتم "یانی چی؟"

وتی "جگە لە تۆ هیچ کەسێک لەم شەمەنەفەرەدا نییە، حەز دەکەیت برۆ سەیر بکە"

وتم "بەڕاست؟"

لە شوێنی خۆم هەستام، دەرگەی کابینەکەم کردەوە و لە راڕەوەکەدا دەستم کرد بەگەڕان، جێگە جیاجیاکان گەڕام و سەرم بەهەموو کابینەکاندا کرد، کەسی لێ نەبوو، جارێکی کە چوومەوە. ناوەوەم دەیقیژاند، بەلام دەنگم لێوە نەدەهات. ئایا لە شاخێکەوە دەکەوتمە خوارەوە؟ ئایا لە بیرێکی بێ بندا نقووم دەبووم؟ ئایا خەریکە لە رەحمی دایکێکەوە بێمە دەرێ کە دەبوو بەهەنسک هەڵدان و هەراسان، یەکپارچە بمدایەتە قووڵپی گریان؟

چەند سەخت بوو! دەنگی زریکەی ناخم لە کاسەی سەرمدا هەست پێ دەکرد و هەڵدەهاتم، لە شتێکی نەناسراو هەڵدەهاتم تا پەنا ببەمە بەر نەناسراوێکی تر. بەیادی ساڵانی دوور لە کۆمەڵێک تونیی هەڵدەهاتم، بیرم کەوتەوە کە دەست بەژێر مەمکەکانمەوە بگرم نەبادا بکەوێت.

ئەستێرە چکۆلەکان رێک لە بەرامبەر چاوەکانی مندا دەسووتان و ون دەبوون، بەلام ئەستێرە سپی و زیوییەکان بەنێو یاریی ئەستێرە

چکۆلەکاندا هێورهێور بەڕێی خۆیاندا دەڕۆشتن، پێکوتە و سەنگین لەسەروو کەهکەشانەوە وەستابووم و بەڵام دەستم لە ژێر دەسەڵاتمدا نەبوو کە بەپەلەپیتکەیەکە بتوانم ئەستێرەکان لە یاری بکەمە دەرەوە، هیچ شتێک لە ژێر دەسەڵاتمدا نەبوو، چەند سەخت بوو، چ قورساییەک بەکۆڵمەوە بوو! بۆ ژیانکردن نا، بەڵکو تەنیا بۆ زیندوومانەوە، دەبوو چ پەلەقاژەیەک بکەم، چ مەرگم بوو؟ نازانم تەنیا دەزانم کە شتێک منی هەراسان دەکرد و موگناتیسێکی نەناسراو منی بۆ دواوە رادەکێشا، ئەوەندە بۆ دواوە گەڕامەوە تا گەیشتمە کۆتاییی شەمەنەفەرەکە، بۆ دڵنیابوون دەستم لە دوایەمین دیواری شەمەنەفەرەکە دا و لە پێ کەوتم، هەناسەسوار و تۆقیو سەرم داخستبوو نەبادا چاوم بەدەرەوە بکەوێت.

ئێستا ئیتر لە پەنجەرەکانیش دەترسام، کە دەتگوت رەشایی دەرەوەی بۆشاییەکی بێ کۆتایین، ئەگەر بکەوتمایەتە راکێشانەکەیەوە، تا ئەبەد لە ناخەوە دەمقریشکاند بێ ئەوەی دەنگێک لە زارمەوە بێتە دەرێ.

وەک بڵێی پێم نابێتە دنیایەکی نەناسراوەوە کە عەردی نەبێت، من بێ ئەوەی بمرم وەک روحێکی سەرگەردان یان روحێکی گەڕیدە لە ئاسماندا تیامابووم، وەحشەتێکی گەورەتر لە مەرگ وجودی گرتبووم، بۆ ساتێک هەستم کرد تەواوی تۆقینی من لە تەنیاییە، لە تەنیا مردن نەدەترسام، لەوە دەترسام بەتەنیا بمێنمەوە، چەند لە پەستا پەستا دەمقیژاند، رق قووڕگمی گرتبوو، هەناسەم تەنگ، کاتێک فرمێسک بەچاومدا هاتە خوارێ هەستام دەستم لە خۆمەوەدا تا بزانم هەم، ئەوکاتە کەوتمەڕێ.

هەموو کابینەکان خاڵی بوون، من فیکەم لێ دەدا، دەشگریام، کەچی

ئەم دڵە ساحەب مردووەم ئارام نەدەبوو، قووڕگم گیرابوو، فیکە، گریان، فیکە، فیکە، فیکە، بریا بمتوانیایە لە جێی گریان فیکەم بکێشایە، وەک ئەو ئاوازەی کە دواتر پیاوە نابینا بەویقارەکەی بەردەم قاوەخانەی فیردەوسیی بەئۆکۆردیۆن دەیژەنی.

وتی "ئەم ئاوازەم، لەسەر فیکەی شەوانەی مەستێک داناوە"

وتم "جوانە"

"بەدڵنیاییەوە تۆش جوانیت"

"خۆزگە بتتوانیایە بیبینی"

"من ئەهلی تەماشا نیم.. ئەهلی ئاوازە خەمگینەکانم"

گریام و فیکەم دەکێشا، هیچ کەسێکی لێ نەبوو، هەموو کابینەکان خاڵی بوون، بەدوای پیرەمێردە قەمبوورەکەدا دەگەڕام پەنای بۆ بەرم، بەڵکو لە کەناریدا ئارام بگرم، بەڵام ئەویش نەبوو، لە کوێی پیرەمێرد؟ نەبوو.

چەند رۆیشتبووم؟ دیسانەوە دەستم پێ کردەوە، لە کابینەکەی خۆمان دەرچووم، بەیەکەمین فارگۆن گەیشتم، چوومە ژووری ئیشپێکردنی ئامێرەکان، دەرگەی کابینەکەم کردەوە، کە پێم خستە ئەودیوەوە ئینجا زانیم کە شەمەنەفەرەکە بێ شۆفێرە، لەوێ بوو زانیم هێزێکی پەنهانی شەمەنەفەرەکە رێنوێنی دەکات، بێ ئەوەی کەسێک سووتەمەنی تێ بکات، یان کەسێک لێی بخوڕێت.

دەنگی سەرسوڕهێنەری ئامێرەکان ئاماژەی خێراییەکی نائاسایی بوو، دوو کورسی لەوێدا بوو کە هەردووکیان خاڵی بوون، پەروانەیەک بەتەلبەندی پەنجەرەی دەستەڕاستدا وشک بووبوو، کابینەکە بۆنی دەمی

مردووی لێ دەهات، دەمی مردوویەک کە بەسەدرو کافور(*) دەیشۆن و پانکەیەک بەتەواوی هێزییەوە دەخولێتەوە تا جەستەکە بۆگەن نەکات. وەها سەرم گێژبووبوو کە نەمدەتوانی بەسەرپێوە بووەستم، حەزم دەکرد دانیشم و گرمۆڵەببم، وەک کۆیلێک بخولێمەوە، سووڕاو بێدەنگ لە سوچێکەوە بکەومە دەرەوە، بەشێوەیەک کە کەس نەمبینێت. وەلێ هیچ توانام نەبوو، مات و بێدەنگ لە بەدبەختی خۆمم دەڕوانی، بەچارەنووسی شوومم، کە ئەو هەموو رێگەیەم بەئیرادەی خۆم هەڵبژاردبوو؟ سات بەساتیش واقی من زیاتر وڕ دەما، ئایا کەس باوەڕ دەکات؟ ئایا تۆ باوەڕ دەکەیت؟ دەتوانیت پێم پێ بکەنیت، یان بەچارەنووسی خەمئەنگێزم بەڵپبگری، بەڵام ئەگەر چاوێک بەخۆشتاندا بخشێنن، بۆتان دەردەکەوێت کە حاڵتان لە من باشتر نییە، بێهوودەیە کە بپرسم ئێوە بۆ؟ چونکە نەک تۆ هیچ کەسێک پەرسڤێکی نییە، مرۆڤ رۆژێک بەبینینی دووچاوی رەش ژێرەوژوور دەبێت، بیری لێ دەکاتەوە، هەموو شەوێک خەوی پێوە دەبینێت، دوو مانگ و چوار رۆژ بەدوایدا دەگەڕێت، وەختێ بەدەستی دەهێنیت، بۆی دەردەکەوێت کە تەرمێکی بەسەردەستەوە ماوە.

نا.. تۆش بێ گوناهیت هێندە بیر مەکەرەوە و لەسەری مەڕۆ، بگەڕێرەوە. خێرا گەڕامەوە کابینەی ژمارەی بیست و چوار، لە

(*) سەدر و کافور: سەدر دارێکە لە ناوچە گەرمیانییەکاندا دەڕوێت و گەڵاکەی وشک دەکرێت بۆنێکی خۆشی هەیە، کەف دەکات و لە خۆشۆردندا بەکار دێت. هەرچی کافوریشە؛ گیایەکی بۆنخۆشە، لە پزیشکی و پیشەسازیدا بەکار دەبرێت. هەردووکیان بەشێوەی گوڵاو بەلاشەی مردوودا دەکرێت، تا بۆنی مردووەکە بشارێتەوە. و

شوێنەکەی خۆمدا دانیشتم و ویستم وەک دەسپێکی سەفەرەکە لە ڕەشایی دەرەوە بڕوانم، بەڵام ئیتر نەمدەتوانی، سەیری ژوور سەری خۆمم کرد، چەمەدانییەکە نەمابوو، کەسێ پڕی دابوویە و بردبووی، کەسێک گاڵتەیەکی بێ تامی لەگەڵ کردبووم، دەستم گرت بەدەموچاومەوە و بیرم لەوە کردەوە کە نابێت لەوە زیاتر هەڵپە بکەم.

تێگەیشتم کە زۆر شت بەدەست مرۆڤ نییە، ژیان خەونە تێپەڕیوەکانە و تەفسیر دەکرێت، ژیان جۆلانەی خەیاڵی ڕۆژانێکە کە هەرگیز تەمەنمان پێی ناگات، ژیان دەستپێکی سەربردەکانە. دەمویست حەواسم کۆ بکەمەوە و یەک جار بەڕابردووم یان ئاییندەمدا تێپەڕم. دەزانم کاتێک بوونیام بەڕێدا دەڕوات قاچێکی پێش دەکەوێت و قاچێکی دوا، وەختێک دەوەستێت وەک پەروانە بەقوتوی ئاوێنەیەکدا بەدیوارەوە دەدورێت، بەڵام گێژ بووبووم، نەمدەزانی بگەڕێمەوە بۆ رابردوو یان بیر لە ئاییندە بکەمەوە، لەخۆوە بیرم کەوتەوە زەمانێک لەسەر چرپا چڵکنەکە نووستبووم و دوو مۆمدانی کۆن بەژوورسەرمەوە بوو کە خەرمانەی تەواونەکراویان دەخستە سەر دیوارەکە، هەرچەند پێویست بەبوونی ئەو دوو خەرمانەیە نەبوو، بەڵام بۆ پیرۆزکردنی ئەو ساتە بێگەردانە دیواری بەرامبەر وەکو میحرابی لێ هاتبوو، دوو میحراب لە تویی یەکتردا، لە ناویاندا رووناکییەکی سەوز دەگەڕا، لە ژێر ئەو گڕە سەوزەدا، گەنجێکی کاکڵ پەرێشان تاری دەژەنی و بۆنی شەراب لە زاری دەهات، دەیانگوت کە شێخ کۆلان بەکۆلان گەڕابوو تا ئەوی دۆزیبووەوە، وتبووی: کوڕە بەلارێدا مەڕۆ! لاوەکە لە حەژمەتدا وتبووی چی بکەم؟ شێخ وتبووی لەگەڵ ئێمە وەرە. تا بەیان ئەنگوتبوو شێخ موناجاتی خوێند و هوهای کێشا، گەنجە لاوازەکە زۆر برسی بوو،

خۆشی نەیزانیبوو، تاری دەژەنی و بۆنی شەراب لە هەناسەی دەهات، کە سپێدەی دابوو ئەو لە برسان گیانی سپاردبوو، شێخ فیغانی کرد کە ئێمە حەفتا ساڵ....

سەرم راوەشاند تا وێنەی ناوزەینم بگۆڕێ، شەمەنەفەر تەکانێکی توندیی دا و بەئازێر لێدانەوە خێراییی‌یەکەی کەم بووەوە، هەموو شتێک لەو تاریکییەدا ئارام بوو، ریتمی توندی چەرخەکانی هێواش بووەوە و شەمەنەفەر وەستا، بێدەنگییەک باڵی کێشا کە بۆنی دڵ لەسەر خۆچوونی دەدا، تامی سکەکانی عەهدی دەقیانووس لە دەمدا، تامی تفتی مەرگ.

چەند حەزم لە کانادا کردبوو، حەزم دەکرد خۆر گەرمتر بێت، هالاوی گەرمی لە چاوەکانمەوە بێتە دەرێ و کەس لە کۆلان نەبێت، کەی بوو؟ تۆ بیرتە؟ کانادایەکم کڕی و لەسەر قادرمەکانی ئەودیو دەرگەی حەوشەوە دانیشتم و دەمم بەلێوی شووشەکەیەوەنا، پاسکیل سوارێک بەکۆلاندا تێپەڕی و من دەمخواردەوە، پەپوولەیەک باڵەفڕەی بوو، لە دیواری پرگوڵی مالانی بەرامبەرەوە بەرەو رووی من هات و دوورکەوتەوە، من دەمخواردەوە. سەرم بەرز کردبووەوە و بەهەردوو دەست ئەو شووشە ساردەم گرتبوو کە نەبادا بکەوێت، پاشان هەناسەیەکی نوێم هەڵکێشا، بەم سەراوسەری کۆلاندا چاوێکم گێڕا نەکا تینووەکان بگەن، جارێکی تر خواردمەوە، دەنگی رادیۆ دەهات، هەڵبەتە دایکم نووستبوو، خەڵکی گەڕەک نووستبوون، هێشتا جەناب سەرهەنگی دراوسێمان نەگەڕابووەوە، رۆژنامە بەدەست، بەدەم عارەقڕشتنەوە، تینوو.

هێشتا "باسی" ئەو کوڕێژکە رەشتاڵەی چاوانێکی بریقەداری هەبوو، لە پەنجەرەی ماڵە بەرزەکەیانەوە چاوی دەبڕییە حەوشەکەی ئێمە،

نەهاتبوو تا لە بەرامبەرم بوەستێت و لە قاچە درێژە و باریکەکانم بڕوانێت و دواتر هێواش کۆشم هەڵبداتەوە و سەیری بکات، هەرچەند بیرم کردەوە مانای ئەم کارە تێنەگەیشتم و دوای ئەوە هەرگیز ئەو کوڕە جارێکی تر لە پەنجەرەکەیانەوە سەیری حەوشەکەمانی نەکرد، بۆ کوێ چووبوو؟ ئایا وای خەیاڵ کردبوو، کە من شتێکم لەو دزیبوو لە ژێر کۆشمەوە شاردبوومەوە؟ وتی پەروانە و پەروانەیەک دای لە باڵ و بەسەرمانەوە فڕی.

هێشتا کاناداکەم تەواو نەکردبوو کە بێدەنگییەکی سەیر سەرتاسەری کۆڵانی تەنی، لەو بێدەنگییەدا بوو من ئاگایانە خەوتم، یان رەنگە لە خەوێکی درێژ وەخەبەر هاتبم تا ئارام بگرم، کە چاوم کردەوە رۆژ بوو، من لە شەمەنەفەردا نەبووم، خۆرەکەی زۆر گەرم بوو، عەرد قڵیشی ترسناکی تێ بووبوو، بیرم نییە کە دڕکوداڵ بوو یان مێرگ، کوێرە شوێنێک بوو کە ژنانێکی بێشومار سەرقاڵی کاربوون، ژنانێکی رووت کە مەمکە شۆڕەکانیان دابوو بەشانیاندا تا بەردەستیان نەگرێت، بەداسی گەورە درەویان دەکرد و دەچوونە پێشێ، کە باش لێم ڕوانین هەموو ژنەکان خۆم بوون، خەریک بوو شاخم لێ بڕوێت.. من؟ یانی مەمکەکانم ئەوەندە کشابوون کە ناچاربووم بیاندەم بەملاولای شانمدا؟ ماندوویەتییەک لە کەللەی سەرمەوە دەستی پێ کرد کە تانوکی پێم دەهات و دەچوو. ئایا ئەم هەموو ژنە من بوو؟ مەگەر دەبوو؟

یەکێک لە ژنەکان کە منی دی لێم هاتە پێشێ و وتی "لێرە لەگەڵ ئێمە دەمێنیتەوە؟"

"من؟ نا.. دەمەوێت بگەڕێمەوە"

وەک هەویر لە ژێر ئەو گەرما بەتینەدا کشابوو، وەک دڵۆپی مۆم قەترە

قەترە تکا، نەمتوانی لێی بڕوانم، رووم وەرگێڕا، لەپڕ شەمەنەفەرێکم بینی لەولاوە وەستابوو، پیرەمێردێکی قەمبوور دەرگەی یەکێک لە فارگۆنەکانی کردبووەوە، بەدەست راوەشاندن دەیویست شتێک بڵێ، پێم هەڵگرت و بەرەو رووی رام کرد، کاتێک گەیشتمە لای شەمەنەفەرەکە وتی "خەریک بوو جێ بمێنی.. هااا؟ ئەگەر من نەهاتمایە خوا دەیزانی چی رووی دەدا" سواربووم و خێرا خۆم گەیاندە کابینەی ژمارە بیست و چوار، لەسەر کورسییەکەی خۆم دانیشتم، بێ ئەوەی نیگایەکی دەرەوە بکەم، بڕیارم دا ئیتر لە جێی خۆم نەجووڵێم، شەمەنەفەرەکە فیکەی کێشا و کەوتە رێ، من هەستم بەئارامی کرد، بەڵام سەرتاپای گیانم هاواری دەکرد، دەتگوت لە چەند لایەکەوە رام دەکێشن و ئێسقانەکانم لەیەک جیا دەکەنەوە، دەتگوت قژم دەسکەنە دەکەن و ئەندێشەم پارچەپارچە، پارچەپارچەیەکی پەڕاگەندە کە هەریەکەی لەلایەک کەوتبوو، سەرمام بوو، موچووڕکەم پێدا دەهات، دواتر یەکبارە گڕم گرت.. چ مەرگم بوو؟

ئایا بۆ ئەوەی ئارامی بەدەستبهێنم دەبێت بیر لە سالانی دواتر بکەمەوە؟ بۆ ناتوانم حەواسم کۆ بکەمەوە، لەرزیو و فڕەفڕ لە زەمەندا خول دەخۆم. دەنگی باسی دەژنەڤم کە دەڵێت پەروانە و من وەک پەروانەیەک لەم زەمەنەوە هەڵدەفڕم و دەچمە زەمەنێکی تر دەنیشمەوە، لەسەر ئەم قەڵەمدانەوە بۆ سەر ئەو قەڵەمدان.

ئایا دیسانەوە دڵم بۆ باوکم تەنگ بوو؟ ئایا پێویست بوو لەبەر مۆڵەتی چەند مانگێک، کۆشم بۆ خاوەنماڵەکەمان هەڵبدەمەوە و بڵێم "زۆر باشە"؟ یان دەردی من پێوەندیی بەسالانی دواترەوە هەبوو؟ ئەوەندە پەرێشان بووم کە نەمدەزانی، لەپڕ شتێک لە زەینمەوە فڕی و دڵم

لەسەرخۆچوو، دەنگی دوورەدەستی ئۆکۆردیۆنی پیاوە نابیناکەم بیست، پیاوێک وەک ئەوەی بیەوێت مەسەلەیەکی گرینگ بسەلمێنێت، بەبڕوا بەخۆبوونێکی تەواوەوە لە ژێر لێوەوە دەیچڕی "ئەی رۆژگاری نەخش و نیگاران" رق قورگی گرتبووم، خۆنەویستانە جانتاکەم هەڵگرت، بەقاردمەکانی قاوەخانەی فیردەوسیدا چوومە خوارێ، چوومە دەستشوییەکە، دەرگەکەم بەسەر تۆدا قفڵ کرد.

سەیرێکی خۆمم لە ئاوێنەکەدا کرد تا بزانم چەند ساڵم؟ چەند ساڵ بەسەر ئەو ساڵانەدا تێپەڕیوە کە تەرمێکم بەدەستەوە مابوو؟ ویستم ببینم ئایا دەکرێت بیری خۆم بێنمەوە رۆژێک لە ڕابردوودا بەسواری شەمەنەفەرێک لە تاریکیدا بۆ شوێنێکی نادیار دەڕۆیشتم؟ سرنجم پڕکردوو چەقاندمە دەمارم، بەڵام دیسان دەستم رووشا و چەند دڵۆپە خوێنێک تکایە سەر عەردەکە، ئێستا بەئاسانی دەنگی ئۆکۆردیۆن دەبیسترا، من چاوم پڕی بووە دڵۆپە خوێنەکان کە نهێنی ئامێز و خۆڵەمێشی دەیاننواند، بیرم کردەوە بۆ خوێنی من سوور نییە؟ دەستم بەلێواری دەستشۆرەکەوە گرت تا نەکەوم، قاچەکانم دەلەرزین، پاڵم بەدەرگەکەوە دا و دواتر وەک چرا داگیرسام، وتم "بۆ ئێوە؟"

بابەتی دارشتنی من وەک هەمیشە هەڵیتوپڵیت بوو، من قسەی دڵمم نووسی، نووسیم قەمبوورەکان تلیاکی بوون و ئێمەی قەڵەمدانییەکانیش هەموو عارەق خۆر، لێ زۆری نەخایاند کە ئێمەش روومان کردە تەزریق و مۆرفین، ئێمە لە کەڵک کەوتبووین و کەس نەیدەویست گوناهمان لە ئەستۆ بگرێت، مامۆستای دارشتنمان پیرەمێردێک بوو، چاوی ئێمە بوو، هاتبووە بەر هەیوانی ژووری ئۆفیس تا لە ناو ئەو هەموو کچە سوورمەیی پۆشەدا من بدۆزێتەوە، منیش نائومێدم نەکرد، بەرەو رووی

رۆشتم و وتم "ئاغا.. بەدوای مندا دەگەڕێیت؟"

"بەڵێ.. بەڵێ گیانەکەم"

لە قادرمەکان هاتەخوارێ و وتی "ئەو داڕشتنە خۆت نووسیوتە؟"

من شەیتان بووم، چەند جارێک بەسەر و قەلافەتە کوڵەکەیمدا هەڵڕوانی و نیگایەکی پێکەنین ئامێزم رشتە چاوەکانییەوە، ویستم بڵێم دڵسۆزی جەنابتم، بەلام لە دەمم دەرپەڕی:

"بەچکە مراوییە ناشرینەکە"

هەردووکمان پێکەنین، وتی "ئەی هاروهاج"

سەعاتە زیوییەنەکەی بەرباخەڵی دەرهێنا و وتی "زۆر باشە.. نووسیوتە قەیدی نییە، بەلام ئیتر لەم شتانە مەنووسە"

زەنگی وانەی سێیەم لێ درا و من دووبارە تێکەڵ بەسوورمەیی پۆشەکان بووم، تا کەس نەزانێت چ حاڵێکم هەیە، وەک ئەوەی هەڵەم کردبێت.

دەنگەهایەکم بیست، تەق.. تەق.. تەق.. تەق، دەنگی پێلاوە پاژنە بەرزەکانی خۆم بوو؟ لە ژوورێکی گەورەدا دەرۆشتم و کوڕێک دەگریا و لە باوەشمدا دەستم بەڕوویدا دەهێنا، کە هەناسەی دەیدا لە گەردنم حاڵێکی خۆشی دەدامێ، منیش بەهێواشی دەمکێشا بەپشتیدا و رام دەژەند، ژیر بووەوە و خەوی لێ کەوت، منداڵی خۆم بوو، بەلام کەی ئەوم بووبوو؟ لیکی بەسەر گەردنمدا دەڕژا و هێزی دەدامێ کە دیسانەوە بڕۆم.

حاڵێکی خۆشم هەبوو، لەو ژوورە گەورەیەدا بەو پێلاوە پاژنە بەرزانەوە دەڕۆشتم کە لەپڕ منداڵەکەم میزی پێدا کردم و هەموو

جلەکانمی تەڕ کرد، لە دڵی خۆمدا وتم بەخێر نەیەمەوە، بۆ بیرم چوو دایبی پێ هەڵگرم. ئەگەر ئەم شتانەم لە خەودا ببینیایە وا لێک دەدرایەوە کە میز مانای سامانی زۆرە، بەڵام چ سوودێکی هەبوو کە هەموو شتەکان لە بێداریدا روویان دەدا.

منداڵەکەم لەسەر عەردەکە راکێشا، دەرپێکەیم داکەند و بۆ ئەوەی دایبی پێ هەڵگرم. سەیرم کرد منداڵەکەم ئیتر منداڵ نەبوو، پیاوێک بوو، بەهەمان کڵاوی شاپواو بۆینباخی باریک، بەهەمان چاکەت و پانتۆڵی خۆڵەمێشی خەتخەت، کە چاوی بەمن کەوت کڵاوەکەی لە سەری داگرت و کەمێک بەفیزەوە نوشتایەوە.

گێژ و مەنگ سەیری پەڵە خوێنەکانم دەکرد، سرنجەکەم لە دەستم دەرهێنا و سووتانێک بەلەرزەوە نیشتە سەر رووی پێستم، چاوەکانم داخست دەنگی خێرا و یەک ریتمی شەمەنەفەرم کەوتە بەرگوێ. ترپەی دڵم ئاسایی بووەوە، دەنگی تەپڵی گەورە و بچووک دەهات، هەموویان پێکەوە بەسەروایەک.

کە چاوم کردەوە شەمەنەفەر لە تاریکدا دەڕۆیشت و من سەرم نابوو بەشووشەی پەنجەرەکەیەوە، دەرەوە تاریک بوو، هەستم بەئارامی دەکرد، هەمان ئەو شتەی تۆ ئاهت بۆ هەڵدەکێشا و لێی مەحروم بوویت، باش دەتزانی ئەگەر دڵت بەو ژنە نەدۆڕاندابا، ناچار نەبوویت بڕی تلیاک و مەشروبەکەت زیاد بکەیت.

ئەوەندە قەرزاری خۆت بوویت کە نەتدەتوانی لەبەر ئاوێنەدا سەر بەرز بکەیتەوە و سەیری خۆت بکەیت، ئایا ئەم قەرزارییە لە بەئاسانگرتنی تۆوە هاتبووەکایەوە؟ رەنگە وابێت و رەنگە واشنەبێت، ئایا گوناهت کردبوو کەسێکت خۆش دەویست؟ ئەویش قەحبەیەک کە شوێنێکی بۆ

غرور و کەرامەتی تۆ نەهێشتبووەوە. وتم دەزانیت ڕێگەی کۆتایی چییە؟ تۆ سەرت بادا یانی کە نا، گوتم بەدەرزییەک هەموو مەسەلەی تۆ حل دەبێت، تەزریق دەزانیت؟ ئەگەر ناچاربیت فێر دەبیت و ئەگەر فێر نەبوویت، هەر کاتێک ناچار بوویت بیوەشێنێ و تەزریق بکەیت، وریا بە دەستت نەلەرزێ، ئازار دەداتە پێستەکەت.

دەبینی کەوتوومەتە چ ڕۆژێکەوە؟ تەزریقیی بووم، ئیتر بەکێشان ئێش ناڕوات، تەنانەت تەزریقیش ئۆخژنم نادا. خوێنبازی دەکەم. کە سرنجەکەم خاڵی کرد، ئینجا کەمێک خوێن دەردەکێشم و تێی دەکەمەوە، جارێکیکە کەمێک خوێن دەردەهێنم و تێی دەکەمەوە. ئای.. ڕەنگە.. ڕەنگە. ئیشێکی بۆگەنە، گوێت لێیە؟ جەستەم کوتراو ماندووە، دەڵێی ئێسقانەکانم سیمکێشی دەکەن، دەڵێی پارچە پارچەم دەکەن و سەرلەنوێ دروستم دەکەنەوە، ئەوەی کە سەرم دەخەمە نێوان دەستەکانمەوە و خۆم ڕادەژەنم، تەنیا لەبەرئەوەیە کە ئیتر نامەوێت زەینم لەسەر شتێک کۆ بکەمەوە، دەمەوێت بەبەردەوامی وێنەی زەینم بگۆڕێت، لە حاڵی خۆم تێ ناگەم؟ لە برسێتی تێ ناگەم.. نە خەو و نە بێداری دەزانم.. ئازارم هەیە و دڵم تەنگە.

ڕۆژێک لە برسا هاتمە دەرێ، رووسەرییە ماشییەکەم دابوو بەسەرما و لە ژێر گەردنمەوە توند گرێم دابوو، مانتۆیەکی ڕەشم لەبەرکردبوو، تەکسییەکم گرت و وتم بمگەیەنە سەنتەری شار. دووکانەکان داخرابوون و دەنگی نامۆ دەهات، خەڵک رژابووە سەر جادە و منداڵ و گەورە و ژن و پیاو هەموو سنگیان دەکوتا و حسین.. حسینیان دەکرد، لە قەراغ جادەکەدا وەستام سەرنجم دایە کۆمەڵێک، کە وەک مریشکی سەربڕاو هەڵبەز و دابەزیان دەکرد، گریانم هات، لە دڵی خۆمدا وتم بۆ

پێغەمبەرەکەیان ئەمە ناکەن، کەچی بۆ ئەمە بزانە چی دەکەن، جوان نییە؟

چۆن گوڕیان دەخواردەوە، برسییان نەدەبوو؟ بۆ هیچ دووکانێک نەکرابووەوە، بۆ نانەواکان نانیان نەدەبرژاند؟ لە بەردەم مزگەوتی "شوش"ەوە تێ پەڕیم، سەوزبوو، بۆنی قیمەی ئیمام حسین دەهات، بونیامی مەست دەکرد، چوومە ژوورێ، هەموو رەشپۆشانی دنیا لەوێ بوون و قاپی پڕ لە قیمە دەستا و دەستی دەکرد. هەستم بەغوربەتکرد، وەلێ دڵم دا بەدەریاوە و چوومە پێشێ، بە پیاوێک کە لە بەردەرگەی ژناندا وەستابوو، وتم "ئاغا خواردنیش دەدەیت بەمن؟" پێکەنی سەیرێکی سەرتاپامی کرد و وتی "بۆ ناتدەمێ؟.. ئەمڕۆ نابێت کەس برسی بێت" قاپێک خواردنم وەرگرت و هاتم بڕۆمەوە بۆ کۆڵانی خۆمان، ژنێک بەردەمی گرتم و وتی:

"مەگەر نەمگوت سەرت داپۆشە"

وتم "من؟"

وتی "بەڵێ قەحبە.. تۆ"

وتم "من.. خۆ نیم!"

ئەوەندە توند دای بەژێر قاپەکەمدا کە خواردنەکە رژایە سەر زەوییەکە و دام لە پڕمەی گریان و کەوتمە سەر ئەژنۆ، کە بەدەست پلی گۆشتە رژاوەکەم کۆ دەکردەوە، نەفرەتم کرد، بەڵام گازێکم لە دەستم گرت و گوتم خوانەکات. تووڕە بووبووم و شتێک لە سنگمدا قورس و قورستر دەبوو، برسیم بوو، بۆنی قیمە شێتی دەکردم، پاروویەکم خستە دەممەوە، بەڵام گریان نەیدەهێشت پاروەکە قوت بدەم، تفم کردەوە. حەزم دەکرد بگەڕێمەوە، دەبوو بۆ کوێ بگەڕێمەوە؟ بۆ هەر شوێنێک

بگەڕامایەتەوە گرینگ نەبوو، گرینگ ئەوە بوو کە ئێستا نیم و نەبووم.

بەبرسێتی بۆ رۆژگاری نەخش و نیگاران گەڕامەوە، تا گەیشتمەوە ماڵەوە شەو بەسەرداهات، لە ژوورەوە لەسەرخۆ چووم، دەرگەیەک کرایەوە و من دیسانەوە لە نێوان وێنە دێرینەکاندا جێمام، قاوەخانەیەکی گەورە بەلێواری هەڵدێرێکەوەبوو کە دیوارەکانی هەمووی لە تۆڕی جاڵجاڵۆکە بوو، بۆ خۆی تابلۆیەک بوو لە تۆڕی جاڵجاڵۆکە. لە نێو ئەو هەموو تەونە نارێک و نائەندازەییییەدا هەزار جاڵجاڵۆکە، ژوورێکی تەواویان دروست کردبوو، ژوورێکی پڕ لە تەم و خۆڵەمێشی، کە لە هەر لایەکەوە لێم دەڕوانی، دوایین خاڵی دنیام لێوە دەدی.

لە پشتی تۆڕەکانەوە پیرەمێردێکی قەمبوور پیاڵەی دەشۆرد و چای لێ دەنا و لەگەڵیشیاندا ئاوازێکی رادیۆکەی لە ژێر لێوییەوە دەوتەوە، ورتەورتێک کە روون نەبوو، چوومە پێشێ و بانگم کرد، دەنگی من لە تاڵ یان تۆڕی جاڵجاڵۆکەکەوە تێ نەدەپەڕی، بەڵام من ورتەورتی ئەوم دەبیست، قووڵپەقووڵپی سەماوەرەکەم دەژنەفت و کەچی هەرچەند هاوارم دەکرد ئەو نەیدەبیست، تونیم بوو، حەزم لە چا دەکرد، سەیری دەورووبەرم کرد بەڵکە رێگەیەک پەیدا بکەم، لە ناو قاوەخانەی تۆڕی جاڵجاڵۆکەدا رووبارێکی کەفکردوو تێ دەپەڕی، رووبارێکی مەرزیی لە کانییەک کە لە شوێنێکی ترەوە هەڵدەقووڵی، دەبووە حەوت لق.

پیرەمێردە قەمبوورەکە زەردەخەنەی کرد و لە ژێر لێوەوە خوێندی "عەتار حەوت شاری عەشق گەڕا... ".

من دەنگی ئەوم بەڕوونی دەبیست، هەر لەبەرئەوەش چوومە پێشەوە و دیسانەوە بەدەنگی بەرز بانگم کرد، بەڵام وەک ئەوەی لەودیو زەمانێکی زۆرەوە لە پێش کێوێک یان دنیایەکی ترەوە بانگی بکەن. رەنگە دەنگێک

له قورگمەوه دەرنەهاتبێت، نازانم. دام له باڵ و بەسووکی پەروانەیەک چوومەوه سەر یادەوەرییەکان، له رابردووەوه بۆ ئاییندە، هەروا بەو سادەییە.. بینیم کە له سۆراخی تۆدا له پزیشکی دادوەری له مەیتخانەیەکدا دانیشتووم.

له ژوورێکی گەورە لەسەر مۆبیلێکی ئۆخرایی دانیشتبووم، دوکتۆرێک بەسەدرییەیەکی سپییەوه لەودیو مێزەکەیەوه بوو، مردوویەک بەرامبەر من لەسەر دەستەبەرەیەک نووستبوو، زەوییەکە تەڕ بوو، راڕەو و سالۆنەکان تەڕبوون و له هەر لایەکدا چەند مردوویەک خەوتبوون. زۆرم برسیبوو، هیچ رێگەیەکی تر نەبوو، من دەبا پێڵاوەکانم بخواردایە، پێڵاوەکانم تەڕبوو، من بنی هەردووکیانم بەیەکەوه چەسپاندو و نابەدڵ قەپم بەو پێڵاوه رەشانەدا دەکرد، خەریکبوو برشێمەوه، بەڵام ناچاربووم. کاتێک دوایەمین پارچەیم دەخوارد، پیاوێک کە دەستی کچۆڵەیەکی هەشت نۆ ساڵانی گرتبوو هاته ژوورەوه، کچەکە سەر و قژی ئاڵۆسکابوو دەگریا، من قیژاندم:

"بۆ هێناوته بۆ ئێره؟"

وتی "ئەم کچەم نەخۆشە"

وتم "باشە.. بۆ ئێره؟.. بیبە بۆ دوکتۆر"

وتی "نا دەیەوێت بمرێت.. هاتووه وەفاتنامەکەی بۆ دەربکەم"

وتم "خۆ هێشتا نەمردووه"

وتی "دەیەوێت بمرێت، ئەسڵەن حاڵی باش نییە، کە مرد من بەچ شێوەیەک تەرمەکەی بهێنم بۆ ئێره؟ سەرەڕای ئەمە چی له سەرەکە بکەم؟"

کچەکە ئەسکەناسێکی بیست تومەنیی لە دەستا بوو، حەزی دەکرد بیگۆڕێتەوە بەئەسکەناسە پێنج سەد تومەنییەکەی دکتۆر. دوکتۆر ئاوڕێکی دایەوە بۆ لای من "ئیشی چی بوو؟" وتم قەڵەمدانیی بوو، دەزانیت من لە شەست ساڵ پێش ئێستاوە بەدوایدا دەگەڕێم، تۆش دەیناسیت؟ سەرم خستە ناو دەستەکانمەوە خۆم راوەشاند تا وێنەی ناوزەینم بگۆڕێت.

گوتم بەدەرزییەک کۆتایی بەمەسەلەکە بهێنە، هەندێک کات بۆ ئەوەی شتێک بمێنێتەوە دەبێ قوربانیی بدەیت.

وتت "وازام لێ بێنە"

وتم "من؟" بەڵام تۆ نەتبیستوو من زۆر نیگەران بووم.

وتت "تکا دەکەم"

قەحبەکە پێکەنی و وتی "خۆت بکوژە تا وازت لێ بهێنم"

"چۆن؟"

"بەدەرزییەک"

تۆ لە تووڕەییدا دەلەرزێیت و وتت "لێرە بڕۆ"

وتی "تۆ لێرە بڕۆ" خێرا خێرا هێلکەی دەشکاند و چاوەکانی خڕ بووبووەوە.

وتت "تۆ قابیلی باشبوون نیت.. حەسوودیت.. بەغیلیت.. بێ ماریفەتی.. تێ دەگەیت؟ من دڵنیام بەدەستی کەسێک زەربەت خواردووە، حەز دەکەم بزانم بەدەستی کێ؟ بڵێ؟ بڵێ ئەسڵەن تۆ کێیت؟ لە کوێوە هاتووی؟ بەدوای چیدا دەگەڕێیت؟"

"بەتۆ چی؟"

دەتویست لەکۆتاییدا لەسەرخۆ و بەئەدەبەوە قسە بکات، دەتویست پێش هەر شتێک ئینسان بێت، وەلێ رۆژ بەڕۆژ دەبەنگتر دەبوو، لەسەر شان و لاملیت روانی، کە وەک ژنانی پێش مێژوو، لە پەڵە و چڵکدا گەڕ بووبوو.. بەپێکەنینەکانی.. بەجوڵەی دەستەکانی.. بەنیگاکردنیدا کە ئیتر هیچیان ژنانە نەبوون، ناسکییەتی تێدا نەبوو، لە ئاژەڵێک دەچوو کە تەنیا لەبەر بەردەوامیدان بەژیان هەرچییەکی دەست دەکەوێت دەیخوات. خوێڕییەکانی دەهێنایە ماڵەکە، چونکە ئەوان پێیاندا هەڵدەدا، وایدەزانی ژنە شاهەنگە.

هەرچەند ئەو دەبەنگتر دەبێت، تۆ عاشقتری دەبیت، قەڵەمدانکێش و نیگارکێشێکی دەست زبربوویت، کە رۆژ بەڕۆژ کارەکانت بێ ڕەنگتر و هەرزانتر دەبوو، بەڕادەیەک کە کۆپیکارییەکانت بەهەزار فرتوفێڵ بۆ ساغ دەکرایەوە، ئیتر هیچ کەسێک بۆ کارێک رای نەدەسپاردیت، نە وێنەیەک، نە چەمەنزارێک، نە ئەسپێک، نە گوڵدانێک، هیچ. رۆژەکانت ناخۆش تێ دەپەڕین، دەستت نەدەچووە هیچ کارێک، لە سستی هێندە راکشاندا مابوویتەوە، کە ئەگەر لەبەر تیکەیەک نان نەبوایە هەر نەدەجولایت، بەڵام ناچار بوویت جارجارێک کتێبێک لە کتێبخانەکەتدا هەڵگریت و بڕۆیتە دەرەوە و بەبەهایەکی هەرزان بیفرۆشی، تا نانێک.. مەشروبێک یان تلیاکی پێ بکڕیت و خێرا بۆ ماڵەوە بگەڕێیتەوە.

زەمانێکت بەبیر خۆت هێنایەوە، کە کاتێک بەیانیان لە خەو رادەبوویت، بەیادی ئەو پێ دەکەنیت، ئامادەبوویت دەست بدەیتە هەر کارێک بۆ ئەوەی خۆشحاڵی بکەیت، ئایندەت بەیادی ئەو تۆمار کردبوو، زەینت بێ ئەو ئارامی نەبوو، ئایا عاشقی سیمای جوانی بووبوویت؟

ئایا لە ناخی ئاگـایتـدا شـتـێک یادەوەریی هەبوو کـە نەتدەتوانی فەرامۆشی بکەیت؟ ئایا دەترسایت کە ئەگەر ئەو لەدەست بدەیت، ناچار بیت لە شـاردا لە نێـوان ئەو هەرچیـوپەرچیـانەدا دەربەدەر بەدوای عەشقدا بگەڕێیت.

چ رووی دابوو کـە وا کـەوتبـوویتـە ئەو حـاڵەوە؟ حـاڵێک کە لە خـەو و بێداریدا ترست لەو هەبوو، دەترسایت لە نووستن، کە نەبادا خەوی پێوە ببینیت و لە ترسی مەرگ هاواری جەرگبڕ بکەیت، دەشترسایت بێدار بیت، کە نەبادا سەروسەکوتی دەرکەوێت، چونکە بچووکترین حسابی بۆ نەدەکردی، بێ ئەوەی سـەلامێکت بۆ بکات، هەروەک ئـەوەی ئەسڵـەن تۆ وجودت نەبێت، هەڵدەستا دەموچاوی بشـوات، ماکیاجێکی تۆخ بکات، جـانتـاکـەی هەڵگرێت و بۆ لای هێلکەفـرۆشێ.. سـەروپێـچـیـیـەک.. حـەسـحـەسـێک.. یان هەر نـەناسـێکی تر بڕوات، دەترسـایت لـەودیو پەنجەرەکەوە بیبینیت، هەر لەبەرئەوە پەردەکانت دادابووەوە، هەرگیز بەتەنیـشت پەنجـەرەکـەدا تێ نەدەپەڕیت. هەرگیـز سـەیری جـادەکـەت نەدەکرد، بەدەنگی بەرز بەخۆت دەوت خۆزیا عـەشقی پیاوێک ببووایە و یەک جار وەک پەڵەیەک مـەرەکەب بتکایەتە ژیانی پیاوێکی ترەوە، بەڵام مەگەر ئەم پەڵەیە لە ژیانی تۆ پاک دەبووەوە؟ ئەم هەموو تابلۆ ناتەواوەت چی لێ دەکـرد؟ دیسـانەوە دەتگوت کـەواتە بۆ نـەهات؟ بۆ درەنگکەوت؟ وای لەدەست تۆ!

ئیش و کار و زەمـان و وجود و ژیانی لـە یەک شتدا کورت بووبووەوە؛ ئەو.

ئیـتر هیچ تێ نەدەگەیشت جگە لەم ژنە، ئەم قـەحـبـەیە، ئەم سیـحـرە کەمـەعلوم نەبوو چ ژەهرێکی لە روحی تۆدا لە وجودی تـۆدا رشتبوو، کە

نەک تـەنیــا دەتویسـت، بەڵکە تەواوی گــەردیلـەی لەشت داوای گــەردی لەشی ئەوی دەکرد، هـاوارت دەکرد کـە پێویسـتتـە و ئاواتتە لەگەڵ ئەودا بەتەنیا لەم دنیایەدا بمێنیتەوە و هەمـووشـتێک لە بوومەلەرزەیەکدا وێران ببـێت. بەڵام باش دەتـزانـی کـە هـەرچیـوپـەرچیـیـەکـانی ئـەودیو دیواری مــاڵەکــەت، هەنـاســـە دەدەن و بەرێدا دەڕۆن، هـەر جــارێک ئـەو ببــینن کلکێکی بۆ دەلەقـێنن و دەیخـەنـەوە داوەکە، ئـەو ئاسـان.. چەند ئاسـان دەڕوات! خـۆزگا لە بیـرت دەچووەوە، دوو برۆی کـەوانی، دوو چاوی ڕەش و ئیتر هیـچ، یـەک تۆپەڵ قژی ڕەشی شانە نەکراو و ئیـتر هیـچ، لێوی تـەڕ و نیوەکراوە کە دەتگوت تازە لە ماچێک هەڵگیراوە و هێشتا تێرنـەبووە و ئیتر هیچ؟

نا.. هـەزاران شتی تر بوو کە لە بیرت نەدەچووەوە.

بەدوای مندا جـارێکی تر کـەوتیـتەوە ڕێ، جلەکانت لەبـەرکرد، کـراس، پانتـۆڵ، قـەمسـەڵە، کـڵاوی کـەپکـەچ، هـەمـان جلی کـۆن، ئـایا دەچوویت پەروانە بگریت؟ خۆزیا سـەرێکت لەو دۆستەمدەدا کـە لەسـەر پردی ڕۆمی مــــاڵێکی هـەیە، لـەپـەروانەی ڕەنـگـاوڕەنـگ، ســــڵاوت لـە ســــەربـازە کـانزاییـیـەکانی سـەر کـۆڵانەکـان بکردایە تـا هـەست بـەئارامی بکـەیت، لە نێـو کـۆڵانـی ئـەو بـاخـانـەدا گـۆرانیت لە ژێر لێـوەوە بگوتبـا، یان فـیکـەت بکێشابا!

کاتێک لە مـاڵ هـاتیتە دەرێ لە بیری ئەوەدا بوویت کە چۆن دەتوانرێت تۆ بەکارێک ڕاسـپێرن؛ ئـەسـپێک، چەمـەنزارێک، بونیامـێک، سروشـتێکی بێگیـان، هـەر چییەک بێت بتـوانێت سـەرت گـەرم بکات، پارەیەک بکات و تلیاک و مەشروبی پێ بـکرێت و بەپەلە بگەڕێتەوە بۆ ماڵەوە، پێش ئـەوەی کەسێک بتناسێتەوە، پێش خۆرئاوابوون؟

شـەقـامی "مـەنوچەهـری" جـمـەی دەهـات و پارەگـۆڕەکـان لـەو ناوە دەخولانەوە، پارەی ئەم و ئـەویان کاش دەکرد، شـوڕوشـەوقێکیان هـەبوو، پێکەنین لەسـەر لێویان ون نەدەبوو. قـەسـابـەکـان چاوەڕێی خـۆرئاوابوون بوون تا گلۆپ لەسـەر دوگی ئـاژەڵەکـانیـان هـەڵبکەن، ئۆتۆمـبیلەکـان خـاو ڕێیان دەکرد و عەرەبانەکان بەبارەکانیانەوە دەهاتن و دەچوون.

چەند دەلاڵێک و دوو پاسـەوان لە بەردەم دووکـانی شـەربەتفرۆشـێکدا، شـەربەتی ئەفـلاتونیـان دەنۆشی و یەکێکیـان کۆمـەڵێک ئەسـکەناسی لە دەستدا بوو بەدەم خواردنەوەوە بەدەستێک دەیژمارد. ئێمەش ڕۆژگارێک چووینە بازاڕ سکەمـان خـسـتـە دەست ئەو پارەگـۆڕانەوە تا بۆمـان کاشبکەن، هـەندێک زیاتر یان هـەندێک کـەمتر، جیاوازی چییە؟ بەڵام تۆ ئیتر هیچت نییە، ئەو قـەحبـەیە چەندین جار بەتۆی گـوتبوو "ئەسـپێ لە بەخاڵتا سەوزەڵە خانم دەڵێت"

لە ئاپۆڕەی پارەگۆڕەکـان تێ پەڕیت و بەئاراسـتەی قـەڵەمـدانییەکـاندا ڕۆشـتیت. دوو کـۆتر لەسـەر سـتارەیەک بەرەو لای درەخـتەکـانی ئەوپەڕی تەلارەکـە هـەڵفـڕین، ژنێکی باڵابەرز گـۆزەیەکی پڕی گـەیاندبـووە سـەر سـەکۆی بەر مـاڵیـان و سـەیری دواوەی دەکـرد، پۆلێک قـەلەڕەش لەسـەر درەخـتـێکی وشک هـەڵنیـشـتـبـوون، هـەڵۆیەک لـەسـەر دارێک جـێـی خـۆی خـۆش دەکرد. چوویتـە پێشـتـر، ئەو هـەمـوو تابلۆیە.. کـامـەیان ئیشی تۆ بوو؟ هیچت لە بیرە؟ ڕۆشتیت.. چەند بێمانا!

مـاسـیگرەکـانت بینی کە عـارەقـیـان دەردابوو، لـە دەوری تۆڕی پڕ لە مـاسی ئەڵقەیان بەسـتبـوو، کـاتی دابەشکردن بوو، لەولاوە ژنێک دەسـتی منداڵێکی گـرتبـوو دارەدارەی پێ دەکـرد. پیـاوێکی مـوو بۆر عـارەقی ناوچـەوانی دەسـڕی و بێ ئەوەی گـرینگی بـەتۆ بدات چاوی بڕیبـووە

خێراوێک، یان ڕەنگە لە چوارچێوەیەکی قاوەییدا جێگیر بمێنێتەوە. گەیشتیتە هونەرستانی "ئیرۆمیان" و لە پێشیاندا وەستایت، ئەسپەکان بەحیلەکێشان لە چوراچێوەکەوە غاریان دابووە دەرێ و پیاوێک کە بەدوایاندا رای دەکرد، بەهەناسەبڕکێوە گەیشت، دەستی بەشێوەی چەتر لەسەر چاوەکانی گرتبوو، لە ئاسۆی دەڕوانی، لە تابلۆیەکی تردا قاپێکی پڕ لە ترێی یاقوتی بریقەدار سەرنجتی رادەکێشا. کۆتری سەر درەختی قەراخ جادەکە چاوی بڕیبووە شەقامەکە و چاوەڕێبوو تۆ بڕۆیت و چەشەی بکات، چوویتە دووکانەکەوە و سەیری دار و دیواریت دەکرد، پەردەیەکی گەورە لە بەرامبەرت بوو، کە ئاوێکی زولاڵی بەهێواشی لێوە دەڕۆی، لە تاشەبەردێک دوور دەکەوتەوە و بەڕێی خۆیدا دەڕۆیی، پەیکەری فەرهاد لەسەر ئەو تاشەبەردە مابووەوە، دەنگی سیسرک لە دوورەدەست دەهات، بێگومان لەوێ کەیفیان لە بۆنی تۆپیو دەهات.

ئیرۆمیان لە ناوەڕاستی دووکانەکەدا لەسەر ستاندێک پشت بەتابلۆی شیرین و فەرهاد بەدیار تابلۆیەکی ترەوە چەنەی دەدا، دایکی لە سووچێکی دووکانەکەدا لەسەر کورسییەکی بچووک دانیشتبوو، بەدەمووچاوێکی چرچ و لۆچ و قژە سپییەکەیەوە کە لەهەردوو لای لەچکەکەیەوە هاتبووە دەرێ، بەخاوی خەریکی ملپێچ چنینبوو، هەمان ملپێچی ئەرخەوانی کە ساڵەهای ساڵ پێیەوە خەریک بوو، دەیچنی و هەڵی دەوەشاندەوە و شلیلەکەی گلۆڵە دەکردەوە و دیسانەوە دەیچنییەوە. هەزاران جار ئەو ملپێچەی چنیبوو، دیسان هەڵی وەشاندبووەوە. ئێستا لەودیو شووشەی ئەستووری چاویلکەکەیەوە سەیری تۆ دەکات.

"سڵاو"

ئیرۆمیان سەیرکی کرد "دووبارە هاتیتەوە؟"

"ئەرێ"

"هەواڵت نییە.. دەزانی کە .. "

"رۆژگارم خۆش نین"

"رۆژگاری ئێمەش خۆش نییە.. بازاڕ نییە"

"من لە برسا دێمە دەرەوە.. سەیرێکی حاڵم بکە، من حاڵم باش نییە"

"باشە.. مەکێشە"

چەند هەنگاوێک لێی چوویتە پێشێ و لە بەرامبەریدا وەستایت "ناتوانم.. ئەگەر نەکێشم دەمرم"

"بەجەهەنەم"

"ئیتر ئەم قسانە بەسەرچوون، بەلای کەمەوە پۆترێتێ.. شتێک بدە بەمن تا بەم شێوەیە دەربەدەر نەبم"

"مەگەر خۆم دەستم نییە، پۆترێت بدەم بەتۆ بیکێشی؟!"

"ئاخر تۆ ئاگات لە حاڵی من نییە"

"ئاگام لێیە، یان دەکێشیت یان تەزریق دەکەیت.. بۆ تۆ وا دەزانی من لەسەر گەنجینەی قاروون دانیشتووم.. کەی کێشەی منە کە تۆ....."

عارەق لە ناوچەوانتەوە دەتکا و دەستەکانت دەلەرزی، وتت "کەواتە دیمەنی شتێک"

بەفلچەکەی ئاماژەی بۆ تابلۆی شیرین و فەرهاد کرد و وتی "چەندێکە ئەوەت کێشاوە؟ کە کەس نەیەوێت.. خۆ من شێت نەبووم!.. پێم وتی شیرین بکێشە، تۆ چوویت ئەم فەرهادە مردووەت کێشاوە، ئەم

هەموو ئیشە نیوەناچڵە.."

بەتەنیشت تابلۆکەدا ڕۆیشتی، چاوێکت بەتاشەبەردەکەدا خشاند کە فەرهاد تەشوێکەی بەرز کرد بووەوە و بەسەر وێنەی سەر بەردەکەدا دای دەهێنایەوە، بەقژی ئاڵۆزاو، ئارام نوستبوو؟ دەنگی هۆڕینێکت بیست، گەڕایتەوە، پاسێکی شین لەخوار کێوەکەوە وەستا و کۆمەڵێک خوێندکار لێی دابەزین، کە هەموویان پێڵاوی وەرزشیان لە پێدابوو، دوایەمین کەسیان کچێکی لاواز و ڕەنگ پەڕیوو بوو کە بەدوو دارشەقی ژێر باڵییەوە لە پاسەکە دابەزی، ژنێکی تەمەن مامنامەندی بالابەرزیشیان لەگەڵدا بوو، ئینجا هەموویان وەک گرووپێکی کەڕ بەکۆرسێکی خۆش ئەم شیعرەیان وت «ئەمشەو دەنگی تەشوێ لە بێستوون نایەت.. ڕەنگە فەرهاد چووبێتە خەوی شیرینەوە.. ڕەنگە فەرهاد چووبێتە خەوی شیرینەوە..» دواتر هەموویان چەپڵەیان لێ دا.

تۆ خۆت خستە لاوە و لەسەر تەختەیەک لە بەردەم چایخانەیەکدا دانیشتی، چایچییەکە بێ ماتڵبوون چای بۆ هێنایت و سەیری ڕێبوارانی کرد، کە هەموویان لە دەوری ژنە بالابەرزەکە کۆ بووبوونەوە و گوێ قولاغ بوون بزانن چی دەڵێت، وتی "زۆر باشە.. ئەمەش بێستوون، ئەوەی لە پۆلدا وتم لە بیر خۆتانی بەرنەوە، لە "تاق بستان"یش بگەڕێن، نەخشی هەڵکۆڵدراوی سەر بەردەکانی تاق بستان بەفەرمانی "خەسرەو پەروێز" نەخشاوە، دوو بەشی ناوەوەی ئەشکەوتەکەتان ئاسایی لەیادە؟ نەخشەکانی دەرەوە؟ خەسرەو پەروێز سوار "شەبدیزی" ئەسپی خۆی بوو. لە دەستەڕاست نێچیرگەلێکی دیت، کە کۆمەڵێک دەیانویست ڕاوی بکەن، بەلەمێک کە ژنانێکی مۆسیقار تێیدا بەجۆرەها ئامێر ئاوازی ڕۆژگاری نەخش و نیگاریان دەژەنی، لە دەستەچەپدا خەسرەو پەروێز

خەریکی راو بوو، بەڵام دواتر "قەتحعەلی شای قاجار" دەستووری دا نەخشی سەر بەردەکان دەستکاری بکەن و کردیان، نەخشی ئاغایان ئاخنییە ناو وێنەکەوە، یان بابڵێین خستیانە جێگەی خەسرەو پەروێزەوە ئەوی تری بەبێ دەستکاری وەک خۆی مایەوە، هەموو ئەمانە واز لێ بێنن، ئێستا ئیتر ئێوە خۆتان بێستوون ببینن.. ئەمە تەنیا کێوێک نییە.. ئەمە پەیکەری فەرهادە.. لەسەر ئەم دیوارە لووسە بڕیاربوو کە نەخشی فەرهاد بکێشن، بەڵام نەخشی شیرین و فەرهاد تەنیا لە "فقرگاهی" مەهاباد ماوەتەوە».

دواتر رووەو ئەو کچەی بەدوو دارشەقەوە لە بەرامبەر کێوەکەدا وەستابوو وتی "تۆش لە چیرۆکەکەتدا فەرهاد مەکوژە، فەرهاد لە ئەدەبیاتی فارسیدا سیمایەکی هێجگار شیرینی هەیە.. هێجگار خۆشەویست.. سیمبولی عەشقە.. هەرگیز لە دەمی هیچ کەسێکەوە بەفەرهاد مەڵێ برۆ بمرە"

ژنە بالآبەرەزکە بەڕوویەکی زۆر تامەزرۆوە، وەک ئەوەی بیەوێت هەموو ئەم کێوە لە چاوەکانیدا جێ بکاتەوە، چووە پێش و هەموویان بەدوایدا، بەڵام ئەو کچەی دارشەقەکانی پێ بوو دوادەکەوت، ئەوان چاوەڕێیان دەکرد تا دەیانگەیشتێ، دەڕۆشتن و ئەو دیسانەوە دوادەکەوتەوە، دەنگی لە عەرددانی دارشەقەکانی لێدانێکی لەسەر یەک بوو کە کێوەکەی دەلەراندەوە و زایەڵەکەی دەهاتەوە.

تۆ چا ساردەوەبووەکەت هەڵقوڕاند و پێش ئەوەی هەستی چایەکی تر خرایە بەردەمت، چایچییەکە وتی "نان دەخۆیت؟"

"نا"

"دوو هێلکەت بۆ بکەمە رۆنەوە"

تۆ هیچت نەگوت و سەیری خوێندکارەکانت دەکرد، گوێت لە دەنگی سروودیان بوو لە دوورەوە دەهات، دەتخواست پێیان بگەیتەوە، بەڵام نەتدەتوانی، چایچییەکە سینییەکی نایە پێشت، چەند لەتێک نان، سێ هێلکە، خوێدانێک و تەواو، چەند برسیت بوو! فەرموو لە دەمت دەکەوتە خوارێ، حەزم کرد منیش لەگەڵت بخۆم، زۆرم برسی بوو، بەڵام نەمتوانی.

هێواش هێواش نانەکەت خوارد، چات خواردەوە و جگەرەت کێشا، ئیتر خۆر ئاوا بووبوو، ترسێکی سەیر سێبەری خستبووە سەر هەوا، خوێندکارەکان هێشتا نەگەڕابوونەوە، بێدەنگی تێکەڵ بەترسی ئێرە دەبوو، هەوا وردەوردە سارد دەبوو، هەر چەند سیگارت دەکێشا نەتدەتوانی بەر بەلەرزت بگریت، چایچییەکەش لە چایخانەکەیدا گوێی لەڕادیۆ دەگرت و قاپ و پیاڵەکانی دەشۆرد، جار جارەش ئاوازی رادیۆکەی لە ژێر لێوەوە دەگوتەوە، دنیا بەتەواوی تاریک بوو، کەچی خوێندکارەکان نەگەڕانەوە، تۆ جگەرەیەکیترت پێکردوو روانیتە کێوەکە کەسەری کردبوو بەئاسماندا، ئەو کاتە لە ناو تاریکییەکەوە پیرێژنێک دەرکەوت کە ملپێچی ئەرخەوانی دەچنی، یان رەنگە خەریکبووبێت چنینەکەی هەڵوەشێنێتەوە، وەها پیرێژنێکت ساڵانێک پێشتر لە سەرمای وێرانکەری شارێکی دووردا دیبوو، بەدیار ئاگرێکەوە دانیشتبوو شلیلەی ئەرخەوانی لە شیشی چنینەکەیدا یان نا لە دەستە قایمەکانیدا ئەسیربوو، گلۆڵە شلیلەکەی لە گیرفانی چاکەتە کراوەکەی نابوو، هەروا دەیچنی و بەرەو لای تۆ دەهات، کاتێک بەتەواوی لە بەردەم رووناکی پەنجەرەی چایخانەکەدا وەستا، وتی "شیرین مرد"

پەنجەی دەستت لەخۆوە بۆ قژی سەرت رۆیشت و چنگت پێدا کرد،

من فرمێسکم لەسەر گۆنای تۆ لا پەسەند نییە، حەز دەکەم پێ بکەنیت، پیاو ناگری، ئایا چی دەبێت ئەگەر پیاوێک بگری، تۆ چەند ئازارت هەیە؟

چایچییەکە لەودیو پەنجەرەکەوە سەری دەرکێشا و هەروا کە سینییەکەی بەدەسماڵ دەسڕی وتی "لێی گەڕێ" بەپەنجەی ئاماژەی بۆ مێشکی کرد، تۆ سەرنجت نەدا، چایچییەکە هاتەدەرێ و لێت نزیک بووەوە، بەئەسپایی وتی "وازی لێ بێنە.. شێتە.. عەقڵی لەدەست داوە.. تێ دەگەیت؟"

لەپڕ دەرگەی دووکانەکە کرایەوە و پیاوێک کە دەستی منداڵێکی گرتبوو وتی "ئاغا.. پزیشکی دادوەری لە کوێیە؟"

ئیرۆمیان وتی "بڕۆ لە پێشترە"

تۆ بەئاشکرا دەلەرزیت و چنگت کردبوو بەقژتا، شتێک لە سنگتا پەلی دەکوتا کە بۆنی تەنیاییەکی منداڵانەی لێ دەهات، وتی "ئێستا من چی بکەم"

"هیچ.. بڕۆ بمرە"

"هەر ئەوەندە"

پیرێژن هەروا ملپێچە ئەرخەوانییەکەی دەچنی و ئیرۆمیان چاوی بچووک کردەوە و سەری خست بەدوادا، لە تابلۆی سەر ستاندەکەی دەڕوانی. ئیتر نەتزانی چۆن بۆ ماڵەوە گەڕایتەوە، تەواوی ڕێگەکەت چۆن بڕی، هیچت بیر نییە، چوویتە چێشتخانەکەوە، کەوانتەرەکەت کردەوە، خرتکە و پرتکەت هێنایە دەرێ، قەحبە وتی "بەدوای چیدا دەگەڕێیت؟"

کۆمەڵێک حەب و دەرمانی کۆن بێ ئەوەی سەیری ناو و بەروارەکەیان بکەیت خستتە دەست و گەڕایتەوە ژوورەکەت، وتی "دێیت پێکەوە قسە بکەین؟"

دەستت بەخێرایی راوەشاند تا سەعاتەکەت بچێتە سەر مەچەکت، کەچی سەعات لە دەستتا نەبوو، کەی بێ ئاگەداری من ئەوی فرۆشتبوو؟ چراکەت کوژاندەوە و لە بەرامبەریدا دانیشتی، ئەو لەسەر چرپاکە و تۆ لەسەر عەرد، ئێستا ئیتر چڵکی جێگەکە دیار نەبوو، چەند تاڵە رووناکییەک کە لای پەردەکەوە دەڕژایە سەردیوارەکە، پەڕ و باڵی کردبووەوە، بەڵام نەک وەک هەڵۆ. وەکو دیواری بەرزی قەڵای شارێکی کۆن، کە قەڵا و شوراکان پشت بەپشتی یەک، هەتاویان بەسەر دەستەوە دەبرد، وەکو چەپکێک رووناکی و سێبەر، کە سەریان کێشاوەتە گەردوون، تا گەردەکان بۆ پێ ماچکردن بگەیەننە عەرش.

جووڵەی بەدەن و نووری چاوەکانی تۆ بەرەبەرە کەم دەبووەوە، وەک هەتاوێک کە ئارام ئارام لەسەر دیواری رۆژئاوای ئاسمان نوقم دەبێت، وەک کە شتییەکیی جەنگی زەبەلاح کە نەرم نەرم لە کۆتاییی دەریادا ئاوا دەبێت، سات بەسات بێ هەستتر و خاڵیتر دەبیت، بەڵام ئەو نازانێت لە شێتییەکی کتوپڕدایت، خڕکەیەک حەپت لە بەردەمتدا داناوە، ئەو هەموو حەپە رەنگاوڕەنگت بەجارێک لە مشت ناوەوە بەپەرداخێک ئاوەوە قووتی دەدەیت، دەبینی رەنگت پەڕیوە و هەستت دەکرد دنیا بەسەرسەرتا دەخولێتەوە، وەک ئاگردانێک تۆ پێیەوە پێوەست بوویت، شتێک لەسەرتەوە پزیسکی دەهاوی.

وتی "خراپ کەوتمە داوت.. بۆ هەر پیاوێک دەبوو بەجۆرێک بچەمێمەوە، بەڵام بۆ تۆ بەهەموو شێوەیەک، ئاخر من جگە لە تۆ کەسی

تر شک نابەم، هەر بەڵایەک کە من دەمەوێت بەسەر پیاودا بیهێنم، هەر ئارەزوویەکم لە پیاوان هەبێت، هەر فکرێک لە بابەتی پیاوەوە دەکەوێتە گیانم، هەمووی کۆ دەکەمەوە و لە یەک شوێن.. بەڕاست تۆ حاڵت باش نییە؟!"

جگەرەکەی کردە تەپڵەکەکەوە و سەری لە تۆ نزیک کردەوە، دووکەڵی جگەرەکەی کرد بەدەموچاوتدا و دووچاری پەشێوی و لەرزینی کردیت، هەناسەیەکی قووڵت هەڵکێشا و داتەوە، هێڵنجت هات و رشایتەوە، نوزەیەکی لێوەهات و لەشوێنی خۆی هەستا "دەک بمرم.. حاڵی تۆ باش نییە"

دڵت تیواڵ تیواڵ دەبوو، دەستەکانت دەلەرزین و هیچ هەستێک لە قاچەکانتدا نەبوو، لێفەکەی بەخێرایی لەسەرت راکێشا و جل و دەست و دەمتی پاک کردەوە، لە بەردەمتدا کەوتبووە سەر ئەژنۆ و نەیدەزانی چی بکات، رەنگە قسە بکات، رەنگە بەقوربان و بەساقەت ببێت، رەنگە جوێن بدات، بەڵام تۆ نەتدەبیست، بەلاچاو ئەوت دی لەودیو دیوارێکی دووکەڵاوییەوە دەستەیەک حەبی فڕێ دا و لە ماڵ رای کردە دەرێ.

بەدەم مردنەوە پێکەنیت، بەو خەیاڵەی کە ئیتر ئاسوودە دەبیت، بۆ دوایەمین جار سەیری وێنەکەی منت کرد، تەواوی هێزی پاشەکەوتی خۆتت خستە گەڕ، تاببینیت چاوەکانم لە چ حاڵێکدان، بۆ ئەمە بەزەینتا هاتبوو؟ ئایا ئاماژەیەکی خۆکوشتنت لەودا دەبینی؟ لە هەمان ساتدا ئەوت دی کە بەدوو پیاوی کەتەوە گەڕابووەوە ماڵەوە، یەکیان قاچت و ئەوی تریان ژێر باڵت، بەرزیان کردیتەوە و ئیتر هیچت تێ نەگەیشت، چەندە زەمەن رۆشتبوو، رۆژێک، ساڵێک، نا، رێک بیست و چوار رۆژ تۆ کەوتبووی، شتێکت لە نەخۆشخانە بیر نایەت، جگە لە بۆکس و

پیاکێشانێ کە دوکتۆر و پەرستارەکان تێیان دەسرەواندی، جوێنیان پێ دەدایت "خوێڕی، ناتەواو، گەناڵ، لاشەخۆر، بۆگەن، بۆگەن، بۆگەن، بۆگەن"

بیست و چوار رۆژ تێپەڕی و ئەو وەک پەروانە بەدەورتا هەڵدەفڕی، جێگەی دەگۆڕیت، خواردنی لێ دەنا، گسکی دەدا، دەیشۆردیت، لەخوار هەمان تەختی تۆوە دەنووست، هەڵدەستا و دیسانەوە قسەی دەکرد، جارجار لە ماڵ دەڕۆییە دەرێ و پاش چەند سەعاتێک دەگەڕایەوە، تۆ کە بێ ئازار و ئارام لە نێو جێگەدا نوستبووی ئەو ماچی دەکردی، وازی دەهێنا ئاوها سەریری من بکەیت، دەزانی مەسخەرەترین شتی دنیا رووی دابوو؟ تۆ نەمردبوویت، بەڵام نەشدەژیای، تەنیا زیندووبووی، بونیامێک کە تەنیا دەبیستێت، بەگران قسە دەکات، پێ دەکەنێت، دەگری، بەڵام ئەسڵەن ناتوانێت بەپێوە بوەستێت، ناتوانێت قەڵەم بەدەستەوە بگرێت، تەنیا لەبەرئەوە هەیە تا بڵێن من هێشتا نەمردووم.

بەداخم.

سوپی لێ دەنا، بەریەخەی بۆ دەبەستیت، کەوچک کەوچک خواردن دەکات بەدەمتەوە و جارجاریش دەست دێنێت بەقژتا، بەخەندەیەکی نەرم بەتەواوی روخسارییەوە، بەنیگایەکی میهرەبان، تەراشی بۆ دەکردی، لەگەنی دەهێنا و بەئاوی شلەتێن سەر و ملی بۆ دەشۆردی، دیسان قسەی دەکردەوە، رۆژێک کە خەریکبوو نینۆکەکانی بۆ دەکردی وتی "دێیت پێکەوە زەماوەند بکەین؟"

"ئا"

هەمان رۆژ مەلای هێنایە ماڵەکە و بەفەرمی بووە ژنی تۆ، دوای ئەوەی ژیانی تۆ گۆڕا، ئیتر هیچت لەدەست نەدەهات، تەواوی رۆژت

لەسەر چرپا دەگوزەراند. دەخەوتیت هەڵدەستایت، جێگەکەت تەڕ دەکرد و لە تەڕی بەردەوامی جێگەکەت بێزار بوویت. هەندێک کات کە ئەو قەحپەیە سەرخۆش دەبوو، پەرداخێک مەشروبی دەدایە دەستت و لەلایەکی چرپاکە دادەنیشت و دەیگوت "ئۆخەیش.. سەرەنجام بووی بەموڵکی من"

شەوێک خەوت بینی کە دەتوانیت بەڕێدا بڕۆیت، قاچەکانت لە ژێر دەسەڵاتتدا بوو، لە کۆڵانێکەوە پێچت دەکردەوە بۆ شەقامێک کە کۆمەڵێک خەڵکی جەنازە بەشان ڕێیان لێ گرتی، بۆ هەر لایەک بڕۆشتیتایە ئەوان پێشیان لێ دەگرتی، نەیان دەهێشت دەرچیت، هەرچەندە ئەملاولات دەکرد بێ سوود بوو، ئەوەندە هەوڵت دا شەکەت بوویت، شەلاڵی عارەق بووی و لەسەرخۆچوویت، لە ناوەڕاستی کۆڵانەکەدا وەستایت و لە نیوە خەو و نیوە بێداریدا هەستت کرد کە ئەوان جەنازەکەیان خستە سەر شانی تۆ، لاشەیەکی گەرم کە پارچەیەک قوماشی سەوزی تێوە پێچرا بوو، گەنجێکی پانزە ساڵ، هەستت کرد گەرمی کەوتە سەر ناوچەوانت، وادەهاتە پێش چاو ئەوەی کە لەو پارچە سەوزە پێچراوە نەمردووە، گەرم و زیندووە، ڕەنگە تای لێ هاتبێت، جەماعەت بەیەک دەنگ دەیانوت لا اله الا الله، جەنازەکەیان خستە سەر شانت و دووبارە بەرزیان کردەوە، ئیتر ترست شکابوو، پێکەنیت، چاوەکانت هەڵگلۆفت و سەیرت کرد پیرەمێردێک ناوچەوانت ماچ دەکات، قەحبەکە وتی "تات لێ هاتووە.. ئازیزم.. بەڵام هیچ نییە"

پارچەیەکی لە لەگەنێکدا شۆرد، چۆڕاندییەوە، قەدی کرد و دیسانەوە خستییەوە سەر ناوچەوانت "تۆ وەکو منداڵ وایت، ئەگەرچی حەزم دەکرد لە تۆ منداڵێکم ببێت، بەڵام کە نەبوو، ئیتر خۆت وەکو منداڵێک بەخێو

دەکـەم.. بەهـەمـوو ئەوانە رازیم، دەزانی مـن لە شـوێنێکی جـەنجـاڵەوە هـاتوومـەتە ئەم شـوێنە بێدەنگە.. یانزە خـوشـک و برابـووین، یەک لەیەک بەدبەختـتر، لە ژوورێکی رووتـەڵدا دەژیایین کە هـەمیشـە بۆنی نەوتی لێ دەهـات، بۆنی نـەوت و میـز.. چوزانم. باوکم حـەسـحـەسـێکی تەڵەکـەباز بوو، شـەوان بەسـەرخۆشـی دەهـاتەوە و ئەوەندەی نەڕەنەڕ دەکرد کە ئێمە لەترسـاندا لە ناو پێخەفەکانماندا دەمیـزاین، دوایی هـەرکەس نەیزانی لە کوێ گوم و گوڕبوو وەکو هـیتلەر، خۆی مـرد؟ کوشـتیان؟ ئێمە هـیچمـان نەزانـی و هـەر بەو جـۆرە گـەورەبـووین، دە سـاڵان بـووم کـە بەقـاڵێکی نێرەکەر مـنی دەربردە پشـتـی دووکانەکـەیەوە و دەسـتی بۆ دەبردم، درۆم کرد کـە پێم گـوتی تۆ چاو و گوێت کـردوومـەتەوە، تـۆ زۆر باشـی.. بەڵام حەیف، حەزم دەکرد جوانترین کوڕی دنیات بۆ بخەمەوە.

من باش نیم، هیچ کاتێک باش نەبووم، لە دە ساڵییەوە هەموو شـتێک تێ دەگـەیشـتم، دەچوومـە پشـتـی ئەو دووکـانە نەفـرەتییـەوە و کـاڵەکم دەخوارد، سێوم دەخوارد، میوەهایەکم دەخوارد کە حەزم لێیان بوو، ئەو نێـرەکـەرە دەسـتی بـۆ دەبردم، تا رۆژێک دەسـتم کـرد بەگـیـرفـانیـدا و رەسـمی ژنێکم تێدا بینییەوە، من لە منداڵییـەوە حەسـوود بووم، ویسـتم بزانم ئـەو ژنە کـێـیــە، بـەڵام ئەو نـەیدەویست بەمن بڵـێ، دوایی زانـیم ژنێتی، سـەیرم کـرد مـانەوەم لەوێ سـوودێکی نەمـابوو، لەگەڵ لۆرییـەکی بارهـەڵگردا رۆشـتم بۆ باشـوور و لە بەردەسـتی ئەم شـۆفـێـر و ئەو شـۆفێردا گەڕام، مـاوەیەک لە "سـەلەفـچگان" سـەرگـەردان بووم رێم ون کردبوو نەمدەزانی بۆ کوێ بچم.

ماوەیەک لە هەڵدێرێکدا مامەوە، بەفر بوو، خەریکبوو لە سەرمادا رەق ببـینەوە، لە بەیـانییـەوە هـەتا ئێـوارە عـارەقـی جـوولەکـەمـان خـواردەوە،

لەوانەی کە دەست ئاسمانیش نەدەکەوت، پیاڵەکانمان پڕ کردبوو تا هاتین بیخۆینەوە نیوەی تێدا نەبوو، وتم "زوو بیخۆنەوە تا پەریان نەیان خواردووەتەوە" پەریان لەخۆوە لە سەرمای دەورووبەردا دەخولانەوە، ئێمە ئەوانمان نەدەدی، کاتێک پیاڵەمان خاڵی کرد، زانیمان ڕێگە کراوەتەوە و ئێمەش ڕۆشتین، ماوەیەکی زۆر لە باشوور بووم، سەمای بەندەریش فێر بووم، بێچاووڕووبووم، دەمپیس بووم، دەمویست هەر لە ڕوو پۆرتی پیاوان بشکێنم، بەڵام هیچ کاتێک نەمتوانی.

خۆم دەڕازاندەوە، دڵم دەبرد، یەکێک دەبوو بەتۆڕەکەمەوە و لەگەڵیدا دەڕیشتم، ژەهرم بۆ دەڕژاند کەچی بێ سوود بوو، ڕۆژان و سالان تێپەڕین و من گەورەتر بووم، ئەو ڕۆژانە هەموو شتێک وەک یەک بوون.. لێگەڕێن.. تا لە نۆزدە ساڵیدا هەر لەم تارانە چوومە سەر کارێک، لە عیادەی دکتۆرێکی مووبۆردا ئیشم دەکرد، کە هەمیشە بەقژییەوە خۆی دەخلافاند، ئەوەندە عارەقی دەکردەوە کە ناچار بوو بەدەستماڵێکی سپی عارەقی ناوچەوانی بسڕێت، هەمان ئەو دکتۆرەی لەخوتوخۆڕایی مرد، دواتر تۆم بینی، خوا بەنەفرەتت بکات.

بەنووکی پەنجەکانم دەمکێشا بەدەسکی کورسییەدارەکەدا و هەوڵم دەدا هاوئاواز بێت لەگەڵ دەنگی چەرخە ئاسنەکانی شەمەنەفەرەکەدا، جووڵەی دەستم خێراتر کرد، خێرایی شەمەنەفەرەکە زۆر بوو... خێراتر... خێراتر... خێراتر.

ئەوەندە بەم کارە بێ مانایە درێژەم دایە کە سەرم گێژی خوارد و پەنجەکانم ئیتر لە ژێر دەسەلاتمدا نەمابوون، جووڵەکەم هێواش هێواش کردەوە و دەستم بەهێواشی لەسەر دەسکی کورسییەکە دانا، شەمەنەفەر وەستا، چاوەکانم نوقاند، یان ڕەنگە چاوە نوقاوەکانم

کردبێتـەوە، بیرم نییە، تـەنیا بیرمـە لە وێسـتگەیەکی شینـی تەمـاویدا دەڕۆشـتم و بەدوای کـەسـێکدا دەگـەڕام، کـەسـێک دەهات یان کـە سـێک دەڕۆشت؟ نازانم بەدوای کـێـدا دەگـەڕام، بـەهـەرکـەسـێک بگـەیشـتـمـایە بەدیقـەتێکی تەواوەوە لێم دەڕوانی و هیـچ کـەسـێک ئـەو نەبوو، بـەهـەر لایەکدا دەڕۆشتم پەشیمان دەبوومەوە کە بۆ بەلاکەی تردا نەڕۆیشتووم، سـەیری هـەر کەسێکم دەکرد، ئەفسووسم دەخوارد کە بۆ سـەیری ئـەوانی ترم نـەکـردووە. ئەوان بالآیەکی سـەیر و نـامـۆیان هـەبـوو، وەک ئەوەی پێـڵـوی چاوەکـانیـان هـەڵگەڕابێـتـەوە، سـووریی ناو پێـڵـوەکـانیـان وەک "تەراخوما" ترسناکی دەکردن، من بەدوای کەسێکدا دەگەڕام کە پێڵوی چاوی هـەڵنەگـەڕابێتـەوە. هـەموویـان دەچوون بەیەکدا، گومـەزەکـانی شین بوون، دەنـگی فـیـغـانی چـەند ژنێک لەلایەکـەوە دەگـەییـیـە گـوێ، لە پیرەمێردێکی قەمبوور کە سەری بردبووە ناو عەباکەیەوە پرسیم "بۆ ئەم بونیـامـانە بـەم شـێـوەیەن؟" وتی "ئەمـانە هـەمـوویان گـوناهـبـارن.. گوناهێکیان کردووە بۆیە چاویان هەڵگەڕاوەتەوە "وتم "چ گوناهێ؟" کە سـەری بەرز کردەوە بینیم پێڵوی ئەویش هـەڵگەڕاوەتەوە و خوێنێکی ڕەش لە جـەناگەیەوە دڵۆپ دڵۆپ دەتکێت، لـە ترسا قـریشکاندم، بەلآم دەنگ لە قوڕگمـەوە دەرنەهات، دەنگدانەوەی هاوارەکەم لە کەللەمدا دەسوڕایەوە، چەند کـەسـێک لە سـەرمـا دەسـتیان بـەڕاکردنکرد و من هێـڵنجم دەهات وەک ئەوەی شـتـێک دڵۆپ دڵۆپ لە زەینمـەوە بـڕژێ، دیوارەکـانـی کـاسـە سـەرم درزیان دەبرد، دەسـتەکانم بەهـەردوو لای سـەرمـەوە گرت و پاڵم دا بەکورسییەکەوە، دەنگی شەمەنەفەرەکە ئیتر بەردەوام نەدەهات، وەک لە باوە پێچرابێت گاهـێ دەهات و گاهـێ نەدەهات.

قـەحـبـە وتی "مـاوەیـەک گـرم گـرتبـوو، ئێسـتـاش هـەروام، ڕۆژێک

سەردەکەم بەشوێنێکدا و دەڕۆم، ئەوکاتە دەبینی کە ئیتر نیم کەچی خەیاڵ دەکەیت هەم، دەزانی ئەگەر باوکم سەرخۆش نەبایە و لاقەی نەکردمایە رەنگە هێجگار وا دەرنەچوومایە"

"زینا لەگەڵ مەحەرەمەکانی خۆی؟!"

"ئۆف.. ئا.. ئا.. ئا"

دەنگی خەمگین و کوژەربوو، دوو سێ مژی قووڵی لە جگەرەکەی دا و وتی "تاکەت دابەزیوە ئێستا "ئەستامینوفن"ێکت دەدەمێ کە ئاسان بنویت.. ئەدی.. ئازیزم"

حاڵت باش نەبوو، کەسێک لە چاوێکی نائاگاوە بەشەلاق کەوتبووە گیانی تۆ و هەر لێی دەدای، عەجەب چ دنیایەکی بۆگەنە! پیاوێک دڵی دۆڕاندبووە ژنێکی قەشەنگ تەنیا لەبەرئەوەی یەک تابلۆی هونەری لە سیمای، ئەندامی، پەنجەی باریک و ئەو نیگا ئاگراوییەی بکێشێت. بەڵام بێ هیوا بوو وەک من، کە بەدوای ئەم چاوانەدا هاتم، لە ژێر داروپەردووی جەستەی خۆیدا مابووەوە، تەرمی مەعشوقەکەی بەسەر شانەوە بوو نەیدەزانی بۆ کوێ بچێت، تا بەرەبەیان دەنگی گریانەکەشم لە پشت ئەو هەموو ساڵەوە دەبیست، دەمبیست کە پیاوێکی شەست ساڵە دوای نیوەشەوێکی تاریک لە تەنیاییدا دەگریا و هیچ پەنایەکی نەبوو، ئەو پیاوە تۆ بوویت، بەڵام من لە کوێ بووم؟

چاوت بڕییە وێنەکەی من کە رەنگە هەستم و لە کەنارتدا ئارام بگرم، یان ئارام بگری، سەربخەینە سەرشانی یەکتر و فرمێسک هەڵڕێژین، بەدوو دەستی شل و شۆڕ و ماندووێتییەکی خەوهێنەرەوە، کە پاش ئەو هەموو هیلاکییە دێنە سۆراخی مرۆڤ، بۆ تۆ پەنا بهێنم. لەکاتێکدا توند

باوەشت پێدا کردووم و گەرمایی لەشی خۆتم پێ دەبەخشیت، گاهێ بەدوو پەنجە لە نێوان دەستەکاندا نەوازشم بکەیت و پەراسووەکانم بژمێریت، تا بزانیت کامەیاکەیان کەمە و گاهێ کە دێتەوە هۆش خۆت بەئارامی بەبەری دەستت بە پشتمدا بکێشیت، بێ ئەوە قسەیەک بکەیت، یان بەزەینتدا ختورە بکات کە من بۆ دەگریم و چ مەرگمە؟ بێ ئەوەی بپرسی من کێم و لە کوێوە هاتووم و بۆ هێندە دڵتەپەمە و بەگومانم، وەک چۆلەکەیەکی خوساوی ژێر باران؟

نا ئیتر نەمدەویست.

کە چاوت کردەوە، قەحبەکە پێکەنی و پەرداخێک چای لە بەردەمتدا دانا.. سەربەندەکەی لە دواوە گرێ دابوو. خێرا خێرا فڵچەکانتی دەشکاند و دەیکردە سەتڵێکەوە و رەنگە وشکبووەکانی دەکردە کیسەیەکی خۆڵەوە، چوارچێوە تەواونەبووەکانی بەپەتێکی ناسک بەیەکەوە بەست و گەنجێکی کەتە کیسەکانی لە قادرمەکە بردە خوارێ و لەودیو دەرگەکەوە بەجێی هێشت. ویستت راست بیتەوە، نەتتوانی، قەحبەکە هاتە هاوکاریت، گۆشەیەکی ختە ژێر سەرت تا بتوانی چاکەت بخۆیتەوە.

وتی "ئیسراحەتمان کرد.. وا نییە؟"

چووە چێشتخانەکەوە و هاتە دەرێ، دیسانەوە کیسەیەکی پڕ پاشماوە رەنگ و قەڵەم و قەڵەمدان کە لەوێ مابووەوە هێنایە دەرێ، وتی "سبەینێ ماڵەکێشەکان دێن.. دەمەوێت دار و دیواری ماڵەکەمان ساف بکەین.. رەنگێکی پەمەیی کاڵی بکەین، کارەباچی بهێنم چەند گڵۆپێکی رەنگاوڕەنگ راکێشم.. دواتر چەرچییەکان بێن ئەم هەزارپیشەیە فڕێ بدەنە دەرەوە، تۆش هەر لەبەر ئەم خرتکە و پرتکەیەیە دڵت گیراوە، بەڵام

وا دەزانی نەخۆشیت. ئێرە بەپەردەی مەنگۆلەدار دەکەم بەدوو بەشەوە تا چاوت بەسەرو بیچمی هێلکەفرۆش و ئەوانە نەکەوێت کە پێیان دەڵێیت غەریبە"

دوو جگەرەی پێ کرد و دانەیەکیانی دایە دەست تۆ، وتی "دەگریت؟ خۆ من شتێکی خراپم نەوتووە، باوەڕ بکە هەرچیم کردووە و هەرچیم وتووە لەبەر تۆ بووە، بۆ کێ ئەم هەمـــوو رەنگەت رژاند بەســـەر ئەو تابلۆیانەدا؟ بۆ ناوبانگی دوای مردن؟ مردووشۆر.. دەمەوێت ژیانێکی نوێ دەست پێ بکەم، کارێک دەکەم کە بمانکاتەوە بەتۆپ"

دەستی خستبووە قژتەوە و لە ڕووی تواناوە تێکەڵەیەک لە سۆزێکی دایکانە و لاواندنەوەی یەکەمین ژنی جیهان بۆ ئاژەڵێکی ماڵی، بەردەوام بوو "ئاخ ئەگەر سەرت لەو کونە دەهێنایە دەرێ و دەتزانی کە دنیا بەدەست چ کەسانێکەوە دەگەڕێت.. رۆژێک دەتبەمە تەنیشت پەنجەرەکە و نیشانت دەدەم؛ وێرانەکانی دەوروبەر گۆڕاون بۆ تەلاری گەورە گەورە، سەتەلایت بەردەوام بەرنامەی خۆش پەخش دەکات، ئیتر مرۆڤەکان نامە بۆ یەکتر نانووسن، فاکس دەکەن. لەم کاتەدا تۆ دادەنیشی رەنگ دەڕێژیت بەسەر تابلۆدا! باوەڕ بکە ئەوەی کە دەیڵێم قسەی بەتاڵ نییە، راستییەکی روونە، بەدوو ساڵ ئێرە دەکەم بەکۆشک، تەلارێکی جوان.. ئیتر من کار ناکەم، پۆلێک کچی ناساک دەخەمە ئیشەوە، ئەو کاتە رەنگە خۆشم جارێکی تر ببمەوە بەسۆزانی.. چوزانم"

چاوی بڕییە سوچێک و لە خەیاڵاتی خۆیدا ون بوو، تۆ سەیری وێنەی منت دەکرد و نووکی پەنجە شادەت دەکرۆژت، حەزت لە جگەرە بوو، لە چا، لە بیستنی فیکەی سەرخۆشێک لە نیوەشەوێکی باراناویدا، مەیلی کانادای سارد، نازانم ئەوکاتە بیری باوکیشت دەکەوتەوە؟

وتی "ئەم هەزارپیشەیە زۆر جێ دەگرێت، فرێی دەدەمە دەرەوە و دەرۆم دیکۆرسازێک رادەسپێرم کە دیکۆرێکم بۆ بکات، هەر بریقەکەی چاوی مشتەری کوێر بکات.. دەبینی ئازیزم کە تەواوی تەمەنت هەڵەت کردبوو.. بیرتە بەقایشێک تێم دەکەوتی و شین و مۆرت دەکردمەوە؟ دەتویست لە من مۆدیلێکی کەڕ و کوێر دروست بکەیت، بۆ؟ کە ببم بە پەیکەرێک! لەبەر چی، چی لە سەرتا بوو؟ بەڕاست بیرتە؟"

بیرتە من دەربەدەر بەدوای ئەودا دەگەڕام و هیچ شوێن پێیەکیم چنگ نەدەکەوت؟ ئیتر نەدەچووە قاوەخانەکان، هیچ شەقامێک بۆنی ئەوی لێ نەدەهات، هیچ کەسێک شێوەی ئەو نەبوون.. من هەر بەدوایدا دەگەڕام، سەرەنجام شەوێکی بەهار دڵم سپاردە دەریاوە و هەموو قاوەخانەکان یەک یەک گەڕام، قاوەخانەی فیردەوسیی، قاوەخانەی نادری، قاوەخانەی لوقانتە، هەموو شوێنێک قەرەباڵغ بوو، بونیامەکان دەچوون بەیەکدا و بۆ من، هیچ کەسێک ئەو نەبوو. چوومە بارێک بەنێوتوانج و پەنجە راکێشان و قسەی ناخۆشدا تێ پەڕیم، دوو پێک عاراقی فەلم خواردەوە و هاتمە دەرێ، چوومە قاوەخانەی فیردەوسیی، قاوەیەکم بانگ کرد، بەقادرمەکاندا چوومە خوارێ بێ ئەوەی بیرم بێت دەرگەکە دابخەم، سرنجم لە جانتاکەم دەرهێنا و پڕم کرد و چەقاندمە دەمارمەوە، کە تەواو بوو هەندێک خوێنم دەرهێنا و دیسانەوە تێم کردەوە، دەرم کێشا و تێم کردەوە، سەیری خۆمم لە ئاوێنەدا کرد، چەند تێکشکاو و پیربووم! لە دەنگی ئۆکۆردیۆنی کابرا نابیناکەی بەردەرگەوە زانیم باران بەخوڕ دەبارێت، گەرمام بوو، بەقادرمەکاندا سەرکەوتمەوە و بەسەرپێوە قاوەکەم هەڵدا، ئەسکە ناسێکم کردە ژێر پیاڵەکە و هاتمە دەرێ، دەستم کرد بەجانتاکەمدا، چەند ئەسکەناسێکم لە تاریکیدا

دەرهێنا و خستمە گیرفانی ئەو مۆسیقارەوە و لەگەڵ دەنگی ئۆکۆردۆنەکەیدا هاوئاواز دەمگوتەوە "ئەی رۆژگاری نەخش و نیگاران.. هەرچی بوو خەون بوو.. خەیاڵ بوو.. ئەی دڵی نووستوو.. ئەی خەوی شیرین"

باران بەخوڕ دەبارێت، وەک ئەوەی ئاسمان تەڕم بکات. خۆم رەها کرد بە تاریکایی شەو و بارانی بەخوڕ کە دەیشۆردمەوە و مەستتری دەکردم، هەموو مەستییەکانم بەخۆشی ئەوە، من بەخۆشی ئەوەوە دەمخواردەوە. بەشەقامی فیردەوسیدا هەڵگەڕام و بەشەقامەکەی ئەودا پێچم کردەوە، لە بەردەم ماڵەکەیدا وەک سەربازێکی ئێشکگر دەهاتم و دەچووم، لە تەنیشت ژورەکەیەوە چەندین جار هاتم و چووم و زانیم کە نییە، چرای ژوورەکەی خامۆش بوو، بۆنی قاوەی چاکەت و پانتۆڵەکەی لە هەوای باراناویدا حاڵی بەحاڵم دەکرد، ئەگەر بهاتایە و منی لەوێدا ببینیبا دەیگوت "مەگەر تۆ ئاوکێشی نهێنییەکانی خەڵکیت؟"

میلی پەنجەرەی ژوورەکەیم بەهەردوو دەست گرت و سەرم بەشێلمان و خشتی ماڵەکەیەوە نابوو، وتم ئەی رۆژگاری نەخش و نیگاران، ئێمە خوامان دەوێت، ئێمە ون بووی بێ بەلەمەکان، ئێمە منداڵانی قوتابییەکانی سەربەڕێ، ئێمە کوڵەفڕی خوساوەین لە داسی جووتیار دەترسین، ئێمە گوناهێکمان نەکردووە، بێ پەنا ماوین، دەغڵ و دان لێ دوراو، لانە تێکچوو، ماڵانی ئاوەدانی سێ نهۆمی.

بێچارە دڵم. باران خوڕ خوڕ دەبارێ و من سەرمامە، من سەرمامە و هیچ کەسێک نییە، هیچ وەڵامێک نییە، ژوورەکە بۆنی مەرگی لێ دەهات، بۆنی جەستەیەکی ئاوساوی ناوچەمەدانییەک بەکوڵی ژنێکەوە، ئەو ژنە من بووم. نازانم بۆ تۆم بیر کەوتەوە، هەوای تۆ کەوتبووە سەرم،

دەمـویست سـەرێکت لێ بدەم، مـیلی پەنجـەرەکـەم بەردا، دووبارە لە بەرامــبــەر ئەو مـاڵە کـۆنە هاتم و چووم، دەنگی هـاوئاوازی منداڵانی بچـووکم بیست، سـەیرێکی سـەر دەرگـەکـەم کرد، ئەو هـەمـوو نەخش و نیگارەی سەر ئەو کاشییە شینە دێرینانە! چ حاڵێکم هەبوو؟ هیچ تێ ناگـەم، دەنگی باران لە نێو چەرخی شـەمـەنەفـەرەکەدا ون دەبوو. لەپڕ مـاشـێنێک لە دوامـەوە وەسـتـا، پیـاوێک جـامـەکـەی دادایەوە و وتی "دەتوانین ئەمشەو لە خزمەتدا بین؟"

پشــتم لەرزی، ئاوڕێکم دایەوە لە تـاریک و ڕووندا سـەیرم کـرد چـەند کەس بوون؟ نەمدەزانی.

وتم "من؟"

وتی "ئا تۆ.. قەحبەی هـەرزە"

وتم "من.. خۆ نیم"

وتی "بێ دایک و باوک"و ویسـتی لـە مـاشـێنەکـە دابەزێت کـە من ڕام کرد، کۆڵانە و کۆڵان، باشـە ئاسک لە دەشـتـدا چۆن دەتوانێت ڕابکات و هێڵێکی غوبار لە دوای خۆی جێ بهێڵێ؟ قژم لە هەوادا پەرێشان دەبوو، مـەمکەکـانم بەدوو دەست گـرتبـوو تا نەکـەوێت، دەنگی هـەنکەهانکیـانم دەبیست و ڕام دەکـرد. بۆ سـاتێک سـەرم خـسـتـە ناو دەسـتـەکانمەوە و خۆم ڕاوەشـاند، ویستم وێنەی زەینم بگۆڕێ، ویسـتم بۆ ڕۆژگاری نەخش و نیـگاران بـگـەڕێمـــەوە، ویســتم لە شـــەمـــەنـەفـــەرێکدا دانیـــشـــتم و بەرەوشوێنێکی نـەزانراو لە تاریکی بێ کۆتایی ئەو تونێلە دووکەڵ گرتوو یان ئاســمـان ڕەشـــەدا، تەرمـێک بـەکـۆڵمـەوە بێت و بەڵام کـەس لە من نەپرسێ بۆ هەم.

له شـەمـەنەفەرەکەدا بووم؟ لەسـەر چرپاکە نووستبووم؟ هیچم لە یاد نییـە، تەنیا ئـەوەم لـە یادە کە دوو مـۆم لە مـۆمدانێکدا بەلای سـەرمـەوە دەسووتـان و ئەو بەتاسەیەکی سـەیرەوە چاوی بڕیبووە من، من مردبووم و ئەو مـەراسـیـمی زیندووکـردنـەوە "ژیاندنـەوە"ی منی بـەجێ دەهێنا، بەدەورمـدا باڵەفـڕەی دەکـرد، من دەنگی هـەناسـەی لەرزیویم دەبیـست، شلەیەکی تفت و شیـرینم لە دەممدا هەست پێ دەکرد، کە بەنێوان ددانە داخراوەکانمەوە بۆ گەرووم سەرەوخواردەبوو، وەک قورقوشمێکی تواوە کە ئاگری لە گیانم بەردەدا. لە رەحمی دایکێکەوە پێم دەخستە دنیاوە، دنیـایەک کـە لە یەکەمـین ساتەوە دەبوو سازی گریانم کـۆک بکردایە و بەتەواوی وجودمەوە لە ناخی دڵمەوە شینم بکردایە.

هەسـتم کـرد شـەمـەنەفـەرەکـە لە تاریکی تونێلەکـە دەچێـتـە دەرێ، رووناکـیـیـەکی کـەم لە دوورەوە دیاربوو، دەنگی چەرخـەکـانی شـەمـەنـەفـەرەکـە هێـواش.. هێـواش دەبڕاو وەکـو لەنگەری سـەعـاتێکی پوکـاوە دەجـولا و ئەو چەرخـانەی دەهاڕی، ئایا بـەیان ئەنگوتبـوو، ئایا ئەوە هەتـاوبوو کـە رووناکی رشـتـبـووە ناو چاوە مـاندووەکـانی من؟ بۆ ساتێک کرژبووم و هەڵلەرزیم، ساردی کێردێکم لە لەشـمدا هەست پێ کرد، شتێکی بڕی کە من قیژاندم و بۆ یەکەمین جار دەنگی قیژەی خۆمم بیست، وەک ئەوەی پۆلێک راوچی پەتێکی گـەورە لە دەریادا گرێ بدەن، بەڵام شەپۆلی خێرا وەک مقەستێکی دەسکرەش پەتەکەی دەبڕی، تۆڕ و مـاسـییـەکان دەگـەڕانەوە بۆ دەریا. بەزەحـمـەت لە نێوان پێڵوەکانمەوە چەمەدانییە قاوەییەکەم بەزوور سەرمەوە بینی و بۆنێکی بێزارکەری لە سـەرمـا هەڵکرد، بۆنی دەریایەک بوو کە هـەموو مـاسـییـەکان مـردبوون، کوڕە گـەورەی پاشـا شـای مـاسـییـەکـانی راو کـردبوو و مـاسـییـەکان

هەمـــوویان مـــردبوون، دەریا بۆنی مـــردارەوبووی لێ دەهات، بۆنێکی نەفرەت ئەنگێز کە ڕێی هەناسەمی دادەخست.

ئەوکاتە شەپۆلێکی خێرا لە جەستەمەوە هەڵکشا و هەموو ئەو بۆنە بێزارەی داشۆرد و هەموو شتەکانی لە بیر بردمەوە، دەنگگەلێکی نوێ هات، هەندێک پێ دەکـــەنین و هەندێک چەپڵـــەیان لێ دەدا، ژنێک دەینالاند، ئایا ئەو ژنە من بووم؟

"کچە؟"

کەسێک چەمەدانییەکەی لەلای سەرمەوە هەڵدەگرت و ڕای کرد و دوور دەکەوتەوە، ئایا ئیـتـر تەرمـێک بەکـۆڵمـەوە نەبوو؟ دەسـتـم بۆ یەخـەمـبرد لای مـەمکەکانم گـەڕام، هیچ کلیلێک نەبوو، سەگـەکان لە دوورەدەست حەپەحەپیان دەکرد و پیرەمێردێکی قەمبوور لە قەراغ جۆگە ئاوێک، لە ژێر دار سەرووییەکدا، پەنجەی حیرەتی بردبوو بۆ دەمی و لە ژێر چاوەوە چاوەڕوانی دەکێشا، تا گوڵی نیلۆفەر بچنم و پێشکێشی بکەم.

ئەمە خەمگین نییە؟

کۆتایی

لە نیگارکێشەوە بۆ نیگار

دیالۆگ و دانووستانی دوو دەق

عەتا نەهایی

وتووێژ و دیالۆگی نێوان مرۆڤەکان، بەتایبەت مرۆڤی بیرمەند و داهێنەر، دوو ئاست و ئاراستەی هاوزەمەنی و ناوزەمەنی، یان هەنووکەیی و مێژوویی هەیە. بەو مانایە کە مرۆڤی بیرمەند و داهێنەر وێڕای وتووێژ لەگەڵ هاوسەردەمەکانی، بەردەوام لە حاڵی دیالۆگ لەگەڵ مرۆڤی سەردەمانی رابوردوو، تەنانەت داهاتووشە. ئەو بەردەوام خەریکی وڵامدانەوە بە پرسیارەکانی پێشینان و گەلاڵەکردنی پرسیار بۆ نەوەکانی داهاتووە. پێشکەوتن و پەرەسەندن لە هەموو بوارە فکری و ئەدەبی و هونەرییەکاندا بەرئەنجامی ئەم پرسیار و وەڵامە بێپسانەوە و ئەم دانووستان و دیالۆگە نەقرتاوەیە. لە هەموو بوارەکان و بە تایبەت لە بواری داهێنانی ئەدەبیدا دەقەکان مەیدانی ئەم دانووستانەن، یان بە واتایەکی تر، ئەم دانووستان و دیالۆگە لە دەقەکاندا خۆی دەردەخات. ئەوەی دەقێکی سەرکەوتوو لە دەقێکی تێکشکاو یان زڕەدەق جیا دەکاتەوە سەردەمیانە بوون و لە هەمان کاتیشدا دەستەویەخە بوون یان "چالنج" لەگەڵ باشترین دەقەکانی بەر لە خۆیەتی. هەڵەیەکی گەورەیە کە ئەم دەستەویەخە بوون و چالنجە بە دابڕان و پشت هەڵکردنی دەقێک لە دەقەکانی رابوردوو بزاندرێت. «کارێک کە زڕەدەقە بەناو ئاوانگاردەکان دەیکەن». لەوەش هەڵەتر ئەوەیە کە دەقەکان لە هەموو بارێکەوە یەکتر دووبارە بکەنەوە.

لێرەوە دەچمە سەر بابەتی نووسینەکە کە خوێندنەوەیەکی بەراورد

کـارانەی ڕۆمــانی پەیکـەری فـەرهـاد، بە قـەڵـەمی "عـەباس مــەعـرووفی" نووســەری ئێـرانییـە. بەر لە هـەمـوو نرخـاندنێکی پێشـوەخت، عـەباس مەعرووفـی لەو نووسەرانەیە کە بەردەوام لە حاڵی وتووێژ و دانووسـتانی ڕۆشنبــیری و ئەدەبی لەگـەڵ نووسـەرانی بـەر لە خـۆیەتی و، بـەرهـەمـە داستـانییەکانی لە دەوامەی لۆجیکیی چیرۆک و ڕۆمانی ئێرانیدایە. لەم میانەدا ڕۆمانی پەیکەری فەرهـاد نموونەی دیاری بەرهـەمێکی داسـتانییە کە ڕاسـتـەوخـۆ لـە هـەناوی بەرهـەمـێکی ترەوە سـەری هـەڵداوە و لەسـەر زەمینەی واقـیـعێکی داسـتـانیـیـەوە هاتووەتە بوون. ئەم ڕۆمـانە دەقێکە نەوەک هـەر لـە پێـوەندی و دانووسـتــان لەگـەڵ دەقـێکی تری داسـتــانی، بەڵکو دەقێکە کە نمایشی ئەم پێوەندی و دانووستانە دەکات. ئەم ڕۆمانە ڕەوایەتیکی ئـاڵۆزی زهـنییـە لـە زمـانی کـەسـایەتییـەک کـە لە ڕۆمـانێکی ترەوە هـاتووە.

ڕاوی یان بێژەری ڕۆمـانی پەیکـەری فـەرهـاد، لە ڕاسـتـیدا کـەسـایەتی ڕۆمـانی "کوندە کـوێرە"، بە ناوبـانگـترین ڕۆمـانی سـادق هـیـدایەت و لە هـەمـان کـاتیـشدا بە ناوبـانگترین ڕۆمانی فـارسـییە کە زیاتر لە حەفتـا سـاڵ بـەر لـە ئێـسـتـا و شـەست سـاڵ بەر لـە نووسـینی پەیکـەری فـەرهـاد نووسـراوە. من گومـانم لەوە نییـە کە هـەمـوو کـەسـایەتییە چیرۆکییەکان «تەنانەت کەسـایەتی فانتـاستیکترین چیرۆک و ڕۆمـانەکانیش» پێیان لە ناو دنیـای واقـیـعدایە و، بە شـێـوەیەک لە دنیـای واقـیـعـەوە دەچنە ناو دنیـای مـەجـازی چیرۆک و ڕۆمـانەکـان. ئەوەش دەزانم کە گـوێزانەوەی کەسـایەتی لە چیرۆک و ڕۆمانێکەوە بۆ چیرۆک و ڕۆمانێکی تر بابەتێکی تازە و غـەریب نـیـیــە و، لەخـۆیدا بەها بە بەرهـەم نابەخـشـێت یان لە بەهـاکــانی کــەم ناکــاتەوە. ئەوەی لـەم ڕۆمــانـەدا بەلای منەوە ســەرنج ڕاکێش و جێی ڕامـان و تێفکرینە ئەوەیە کـە مـەعرووفی لەم ڕۆمـانەیدا

ئیمکانی گوتن و گێڕانەوە بە کەسایەتییەک دەبەخشێت کە لە ڕۆمانەکەی پێشوو، واتە لە ڕۆمانی کوندە کوێرەدا هیچ دەرفەت و مەجالێکی بۆ گوتن و گێڕانەوە پێ نەدراوە. نووسەر، خۆی لە دوو لاپەڕەی کۆتاییی کتێبەکەیدا پاش ئەوە کە باسی چۆنیەتی نووسینی ئەو ڕۆمانەی دەکات دەڵێ: «بە پێچەوانەی نووسینەکانی پێشووم بۆ خۆم دەورێکی ئەوتۆم لە نووسینی ئەم ڕۆمانەدا نەبوو. کاتێک دەستم بە نووسین کرد، وەک ئەسپێکی وەحشی هەوساری پساند و ڕووی لە کێو و بیابان کرد. ژنی قەڵەمدانەکەی کوندە کوێرە دەیگێڕایەوە و من واسیتە بووم تا ئەم شێوازە غەریزییە دوور لە عەقڵە خۆی دەربخات.» پاشان دەڵێت: «ئەزموونی ئیقاع و زمانی کوندە کوێرە و، گەڕان بە ناو نیگاری قەڵەمدانەکاندا شێتییەک بوو. شێتییەک کە هێور هێور ڕوحمی دەجوو. ژنی ڕۆمانی کوندە کوێرە دەستی بە گوتن کردبوو، لە خەو و بێداریدا وازی لێ نەدەهێنام... من هیچ گەڵاڵە و پلاتێکم بۆ چیرۆکەکە نەبوو، نەمدەزانی ڕووداوەکان بەرەو کوێ دەڕۆن.»

دیارە پێویست ناکات گومان لەم گوتەی نووسەر بکەین، چونکە شێوازی گێڕانەوەکە ئەو ڕاستییەمان بۆ دەردەخات کە نووسەر هیچ گەڵاڵە و پلاتێکی لەوە پێش داڕژاوی بۆ نووسینی ڕۆمانەکەی نەبووە. ژنی ڕۆمانی کوندە کوێرە، یان وا باشترە بگوترێت، نیگاری سەر بەرگی قەڵەمدانەکان کە ئێمە پێشتر لە زمانی ڕاوی و بێژەری ئەو ڕۆمانەوە لە گەڵ هۆویەت و کارەکتەرەکەی، یان با بڵێم لەگەڵ بێهۆویەتی و بێ کارەکتەرییدا ئاشنا بووین، پاش شەست ساڵ لە ڕۆمانەکەی عەباس مەعرووفیدا دەردەکەوێتەوە و، ئەم جارە لە زمان و ڕوانگەی خۆیەوە، چیرۆکی ژیان و سەربوردەی خۆی دەگێڕێتەوە.

لەبەرئەوە کە یەکێک لە مەبەستە سەرەکییەکانی ئەم کورتە خوێندنەوەیە گرینگیدان بە پێوەندی نێوانی دەقی ئەم ڕۆمانە و ڕۆمانی کوندە کوێرەی سادقی هیدایەت و، چۆنیەتی دیالۆگ و دانووستانی فەرهەنگی و ئەدەبی نێوان ئەم دوو نووسەرەیە، ناچارم ئاوڕێکی زۆر کورت و ڕاگوزاری لەو ڕۆمانەش بدەمەوە و سووکە بەراوردێکیش لە نێوان هەندێک لایەنی ئەم دوو دەقە بکەم.

کوندە کوێرەی سادق هیدایەت گێڕانەوەی دوو چیرۆک یان دوو ڕەهەندی چیرۆکێکی ئاڵۆز و قووڵ و کراوەیە. گێڕانەوەیەکی زهنییە کە سنوورەکانی نێوان خەون و بەئاگایی، واقیع و خەیاڵی شێواندووە. کوندە کوێرە چیرۆکێکی عاشقانەیە کە لە زمانی پیاوێکی تەنیا و خەمۆک و مالیخولیاییەوە، لە دوو بەشی سەرەکیدا دەگێڕدرێتەوە. ڕاوی یان بێژەری ئەم ڕۆمانە ئەگەرچی ناوی نییە، بەڵام تا ئێستا و پاش حەفتا ساڵ، هێشتا بەناوبانگترین کەسایەتی چیرۆک بە زمانی فارسییە، زۆربەی هەرە زۆری خوێنەوارانی پیر و گەنجی ئێرانی دەیناسن و یەکەم پاراگرافی گێڕانەوەکەیان لەبەرە: «لە ژیاندا زامگەلێک هەیە کە وەک خۆرە، بە هێوری و لە تەریکیدا ڕوح دەخوات و دەیتاشێت. ناکرێ لەلای کەس باسی ئەم زام و ئازارانە بکەیت، چونکە هەموو کەس بە پێی عادەت ئەم ئازارە بڕوا پێنەکراوە بە ڕووداو و پێشهاتی سەیر و دەگمەن دەزانێ، ئەگەر کەسێک بیڵێت یان بینووسێت خەڵک بە پێی بۆچوونی باو و بۆچوونی خویان هەوڵ دەدەن بە بزەیەکی پڕ لە گومان و گاڵتەجاڕی وەری بگرن. چما مرۆڤ هێشتا چارە و دەرمانێکی بۆ ئەم زام و ئازارانە نەدیوەتەوە و تاکە هەتوانیش فەرامۆشی بە شەراب و خەوی تلیاک و مادەی سڕکەرە.»

ئەم ئازارە کە بێژەری ڕۆمانی کوندە کوێرە لە دەسپێکی

گێڕانەوەکەیدا بەم شێوە باسی دەکات، بەرئەنجامی عەشقێکی ماخۆلیانە. ئەو لە دەوامەی گێڕانەوەکەیدا باسی ئەوە دەکات کە چۆن لە درزی تاقی ژوورەکەی، لە پشت کووپەیەک شەرابی کۆنی حەوت ساڵەوە چاوی بە دیمەنێک دەکەوێت کە لەو دیمەنەدا کچێکی جوان بەسەر شیوەڵێکدا نەویوەتەوە و، گوڵێکی نیلوفەڕ پێشکێش بە پیاوێکی کووڕی ئەوبەر شیوەڵەکە دەکات. بێگومان ئەم دیمەنە سەدان ساڵە کە بۆ هەموو ئێرانییەک و، تەنانەت بۆ زۆربەی خەڵکی ئەم ناوچەیەش دیمەنێکی ئاشنایە. دیمەنێکی مینیاتۆری کە لەسەر هەموو شتێک، هەر لە کاسە و دەورییەوە بگرە تا بەرگی قەڵەمدانەکان کێشراوەتەوە. راوی یان بێژەری گێڕانەوەکە شەیدای ئەو کچە نیلوفەڕ بە دەستە دەبێت و لێی دەبێتە ژنی خەون و خۆزگە دوور و درێژەکانی و، وەک مرۆڤێکی خەیاڵی و فریشتەیەکی ئاسمانی باسی دەکات. فریشتەیەک کە دواتر دێتە ژوورەکەی و بێ هیچ قسە و گفتوگۆیەک لەسەر قەرەوێڵەکەی رادەکشێت و هەر لەوێش دەمرێت. ئەوسا کابرا کە لە هەموو هەوڵێک بۆ ژیاندنەوەی نائومێد دەبێت، لە ئەنجامدا بۆ ئەوەی دەست و چاوی هیچ پیاوێکی تر سیمای بان زەوینی ئەو دڵدارە فریشتە ئاسایە نەشەمزێنێت، جەستەی ناسکی لەت و کوت و پارچە پارچە دەکات و لە ژێر خاکدا دەیشارێتەوە. پاشان تا هەتایە لە فیراقی دوو چاوی رەشی ئەو دڵدارە خەیاڵ کردە، خۆی بە کێشانەوە نیگاری ئەو ژنە لەسەر بەرگی قەڵەمدانەکان خەریک دەکات. ئەمە کورتەی بەشی یەکەمی رۆمانەکەیە کە بێژەر بە خەو دەیبینێت و دوا ئەوە کە بەئاگای دەبێتەوە، لە بەشی دووەمدا بڕیاری نووسینەوەی ئەو خەونە دەدات. بەڵام ئەوەی کە بێژەر لە بەشی دووەمدا دەینووسێت روویەکی تری ئەو خەونە، یان ئەو چیرۆکەیە. گێڕانەوەی بەشی دووەمی رۆمانی کوندە

کوێره، دیسان خەونێکی تر، بەڵام ئەم جاره خەونێکی گەلێک ناخۆش و کابووسێکی گەلێک ترسناکە. لەم بەشەدا راوی یان بێژەر چیرۆکی شەیدایی خۆی بۆ ژنێک دەنووسێت کە بە پێچەوانەی ژنە فریشتە ئاساکەی بەشی یەکەم، نەوەک ژنی خەون و خەیاڵات، بەڵکو ژنی خویەتی. ژنێکی سۆزانی و لەیلەدۆنەیەکی دەرپێ بە کۆڵ کە بێژەر لە ئەنجامدا ئەویش دەکوژێت.

من نامەوێ لەم نووسینەدا رۆمانی کونده کوێره بخوێنمەوه کە لەوپەڕی ئاڵۆزی و فرەڕەهەندی و قووڵیدایە، بەڵکو دەمەوێ بڵێم ئەو ژنە فریشتە ئاسا و مینیاتۆرییە کە خوێنەر تەنیا لە زهن و زمانی بێژەری پیاوی چیرۆکەکەوە لەگەڵی ئاشنا دەبێت، ئەو ژنە کە لەو رۆمانەدا فرسەتی گوتنی تاکە وشەیەکیشی نەبووە و، لە پاش مردنیشی ئەسیری سەر بەرگی قەڵەمدانەکان بووە، لە پاش شەست ساڵ و لە پاش سەفەرێکی دوورودرێژ بە سەر بەرگی قەڵەمدانەکانەوە، لە رۆمانی پەیکەری فەرهاددا دەردەکەوێتەوە و، ئەم جارەیان خۆی بڕیاری گێڕانەوەی ژیان و سەربوردەکانی ژیانی خۆی دەدات. ئەگەر لە رۆمانی کونده کوێرەدا بێژەری پیاو نیگار کێشی سەربەرگی قەڵەمدانەکان چیرۆکەکەی بۆ سێبەری خۆی دەگێڕێتەوە، لە رۆمانی پەیکەری فەرهاددا بێژەری ژن نیگاری سەر بەرگی قەڵەمدانەکان چیرۆکەکە بۆ پیاوێکی نەقاش کەسێکی وەک بێژەری رۆمانەکەی پێشوو دەگێڕێتەوە. پیاوێک کە لە ناخ و دەروونی خۆیدا شەیدای ئەو ژنە فریشتە ئاسایە یان ئەو نیگارە مینیاتۆرییەیە، بەڵام تووشی بە تووشی ژنێکی هەرزە و بەرەڵاوە بووە. کەواتە بە رواڵەت هیچ جیاوازییەکی ئەوتۆ لە مابەینی چیرۆکی ئەم دوو رۆمانە نییە، جگە لەوە کە لە رۆمانی کونده کوێرەدا رووداوەکە لە روانگەی زهن و زمانی نەقاش و نیگارکێشەوە

گـێـڕدراوەتەوە، بـەڵام لە ڕۆمـانی پەیکەری فـەرهاددا ڕووداوەکـان لە ڕوانگەی زهن و زمـانی نەقش و نیگارەکەوە دەگێڕدرێنەوە. ئەڵبەت ئەمە تەنیا جیاوازی نێوان ئەم دوو ڕۆمـانە نییە. گرینگترین خـاڵی جیاوازی نێـوان ئەم دوو ڕۆمـانە لایەنی سـەمبـولیک و هێمـایینی هەمـوو توخم و ڕەگەزەکانی ڕۆمانی کوندە کوێرە و پێوەندی ئەم توخم و ڕەگەزانە لەگەڵ قـووڵتـرین لایەنـەکـانی زهنی مـرۆڤ، بە تایبـەت زهنی ڕاوی و بێـژەری گێڕانەوەکەیە. کوندە کوێرە خـەونێکە کـە هـەمـوو کـون و کـەلەبەرەکـانی ناوشیار "ناخـودئاگای" زهنی مرۆڤ، لەسـەر بەستێنی مـێژوو، فەرهەنگ و زمـانی ئێرانـی، نمایش دەکات. ئـەمـە قـووڵاییـیـەکی وەهـای بەم دەقـە کـراوەیە بەخشـیوە کە تا ئێسـتا سـەدان وتار و دەیان کـتێبی بە زمـانی فـارسـی و تەنانەت زمـانە ڕۆژاواییـیـەکـانیش لەسـەر نووسـراوە و، بە هـەموو جۆرە مەنهەجێکی ئەدەبی "زمانناسی، کۆمەڵناسی، دەروونناسی و..." خوێندراوەتەوە.

بێگومـان پەیکەری فـەرهادیش گـێـڕانەوەیەکی سـەرکـەوتـوو، ئاڵۆز و چێژبەخشـە، بەڵام ئەم ڕۆمانە لەگەڵ ئەوەشدا کە گێڕانەوەیەکی زهنییە، زیاتر لـەوە کـە ئـاوڕی لە دەروون و ناوشـیـاری زهنی مـرۆڤ دابێـتـەوە، داڵغەی نواندنەوەی کێشە و گرفتە کۆمـەڵایەتییەکان و، بەتایبەت کێشـە و گرفـتـەکانی ژن لە کـۆمـەڵگەی پیاوسـالاری هـەیە. ئەوەندە کـە ڕۆمـانی کوندە کـوێرە سـەروکـاری لەگـەڵ هێمـا و سـەمبـولەکانە و دەیهـەوێت بە بۆنـەی ئەوانەوە پەردە لەسـەر بوونی مـرۆڤ و ڕازە دەروونیـیـەکـانی هـەڵبـداتـەوە، پەیکەری فـەرهـاد بە خـەمی کـێـشـە و گـرفـتـە کۆمەڵایەتییـەکانەوەیە و دەخوازێت ڕەگوریشـەی مێژوویی ئەو کێشـە و گرفـتـانە شی بکاتەوە. بۆیە ئەگـەر لە ڕۆمـانی کوندە کوێرەدا بە گوتەی "ڕێنە لانو"ی فـەرانسـەیی «گـرینگی هونـەر بە مـانـای ئەوپەڕی

شـەرەفـمـەنـدیی وشـەکـە، لە بەرچاوی خـوێنەر بە شـێـوەیەکی ئاشکرا دەردەکـەوێت.» رۆمـانی پەیکەری فـەرهـاد بـە گـوتـەی "رۆلف ئێـشـپـنلەر" رەخنەنووسی گۆڤاری "تاگ ئشپیگڵ"ی ئاڵمـانی «دەنگ و جەستە و سۆز و پلەوپایەی ژن بۆ ژن دەگەڕێنێتەوە.»

ئەگەر شێوازی گێڕانەوەی رۆمـانی کوندە کوێرە بازنەییـە و، راوی یان بێـژەر لە شـوێنێکەوە دەست بەگێـڕانەوە دەکات و لەسـەر رەوتێکی بازنـەیی دەگــاتەوە بـۆ هـەمــان شــوێن و هـەمــدیس لـەوێوە دەست پـێ دەکـاتەوە و وەک هـەڵگەڕان بـە پەیژە یـان پێـپلیکانێکی خـڕ و بازنـەیی بەرەو ژوور هەڵدەکشێت، رۆمانی پەیکەری فـەرهـاد تاکبێژییەکی دوور و درێژ و پچـڕ پچڕی کـەسایەتی سـەرەکی چیرۆکـەکە، واتە ژنـی تابلۆی نەقـاشی، یان نیگاری سـەر بەرگی قـەڵەمـدانە. تاکـبـێـژی ژنێک کـە لە کەسنەزانی(*) زهـنی راوی و بێژەری رۆمـانەکەی سادق هیدایەت دەرباز بووە و چووەتە خـەونی پیـاوێکی نیگارکێـشی تر و لە خـەونی ئـەو پیـاوە نیگارکـێشـەدا چیـرۆکەکەی دەگـێڕێتـەوە. کـەواتە دەبێ بڵـێم پەیکەری فـەرهـاد ئەگـەرچی بەرواڵەت تاکبـێژییـەکی دەروونی ژنـە، بەڵام لە ناخی خۆیدا وتووێژی ژن و پیـاوە. دیالۆگی نـیگار و نیگارکێش. دانووسـتـانی شـاعی و سرووش، هونەرمەند و ئیلهام.

***

بێگومان لە خوێنەری ئەم چەند لاپەڕە شاراوە نییە کە هەموو پیاوێک، بە تایبەت پیاوانی هونەرمەند و داهێنەر، لە زهنی خۆیاندا سیمای لێڵی ژنێکی فریشتە ئاسای بان زەوینییـان هەڵگرتووە. ژنێک کە سەرچاوەی ئیلهامی شـاعـیرانە و هونەرمـەندانەیە. ژنێک کە بـە درێژاییی مـێژووی

(*) کەسنەزان = ناشوێن "ناکجا اباد"

ئەدەب و هونەر، هەر شاعیرێک بە شێوەیەک وەسف و مەدح و پەسنی کردووە و هەر نەقاشێک بە شێوەیەک نیگاری کێشاوەتەوە و هەر مۆسیقاژەن و دەنگبێژێک بە شێوەیەک بە گوێیدا چرپاندووە. پیاوانی هەست ناسک بە درێژاییی تەمەنیان "وشیارانە یان ناوشیارانە" بە شوێن ئەو ژنە ناسکە خەیاڵییەدا دەگەڕێن. ئەوان کاتێک عاشق دەبن پێیان وایە ژنی خەون و خەیاڵەکانیان بینیوەتەوە، بەڵام کاتێک بە دڵدارەکەیان دەگەن، ئەو وێنە زهنییە وردە وردە لە مێشکیاندا کاڵ دەبێتەوە و ئەو عەشقە ئەفلاتوونییە لەسەر قەرەوێڵە و لە ناو جێی خەوتنەکەیاندا دەمرێت. ئەوسا هێور هێور دڵدارەکەیان لێ دەبێتە ژنێکی ئاسایی و لە هەندێک حاڵەتی دەگمەنیشدا ژنێکی هەرزەی دەرپێ بەکۆڵ. چیرۆکی کوندە کوێرەی سادق هیدایەت لە رووکەشیترین لایەنیدا، نمایشی ئەم دۆخە دەکات. بێژەری پیاوی رۆمانەکە پاش مردنی ژنی فریشتە ئاسای خەیاڵەکانی لەسەر قەرەوێلەکەی و، پاش ئەوە کە دڵدارەکەی لێ دەبێتە ژنێکی هەرزەی دەرپێ بە کۆڵ، تووشی خەمۆکی و نائومێدییەکی کوشەندە و هونەرمەندانە دەبێت و پاشماوەی تەمەنی خۆی بە کێشانەوەی روخساری ژنی فریشتە ئاسای خەیاڵەکانیی، لەسەر بەرگی قەڵەمدانەکان، خەریک دەبێت. ئەم چیرۆکە لە پەیکەری فەرهادیشدا دووبارە دەبێتەوە. جیاوازییەکە لەوەدایە کە ئەمجارە نیگاری سەر بەرگی قەڵەمدان، یان با بڵێم ژنە ناسکە خەیاڵییەکەیە کە دەچێتە خەونی پیاوێکی نەقاش و بەمشێوە دەست بە گێڕانەوە دەکات:

«نازانم ، ئایا دەتوانم سەر بنێمە سەر شانەکانت و فرمێسک بڕێژم؟ بە دوو دەستی شۆڕ و داکەوتوو، سڕی خەوی پاش هیلاکییەکی زۆر کە هەڵدەکوتێتە سەر گیانی مرۆڤ، پەنات بۆ بهێنم؟ لە کاتێکدا توند لە

باوەشت گرتووم و گەرمای لەشی خۆتم پێ دەبەخشی، جارێک بە دوو قامکی ناوەڕاستی هەر دوو دەستت دەملاوێنیتەوە و پەراسووەکانم دەبژێریت تا بزانی کامیان یەکی کەمە و، جارێک کە وەخۆت دێیتەوە بەرە دەستت بە پشتمدا دەکێشیت، ئارام، بێ ئەوەی بپرسیت من کێم، لە کوێوە هاتووم و بۆ ئاوا دوودڵ و دڕدۆنگم، وەک چۆلەکەی تەڕی بەر باران؟...» پاشان بەمشێوە درێژەی پێ دەدا: «نا، ئیتر نەمدەتوانی دوای ئەو سەفەرە دووردرێژانە، پاش ئەو هەموو ساڵە تەنیاییە و دووری لەو چاوە رەش و بە بریقانە کە بە نیگایەکی پشت دەلاقەی ماڵەکەی ژیانی بەئاگرەوە نام، ئیتر نەمدەتوانی سەرگەردان بم...»

ئەمە گوتنی نەقش و نیگارێکی بێ پرسپێکتیوە کە لە بێ هۆویەتی و بێ کاراکتەری خۆی وەرس بووە و، بەندی دەیان و بگرە سەدان ساڵەی سەر بەرگی قەڵەمدانەکانی پساندووە. ئەمە گوتنی ژنێکە کە هێڵی سووری بێدەنگیی لە مێژینەی بەزاندووە و چیرۆکێکمان بۆ دەگێڕێتەوە کە پێشتر نەمانبیستووە.

نەمانبیستووە؟

چیرۆکی پەیکەری فەرهاد گێڕانەوەیەکی ئاڵۆز و فرە رەهەندە، کە لە رەهەندێکیدا دووبارە بوونەوەی چیرۆکی کوندە کوێرەیە و، زۆربەی کەسایەتی و رووداوەکانی ئەو رۆمانەی تێیدا دەردەکەوێتەوە. پێشتر ئاماژەم بەوە کردووە کە رۆمانی کوندە کوێرە لە رواڵەتیترین و رووکەشیترین دەرکەوتنیدا چیرۆکێکی دوو پاڵوو، یان با بڵێم دوو چیرۆکە کە لە هەر کامەیاندا لایەنێک، یان سیمایەکی ژن لە روانگەی پیاوەوە دەردەکەوێت و دەگێڕدرێتەوە. ئەم دوو چیرۆکە، یان ئەم دوو پاڵووی چیرۆکەکە، لە رۆمانی پەیکەری فەرهاددا بەهەمان شێوە و ئەم

جاره له روانگه و له زمانی ژنەکەوه دووباره دەبێتەوه. لەم رۆمانەدا ژنەکە شەیدای وێنەی زهنی و بان زەوینی پیاو دەبێت. پیاوێک کە دەمرێت و ژنەکە پەیکەرەکەی دەخاته جانتایەکەوه و بۆ هەمیشە به کۆڵی خۆیدا دەدات و لەگەڵ خۆی دەیگێڕێت. له لایەکی تریشەوه هەر ئەم ژنه دەچێتە خەونی پیاوێکی نەقاش کە لەگەڵ ژنێکی هەرزه و بەرەڵادا دەژی و ئازاری دەدات. تا ئێره رەنگه بگوترێت پەیکەری فەرهاد لاسایی و دووباره نووسینەوەی کونده کوێره، یان له باشترین حاڵەتدا خوێندنەوه و سادەکردنەوەی ئەو رۆمانەیه. رەنگه بگوترێت عەباس مەعرووفی نەک هەر کەسایەتی و رووداوەکان، بەڵکو زۆربەی تێم و موتیڤەکانیشی له رۆمانەکەی سادق هیدایەت وەرگرتووه و، بێجگه لەوەش، هەر له روانگەی هیدایەتەوه سەیری ژنی کردووه و، وەک ئەو ژنی له دوو سیمای دژوازی فریشتە ئاسا و هەرزەدا بینیوه. رەنگه بگوترێت مەعرووفی نەیتوانیوه وەها کە له سەرەتای ئەم نووسینەدا ئامازەی پێ کرا وتوویژ و دیالۆگێکی رۆشنبیرانەی ئەدەبی لەگەڵ هیدایەت ساز بکات و، دەقەکەشی نەکەوتووەته کێشە و چالنج لەگەڵ دەقەکەی هیدایەت. رەنگه بگوترێت پەیکەری فەرهاد نەک هەر هیچ وەڵامێکی ئەمڕۆییانەی به پرسیارەکانی کونده کوێره نەداوەتەوه، بەڵکو هیچ پرسیارێکی تازەشی بەرهەم نەهێناوه.

بێگومان ئەم بۆچوونە و ئەم نرخاندن و قەزاوەت کردنە، بۆچوون و نرخاندنێکی به پەله و یەک لایەنەیه. حاشا لەوه ناکرێت کە نیگا و روانینی نووسەری رۆمانی پەیکەری فەرهاد بۆ چەمکگەلێکی وەک ژن، عەشق، مەرگ و ژیان، به شێوەیەک دووبارەکردنەوەی نیگا و روانینی سادق هیدایەت و رۆمانی کونده کوێرەیه. بەڵام خودی سادق هیدایەت و رۆمانەکەشی، له رووبەڕووبوونەوه لەگەڵ ئەم چەمکانە، له شاعیران و

داستانبێژانی کۆنی ئێرانی، لە کەسانێکی وەک "نزامی" و دەقە عاشقانەکانی وەک لەیلی و مەجنوون و شیرین و فەرهادی تێ نەپەڕاندووە.

عەباس مەعرووفی لە دوا لاپەڕەی کتێبەکەیدا دەڵێت: «هەستم دەکرد کە پێوەندییەکی قووڵ لە مابەینی هیدایەت و نزامیدا هەیە، بەڵام هەرچی بیرم دەکردەوە نەمدەتوانی پێناسەی ئەو پێوەندییە بکەم. هیدایەت چ پێوەندییەکی بە نزامییەوە بوو؟» ئەوەی کە مەعرووفی نەیتوانیوە پێناسەی بکات، بوونی فکرێکی هاوبەش و خوێندنەوەی چونیەکی هیدایەت و نزامی و زۆر شاعیر و داستانبێژی تر بۆ چەمکگەلێکی وەک ژن، عەشق، مەرگ و ژیانە. فکر و خوێندنەوەیەک کە لە رۆمانەکەی مەعرووفیشدا بە بێ هیچ گۆڕانێک دووبارە دەبێتەوە.

راستە دەقە ئەدەبییەکان مەیدانی دیالۆگ و دانووستانی رۆشنبیرانەی نێوان شاعیر یان نووسەر لەگەڵ شاعیر یان نووسەرانی ترە، بەڵام پێویست ناکات ئەم دیالۆگ و دانووستانە حەتمەن بە ئاراستەیەکی فکری و فەلسەفیدا بڕوات. رۆمانەکەی سادق هیدایەت لەگەڵ ئەوەدا کە نیگا و روانینێکی رۆژهەڵاتی و ئێرانی و بێگومان نەریتی بۆ ژن و عەشق و مەرگ و ژیان هەیە، بەڵام بە مۆدێرنترین شێوە نمایشی کاریگەری ئەم شێوە روانینە لەسەر هەست و هزر و سایکۆلۆجی مرۆڤ دەکات و بە مۆدێرنترین شێوە زاڵبوونی ئەم نیگایە و کاریگەری لەسەر وشیار و ناوشیاری زهنیی مرۆڤ دەگێڕێتەوە. هەروەها پەیکەری فەرهادیش کاریگەری ئەم شێوە روانینە رۆژهەڵاتی و نەریتییە بۆ ژن و عەشق و... لەسەر فەرهەنگ و مێژوو، رووداوە مێژوویی و کۆمەڵایەتییەکان دەگێڕێتەوە. ئەم دوو رۆمانە، وێڕای توانا و

بەهای هونەری و ئەدەبی جیاوازیان، لە راستیدا تەواوکەری یەکترن. یەکەمیان بە سەرسامکەرترین شێوە پەردە لەسەر نەدیوترین سووچەکانی ناخ و دەروونی پیاوی رۆژهەلاتی و ئێرانی هەڵدەداتەوە و، دووەمیشیان ئامادەیی ژن لە رووداوە مێژوویی و کۆمەڵیەتییەکانی ئەم هەرێمە دەنوێنێتەوە. راوی یان بێژەری ژنی رۆمانی پەیکەری فەرهاد، نیگاری سەرگەردانی سەر قەڵەمدانەکانە کە لە رابوردووە هاتووە، لە خەیاڵ و واقیعی رابوردووەوە، لە ئەفسانە و مێژووەوە هاتووە. مەعرووفی نەک هەر لەم رۆمانەیدا بەڵکو لە هەموو رۆمانەکانی تریشیدا چاوێکی لە ئەفسانە و چاوێکی تری لە مێژووی وڵاتەکەیەتی. کەسایەتییەکانیشی هاوکات لە دڵی ئەم دووانەوە سەرهەڵدەدەن. رووداو و کارەساتەکانیش هاوکات لایەنێکی خەیاڵی و ئەفسانەیی و لایەنێکی تری واقیعی و مێژووییان هەیە.

راوی یان بێژەری پەیکەری فەرهاد، نیگاری ژنێکی گەنج و جوان کە دەیان و سەدان ساڵ ناچار کراوە کە لەسەر بەرگی قەڵەمدانەکان روو لە پیرەپیاوێکی کووڕ و قەمبوور بکات و گوڵی نیلووفەڕی پێشکێش بکات، ئێستا نەک هەر بڕیاری هەڵاتن و خۆدەربازکردن لە بەندی قەڵەمدانەکانی داوە، بەڵکو بە تەمایە لە بەندی پیرە کووڕ و قەمبورەکەش هەڵبێت. لە بەندی هەموو ئەو پیاوانە هەڵێت کە خۆی واتەنی «دەیانویست دامان پۆشن و بمانشارنەوە. یان هەوڵیان دەدا جلمان لەبەر دابدڕن. ئێمە "نیگاری سەر هەموو قەڵەمدانەکان" فێر بووین کە هەڵێین، بەڵام بۆ کوێ؟ سنووری نێوان ئەم دووانە کوێ بوو؟ دەبوو لە کوێ بوەستاینایە کە نە ئەسیری بانگبێژان و جاڕچیانی ئەخلاق بین و نە بە دەستی دڕندە بێ ئەخلاقەکان پەڕ پەڕ بکرێین؟ من کە تا ئەو رۆژە هیچ کارێکم جگە لە بەنیگاربوونی بەردەوام لەسەر

قەڵەمدانەکان نەدەزانی، ئێستا فێر بووم کە لە پەردەی نەقاشی یان بەرگی قەلەمدانەکان بێمەدەر و لە کاری دنیا سەرم سوورِ بمێنێت. شوێن ئەو چاوانە بکەوم کە مانایان بە ژیانم بەخشیبوو»

لێرەوە ئیتر ئەم ژنە بە هەر دوو ڕێچکەی بەرهەست و نابەرهەست، ئەفسانەیی و مێژووییدا سەر ڕێ دەکەوێت و لە پێناوی دۆزینەوەی دڵدارەکەی، نەقاشی سەر بەرگی قەڵەمدانەکان، خۆی بە خەونی نەقاشێکی تردا دەکات و لە خەونی ئەودا و لە گۆشە نیگای ژنانەی خۆیەوە، چیرۆکی ژیانی خۆیمان بۆ دەگێڕێتەوە.

لێرەوە دەبێ بڵێم هەروا کە شێوازی گێڕانەوەی بازنەیی ئەو دەرفەتەی بە هیدایەت بەخشیوە کە وەک چەرخە مەتەیەک بە ناخ و دەروونی خەونەکانی بێژەری ڕۆمانەکەیدا ڕۆ بچێت و، قووڵترین سووچی زهنییەتی هەڵبکۆڵێ و، پەردە لەسەر هێما و وێنە زهنی و ئەزەلی و ئەبەدییەکان هەڵبداتەوە، عەباس مەعرووفیش بە سوود وەرگرتن لە شێوازی تاکبێژی دەروونی ئەو هێما و وێنە زهنییانە دەهێنێتە گۆ و، لە زمانی ئەوانەوە واقیع و ڕووداو و کارەساتەکانی کۆمەڵگەیەک دەگێڕێتەوە کە هێشتا ئەو هێما و وێنە زهنییانە زۆرترین دەور و کاریگەرییان لەسەر ژیان و گوزەرانی هەیە. بێگومان من نامەوێ سەرلەنوێ بەو ڕووداو و کارەساتانەدا بچمەوە و دیسان بیانگێڕمەوە. بەڵکو دەمەوێ بڵێم ئەوەی کە ڕاوی یان بێژەری ڕۆمانی پەیکەری فەرهاد بەوپەڕی وردبینی ژنانە و لە ڕیتمێکی توند و خێرادا دەیگێڕێتەوە، کۆی ئەو ڕووداو و کارەساتانە، کۆی ئەو کێشە و گرفتانەیە کە کۆمەڵگەی ئێرانی لە کۆنەوە تا ئێستا بەتایبەت ئێستا لەگەڵیدا ڕووبەڕوو بووەتەوە و بەدەستیانەوە دەناڵێنێت.

لەم چوارچێوەدا، یەکێک لە جوانییەکانی گێڕانەوەکەی عەباس مەعرووفی ئەوەیە کە لە لایەکەوە خەونەکانی راوی رۆمانی کوندە کوێرە و رۆمانەکەی خۆی "پەیکەری فەرهاد" تێ هەڵکێش دەکات، لە لایەکی ترەوە رووداوە واقیعییەکان و کێشە و گرفتە کۆمەڵایەتییەکانی سەردەمی سادق هیدایەت بە رووداو و کێشە و گرفتە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکانی ئەم سەردەمەوە گرێ دەدات. ئەو بەم کارە پێمان دەسەلمێنێت: هەروەها کە رۆمانەکەی و خەونی کەسایەتییەکانی رۆمانەکەی، لە هەناوی رۆمانەکەی هیدایەت و خەونی کەسایەتییەکانی هیدایەتەوە سەریان هەڵداوە، بە هەمان شێوە رووداو و کارەسات و کێشە و گرفتە فەرهەنگی و کۆمەڵایەتییەکانی سەردەمەکەشی "ئەم سەردەمە" درێژ کراوەی رووداو و کێشە و گرفتەکانی سەردەمی هیدایەت و بەر لە ئەویشن.

بە دڵنیاییەوە تێ هەڵکێش بوون و لێکدرانی رووداو و کەسایەتی و تێم و موتیڤەکانی ئەم دوو رۆمانە لە ئاستێکدایە کە خوێنەری پەیکەری فەرهاد بە بێ خوێندنەوەی رۆمانی کوندەکوێرە ئیمکانی پێوەندی و چێژبردن و تێگەیشتن لە ماناکانی نییە. یان با بڵێم رێگەی نزیکبوونەوە و گەیشتن بە دنیای داستانی پەیکەری فەرهاد، لە دنیای داستانی کوندە کوێرەوە تێ دەپەڕێت. ئەگەرچی خودی مەعرووفی بۆچوونێکی جیاوازی هەیە و پێی وایە وێڕای ئەو هەموو نزیکایەتییەش، رۆمانی پەیکەری فەرهاد بەرهەمێکی سەر بەخۆ و لەخۆیدا تەواوە و، بەبێ ئاگەداری خوێنەر لە رۆمانەکەی سادق هیدایەت و بەبێ خوێندنەوەی ئەو رۆمانەش ماناکانی خۆی بەدەستەوە دەدات و چێژ بەخوێنەرانی دەگەیەنێت.

بێگومان مەعرووفیش وەک هەموو ئەو خوێنەرانە کە رۆمانی کوندە

کـوێرەیان خـوێندووەتـەوە و لەگـەڵیـدا ژیاون، ناتوانێت بۆ سـاتێکیش کەسایەتی و رووداو و تێم و موتیڤەکانی ئەو رۆمانە فەرامۆش بکات و، لە روانگەی کەسێکەوە کە ئەو رۆمانەی نەخوێندووەتەوە قەزاوەت لەسەر سەربەخۆیی و ناسەربەخۆیی رۆمانی پەیکەری فەرهاد بکات. من پێم وایە رۆمانەکەی سادق هیدایەت بە هەموو رەهەندەکانییەوە وەها تەندراوەتە رۆمانی پەیکەری فەرهاد کە هیچ خوێنەرێکی بێ ئاگا لەو رۆمانە ناتوانێت پێوەندیی قایمی لەگەڵ بگرێت و، چێژی پێویستی لێ وەربگرێت. من لەگەڵ ئەوەدا کە پێم وایە هیچ چیرۆک یان رۆمانێکی سەربەخۆ نابێت بۆ بە دەستەوەدانی هەموو مانا و جوانییەکانی داوا لە خوێنەر بکات ئاوڕ لە دەرەوەی خۆی، واتە مێژوو یان رووداوە کۆمەڵایەتییەکان یان دەقێکی تر بداتەوە. بەڵام پێم وایە رۆمانی پەیکەری فەرهاد بێ ئەو سەربەخۆییە تەواوەش رۆمانێکی سەرکەوتووە. چونکە ئەگەرچی ئەم رۆمانە وەک هەموو دەقێکی ئەدەبی و داهێنەرانەی تر لە دیالۆگ و دانووستان لەگەڵ دەقەکانی تردایە، لە هەمان کاتیشدا نمایشی ئەم دیالۆگ و دانووستانە دەکات. ئەم نمایشکردنە بابەتێکی جیاوازە و تایبەت بەم رۆمانەیە. ئێمە دەزانین کە نمایش و نواندنەوەی هەموو دیالۆگ و دانووستانێک پێویستی بە ئامادەیی هەردوو لایەنی دانووستانەکەیە. من نامەوێ پاساو بۆ هیچ یان بۆ کەس بهێنمەوە. خۆشحاڵم بەرلەوە کە پەیکەری فەرهاد بکرێت بە کوردی رۆمانی کوندە کوێرە کراوە بە کوردی و، خۆشحاڵتریش دەبم ئەگەر پەیکەری فەرهاد خوێنەرەکانی ناچار بە خوێندنەوەی رۆمانەکەی سادق هیدایەت بکات.

بابەتێکی تر کە دەمەوێ لەم خوێندنەوە کورتەدا ئاماژەی پێ بکەم بابەتی زمانە. بە دڵنیاییەوە زمانی گێڕانەوەی پەیکەری فەرهاد لایەنی

هەرە بەهێز و سەرکەوتووی ڕۆمانەکەیە. مەعرووفی لە هەمان لاپەڕەی کۆتاییی کتێبەکەدا دەڵێ «ئەزموونی لەحنی "ئیقاع" کوندە کوێرە و گەڕان لە نەقاشی قەڵەمدانەکان شێتییەک بوو...» من گومانم لەو شێتییە داهێنەرانە نییە، بەڵام ئەگەر مەبەستی نووسەر ئەوە بێت کە زمان و لەحنی ڕۆمانەکەی هەمان زمان و لەحنی کوندە کوێرەیە، پێم وابێت بە هەڵەدا چووە.

ئەوە راستە کە لە مێژووی ئەدەبی هاوچەرخی فارسیدا زمان و لەحنی داستانی کوندە کوێرە دەور و کاریگەرییەکی حاشا هەڵنەگری لە گۆڕان و تازەکردنەوەی پەخشان و نەسری نقیساری فارسی هەبووە و، بەشێکی زۆری لە توانا و قابلییەتەکانی ئەم زمانە بۆ گێڕانەوەی چیرۆکی مۆدێرن ئاشکرا کردووە. بەڵام سرووشتییە کە ئەم زمانە دواتریش لەسەر دەستی چەند نەوە لە شاعیران و نووسەرانی تازەگەری ئێرانی زیاتر پەرەی سەندووە و، تواناکانی بۆ گێڕانەوە، بە تایبەت گێڕانەوەی چیرۆک و ڕۆمانی زهنی زیاتر بووەو، ئیمکاناتی بۆ ئاشکراکردنی قووڵایی زهنییەتی مرۆڤ بەربڵاوتر بووە. عەباس مەعرووفی وەک نووسەرێکی نوێخواز کە داڵغە و کەڵکەڵەی زمانی هەیە، نەک هەر میراتگری زمانی داستانی سادق هیدایەت و، تۆن و ئیقاعی سەمیمانەی بێژەری ڕۆمانی کوندە کوێرەیە، بەڵکو ئاگەداری ئەزموونە ئەدەبی و زمانییەکانی شاعیران و نووسەرانی پاش هیدایەت و، تۆن و ئیقاعی شاعیرانەی چیرۆک نووسانی بەر لە خۆشییەتی. ئەو لە دەوامەی تەقەلای نووسەرانی بەر لە خۆیدا توانیویەتی ئەزموونە زمانییەکەی هیدایەت بۆ نزیک خستنەوەی زمانی گێڕانەوەی داستانی لە ئاخافتنی خەڵک قووڵتر بکاتەوە و، لەحن و ئیقاعی گێڕانەوەکەی لە زهنییەتی کەسایەتییەکان نزیکتر بخاتەوە. کەواتە ئەزموونی زمان و

لەحن و ئیقاعی گێڕانەوەی پەیکەری فەرهاد نەک هەر دووبارەکردنەوەی زمان و ئیقاعی کوندە کوێرە نییە، بەڵکو تازەتر و قووڵتر و بەهۆی نزیکبوونی لە ناخی زهنییەتی بێژەرەکەی سەمیمیتریشە. ئەم زمان و تۆن و ئیقاعە ئیمکاناتێکی زیاتری بۆ وەسف و نواندنەوەی زهنییەتی کەسایەتی چیرۆکەکە هەیە.

یەکێک لە دیارترین تایبەتمەندییەکانی ئەم زمان و تۆن و ئیقاعە داستانییە، لایەنی شاعیرانەیەتی. راستە زمانی کوندە کوێرەش لە زۆر شوێندا زمانێکی شاعیرانەیەو، نەک هەر نووسەران، بەڵکو شاعیرانی تازەگەری پاش هیدایەتیش سوودیان لە زهنییەت و زمانی شاعیرانەی ئەو رۆمانە وەرگرتووە(*)، بەڵام زمانی شێعری پەیکەری فەرهاد بە هەموو رۆمانەکەدا بڵاو بووەتەوە. «لە زەینیدا بەخۆمم گوت ئەمە واتە ژیانی هەتاهەتایی. ئاسوودە بنوو، من سەیرت دەکەم. من خەوتم. لەشم بە پێخەفەکەوە دروو، لە قووڵایی بۆنی پیاوانەیدا نوقم بووم. وەها نوقم بووم کە ئەو ناچار بوو هەموو هەستی بینینی لە پشت قاپووڕی چاوانییەوە بخوازێت و، وەک دەرزی لەشم بە پێخەفەکەوە بدروێت. لە دڵمدا گوتم ئازیزەکەم بە نیگات بمدروو، بەهەر شوێنێکەوە کە حەز دەکەیت بمدروو. بە ژیان، بە مەرگ، بە عەشق و بە هەرچی کە دڵت دەیخوازێت. لە بەرامبەر نیگاتدا دەبم بە هەور، دەبم بە دووکەڵ کە بتوانی وەک با یاریم پێ بکەیت. بە هەناسەی گەرمت فوو لە لەشم بکە، بزانە چۆن ون دەبم.»

(*) بۆ نموونە شاملوو رستەگەلێکی شێعری "وەک: بزەیەک لەسەر لێوی لەرزی، وەک سەمای ئاو لە بنمیچەکان، کە رەنگدانەوەی خۆرەتاو بوو." راستەوخۆ لە زمانی کوندە کوێرە وەرگرتووە.

لە کۆتاییدا

بێگومان وەرگێڕانی ڕۆمانێکی وەک پەیکەری فەرهاد کە تاکبێژییەکی دەروونی و گێڕانەوەیەکی پچڕ پچڕی زهنییە، بۆ هەموو وەرگێڕێک کارێکی گران و ریسکێکی گەورەیە. زمانی ئەم بەرهەمانە «هەروا کە ئاماژەی پێ کرا» کارکردێکی شێعری هەیە و، بە پێچەوانەی زمانی ئینشایی زۆر چیرۆک و ڕۆمانی تر کە تەنیا ئەرکی ڕاگوێزانی مانا و پەیامی لە ئەستۆیە، خۆی داهێنەری مانا و پەیامە. بەشی زۆری ڕووداوەکانی ئەم جۆرە چیرۆک و ڕۆمانە وەک شێعر ڕووداوێکن کە لە زمانی نووسەرەکانیاندا ڕوو دەدەن و، کەم وەرگێڕ دەتوانێت بە تێر و تەواوی لە زمانێکی تردا دووبارەیان بکاتەوە. ئەمە لە لایەک و، لە لایەکی تریشەوە بە داخەوە چیرۆک و ڕۆمانی کوردی تا ئێستاش ئەزموونێکی ئەوتۆی لەم شێوە مامڵەکردنە لەگەڵ زمان و گێڕانەوەی زهنی نییە و، چیرۆکنووسانی کوردیش بێجگە لە چەند کەسێکی دەگمەن بەهایەکی ئەوتۆیان بە جیاوازی نێوان زمانی ڕۆژنامەگەری لەگەڵ زمانی چیرۆک و ڕۆمان و، شێوازی ئاخاوتن و لەحن و ئیقاعی جۆراوجۆری بێژەر و کەسایەتی چیرۆک و ڕۆمانەکانیان نەداوە. ئەڵبەت بارودۆخی سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی کوردیش بە شێوەیەک بووە کە پێویستی گێڕانەوە و نواندنەوەی واقیعە عەینی و بەرهەستەکان، دەرفەتێکی بۆ ئاوڕدانەوەی نووسەران لە داڵغە و کێشە و گرفتە زهنییەکانی کەسایەتییە داستانییەکان نەهێشتووەتەوە.

نووسەرانی کورد بە زۆری تا ئێستاش ماناخواز بوون و بە قەدەر پێویست گرینگییان بە زمان و ئیقاع و سەبک و ستایلی جیاوازی

گێڕانەوەکەیان نەداوە. هەروەها زەمینەی کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی پێویستیش بۆ ئاوڕدانەوەیان لە کێشە و گرفت و داڵغە زهنییەکان لە ئارادا نەبووە. ئەمانە بەگشتی کاریگەریان کردووە کە زۆرینەی خوێنەری کوردیش ئامادەیییەکی ئەوتۆیان بۆ چێژبردن و پێوەندی گرتن لەگەڵ ئەم جۆرە دەقە زهنییانە نەبێت.

من دڵنیام کە توانا ئەمین، وەرگێڕی ئەم رۆمانەش ئاگای لەم راستییانە و، لە ترسناکی و ریسکی کارەکەی بووە، بەڵام وەک وەرگێڕێکی بەجورئەت لەبری ئەوە کە بیر لە ریسکی کارەکەی بکاتەوە، وەک نووسەری رۆمانەکە سەرشێتانە خۆی تەسلیمی سۆزی بێ سنووری راوی یان بێژەری رۆمانەکە کردووە.

ئەگەرچی دەبێ بە راستگۆیییەوە دان بەوەدا بنێم کە بە داخەوە من بە هۆی هەندێک گرفتی شەخسییەوە تەنیا توانیومە نزیکەی بیست لاپەڕەی ئەم دەقە لەگەڵ دەقە فارسییەکەیدا بەراورد بکەم، بەڵام بە پێوانەی ئەو بیست لاپەڕەیە پێم وایە کاک توانا بەوپەڕی جیدییەتەوە هەوڵی داوە بەقەدەر توانای خۆی و مەجالی خۆ بەدەستەوەدانی رۆمانەکە بۆ بوون بە کوردی، لە ریسکی کردەکەی کەم بکاتەوە. ئەو ماندوو نەبێت و خوێنەریش سوود لە وەرگێڕانەکەی وەربگرێت.

سوپاسی تایبەتیم بۆ:

* کاک جەبار سابیر کە نوسخەی فارسی ئەم کتێبەی لە تارانەوە بەتایبەت بۆ هێنام.

* کاک عەتا نەهایی و کاک مەسعوود ئەحمەد، کە بە پێداچوونەوە و سەرنجەکانیان، ئەم وەرگێڕانەیان دەوڵەمەند کرد.